

**Jomfruland
nasjonalparkstyre**

Møteinnkalling

Utvalg:	Jomfruland nasjonalparkstyre
Møtested:	Velhuset, Jomfruland
Dato:	03.06.2025
Tidspunkt:	10:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 25/2025	Godkjenning av innkalling		
ST 26/2025	Godkjenning av protokoll		
ST 27/2025	Møteprotokoll nasjonalparkstyret 3.3.2025		2025/6329
DS 5/2025	Tillatelse - Jomfruland nasjonalpark - motorferdsel - Hovedveien 152		2025/4757
DS 6/2025	Tillatelse - Jomfruland nasjonalpark - Kragerø 29/41 - Hovedveien 141 - motorferdsel		2025/3198
DS 7/2025	Tillatelse - Jomfruland nasjonalpark - motorferdsel til Hovedveien 162		2025/4451
ST 28/2025	Rullering av flerårig tiltaksplan 2025-2028		2025/214
ST 29/2025	Tildeling kap./post 1420.21 - 2025 - Drift av nasjonalparkstyret		2025/2219
ST 30/2025	Søknad om etablering av natursti rundt tårntjernet - Besøkssenter Jomfruland nasjonalpark		2025/5465
RS 21/2025	Orienteringer		
RS 22/2025	Pressemelding - Jomfruland nasjonalpark - orientering om ferdselsforbudet til fritidsbåter og padlere i og rundt sjøfuglreservatene		2025/6026
RS 23/2025	Jomfruland nasjonalpark - orientering om ferdselsforbud rundt sjøfuglreservatene til førere av skyssbåt		2025/5895
RS 24/2025	Jomfruland nasjonalpark - delegering av myndighet etter naturmangfoldloven til Statsforvalteren og nasjonalpark- og verneområdestyrer		2025/3147
RS 25/2025	Kvittering - Jomfruland nasjonalpark - høring - forslag til nye fiskeritiltak i Oslofjorden		2025/998
RS 26/2025	Intensjonsbrev - Jomfruland nasjonalpark - MARVAL - forskningsprosjekt		2025/2500
RS 27/2025	Anmodning - Jomfruland nasjonalpark - tilrettelagt toalett i servicebygget - Haganestranda		2025/2933
RS 28/2025	Veiledning - Jomfruland nasjonalpark - skjøtsel og kjøring av ved - naturmangfoldloven § 47		2025/2715
RS 29/2025	Tilbakemelding - endringer i verneforskrift - Jomfruland nasjonalpark - forsterkede tiltak for beskyttelse av sjøfugl		2024/12194
RS 30/2025	Kopi - oppdrag til Miljødirektoratet - utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Jomfruland nasjonalparkstyre		2024/13673
RS 31/2025	Tilbakemelding - referansegruppe - Jomfruland nasjonalpark - prosjekt MARHAB - Marine habitater		2025/2502

RS 32/2025	Oppsummering - anbefaling - Jomfruland nasjonalpark - skogbrannbefaring - nasjonalparken og UKL	2025/6293
RS 33/2025	Vurderinger - Jomfruland nasjonalpark - negative påvirkninger i marine verneområder	2025/3384
ST 31/2025	Eventuelt	

ST 25/2025 Godkjenning av innkalling
ST 26/2025 Godkjenning av protokoll

Dokument 'Saksfremlegg' kunne ikke settes inn i møteinnkallingen.

Cathrine Bang

Saksbehandler Eirik Johansen Dobbedal

Vår ref. 2025/4757-2

Deres ref.

Dato 14.04.2025

Delegert vedtak

Delegasjonssak	4/2025
-----------------------	---------------

Svar på søknad om motorferdsel - Hovedveien 152

Vedtak

Jomfruland nasjonalparkstyre tillater to transporter av traktor med flishugger på Hovedveien i Jomfruland nasjonalpark og på sti fra Hovedveien til eiendommen Hovedveien 151, i forbindelse med hogst på eiendommen. Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften § 9 fjerde ledd d.). Tillatelsen er gyldig til 31.05.2025.

Transporten skal gjennomføres slik at antall transporter holdes til et minimum. Kjøringen med større kjøretøy tillates kun på tørr vei.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Det skal ikke kjøres etter kraftig regnvær, på bløt mark eller i teleløsningen.
- Transportene skal gjennomføres på ukedager. Av hensyn til besøkende skal kjøring unngås på i påske, bevegelige helligdager og helger fra og med påske til 15. september, samt ukedager og helger i perioden 15. juni til 15. august.
- Tillatelsen skal tas med under kjøringen og vises fram på forespørsel fra politi, Statens Naturoppsyn eller grunneier.
- Dersom det under lovlig transport oppstår uhell som innebærer miljøforringelse, er innehaver av tillatelsen økonomisk ansvarlig for utbedring.

Det må i tillegg innhentes tillatelse fra berørte grunneiere. Tillatelse til motorferdsel er gitt med hjemmel i verneforskriften for Jomfruland nasjonalpark og tiltakshaver er pliktig til å innhente tillatelse etter ev. annet lovverk for ferdsel i utmark.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Jomfruland nasjonalparkstyre.

Søknaden

Eier av Hovedveien 152, Cathrine Bang, søker om tillatelse til to transporter gjennom Jomfruland nasjonalpark i forbindelse med inn- og utkjøring av traktor med flishugger til eiendommen. Eiendommen

Søknaden er vurdert i samsvar med

Søknaden kan vurderes å falle inn under flere av dispensasjonsadgangene i verneforskriften § 9. Både § 9 fjerde ledd c.), d.) og g.) omhandler dispensasjonsadgang for eiendommer som har eneste adkomst gjennom verneområdet knyttet til ulike transportbehov. Etter vurdering er søknad behandlet etter bokstav d.): Motorferdsel for annen nødvendig transport av varer og utstyr til hytter som ligger i nasjonalparken eller som har sin eneste adkomst gjennom den.

Verneforskrift og verneformål

Formålet med Jomfruland nasjonalpark er å ta vare på et større naturområde med geologisk særpreg med israndavsetninger og biologisk mangfold i sjø og på land med særegne og representative økosystemer og landskap som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:

- a. Naturtyper på sjøbunnen som tareskog, ålegrasenger, bløtbunn og skjellsand, herunder gyte- og oppvekstområder for fisk og skalldyr, som har betydning for økosystemet og økosystemtjenester både i og utenfor nasjonalparken
- b. Naturtyper på land som kystnære sandmarker, dyner, strandenger og edellauvskog
- c. Kystlandskapet på land og i sjø, herunder områder med rullestein og strandvoller
- d. Kulturminner på land og i sjø
- e. Vitenskapelige referanseområder.

I sone A er det et spesielt formål å bevare naturtyper som skogshagemarker, naturbeitemarker, slåtteeenger, strandenger og lauvvingstrær, jf. kart som følger av § 2.

I sone B er det et spesielt formål å ta vare på sjøfugl og deres hekkeplasser jf. kart som følger av § 2.

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse i naturen gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Vurdering

Det er et forvaltningsmål å begrense kjøring på Hovedveien for å opprettholde opplevelsen av ro og stillhet. Kjørespor og skader som følge av motorferdsel på Hovedveien er aktuelt i perioder med og kort tid etter nedbør og teleløsning. Motorferdsel som kan utsettes, bør gis vilkår om ferdsel på tørr mark. Bruk av tunge kjøretøy (høy aksellast) bør som hovedregel begrenses og kun tillates i perioder med tørt underlag. Begrenset kjøring i lav hastighet reduserer faren for å forstyrre dyrelivet. Av hensyn til besøkende og verneformålet, legger til forvaltningsmyndigheten til grunn at kjøring bør unngås i helger fra 1. mai til 15. september, samt ukedager og helger i perioden 15. juni til 15. august.

Hovedveien 152 ligger utenfor nasjonalparken, men har sin eneste veiadkomst gjennom verneområdet.

Jf. verneforskriften § 9 fjerde ledd d.) kan forvaltningsmyndigheten gi dispensasjon fra motorferdselsforbudet for annen nødvendig transport av varer og utstyr til hytter som ligger i nasjonalparken eller som har sin eneste adkomst gjennom den. Det kan tillates kjøring på

hovedveien og hovedstier. Ferdsel på stier utenfor Hovedveien krever også tillatelse etter lov om motorferdsel (kommunen).

Nødvendig transport regnes som transport som vil være uforholdsmessig fysisk kravende, tidskrevende eller kostbar dersom den skal gjennomføres uten motorisert kjøretøy. Transport av tyngre maskiner til skjøtsel av eng-arealet på eiendommen vurderes å falle innenfor dette formålet. Gitt eiendommens plassering, anses inn- og utkjøring av traktor med flishugger langs Hovedveien og etablerte stier som en akseptabel løsning.

Forholdet til miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven

§ 8 om kunnskapsgrunnlaget:

Hovedveien har en enkel oppbygging uten tyngre grunnarbeid. Nasjonalparkstyret gjennomførte i 2024 en mindre utbedring av de mest sårbare/fuktige partiene, men veien er ikke dimensjonert for intensiv og høy belastning fra moderne, tunge kjøretøy. Rotsystemet fra nærliggende eiketrær ligger trolig under veibanen og er utsatt for skade. Ferdsel med tyngre kjøretøy – og særlig i perioder med våt veibane – kan medføre råteskader på trærne. Det kan ta lang tid fra skade påføres rotsystemet, til dette er synlig på treet. Det er generelt god kunnskap om naturverdiene langs Hovedveien på Jomfruland, som for det meste blir brukt til fots eller med sykkel, men som også har noe motorferdsel. Stiene fra hhv. Hovedgården og eikeskogen har en enkel oppbygging bestående av morenemasser, er godt drenert med enkelte fuktigere partier. Traseene har blitt benyttet ifbm. uttak av fremmede arter i nasjonalparken og har blitt vurdert å tåle en viss ferdsel med traktor. Stiene er godt opparbeidet og ble forut for opprettelsen av nasjonalparken, benyttet til inn- og uttransport av varer, utstyr og maskiner til Hovedveien 152. Arealet er avsatt til edelløvskog i fri utvikling gjennom skjøtels- og forvaltningsplan. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt.

§ 9 om føre-var-prinsippet

Hensynet til råteproblematikk og skade på rotsystemet i dryppsonen tilsier at motorferdsel bør forbys i perioder med og tiden etter nedbør. Per i dag kjører en stor renovasjonsbil fast rute til Øytangen. Ferdseien bidrar i våte perioder til uønsket erosjon. Adgangen til ferdsel for renovasjonsbil er hjemlet i verneforskriften og forvaltningsplanen. Øvrig ferdsel bør derfor begrenses til tørr vei eller i perioder med tele.

§ 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning

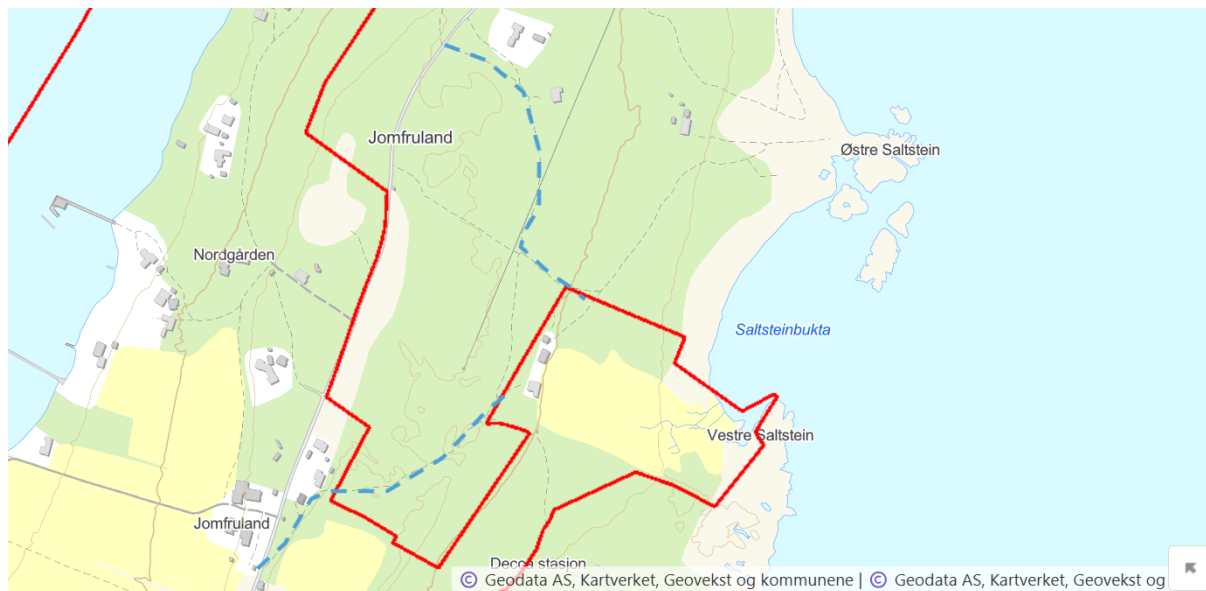
Det er få hytter i nasjonalparken eller hytter som har sin eneste adkomst gjennom den. Verneforskriften har en begrenset dispensasjonsadgang og mulig samlet belastning vurderes til å være lav.

§ 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Under forutsetning av at kjøringen skjer langs trase som skissert, og det ikke oppstår uhell, er det lite sannsynlig at kjøringen vil gi miljøskader som må utbedres. Skulle skader likevel oppstå, vil den som har tillatelsen være økonomisk ansvarlig for utbedring.

§ 12. (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

For å redusere risiko for skade på rotsystemet bør det settes vilkår til tillatelsen, som sikrer at kjøring kun foregår i perioder hvor veien tåler høyere belastning. Kjøring bør videre foregå med kjøretøy og ev. tilhenger med lav aksellast.

Kart over hovedstiene inn til eiendommen Saltstein. Tillatelsen til inn- og utkjøring gjelder i begge traseene av hensyn til værforhold. Transe mot sør er smal, men har relativt solid underlag med god drenering. I tørre perioder vurderes stiene å tåle en begrenset ferdsel med traktor med lavt marktrykk.

Med hilsen

Eirik Johansen Dobbedal
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette dokumentet godkjent og sendt uten underskrift

Håkon J. Bjørum

Saksbehandler Eirik Johansen Dobbedal

Vår ref. 2025/3198-3 432.3

Deres ref.

Dato 13.03.2025

Delegert vedtak

Delegasjonssak	2/2025
-----------------------	---------------

Svar på søknad om motorferdsel til Hovedveien 141 - Jomfruland nasjonalpark

Vedtak

Jomfruland nasjonalparkstyre tillater kjøring på Hovedveien i Jomfruland nasjonalpark til Hovedveien 141 i forbindelse med bygningsarbeid på eiendommen. Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften § 9 fjerde ledd g.). Tillatelsen er gyldig til 31.12.2025.

Tillatelse til motorferdsel omfatter:

- Elektriker: Tillatelse til inntil 3 transporter t/r.
- Rørlegger: Tillatelse til inntil 3 transporter t/r.
- Transport av bygningsmaterialer inn og ut: Tillatelse til inntil 3 transporter med større kjøretøy. Transport planlegges på tirsdager (midtferge) for at transporten kan gjennomføres mest mulig effektivt. Transporten skal gjennomføres slik at antall transporter holdes til et minimum. Kjøringen med større kjøretøy tillates kun på tørr vei.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Det skal ikke kjøres etter kraftig regnvær, på bløt mark eller i teleløsningen.
- Transportene skal gjennomføres på ukedager. Av hensyn til besøkende skal kjøring unngås i helger fra 1. mai til 15. september, samt ukedager og helger i perioden 15. juni til 15. august.
- Tillatelsen skal tas med under kjøringen og vises fram på forespørsel fra politi, Statens Naturoppsyn eller grunneier.
- Alle transporter skal føres i egen kjørebok som oppbevares sammen med tillatelsen.
- Dersom det under lovlig transport oppstår uhell som innebærer miljøforringelse, er innehaver av tillatelsen økonomisk ansvarlig for utbedring.

Det må i tillegg innhentes tillatelse fra berørte grunneiere. Eier av 29/6 Hasselgården er Kari Nicolaysen. Miljødirektoratet er eier av eiendommen 29/5 Øytangen. Forvaltning av statlig sikrede areal ligger hos kommunen.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Jomfruland nasjonalparkstyre.

Søknaden

Eier av gbnr. 29/41, Haakon J. Bjørum søker om tillatelse til motorferdsel gjennom nasjonalparken ifbm. oppussing av kjøkken på Hovedveien 141. Eiendommen ligger utenfor nasjonalparken, men har sin eneste veiadkomst gjennom verneområdet. Søknaden knytter seg til nødvendig transport av bygningsmaterialer, materiell og håndverkere.

Det søkes om tillatelse til transport for:

- Rørlegger: Behov for inntil 3 transporter t/r.
- Elektriker: Behov for inntil 3 transporter t/r.
- Transport av bygningsmaterialer inn og ut: Behov for inntil 3 transporter med større kjøretøy (liten lastebil/traktor). Transport planlegges på tirsdager (midtferge) for at transporten kan gjennomføres mest mulig effektivt.

Søknaden er vurdert i samsvar med

Søknaden kan vurderes å falle inn under flere av dispensasjonsadgangene i verneforskriften § 9. Både § 9 fjerde ledd c.), d.) og g.) omhandler dispensasjonsadgang for eiendommer som har eneste adkomst gjennom verneområdet knyttet til ulike transportbehov. Siden omsøkt transport omfatter både utstyr, materiell og persontransport, vurderes søknaden opp mot § 9 fjerde ledd g.): *Nødvendig motorisert ferdsel til hytter som bruker veien inn til Øitangen gård.*

Verneforskrift og verneformål

Forskrift om vern av Jomfruland nasjonalpark (FOR-2016-12-16-1630)

§ 1. Formålet med Jomfruland nasjonalpark er å ta vare på et større naturområde med geologisk særpreg med israndavsetninger og biologisk mangfold i sjø og på land med særegne og representative økosystemer og landskap som er uten tyngre naturinngrep.
(...)

§ 9. Forbud mot motorferdsel

Det er forbud mot motorferdsel på land, på is og i luften lavere enn 300 meter over bakken.
(...).

Vurdering

Det er et forvaltningsmål å begrense kjøring på Hovedveien for å opprettholde opplevelsen av ro og stillhet. Kjørespor og skader som følge av motorferdsel på Hovedveien er aktuelt i perioder med og kort tid etter nedbør og teleløsning. Motorferdsel som kan utsettes, bør gis vilkår om ferdsel på tørr mark. Bruk av tunge kjøretøy (høy aksellast) bør som hovedregel begrenses og kun tillates i perioder med tørt underlag. Begrenset kjøring i lav hastighet reduserer faren for å forstyrre dyrelivet. Av hensyn til besøkende og verneformålet, legger til forvaltningsmyndigheten til grunn at kjøring bør unngås i helger fra 1. mai til 15. september, samt ukedager og helger i perioden 15. juni til 15. august.

Hovedveien 141 ligger utenfor nasjonalparken, men har sin eneste veiadkomst gjennom verneområdet.

Jf. verneforskriften § 9 fjerde ledd g.) kan forvaltningsmyndigheten gi dispensasjon fra motorferdselsforbudet for nødvendig motorisert ferdsel til hytter som bruker veien inn til Øitangen gård. Det kan tillates kjøring på hovedveien og hovedstier. Ferdsel på stier utenfor Hovedveien krever også tillatelse etter lov om motorferdsel (kommunen).

Nødvendig transport regnes som transport som vil være uforholdsmessig fysisk kravende, tidskrevende eller kostbar dersom den skal gjennomføres uten motorisert kjøretøy. Uttransport av tynge bygningsmaterialer med båt inn/ut vil innebære flere prosesser hvor materiell først må lastes og transporteres fra hytte til brygge for omlasting til båt. Gitt eiendommens plassering, anses et begrenset antall transporter langs Hovedveien med vilkår som en akseptabel løsning.

Tiltakshaver er åpen for at mye transport kan gjennomføres med båt, men at det er behov for transport av bygningsmaterialer og rivningsavfall, samt materiell og utstyr/verktøy til hovedarbeidet som gjennomføres av håndverkere. Ved transport av bygningsmateriell og rivningsavfall er det behov for ferdsel med en liten lastebil eller bil og tilhenger. Med unntak av en strekning på ca. 15 meter foregår ferdselen på Hovedveien til eiendommen. Øvrig transport gjennomføres med ordinær bil/varebil inntil 3,5 tonn.

Forholdet til miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven

§ 8 om kunnskapsgrunnlaget:

Hovedveien har en enkel oppbygging uten tynge grunnarbeid. Nasjonalparkstyret gjennomførte i 2024 en mindre utbedring av de mest sårbare/fuktige partiene, men veien er ikke dimensjonert for intensiv og høy belastning fra moderne, tunge kjøretøy. Rotsystemet fra nærliggende eiketrær ligger trolig under veibanen og er utsatt for skade. Ferdsel med tynge kjøretøy – og særlig i perioder med våt veibane – kan medføre råteskader på trærne. Det kan ta lang tid fra skade påføres rotsystemet, til dette er synlig på treet. Det er generelt god kunnskap om naturverdiene langs Hovedveien på Jomfruland, som for det meste blir brukt til fots eller med sykkel, men som også har noe motorferdsel. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt.

§ 9 om føre-var-prinsippet

Hensynet til råteproblematikk og skade på rotsystemet i dryppsonen tilsier at motorferdsel

bør forbys i perioder med og tiden etter nedbør. Per i dag kjører en stor renovasjonsbil fast rute til Øytangen. Ferdselen bidrar i våte perioder til uønsket erosjon. Adgangen til ferdsel for renovasjonsbil er hjemlet i verneforskriften og forvaltningsplanen. Øvrig ferdsel bør derfor begrenses til tørr vei eller i perioder med tele.

§ 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning

Det er få hytter i nasjonalparken eller hytter som har sin eneste adkomst gjennom den. Verneforskriften har en begrenset dispensasjonsadgang og mulig samlet belastning vurderes til å være lav.

§ 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Under forutsetning av at kjøringen skjer langs trase som omsøkt, og det ikke oppstår uhell, er det lite sannsynlig at kjøringen vil gi miljøskader som må utbedres. Skulle skader likevel oppstå, vil den som har tillatelsen være økonomisk ansvarlig for utbedring.

§ 12. (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

For å redusere risiko for skade på rotsystemet bør det settes vilkår til tillatelsen, som sikrer at kjøring kun foregår i perioder hvor veien tåler høyere belastning. Kjøring bør videre foregå med kjøretøy og ev. tilhenger med lav aksellast. Det skal føres kjørebok.

Med hilsen

Eirik Johansen Dobbedal
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette dokumentet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Postboks 2076

3103

TØNSBERG

**Jomfruland
nasjonalpark**

Kjørebok – Jomfruland nasjonalparkstyre		Gbnr./ adresse
Dato	Firma/privat	Formål

Geir Grinde

Saksbehandler Eirik Johansen Dobbedal

Vår ref. 2025/4451-2

Deres ref.

Dato 23.04.2025

Delegert vedtak

Delegasjonssak	3/2025
----------------	--------

Svar på søknad om motorferdsel til Hovedveien 162 - Jomfruland nasjonalpark

Vedtak

Jomfruland nasjonalparkstyre tillater inntil fire tur/retur-transporter med liten landbrukstraktor og tilhenger på Hovedveien i Jomfruland nasjonalpark og på sti fra Hovedveien til eiendommen Hovedveien 162 i Jomfruland nasjonalpark. Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften § 9 fjerde ledd d.). Tillatelsen er gyldig til 31.10.2025.

Transporten skal gjennomføres slik at antall transporter holdes til et minimum og at det ikke gis varige kjøreskader på vegetasjon eller terreng.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tillatelsen omfatter motorferdsel med liten landbrukstraktor med henger med lavt marktrykk og brede dekk. Sporvidden til traktorer skal ikke være større enn eksisterende kjørespor.
- Det skal ikke kjøres etter kraftig regnvær og kjøring skal foregå i vekstsesongen hvor bakken tørker ut etter nedbør. Etter kraftig regn skal tiltakshaver vente mist tre dager før kjøring gjennomføres.
- Transportene skal gjennomføres på ukedager. Av hensyn til besøkende skal kjøring unngås på helligdager i påsken, bevegelige helligdager og helger fra og med påske til 15. september, samt ukedager og helger i perioden 15. juni til 15. august.
- Tillatelsen skal tas med under kjøringen og vises fram på forespørsel fra politi, Statens Naturoppsyn eller grunneier.
- Alle transporter skal føres i egen kjørebok som oppbevares sammen med tillatelsen.
- Dersom det under lovlig transport oppstår uhell som innebærer miljøforringelse, er innehaver av tillatelsen økonomisk ansvarlig for utbedring. Tiltakshaver plikter å rette mindre kjørespor som naturlig vil oppstå på deler av stien som er fuktig.

Tillatelse til motorferdsel er gitt med hjemmel i verneforskriften for Jomfruland nasjonalpark og tiltakshaver er pliktig til å innhente tillatelse etter ev. annet lovverk for motorferdsel i utmark. Det må i tillegg innhentes tillatelse fra berørte grunneiere.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Jomfruland nasjonalparkstyre.

Søknaden

Grunneier på fritidseiendommen, Hovedveien 162, Geir Grinde søker om tillatelse til motorferdsel gjennom nasjonalparken ifbm. vedlikeholds- og oppussingsarbeider på eiendommen. Søker anslår behov for inntil fire transporter og forvalter legger dette til grunn som omsøkt antall og at transportene anses som t/r. Det søkes om bruk av bil med henger eller traktor og er berammet til tidsrommet 5. mai til medio juni. Søker oppgir at kjøring på helligdager skal unngås.

Søknaden er vurdert i samsvar med:

Forskrift om vern av Jomfruland nasjonalpark, FOR-2016-12-16-1630, § 9 fjerde ledd d.).

Søknaden kan vurderes å falle inn under flere av dispensasjonsadgangene i verneforskriften § 9 fjerde ledd. Både bokstav c.) og d.) omhandler dispensasjonsadgang for eiendommer som har eneste adkomst gjennom verneområdet knyttet til transportbehov ifbm. vedlikehold på eiendommene og oppussing av bygninger. Etter en konkret vurdering er søknaden behandlet etter bokstav d.): Motorferdsel for annen nødvendig transport av varer og utstyr til hytter som ligger i nasjonalparken eller som har sin eneste adkomst gjennom den, da § 9 fjerde ledd c.) vurderes å omfatte bygningsarbeid på bygninger og brygger. Begge paragrafer hjemler forvaltningsmyndighetens dispensasjonsadgang og vurdering etter hhv. bokstav c.) eller d.) anses mindre relevant i denne saken.

Verneforskrift og verneformål

Formålet med Jomfruland nasjonalpark er å ta vare på et større naturområde med geologisk særpreg med israndavsetninger og biologisk mangfold i sjø og på land med særegne og representative økosystemer og landskap som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:

- a. Naturtyper på sjøbunnen som tareskog, ålegrasenger, bløtbunn og skjellsand, herunder gyte- og oppvekstområder for fisk og skaldyr, som har betydning for økosystemet og økosystemtjenester både i og utenfor nasjonalparken.
- b. Naturtyper på land som kystnære sandmarker, dyner, strandenger og edellauvskog.
- c. Kystlandskapet på land og i sjø, herunder områder med rullestein og strandvoller.
- d. Kulturminner på land og i sjø.
- e. Vitenskapelige referanseområder.

I sone A er det et spesielt formål å bevare naturtyper som skogshagemarker, naturbeitemarker, slåtteenger, strandenger og lauvvingstrær, jf. kart som følger av § 2. I sone B er det et spesielt formål å ta vare på sjøfugl og deres hekkeplasser jf. kart som følger av § 2.

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse i naturen gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

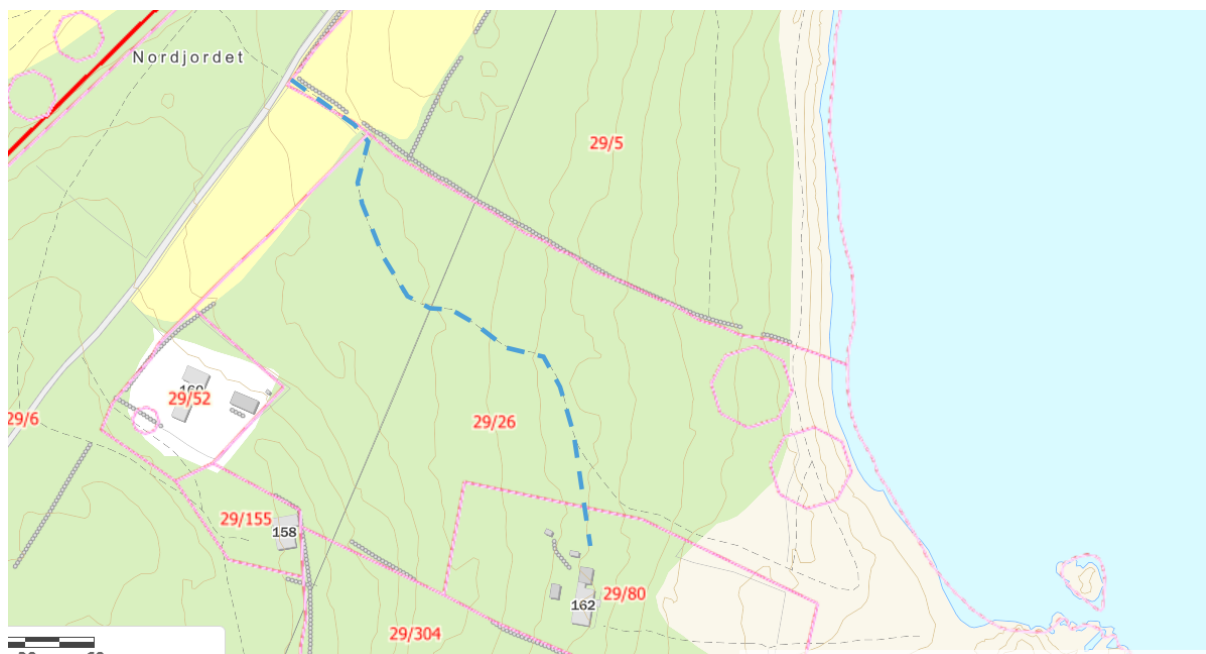
Vurdering

Det er et forvaltningsmål å begrense kjøring på Hovedveien for å opprettholde opplevelsen av ro og stillhet. Motorferdsel skal holdes på et minimum. Å sikre områder for friluftsliv og naturopplevelse er et viktig delmotiv ved opprettelse av store verneområder. Kjørespor og skader som følge av motorferdsel på Hovedveien er aktuelt i perioder med og kort tid etter nedbør og teleløsning.

Motorferdsel som kan utsettes, bør gis vilkår om ferdsel på tørr mark. Bruk av tunge kjøretøy (høy aksellast) bør som hovedregel begrenses til Hovedveien og kun tillates i perioder med tørt underlag. Begrenset kjøring i lav hastighet reduserer faren for å forstyrre dyrelivet. Av hensyn til besøkende til nasjonalparken, legger til forvaltningsmyndigheten til grunn at kjøring som utgangspunkt ikke tillates i helger fra påske til 15. september, samt ukedager og helger i perioden 15. juni til 15. august.

Hovedveien 162 ligger i nasjonalparken, og har sin eneste vei/sti-adkomst gjennom verneområdet.

Nødvendig transport regnes som transport som vil være uforholdsmessig fysisk kravende, tidskrevende eller kostbar dersom den skal gjennomføres uten motorisert kjøretøy. Ikke-motorisert inn- og uttransport av bygningsmaterialer til eiendommen faller inn under denne vurderingen. Gitt eiendommens plassering, anses et begrenset antall transporter langs Hovedveien og sti som en akseptabel løsning. Det settes vilkår til tillatelsen.

Hovedveien 162, gbnr. 29/80 er en av eiendommene som ligger inne i Jomfruland nasjonalpark på Jomfruland. Eiendommen har begrenset adkomst fra sjøen og Hovedveien i kombinasjon med sti mellom Holmsløkka og Øytangenløkka er eneste adkomstvei til fritidseiendommen. Fra slåtteløkkene og 200m mot sør-øst er stien i dag i dårlig forfatning.

Forvaltningsmyndigheten planlegger oppgradering av hensyn til gående og syklist. Trase i terreng for motorferdsel markert med blåstiplet linje fra Hovedveien.

Forholdet til miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven

§ 8 om kunnskapsgrunnlaget:

Hovedveien har en enkel oppbygging etablert uten tyngre grunnarbeid. Nasjonalparkstyret gjennomførte i 2024 en mindre utbedring av de mest sårbare/fuktige partiene, men veien er ikke dimensjonert for intensiv og høy belastning fra moderne, tunge kjøretøy. Rotsystemet fra nærliggende eiketrær ligger trolig under veibanen og er utsatt for skade. Ferdsel med tyngre kjøretøy – og særlig i perioder med våt veibane – kan medføre råteskader på trærne. Det kan ta lang tid fra skade påføres rotsystemet, til dette er synlig på treet. Det er generelt god kunnskap om naturverdiene langs Hovedveien på Jomfruland, som for det meste blir brukt til fots eller med sykkel, men som også har noe motorferdsel.

Stien fra Hovedveien mot Østre Saltstein har en enkel oppbygging bestående av jordekke, samt synlige morenemasser mot øst. Stien har enkelte svært fuktigere partier i forlengelse av et parti med svartor-sumpskog like etter slåtteeengene. Traseen er tidligere (forut for opprettelsen av Jomfruland nasjonalpark) benyttet til dette formålet og er eiendommens eneste adkomst på land. Dersom ferdselen gjennomføres i perioder med tørt vær og lite nedbør, vurderer forvaltningsmyndigheten at stien tåler en viss ferdsel med traktor. Forvaltningsmyndigheten planlegger punktutbedring av 2-300 meter av den fuktigste delen av stien. Arealet rundt eiendommen er avsatt til edelløvskog i fri utvikling gjennom skjøtsels- og forvaltningsplan. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt.

§ 9 om føre-var-prinsippet

Hensynet til råteproblematikk og skade på rotsystemet i dryppsonen tilsier at motorferdsel bør forbys i perioder med og tiden etter nedbør. Med kjøring på tørr vei, tåler Hovedveien dagens bruk, men lovlig ferdsel hjemlet i verneforskriften, bidrar i våte perioder til uønsket erosjon og slitasje. Øvrig ferdsel bør derfor begrenses til tørr vei eller i perioder med tele.

§ 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning

Det er få bebygde eiendommer i nasjonalparken eller eiendommer som har sin eneste adkomst gjennom den på Jomfruland. Verneforskriften har en begrenset dispensasjonsadgang og mulig samlet belastning vurderes til å være lav.

§ 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Under forutsetning av at kjøringen skjer langs trase som skissert, og det ikke oppstår uhell, er det lite sannsynlig at kjøringen vil gi miljøskader som må utbedres. Skulle skader likevel oppstå, vil den som har tillatelsen være økonomisk ansvarlig for utbedring. Grunnet enkelte fuktige partier er mindre kjørespor umulig å unngå. Tiltakshaver kan rette disse med krafse/spade når transportene er gjennomført.

§ 12. (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

For å redusere risiko for skade på rotsystemet bør det settes vilkår til tillatelsen, som sikrer at kjøring kun foregår i perioder hvor veien tåler høyere belastning. Kjøring bør videre foregå med kjøretøy og ev. tilhenger med lav aksellast, fortrinnsvis mindre landbrukstraktor med brede dekk foran og bak.

Med hilsen

Eirik Johansen Dobbedal
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette dokumentet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Postboks 2076

3103

TØNSBERG

Arkivsaksnummer: 2025/214-0

Saksbehandler: Eirik Johansen Dobbedal

Dato: 26.05.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Jomfruland nasjonalparkstyre	28/2025	03.06.2025

Rullering av flerårig tiltaksplan 2025-2028

Innstilling fra forvalter

Forslag til tiltaksoversikt godkjennes med de merknader som ble lagt frem i møtet. Styret ber om ny sak med rullering av tiltaksplanen første halvår i 2026. Forvalter gis mulighet til mindre tilpasninger i forhold til planen innenfor gjeldende økonomiske rammer.

--- slutt på innstilling ---

Vurdering

Forvaltningsplanen for Jomfruland nasjonalpark ble godkjent i juli 2019. Forvaltningsplaner bør revideres senest etter 10 år. Basert på erfaringer fra de første årene planlegger forvalter oppstart av revisjon mot slutten av denne styreperioden. Det er et ønske at forvalter blir bedre kjent med verneområdet før dette arbeidet starter opp. Målsettingen er å ha ny, revidert forvaltningsplan og besøksstrategi ferdig godkjent i 2029.

For å sørge for en oppdatering i tiltak og mindre justeringer i forvaltningen av nasjonalparken, følges forvaltningsplanen av en treårig tiltaksplan med konkrete tiltak for å fremme og bevare verneformålet. Tiltaksplanen rulleres årlig og fungerer som en arbeidsplan for nasjonalparkforvaltningen sammen med forvaltningsplanen.

Tiltak i verneområder finansieres gjennom Miljødirektoratet via kap./post. 1420.31 i statsbudsjettet. Miljødirektoratet har utarbeidet en egen strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder, 2020-2025 (vedlagt). Midler over kap./post 1420.31 prioriteres til tiltak som virker avbøtende på negative påvirkningsfaktorer der verneverdiene er truet.

Den flerårige tiltaksplanen danner utgangspunkt for årlige søknader om tiltaksmidler fra Miljødirektoratet.

Jomfruland nasjonalpark har per i dag utarbeidet sju skjøtelsesplaner. I tråd med anbefalinger i planene er det videre gjennomført omfattende naturrestaureringstiltak i nasjonalparken. Engangstiltak tas gradvis ut av planen, samtidig som årlige tiltak er beholdes. Engangstiltak kan ofte følges opp med årlige skjøtselstiltak. Utgangspunktet for prioritering av tiltakene er skjøtelsesplaner/ råd for områdene:

- Tårnskogen
- Området innenfor Vestre Saltstein
- Sandbakken
- Øytangen nord og sør
- Havstrender på Stråholmen
- Styrmannsholmen og Larsholmen.
- Rullesteinstranda på Jomfruland

Tiltaksplanen inneholder også tiltak på initiativ fra nasjonalparkforvaltningen og øvrige som kan bidra til å fremme verneformålet. Forvalter ser etter hvert behov for revisjon/evaluering av flere at skjøtelsplanene.

Status for kystlynghei på Styrmannsholmen

Restaurering av kystlynghei på Styrmannsholmen er det siste store restaureringstiltaket i Jomfruland nasjonalpark. Vinteren 2023 startet forvaltningsmyndigheten opp restaurering av kystlynghei på Styrmannsholmen. Vinteren 2024 var preget av mye snø og sviing av lyngheia måtte utsettes. Høsten 2024 ble det gjennomført lyngsviing på aktuelle arealer på Styrmannsholmen. SNO har fått oppdrag å kappe ned forkullede greiner ila. 2025, slik at beitedyr ikke utsettes for økt risiko for jurbetennelse. Planen er at 2025 skal være et hvileår, hvor vegetasjonen får bygge seg opp, før det – etter planen – slippes beitedyr på Styrmannsholmen i 2026.

Skjøtelsplanen for kystlynghei i Jomfruland nasjonalpark omfatter både Styrmannsholmen og Larsholmen. Forvalter anbefaler at restaurering av Larsholmen settes på vent til forvaltningsmyndigheten har skaffet seg erfaringer med restaureringsarbeidet på Styrmannsholmen.

Forvalter viser til vedlagt flerårig tiltaksplan og anbefaler styret og rådgivende utvalg å drøfte tiltak, nye forslag og ev. endringer i styremøtet.

Undervannssøppel og tapte fiskeredskap

Nasjonalparkstyret søkte i 2025 midler til kartlegging og opprydding av bunnliggende avfall, inkl. tapte fiskeredskaper i Jomfruland nasjonalpark. Jf. prioritering av tiltaksplan i styremøte 03.03.2025, er det avsatt ca. 200.000,- til kartlegging i år. Forvalter har vært i møte med Havforskningsinstituttet, Green Bay og Færder nasjonalpark om gjennomføring av ryddetiltak og kartlegging i 2025. Målet er å gjennomføre slepekameraundersøkelse i Jomfrulandsrenna i 2025, med mål om opprydding i kommende år. Det er avsatt 225.000,- til kartlegging i 2025, og forlwater planlegger en årlig ryddeinnsats på ca. 100.000,- per år de neste årene. Videre fremdrift vil være en kombinasjon av kartlegging og opprydding.

Det er flere aktører som kan være mulige samarbeidspartnere og forvalter har oppfordret Skjærgårdstjenesten i Kragerø å søke tilskuddsmidler til innkjøp av drone med utstyr, som kan benyttes til opprydding, etter inspirasjon fra Skjærgårdstjenesten i Færder.

NP = Nasjonalparkforvaltningen
SNO = Statens naturoppsyn
FK = Fylkeskommunen
VK = Visit Kragerø
KE = Kragerø energi
BLT = BirdLife Telemark

MD = Miljødirektoratet
KK = Kragerø kommune
KM = Kulturminnemyndigheten
KL = Kystlotteriet
SF = Småfrakt
GE = Grunneier

KN = Kragerø næringsforening
TK = Tjenestekjøp
FM = Fylkesmannen
SK = Sykkelnut
SG = Samordningsgruppe

FD = Fiskeridirektoratet
HI = Havforskningsinstituttet
JF = Jomfruland fuglestasjon
ST = Skjærgårdstjenesten
BF = Botanisk forening

IUA = Utvalg akutt forurensning
NG = Norsk genressurscenter
KF = Kragerø fjordbåtselskap
NINA = Norsk inst. for naturforsk.
BS = Besøkssenteret

UKL = Utvalgte kulturlandskap
JV = Jomfruland vel
KKA = Kulturkameratene
GP = Geoparken
KV = Kystverket

Område/tema/tiltak	Tiltak naturverdier og kulturminner	Informasjon og tilrettelegging	Kommunikasjonstiltak	Tiltak besøksforvaltning	Kunnskap	Prioritet	Ansvar	Samarbeid	Finansiering	Gjennomføring	2025	2026	2027	2028
Hele nasjonalparken														
Ferdsl og aktiviteter skal ikke forstyrre sjøfugl														
Tema på nettside. Temaplakater er satt opp.		x		x		1	NP		MD	NP	0	0	0	0
Informasjonsvideo om hekkende sjøfugl. Samarbeid.		x	x	x		1	SNO	NP	MD	SNO	0	0	0	0
Ta initiativ til at Langholmen kommer med i sone B for sjøfugl med ferdselsforbud	x			x		2	NP			KLD	-	-	-	-
Brosjyre om forstyrrelse av sjøfugl. Deles ut ved utleie		x	x	x		2	NP			NP	0	0	0	0

av kajakk, padlebrett, vannskuter med mer. 1420.21														
Kontroll av ferdselsforbud og jaktforbud	x			x		2	SNO			SNO	-	-	-	-
Løse hunder og mennesker skal ikke skade fugleunger														
Tema på nettside og temaplakat.		x		x		1	NP		MD	NP	0	0	0	0
Strandlinjen skal i hovedsak være fri for søppel. Objekter med kulturhistorisk verdi skal ikke fjernes.														
Bidra til oversikt over aktører og planlagt rydding					x	2	NP			KK	-	-	-	-
Strandrydding i friluftslivsområder der frivillige ikke rydder.	x					2	KK			KK	-	-	-	-
Strandrydding Jomfruland rettet mot besøkende. Utdeling av poser, mottak og levering.	x			x		1	NP	KL/ SK	MD	NP	-	-	0	0
Fjerne tungt avfall på utsiden av Jomfruland. Samarbeid med Kragerø vgs. – idrett.	x					1	NP	ST	MD	NP	50	50	50	50
Kommunikasjonstiltak														
Samarbeid med besøkssenter Jomfruland nasjonalpark AS			x	x		1	KK	NP		KK	-	-	-	-
Anlegg med tårn Øytangen, inkl. drift 1420.21		x	x	x		1	NP	BLT ,KK, NP	MD	NP	60	60	60	60
Produksjon av videofortellinger (1420.21)		x	x	x		1	NP		MD		0	0	0	0

Nettside og informasjon (1420.21)		x	x	x		1	NP			TK	30	30	30	30
Drift av datasystem infobod (1420.21)		x	x	x		1	NP			TK	30	30	30	30
Supplering av nasjonalparkbrosjyrer (1420.21)		x	x	x		1	NP			TK	20	20	20	20
Informasjon i brosjyren Jomfrulandsguiden. (1420.21)		x		x		1	NP	JV	MD	JV	5	5	5	5
Informasjon på hjemmesidene til Visit Norway.		x		x		1	NP	VK		VK	0	0	0	0
Guiding og foredrag i samarbeid med besøkssenter		x	x	x		2	NP	KK		NP/B S	-	-	-	-
Bidra til at aktørene så langt som mulig bruker samme designprofil		x	x	x		2	MD			NP, KK	-	-	-	-
Markvandring Jomfruland og Stråholmen (finansieres ev. over 1420.21)		x	x	x	x	3	NP		UKL	TK	0	0	0	0
Videoinformasjon i besøkssenteret om adferd	x	x	x	x		2	BS			BS	-	-	-	-
Annen digital informasjon i besøkssenteret om adferd	x	x	x	x		2	BS			BS	-	-	-	-
Muntlig informasjon i besøkssenteret om adferd	x	x	x	x		2	BS			BS	-	-	-	-
Informasjon i besøkssenteret om brannfare	x	x	x	x		2	NP, BS, BP			BS	-	-	-	-
Formidling av geologisk arv	x	x	x				NP, GP			NP, GP	-	-	-	-
Tilrettelegging friluftsliv														
Supplering av sittebenker Jomfruland		x		x		3	NP		MD		0	0	0	50
Etablering av tilrettelagte bålpanner på utvalgte	x	x		x		2	NP			TK	10	0	0	40

steder – tiltak evalueres 2027.														
Mulighetsstudie innfallsporier	x	x	x	x		3					0	0	0	0
Drift ferdselstiller. Jomfruland nord. Utskiifting/opplading. (<i>Ferdsestelling til drøfting hos MD. Avventer konklusjon.</i>)	x	x	x	x		1	NP		MD	SNO	-	-	-	-
Drift ferdsesteller Stangnes. Årlig lisenskostnad (1420.21)	x	x	x	x		1	DNT			NP	7	7	7	7
Vedlikehold utvalgte stistrekninger	x					2	NP			NP	20	20	20	20
Skilting i verneområdet (infotavler, verneskilt m.m.: produksjon, trykking og stativ)		x	x	x		1	NP			NP/T K	20	20	20	20
Oppgradering av tilgjengelig/tilrettelagt trase i/gjennom tårnskogen og rundt tårntjenna/besøkssenteret.	x					1	NP			TK	90	90	0	0
Sjø														
Storskala endringer i havmiljøet														
Samordne bevaringsmålene med andre nasjonalparker.	x					2	NP			NP	-	-	-	-
Samarbeide med andre nasjonalparker om overvåking og forskning i Skagerrak. NFR-prosjekt Oslofjorden, Skagerrak og Kattegat					x	2	NP			NP	-	-	-	-
Kartlegging av omfang og tilstand i marine naturtyper: Bløtbunn, ålegrassenger, tareskoger, israndsavsetninger og skjellsand.	x				x	1	NP		MD	TK	950	500	500	500

Bidra til å fremme fiskemetoder som ikke innebærer sleping av redskap mot bunnen i områdene rundt nasjonalparken.	x				x	1	NP			NP	-	-	-	-
Fjordtorsk														
Overvåking av utviklingen i småtorskbestanden.					x	1	HI		FD	HI	0	0	0	0
Tema på nettsiden og på informasjonspunkt.		x		x		1	NP			NP	-	-	-	-
Hummer														
Ta initiativ til nye hummerfredningsområder i nasjonalparken.	x					1	NP	FD		FD	-	-	-	-
Bidra til mer kontroll av hummer- og krabbeteiner.	x					2	FD			FD	-	-	-	-
Kunnskap om sjøfugl														
Årlige tellinger			x			1	FM		MD	SF	-	-	-	-
Miljøanalyse av grågåsegg	x				x	1	NP			TK	0	0	0	0
Oljevern														
Tiltakskort for konkrete områder	x					1	IUA		IUA	IUA	-	-	-	-
Anlegge permanente lensefester	x					1	IUA		IUA	IUA	-	-	-	-
Skreddersydde lenser og lensedregger på lager.	x					1	IUA		IUA	IUA	-	-	-	-
Ferdig oppkjørte navigasjonskurser for utlegging av lenser	x					1	IUA		IUA	IUA	-	-	-	-
Dedikerte fartøyer	x					1	IUA		IUA	IUA	-	-	-	-
Øvelser	x					1	IUA		IUA	IUA	-	-	-	-

Trent personell med god lokalkunnskap	x					1	IUA		IUA	IUA	-	-	-	-
Ta initiativ overfor IUA om bedre beredskap	x					2	NP			NP	-	-	-	-
Spøkelsesfiske														
Bistå Havforskningsinstituttet i prosjekt spøkelsesfiske. Kartlegging og fjerning av tapte fiskeredskaper. Delta i styringsgruppe.	x					1	HI	NP		HI	-	-	-	-
Bidra til distribusjon av brosjyren Teinevett-tips		x		x		2	NP	HI		NP	-	-	-	-
Annet undervannsøppel														
Kartlegge områder for opprydding under vann.					x	1	NP	ST		NP	225	-	-	-
Opprydding av søppel under vann innenfor nasjonalparken	x					1	NP			TK	0	100	100	100
Fremmedarter i havet														
Bidra til at utbredelsen av stillehavssøsters blir kartlagt.					x	2	SF		MD	TK	-	-	-	-
Bidra til informasjon og kampanjer der folk oppfordres til å høste og spise stillehavssøsters.		x		x		2	NP				-	-	-	-
Kartlegge omfang av Japansk drivtang i nasjonalparken	x					2	NP			TK	0	0	90	0
Eldre skipsvrak														
Samarbeide med kulturminnemyndighetene og Norsk Maritimt Museum om kartlegging.					x	3	KMM		KMM	KMM	-	-	-	-
Informasjon.		x		x		3	NP		KMM	KMM	-		-	-

Produksjon av undervannsfilm fra nasjonalparken (avhengig av ekstern finansiering. Informasjonstiltak kap./post 1420.21/ eksterne midler. Samarbeid BS?						3	NP/BS		MD		0	0	0	400
Redusere forstyrrelser av sjøfugl														
Redusert fartsgrense på sjø, med unntak av hovedledene	x			x		2	NP			KK/NP	-	-	-	-
Informasjon på nett og aviser om ferdselsforbud mellom 15.4-15.7.		x	x	x		1	NP			NP	-	-	-	-
Informasjon om sjøfugl og forstyrrelser i besøkssenter							NP			BS	-	-	-	-
Arbeide for utvidelse av sjøfuglfredningsperiode og vurdere ne soner.	x			x			NP			NP/S FVT/ MD/ KLD	-	-	-	-
Redusere forstyrrelser av sel														
Brosjyre og informasjon på nett om sel	x		x	x		3	NP			NP/BS	0	0	0	0
Selsafari med kvalifisert guide for trygge sel-observasjoner og informasjon	x	x	x	x		3	BS			BS	-	-	-	-
Nasjonalparken på land														
Kunnskapen om natur på land.														
Kartlegge natur etter standard metode.					x	2	MD	MD	MD	TK	-	-	-	-
Kontroll av hekking i 9 fuglekasser på Jomfruland	x					1	NP			SNO, NP,	5	5	5	5

										TK				
Overvåke insekthoteller på Stråholmen, Øytangen og Stangnes.	x					1	NP		MD	SNO	-	-	-	-
Beiting andre steder enn i sone A														
Bidra til at beiting blir gjenopptatt andre steder der det er til fordel for verneverdiene.	x					1	NP		MD	TK	-	-	-	-
Fremmedarter														
Rynkerose: Fjerne alle forekomster i nasjonalparken	x					1	NP	UKL	MD	TK	20	20	20	20
Parkslirekne: Fjerne alle forekomster (oppfølging av kartlegging 2024) i randsone av NP på Jomfruland.	x					1	NP			TK		60	60	60
Oppfølging av kartlegging av fremmedarter	x					1	NP			TK	60	50	50	50
Informasjon: Brosjyre og temavandring om fremmedarter, håndtering av avfall og spredningsveier. Spre informasjon om MD veiledere knyttet til fremmedarter	x	x				1	NP/BS			NP/S NO/B S/TK	-	-	-	-
Mink skal ikke være en trussel for bakkehekkende fugl														
Fellefangst og jakt med hund i utvalgte områder i regi av SNO.	x					1	SNO	UKL	MD	SNO	150	160	160	160
Elektronisk varsling minkfeller. Igangsettes 2025.	x					1	SNO		MD	SNO	-	-	-	-
Restaurering terrenginngrep														
Tilbakeføring av steintak innenfor Tangbukta	x					3	NP	UKL	MD	TK	-	-	-	-
Tilbakeføring sandtak i kanten av Tårnskogen	x					3	NP		MD	TK	-	-	-	-

Utbedring av kjørespor i strandvoll øst for Vestre Saltstein	x					1	NP			TK	5	0	0	0
Opprydding av gamle avfallsdeponier øst for fyrstasjonen	x					1	NP			TK	0	70	0	0
Svaberg														
Informere på temaplakater om bålforbud. Stangnes, Saltsteinene og Søndre huet. (se friluftsliv).	x	x	x	x		2	NP		MD	NP	-	-	-	-
Informere om bålforbud og skader på svaberg på nettside, media og facebook	x	x	x	x		1	NP			NP	-	-	-	-
Brann														
Føre opp brannsikre grillplasser (se tiltak friluftsliv)	x			x		3	NP		MD	NP	-	-	-	-
Felles for Jomfruland og Stråholmen														
Samordne tilrettelegging og informasjon														
Samordningsgruppe Jomfruland og Stråholmen. Informasjon og tilrettelegging.		x	x	x	x	2	NP	SG	MD	NP	-	-	-	-
Understøtte landbruksdrift med beitedyr i sone A														
Samarbeid med utvalgte kulturlandskap, småfesesamdrift på Stråholmen og Jomfruland landbrukslag.	x					1	NP	UKL		NP	-	-	-	-
Kjøp av beitetjenester inkl. tilsyn og flytting av beitedyr Jomfruland. Storfe og småfe.	x					1	NP	UKL	MD	TK	95	95	95	95
Kjøp av beitetjenester inkl. tilsyn og flytting av beitedyr Stråholmen	x					1	NP	UKL	MD	TK	55	55	60	60

Vannpost husdyr, Myra nord, Jomfruland	x					2	UKL	NP	UKL		-	-		
Kjøp av skjøtselstjenester fra grunneiere.	x					1	NP		MD	TK	120	120	120	120
Gratis bruk av statens beitearealer.	x					1	NP			NP	-	-	-	-
Årlig vedlikehold eikegjerde Holmsløkka.	x					1	NP	UKL	MD	NP	5	5	5	5
Kantkratt som ekspanderer														
Rydding i kantsoner slåttenger. Øytangeløkka, Holmsløkka og Plommehagen	x					1	NP			TK	10	10	10	10
Skjøtsel og vedlikeholdsrydding av areal med lang kulturmarkkontinuitet – Nome vgs.	x					1	NP			TK	50	50	50	50
Artsmangfold tidligere slåttemark														
Slått fem teiger Jomfruland.	x					1	NP	UKL		TK	20	20	20	20
Mekanisk bekjempelse av lys- og knappsiv beiteareal Øytangeløkka. (Behov vurderes når drenering er ferdig). Tiltak etter slått.	x					2	NP			TK	0	0	15	0
Lavvokst, artsrik flora i naturbeitemarker														
Tilpasset beitetrykk, eventuelt slått, samt evaluering av beiting						2	NP			TK	-	-	-	-
Tradisjonelle steingjerder i landbruket														
Restaurering utvalgte steingjerder. Nome vgs.	x					1	NP	UKL		TK	50	50	50	50
Informasjon på nettsiden og utarbeidelse av temaplatat.	x	x		x		2	NP			NP	0	0	0	0

Eldre tids kulturminner på land														
Kartlegging i samarbeid med kulturminneforvaltningen					x	2	KM			KM	-	-	-	-
Skjøtsel: opptak tang og tare i Tangbukta på Jomfruland.		x	x	x		1	NP			TK	10	10	10	10
Kunnskap om hvordan utmark ble drevet tradisjonelt														
Dokumentasjon.					x	3	NP/UK L			TK/U KL	0	0	0	0
Gjøre kunnskapen kjent blant aktørene.		x				3	NP/UK L			NP/U KL	0	0	0	0
Nyere tids kulturminner i utmark														
Kartlegge nyere tids kulturminner.					x	3	NP			TK	0	0	0	0
Bidra til at kulturhistorien blir gjort mer kjent - formidling på temaplakater, på nett og i skrifter.		x		x		3	NP			NP	0	0	0	0
Jomfruland														
Landskapsverdier skal ikke reduseres av tekniske anlegg.														
Streng praktisering av verneforskriften.	x					1	NP			NP	-	-	-	-
Hvis nødvendig, låses porten i grensen til nasjonalparken.	x			x		1	NP			NP	-	-	-	-
Vurdere forbud/adgang til å regulere transport med lastebil/ tyngre kjøretøy gjennom nasjonalparken i sårbare perioder.	x			x		2	NP			NP	-	-	-	-

Gjøres ved revisjon av forvaltningsplan.														
Oppdatere skilting i verneområdet: Båndtvang, motorferdsel og drone	x					1	NP			NP	30	10	10	10
De fleste besøkende skal bruke områder med stor opplevelsesverdi som tåler mye bruk.														
Utrede bedre bryggeforhold på Øytangen.	x			x		3	SVT/M D/KK			KK/ MD	-	-	-	-
Fornyelse toalett Øytangen nord. (Settes på vent)	x			x		2	MD/K K/NP			KK	0	0	0	0
Bidra til etablering av toalett på Aasvik	x			x		2	NP			NP/T FK/K K/GE	0	0	200	0
Kartlegge behov for nye toaletter.				x	x	2	NP	JV	MD	NP	-	-	-	-
Telling av ferdsel to steder Øytangen.				x	x	1	NP	SN O	MD	SNO	-	-	-	-
Oppgradering utvalgte stistrekninger for å redusere slitasje og kanalisering.		x		x		2	NP			TK	20	20	20	20
Legge til rette for videre utvikling av edellauvskog Jomfruland nord														
Reetablering av edellauvskog i tidligere høyspentrase. (Rydding og såing eikenøtter). Rydding hvert 5. år.	x					1	NP		MD	TK	-	-	-	-
Inngjerding av enkelt-eiker i tidligere høyspentrase. Bevare tornekratt og bjørnebær som naturlig	x					2	NP			TK	-	-	-	-

inngjerding rundt unge trær.														
Planter med genetiske ressurser for mat og landbruk skal bevares når skjøtsel er forenlig med ivaretagelse av andre verdifulle arter														
Villepletrær skal i utgangspunktet ikke fjernes	x					1	NP			NP	-	-	-	-
Rydde rundt utvalgte villepletrær	x					1	NP	SN O		SNO/ TK	-	15	0	0
Gjerde beitedyr ute fra noen små områder med villepletrær dersom det ikke er påvist rødlistearter som er avhengig av beiting	x					2	NP	NG	MD	NP	0	0	0	0
Fjerne hage- og hybrider som med spredningsrisiko i verneområdet	x					1	NP			TK	10	10	0	0
Følge opp samarbeidsavtale med Nibio om Jomfruland nasjonalpark som nasjonalt bevaringsområde for villeple.	x					1	NP			NP	-	-	-	-
Kartlegge behov for fristilling, rydding og ev. gjerding rundt villepletrær på Øytangen. /Skjøtslesplan for villepler.	x					2	NP			NP/T K	0	0	100	0
Nødvendig kartlegging før tiltak: DNA-analyse av mulige hageeple- og hybridtrær for vurdering av innblanding.	x					1	NP			NP/T K	-	-	-	-
Delta i forskningsprosjekter og samarbeid som kan bidra til å øke kunnskapen og fremme forvaltningen av villeplene på Jomfruland	x					1	NP			NP	-	-	-	-

Legge til rette for funksjonshemmede														
Vedlikeholde/oppgradere stier i Tårnskogen for rullestol		x		x		2	NP	KK	MD	KK	-	-	-	-
Skilting med PCS symboler og blindeskrift i Tårnskogen.		x		x		3	NP	KK	MD	NP	-	-	-	-
Grinder tilpasset funksjonshemmede.		x		x		3	NP	UKL	MD	NP	-	-	-	-
Adkomst toalett Øytangen nord (gjennomføres ved ev. nytt toalett).		x		x		1	NP	ST	MD	ST	-	-	-	-
Opprettholde og bedre fremkommelighet langs akse fra Tårnbrygga, gjennom tårnskogen til utsiden		x		x		2	NP			NP/S NO/T K	-	-	-	-
Nærmiljøulemper														
Bidra til at Midtstien blir etablert	x			x		1	NP	KK		KK	-	-	-	-
Hensyn til fastboende og hytteiere i info og tilrettelegging.	x			x		2	NP	KK		KK	-	-	-	-
Tydelig kommunikasjon om strenge regler for motorferdsel.		x		x		2	NP	KK		KK	-	-	-	-
Punktutbedring av hovedveien gjennom eikeskogen.	x			x		1	NP			TK	0	0	0	30
Fjerne gammel telekabel fra Øytangen gård til fugletårnet. (kost.ført tyngre avfall)	x					1	NP			TK	-	-	-	-
Artsmangfold														
Vedlikehold av insektdam ved Øytangen	x					1	NP			NP	-	-	-	-

Overvåke hekkedasser teist. Inkl. i tjenestekjøp SNO	x					1	NP			SNO/ NP	-	-	-	-
Jomfruland, delområde 1 - eikeskog/eikehage														
Grov, død ved av eik og hassel														
Ikke ta ut stående eller liggende død ved av eik med tykkelse over 20 cm og grov hassel utenom belte vest for Hovedveien.	x					1	NP			NP	-	-	-	-
Grove hasselkratt skal få utvikle seg fritt.														
Hasselkratt med omkrets på mer enn 1,5 meter skal spares.	x					1	NP			NP	-	-	-	-
Vitale, store eiker og store hasselkratt														
Fristille store eiker på Øytangen	x					1	NP		MD	SNO	-	-	-	-
Tynning i sørvest ved å ta ut en tredel av masse av levende eik	x					2	NP		MD	TK	-	-	-	-
Rydding av oppslag på eiendommen Øytangen	x					1	NP			TK	0	10	10	10
Vedlikeholdsrydding skog: sikring av vindfall, grein-/toppbrekk m.m.	x				x	1	NP			TK	15	15	15	15
Utbedre gjerde mellom eikeskogen og Nordjordet.	x				x	1	NP			TK	0	30	0	0
Eik i alle aldre														
Sanking og utsåing av eikenøtter	x					1	NP			TK	-	-	-	-
Inngjerding av et nytt område.	x					2	NP			NP	-	-	-	-

Grov ask og lauvede asketrær														
Overvåke utbredelse av askeskuddsjuke – Skånsom nedskjæring/styving dersom trærne viser større tegn til skade.	x					1	NP			TK	-	-	-	-
Beskjæring av enkelttrær	x					2	NP			TK	0	0	10	10
Informasjon om høsting av lauv som ressurs.	x	x	x			3	NP			NP	-	-	-	-
Forsøk på etablering av nye styvingstrær i Plommehagen. Inngjerding.	x					1	NP			NP/S NO/T K	-	-	-	-
Jomfruland, delområde 2 - hasselhage														
Rik hassellund														
Vestre del: Gran og småtrær av ask, lønn, morell, boreale lauvtre, furu og til dels hassel fjernes. Grov hassel, grove edellauvtre, villeple og ung eik spares. <u>Bjørnebær, bringebær, berberis og stikkelsbær fjernes.</u> Østre del: Gran og fremmede treslag fjernes.	x					1	NP		MD	TK	-	-	-	-
Fristille en bredkronet eik	x					1	NP		MD	SNO	-	-	-	-
Vedlikeholdsrydding og fristilling av nye eiker	x					1	NP		MD	TK	0	0	0	0
Bredkronede eiker														
Andre trær som vokser opp i kronene fjernes.	x					1	NP		MD	TK	10	10	10	10
Jomfruland, delområde 3 - edellauvskog														

Videre utvikling av naturpreget, rik edellauvskog Jomfruland nord														
Uttak av nordiske treslag og tynning i edellauvskog mellom Hovedveien og utsiden på strekningen Øytangenløkka til Hovedgården.	x						NP		MD	TK	0	0	0	0
Jomfruland, delområde 4 - eng														
Sjeldne arter knyttet til slåttemark														
Gjenetablering av kammarimjelle.	x					1	NP		MD	SNO	-	-	-	-
Overvåke vårvikke					x	1	NP		MD	SNO	-	-	-	-
Sibirertbusk														
Overvåking og fjerning ved behov.	x				x	2	NP			TK	5	5	5	5
Åpen eng innenfor Vestre Saltstein.														
Beiting storfe	x					1	NP	UKL	MD	TK	-	-	-	-
Beiting sau	x					1	NP	UKL	MD	TK	-	-	-	-
Uttak av fremmede treslag	x					1	NP			TK	30	0	0	0
Rydding av oppslag i engareal på Saltstein	x					1	NP			TK	15	15	15	15
Skjøtselssviing av engareal/naturbeitemark på Vestre Saltstein i samarbeid med GBR.	x					1	NP			TK/S NO/ GBR	0	100	0	0
Mindre slåtteenger														
Slått av Holmsløkka, Øytangenløkka og Plommehagen	x					1	NP	UKL	MD	TK	20	20	20	20

(Kostnadsført: Slått fem teiger.)														
Manuell slått og raking inntil steingjerder.	x					1	NP			TK/S NO/ NP	10	10	10	10
Rydding av ekspanderende kantkratt – slåttengene ryddes fri og gjerdes inntil rydningsrøys og steingjerde (Holmsløyka, Øytangeløyka og Plommehagen)	x					1	NP		MD	TK	50	50	50	10
Restaurere steingjerder ved Holmsløyka og Øytangeløyka. (Nome vgs)	x					1	NP		MD	TK	-	-	-	-
Spredning av aske fra hogstavfall, jf. gammel skjøtsel av slåtteenger.	x					1	NP			NP/S NO	0	5	5	5
Utvidelse av slåtteeng nord på Øytangen.	x					2	NP			NP/S NO/T K	0	0	0	60
Etablering av mindre slåtteeng Østre Saltstein i samarbeid med grunneier.	x					2	NP			NP	0	20	0	0
Engene på Øytangen														
Beiting med storfe fra tidlig i mai. Beitepause hvis tørr sommer. Beitepussing av tornekratt i etablering.	x					1	NP		MD	TK	-	15	-	-
Rydding av roser sentralt ut mot sjøen. To busker settes igjen.	x					2	NP		MD	SNO	-	-	-	-
Fjerne evt. nyetablerte fremmede arter, inkl. overvåkning.	x					1	NP		MD	TK	-	-	5	5
Slått av inngjerdet slåttemark etter frøsetting.	x					1	NP		MD	TK	-	-	-	-

Bakketørking og fjerning av høy. Gjerdet åpnes for storfe etter slått. (Kostnadsført: Slått fem teiger.)														
Utbedring hovedstier		x		x		2	NP		MD	TK	0	0	20	20
Brosjyre om sykling som deles ut ved sykkelutleie og er tilgjengelig på fergene. Ev. 1420.21?		x	x	x		2	NP			NP	-	-	-	-
Innføre ferdselsforbud i et større område nord på Øytangen deler av året hvis ferdselen øker vesentlig.	x			x			NP			MD	-	-	-	-
Forbud mot sykkel nord for Øitangen gård.	x			x		1	NP			MD	-	-	-	-
Etablere tre nye porter ved inngangen til Øytangen som sykler ikke kommer igjennom, med løsning for barnevogn og rullestol, samt tydelig plakat om sykling.	x			x		2	NP			NP	0	0	0	0
Hagemark og beitemark														
Beitepussing og beite med sau på Ankerplassen	x					1	NP			TK	10	10	10	10
Beitepusse utvalgte beiteområder langs Hovedveien	x					1	NP			TK	15	15	15	15
Jomfruland, delområde 5 – sandkyst														
Åpne sandarealer og artsrik dyne-eng														
Overvåke gjengroing og slitasje.					x	2	NP			SNO	-	-	-	-
Fjerne trær og busker i bakkant av dyneenger Sandbakken. Lauvtre, tett/ung hassel og ung/halvgammel furu fjernes. Villeple, stor furu, eik og grov hassel spares.	x					1	NP			SNO/ TK	10	60	60	10
Fjerne oppslag av furu og osp i dyneeng, Øytangen sør og Sandbakken. (Lukes)	x					1	NP			SNO/ TK	0	20	0	0

Årlig slått av dyneeng sør og nord for brygga på Øytangen etter frøsetting. Slått så langt ut det er sammenhengende grasvegetasjon, ikke på kanten der det er strandtorn.	x					1	NP			SNO	-	-	-	-
Luke åpne flekker for strandtorn i marehalm.	x					1	NP			SNO/ NP	-	-	-	-
Sandbakken: Skjerme det mest utsatte arealet mot ferdse/ inngrep med skilting/gjerde. (Ved økt slitasje)	x				x	1	NP			NP/S NO	-	-	-	-
Øke bestand av næringsplanter: Så eller plante ut små bestander av artens næringsplanter på egnede arealer, bruke planter fra regionen. Først og fremst strandskold, tiriltunge og hårsvæve, men også andre bør vurderes.	x					2	NP			NP/S NO	0	0	0	10
Videreføre forsøk med frøspredning og planting av strandtorn.	x					1	NP			NP/S NO	-	-	-	-
Restaurering: Fjerne gammel fylling med takstein foran gbnr. 29/39	x					1	NP			TK	0	30	0	0
Forsøk med beiting av sau på vår eller høst på statens areal på Øytangen, nord for Sandbakken for å holde nede oppslag av hassel.	x					1	NP			TK	0	10	10	10
Fremmede arter														
Etterkontroll av fjerning av balsampoppel (manuell luking – kostnadsført fjerning oppslag/fremmedarter).	x					1	NP			TK	0	0	0	0

Sjeldne arter i strandnære sanddyner Øytangen/Sandbakken														
Overvåke strandtorn					x	1	NP		MD	BF	10	10	10	10
Manuell luking og rydding rundt blomstrende strandtorn. Vanning i tørre perioder.	x					1	NP		MD	SNO/ NP	-	-	-	-
Rydding i oppslag av furu på Sandbakken	x					1	NP		MD	SNO	-	-	-	-
Utsåing av strandtorn Øytangen sør og Sandbakken. Supplere med fem nye såkasser for strandtorn pr. år på Sandbakken sør. Stimulere til naturlig spredning.	x					1	NP			NP/S NO	5	5	5	5
Strandmaurløve og strandmurerbie på Sandbakken														
Vedlikeholde åpne flekker for strandmaurløve.	x					1	NP			SNO/ NP	-	-	-	-
Overvåke og kartlegge strandmaurløve					x	1	NP		MD	SNO/ NP	-	-	-	-
Åpne vertikale sandflater for strandmurerbie.	x					1	NP		MD	SNO/ NP	-	-	-	-
Overvåke og kartlegge strandmurerbie					x	1	NP		MD	SNO/ NP	-	-	-	-
Strandmurerbie og strandmaurløve: Opprette en vegetasjonsfri sandgrop på ca. 15 m² på Sandbakken. Toppdekke fjernes inntil 25cm dybde. Sandlag vendes.	x					2	NP			NP/S NO	-	-	-	-
Overvåke og kartlegge kammarimjelle	x					1	NP		MD	SNO/ NP	-	-	-	-

Jomfruland, delområde 6 – strandnære kratt														
Kantkratt innenfor Vestre Saltstein og Tangbukta														
Lett rydding i større einerforekomster	x					1	NP		MD	TK	0	15	0	0
Redusere antall berberis. Testing av metoder for fjerning.	x					1	NP		MD	SNO/ TK	0	15	15	15
Sammenhengende krattområde Øytangen nord														
Rydde kantkratt som vokser ut mot engene i vest. Liguster spares.	x					2	NP		MD	SNO	-	-	-	-
Begrense spredning av berberis.	x					1	NP			SNO/ TK	-	-	-	-
Overvåke og rydde gran i hele området	x					1	NP		MD	SNO	-	-	-	-
Rydding i fangstgater for fugl videreføres	x					1	NP		MD	SNO/ NP/B L	-	-	-	-
Rydde kratt i fire definerte områder i kanten av og inne i krattområdet. Hassel, bartre, einer, morell og boreale lauvtre fjernes. Villeple, asal, geitved, hagtorn, slåpetorn, evt. liguster og til dels roser spares.	x					1	NP		MD	SNO	-	-	-	-
Overgang mellom krattområde og rullesteinstrand Øytangen nord														
Innsmalning av sti og flisdekke.	x			x		1	NP			NP	0	0	0	0
Kartlegging kystgaffel					x	2	NP			BF	0	0	0	25
Tornirisk, nattergal og tornskate														

Skjøtsel som gir mosaikk av kratt, kantsoner og beitemark.	x					2	NP			TK	0	10	0	0
Lite slitasje i engene ved kantkratt på Øytangen														
Tema på nettsiden og temaplatat.		x		x		1	NP		NP	NP	0	0	0	0
Markere sti på vestsiden	x			x		1	NP		NP	NP/S NO	0	0	0	10
Jomfruland, delområde 7 – rullesteinstrand														
Kanalisering														
Markere sti fra utkikkstårn til rullesteinstranda	x	x				2	NP			NP	-	-	-	-
Merke sti Vestre Saltstein over artsrik eng	x	x				2	NP			TK	0	0	0	10
Stistolper med god avstand langs rullesteinstranda	x	x				3	NP			TK	-	-	-	-
Fjerne vegetasjon som er til hinder for ferdsel langs merka stier (Kostnadsført skjøtsel Jomfruland)	x	x				3	NP			NP/T K/SN O	0	0	0	0
Traktorsleper rullesteinstranda sør														
Kun nødvendig transport i forbindelse med strandrydding, akutt forurensning og uttransport av syke eller døde storfe. Transport i forbindelse med strandrydding med spesielt liten traktor med brede dekk i regi av forvaltningsmyndigheten.	x					2	NP			NP	0	0	0	0
Vurdere å fjerne traktorslepene på Skadden og Skagerrakstrand sør for hyttebebyggelsen	x					3	NP			NP	-	-	-	-
Opptrekk og utsetting av småbåter														

Tilse at båter som er lagret på land og båtopptrekk ikke er til hinder for eller avleder allmenn ferdsel, og at båter ikke lagres i nasjonalparken i perioden 16. november til 14. mars.	x	x				2	NP			SNO	-	-	-	-
Varder, solgroper og forsøpling														
Fjerning av varder og solgroper (vedlikehold), samt rydding av marint avfall. Kostnadsført (rydding tung avfall). Samarbeid med Kragerø vgs.	x					1	NP			TK	-	-	-	-
Fjerne nedgravd piggtråd i rullesteinstranda	x					1	NP			TK	30	0	0	0
Sitteplasser														
Anlegge sitteplasser på attraktive utsiktspunkt og i lune lommer. Kostnadsført «Friluftsliv»		x				2	NP			TK	-	-	-	-
Gjerder, porter og gjerde-klyv														
Fjerne gjerder som bidrar til privatisering og hindrer allmenn ferdsel, med unntak av gjerder vist i beiteplan		x				2	NP			TK	-	-	-	-
Utarbeide standardtegninger for gjerder og porter	x	x				2	NP			TK	0	0	0	0
Temaplakater														
Plakater med informasjon om nasjonalparken og sti/turmuligheter, samt restriksjoner ved Aasvik brygge, Tårnbrygga og Øytangen brygge.		x		x		3	NP			NP	0	15	0	0
Telt- og ferdselsforbud														
Oppsyn	x					2	SNO			SNO	-	-	-	-

Informasjon på nettsider og i besøkssenteret	x					1	NP/BS			NP/BS	-	-	-	-
Saltenger, forstrender, grankloner, kantkratt og hassel.														
Utarbeide skjøtelsesplan.					x	2	NP			TK	0	0	0	200
Forebygge skader på kulturminner														
Temaplatat ved gravrøys på Kjemperøysa	x	x		x		3	NP			NP	-	-	-	-
Redusere forstyrrelser av fugl på Skadden														
Temaplatat	x	x		x		2	NP			NP	0	0	30	0
Oppsett av ekstra markering/gjerde mellom skiltstolpene i perioden med ferdselsforbud.	x					1	NP			SNO	-	-	-	-
Mulig slitasje på lav på rullestein indre strand														
Kartlegge og evaluere slitasje på lavvegetasjon, og eventuelt kanalisere stier utenom sårbare partier	x			x		3	NP			NP	0	0	50	50
Artsmangfold														
Flytte 10 stk. gul hornvalmueplanter fra Skagerrakstrand til Færder nasjonalpark	x					1	NP		MD	SNO	-	-	-	-
Forsøk med reetablering av strandtorn i Færder nasjonalpark med frø fra Jomfruland/Stråholmen	x					1	NP			NP/SNO	-	-	-	-
Jomfruland, delområde 8 – barblandingskog														
Tårnskogen														

Fjerne frøplanter av fremmede treslag	x					1	NP	SK	MD	TK	5	5	5	5
Fjerne oppslag av lauvtre	x					2	NP			TK	5	5	5	5
Vedlikeholde rullestolstandard på hovedstier		x		x		2	KK		MD	KK	-	-	-	-
Overvåke slitasje mellom «øyene» i Tårntjernet. Vurdere tiltak.	x			x		1	NP			NP/S NO	0	0	0	0
Jomfruland, delområde 9 – svartorsumpskog														
Svartorsumpskogen med arter og økologiskefunksjoner skal bevares.														
Utarbeide skjøtelsesplan	x					1	NP			TK	0	0	0	0
Svartorsumpskogen bør ha størst mulig grad av fri utvikling. Ev. fremmedarter bekjempes.	x					1	NP			NP/S NO	0	0	0	0
Stråholmen														
Funksjonsområder i delområdene 1 og 4 for rastende fugl, hekkende sjøfugl og våtmarksfugl														
Overvåke forstyrrelser av fuglelivet.					x	1	NP		MD	TK	-	-	-	-
Informasjon og henstilling til fugleinteresserte.		x		x		2	NP			NP	0	0	0	0
Arbeide for at Langholmen kommer med i sone B	x				x	1	NP			NP	-	-	-	-
Stråholmen – sone A og landskapsvernområdet														
Åpent landskap med truede vegetasjonstyper og arter														
Beiting, slått, beitepussing og rydding.	x					1	NP	UKL	MD	TK	10	10	10	10
Overvåke bevaringsmål og slitasje fra tråkk av sau.					x	2	NP			TK	-	-	-	-

Nødvendig kartlegging før tiltak – evaluering av beite- og skjøtselstiltak i landskapsvernområdet og nasjonalparken på Stråholmen drevet de siste 30 årene (detaljer avtales med Stråholmen småfesesamdrift).	x					1	NP			TK	-	0	0	0
Kort marksjikt når vekstsesongen begynner														
Beiting før vekstsesongen som ikke er for intensiv. Flytting mellom beiter i løpet av året. Kost.ført kjøp av beitetjenester.	x					1	NP	UKL		TK	-	-	-	-
Berberis														
Fjernes i vedlikeholdsryddingen. Kost.ført kjøp av skjøtselstjenester.	x					2	NP	UKL		TK	-	-	-	-
Det skal ikke være nitrogenelskende planter som åkertistel, veitistel, hundekjeks, brennesle, burot, bringebær														
Beiting og beitepussing. Ikke tilføre gjødsel.	x					2	NP	UKL		TK	-	-	-	-
Stråholmen – landskapsvernområdet														
Vitale trær														
Døende trær som fornyer seg med rotskudd skjæres ned. Kost.ført skjøtselstjenester.	x					2	NP	UKL		TK	-	-	-	-
Stråholmen, delområde 1 – åpen beitemark, inkl. landskapsvernområde														
Liten eller ingen krattdekning på vestre og østre teig														

Rydding og beiting.	x					1	NP	UKL		TK	10	10	10	10
Beitepussing av starr i fuktige områder.	x					1	NP	UKL		TK	10	10	10	10
Sen beitepussing i år med mye gressvekst, ev. etterbeite okt/nov.	x					1	NP	UKL		TK	10	10	10	10
Stråholmen, delområde 2 – beitemark med busker														
Halvåpen beitemark														
Rydding. Gran, furu, svensk asal og berberis fjernes.	x					2	NP	UKL		TK	10	10	10	10
Årlig slått av slåtteeng i vest.	x					1	NP	UKL		TK	10	10	10	10
Stråholmen, delområde 3 – slåttemark														
Kratt skal ikke fortrenge sjeldne og truede arter														
Slått og rydding.	x					2	NP	UKL		TK	10	10	10	10
Stråholmen, delområde 4 – havstrender														
Nikkebrønsler: Det skal være minst 20 blomstrende nikkebrønsler														
Fjerne brennesle og hundekjeks ved beiting.	x					2	NP	UKL		TK	0	0	0	0
Kunnskap om arter i brakkvannsdammer og strandbasseng.														
Kartlegge arter.					x	3	NP			TK	0	0	100	100
Stråholmen, delområde 5 – kalktørrenger														
Det skal ikke være kratt, med unntak av Vestre-strand og ved Søndre hue som skal haen sekstendedel til en														

åttedel dekning.														
Rydding.	x					1	NP	UKL		TK	10	10	10	10
Det skal ikke være nitrogenelskende planter som hundekjeks, brennesle, åkertistel og vegtistel														
Ikke tilføre gjødsel.	x					1	NP	UKL		TK	0	0	0	0
Mekanisk bekjempelse - lusing	x					1	NP	UKL		TK	0	0	0	0
Holmene og Stangnes														
Gjenskape kystlynghei på Styrmannsholmen og Larsholmen. Følge opp skjøtselsplan fra medio 2022 med restaurering, lyngbrenning og beiting. Lyngbrenning i intervall 15-20 år.														
Rydding av vegetasjon Styrmannsholmen	x					1	NP		MD	TK/S NO	0	0	0	0
Lyngbrenning Styrmannsholmen	x						NP		MD	NP	0	0	0	0
Kjøp av beitetjenester inkl. flytting og tilsyn av beitedyr - Kystlynghei	x						NP			TK	0	40	40	40
Artsmangfold holmene i nasjonalparken														
Strandenger på Askholmane og Flesa: Ev. beiting på ettersommeren, alternativt slått av høyvokst vegetasjon. Rydding av kratt på Flesa (nord-vest på holmen)/ følges opp med slått.	x					2	NP		MD	TK/S NO	0	0	0	50
Strandrydding Stråholmsteinane, Lille Danmark, Dynga, Raudholmen og Mostein.						2	NP			SNO	-	-	-	-

Nye hekkedasser for teist på Danmark og Dynga.	x					2	NP			SNO	-	-	-	-
Innfallsporter														
Mulighetsstudie for innfallsport Stangnes	x				x	3	NP		MD	TK	0	0	0	0
Ferdsestelling Stangnes (1420.21)	x				x	1	NP			NP	7	7	7	7
Fremmede arter														
Fjerne forekomst av rynkerose på Stangnes. (Kost. Ført under «Nasj.park på land» under «Fjerne alle forekomster»	x				x	1	NP			TK/S NO	-	-	-	-

Arkivsaksnummer: 2025/2219-0

Saksbehandler: Eirik Johansen Dobbedal

Dato: 26.05.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Jomfruland nasjonalparkstyre	29/2025	03.06.2025

Tildeling kap./post 1420.21 - 2025 - Drift av nasjonalparkstyret

Innstilling fra forvalter

Jomfruland nasjonalparkstyre tar Miljødirektoratets tildeling til orientering. Forvalter gis fleksibilitet i gjennomføringen. Styret ønsker å bli orientert om økonomistatus gjennom året.

Sakgerrak Science and Solutions Sail

Jomfruland nasjonalparkstyre ser de positive sidene ved prosjektet Skagerrak Science & Solutions Sail 2025. Nasjonalparkstyret støtter prosjektet og stiller seg positive til bidrag gjennom formidling eller kompetanse, men kan ikke gi økonomisk tilskudd til prosjektet grunnet begrenset økonomisk ramme i 2025.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

1420.21 – Tildeling 2025

Saksopplysninger

Jomfruland nasjonalparkstyre er et satlig styre som driftes via midler fra Miljødirektoratet over kap./post 1420.21. Forvalter melder i desember hvert år inn behov for finansiering basert på styrets prioriteringer og forbruk i inneværende år. I tildeingen for 2025 har Jomfruland nasjonalparkstyre mottatt følgende:

Tiltak	Søknadsum	Tildeling
Drift av nasjonalparkstyret	kr 270.000	kr 260.000
Grunnfinansiering verneområde	kr. 75.000	kr. 75.000

Grunnfinansiering ble opprettet i 2024 til dekning av informasjonsoppgaver og tiltak som faller utenfor kap./post 1420.31.

Vurdering

Drift av nasjonalparkstyret

Jomfruland nasjonalparkstyre er tildelt 260.000,- til drift og 75.000,- i grunnfinansiering.

Formålet med grunnfinansieringen er å gi verneområdestyrene tilskudd til tiltak som faller utenfor kap./post 1420.31 – Tiltak i store verneområder. Grunnfinansiering skal dekke vedlikehold, fornying av infrastrukturtiltak, informasjonsarbeid mv.

Driftsposten skal dekke ordinære møtegodtgjørelser, bevertning, årlig møte med rådgivende utvalg, opplæring og deltakelse på kurs/konferanser.

Innføring av grunnfinansiering gir nasjonalparkstyret mulighet til å videreføre informasjons- og tilretteleggingoppgaver som informasjonsbu, skjermvisning av filmer på Øytangen o.l.

Besøkssenter Jomfruland nasjonalpark AS ble opprettet i 2024. Besøkssenteret og nasjonalprkstyret vil fremover dele på kostander knyttet til oppgrader, drift og vedlikehold av nettsiden www.jomfrulandnasjonalpark.no med tilhørende undersider som brukes til besøksformidling. Samarbeidet vil gi en innsparing for nasjonalparkstyret knyttet til digital informasjon. Forvalter fakturerer besøkssenteret mot slutten av året.

Driftsbudsjett nasjonalparkstyre 2025		Kostnad		Merknad
Nasjonalparkstyret - drift	kr	245 000,00		(Honorar, møter, transport, bevertning, kompetanse, rådgivende utvalg)
Andel sameiet Øytangen	kr	10 000,00		
Informasjon, nettside, annonsering	kr	80 000,00		Ikke medregnet ev. andel fra besøkssenteret ifbm. delte kostander for digital informasjon f.o.m 2025.
Sum utgifter	kr	335 000,00		
Tildeling kap./post 1420.21	kr	252 000,00	kr 260 000,00	
Grunnfinansiering Jomfruland NP	kr	75 000,00	kr 75 000,00	
Andre tiltak 1420.21	Søknad			
Sum inntekter	kr	-	kr 335 000,00	
Balanse	kr	-	kr -	

Anmodning om tilskudd til Skagerrak Science and Solutions Sail

Forvalter orienterte styret om prosjektet «Skagerrak Science & Solutions Sail 2025».

Prosjektet søker å formidle kunnskap om tilstand på og hva vi mennesker kan gjøre, for å bedre tilstanden for livet i våre nærmeste havområder. Kunnskap danner grunnlag for mer bærekraftig forvaltning og bruk av havets ressurser, som igjen tilrettelegger for kunnskapsbasert omstilling med potensial for økt verdiskaping fra fiskeri og havbruk, økt friluftslivs- og rekreasjonsverdi og ytterligere forsknings- og utdanningsaktivitet.

Prosjektet vil også styrke regionens samarbeid med de andre regionene som har Skagerrak som sitt havområde. Som Havpanelet påpeker, er havets ressurser overbeskattet og global marin miljøtilstand redusert. Dette prosjektet støtter flere av FNs bærekraftsmål, spesielt mål om bevaring av hav og marine ressurser (Mål 14) og utvikling av bærekraftige samfunn (Mål 11). Samtidig får behovet for restaurering av akvatiske systemer også i økende

oppmerksomhet regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Naturbaserte løsninger, som kultivering av arter som restaurerer habitat og forbedrer vannmiljøet, er både økologisk og økonomisk gunstig, og kan knyttes til mål om bærekraftig forbruk og produksjon (Mål 12), matproduksjon (Mål 2), og industrialisering og innovasjon (Mål 9).

Ytre Hvaler nasjonalparkstyre og Raet nasjonalparkstyre gav tilsagn på 100.000,- hver til prosjektet i 2024 (restmidler) med forventning og ønske om aktiv deltagelse i prosjektet. Jf. avklaringer i styremøte 03.03.2025 instiller forvalter at styret ikke inngår en økonomisk forpliktelse så tidlig på året og ser heller ikke at styret vil ha økonomi til et slikt tilskudd i 2025. Grunnet sen henvendelse fra Havforskningsinstituttet, var det ikke dekning for tilskudd på budsjettet i 2024, da de andre nasjonalparkene tildelte midler. Forvalter mener styrets økonomi er usikker og at styret bør prioritere ev. ressurser inn i verneområdet, styrets arbeid og kompetanseheving m.m. før ev. tilskudd tildeles.

Behovsinnmelding statsforvalteren - 2025

Navn	Status	Innvilget beløp	Kommentar
Drift Jomfruland nasjonalparkstyre 2025	Innvilget	335 000	Innvilget 260 000,- til drift av styret + 75 000,- i grunnstøtte drift.
		335 000	

Arkivsaksnummer: 2025/5465-2

Saksbehandler: Eirik Johansen Dobbedal

Dato: 26.05.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Jomfruland nasjonalparkstyre	30/2025	03.06.2025

Søknad om etablering av natursti rundt tårntjernet - Besøkssenter Jomfruland nasjonalpark

Innstilling fra forvalter

Jomfruland nasjonalparkstyre tillater at Jomfruland nasjonalparksenter AS etablerer en natursti som omsøkt og vist i vedlagt kart langs hovedstien i Tårnskogen i nasjonalparken. Naturstien er en del av aktiviteten som autorisert besøkssenter. Nøyaktig plassering langs stien og antall påler som plasseres i verneområdet gjøres i samråd med nasjonalparkforvalter.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften for Jomfruland nasjonalpark § 3 fjerde ledd i.). Tillatelsen begrunnes med at søker er autorisert besøkssenter og vil benytte naturstien i sitt arbeid med formidling av naturverdier i nasjonalparken. Området hvor det søkes etablert natursti vurderes videre å tåle høy bruksintensitet og ligger nært selve besøkssenteret.

Tillatelsen gis med følgende vilkår:

- Stolpene til naturstien skal lages av uimpregnert trevær, fortrinnsvis gran, furu eller eik.
- Plassering av pålene skal avklares med nasjonalparkforvalter før arbeidet starter.
- Naturstien skal ha utforming som beskrevet i designmanualen.
- Pålene skal fundamenteres ved bruk av jordanker.
- Det tillates ikke graving, tilføring av masser ifbm. gjennomføring av tiltaket.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Jomfruland nasjonalparkstyre.

--- slutt på innstilling ---

Saksopplysninger

Jomfruland nasjonalparksenter AS søker om tillatelse til etablering av natursti i Tårnskogen i Jomfruland nasjonalpark. Naturstien skal bestå av inntil åtte påler med spørsmålsskilt. Utforming i tråd med designmanualen for Norges nasjonalparker.

Hjemmelsgrunnlag

Etter § 3 første ledd skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet. Jf. § 3 fjerde ledd kan forvaltningsmyndigheten etter søknad gi tillatelse til:

- f. Oppføring av konstruksjoner og installasjoner for å legge til rette for friluftsliv.
- i. Oppsetting av skilt og merking av stier.

Forvaltningsplanen gir retningslinjer for hva som omfattes av paragrafene:

Retningslinjer til § 3 fjerde ledd f.):

Det kan gis tillatelse hvis tiltaket ikke har vesentlig negativ landskapsvirkning eller kan være til skade for naturverdier. Med konstruksjoner og installasjoner menes tilrettelagte rasteplasser, sitteplasser og fugletårn/utkikkstårn, eventuelle klopper og bruer eller annen tilsvarende tilrettelegging.

Retningslinjer til § 3 i.):

Skilt skal utformes og plasseres slik at de ikke gir negativ landskapsvirkning. Normalt skal skilt plasseres inntil stier og veger. Det kan gis tillatelse til å sette opp skilt andre steder hvis landskapsvirkningen er liten.

Det omsøkte tiltaket kan bandles etter begge paragrafene, men basert på retningslinjene i forvaltningsplanen vurderer forvalter at det er mest relevant å behandle søknaden etter § 3 fjerde ledd i.)

Verneformål – forskrift

Formålet med Jomfruland nasjonalpark er å ta vare på et større naturområde med geologisk særpreg med israndavsetninger og biologisk mangfold i sjø og på land med særegne og representative økosystemer og landskap som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:

- a. Naturtyper på sjøbunnen som tareskog, ålegrasenger, bløtbunn og skjellsand, herunder gyte- og oppvekstområder for fisk og skalldyr, som har betydning for økosystemet og økosystemtjenester både i og utenfor nasjonalparken
- b. Naturtyper på land som kystnære sandmarker, dyner, strandenger og edellauvskog
- c. Kystlandskapet på land og i sjø, herunder områder med rullestein og strandvoller
- d. Kulturminner på land og i sjø
- e. Vitenskapelige referanseområder.

I sone A er det et spesielt formål å bevare naturtyper som skogshagemarker, naturbeitemarker, slåtteeenger, strandenger og lauvingstrær, jf. kart som følger av § 2.

I sone B er det et spesielt formål å ta vare på sjøfugl og deres hekkeplasser jf. kart som følger av § 2.

Forvaltningsplan og skjøtselsplan

Forvaltningsplan for Jomfruland nasjonalpark (2019).

Skjøtselsplan for Tårnskogen (2018).

Presedens

Verneforskriften fjerde ledd § 3 a.) – r.) er «kan»-bestemmelser. Sjølv om titlaket omfattes av en av de nevnte paragrafene, er dette fortsatt en dispensasjon fra en, i utgangspunktet, forbudt aktivitet. Med dette menes at det ikke er en rett å få dispensasjon, men noe forvaltningsmyndigheten kan vurdere å innvilge basert på en konkret vurdering av den enkelte søknad. Hver søknad behandles for seg. I og med at det etter disse paragrafene er snakk om dispensasjon til et (i utgangspunktet forbudt) tiltak, danner ikke en dispensasjon i sak presedens i ev. påfølgende saker.

Vurdering

- Besøkssenter nasjonalpark formidler informasjon om nasjonalparker og andre vernede områder nasjonalt og internasjonalt og stimulerer til bruk av naturen og nasjonalparkene, og til friluftsliv for øvrig.
(www.norgesnasjonalparker.no/besokssentre/)

Miljødirektoratet reutoriserte i 2023 Jomfruland nasjonalparksenter AS som besøkssenter for Jomfruland nasjonalpark for en periode på fem år, fra og med 1. januar 2024 til og med 31. desember 2028.

Tårnskogen og tårntjernet er omfattet av sone A i verneforskriften, hvor det er et spesielt formål å bevare naturtyper som skogshagemarker, naturbeitemarker, slåtteeenger, strandenger og lauvvingstrær, jf. kart som følger av § 2.

I dag består tårnskogen av en delvis lysåpen barblandingskog med dominans av gran og furu, med innslag av barlind og lauvtrær. Nordøst for tårntjernet er et parti med svartor-sumpskog og partier med større grad av gressdekning på bakken. Det pågår fortsatt lusing/nedkapping av oppslag av fremmede treslag.

Området er tilrettelagt for allmenn ferdsel på sentrale stier som tåler dagens bruk, samt benker plassert sørøst for tårntjernet. Området er mye besøkt gjennom året og etablering av natursti langs dagens sti anses ikke å medføre økt bruk. Snarere kan naturstien bidra til å fremme kanaliseringen langs dagens stier. Mht. uønsket aktivitet fra besøkende, består dette primært av personer som kaster kubber, greiner o.a. i tårntjernet for å komme seg ut til de to små «øyene» i tjernet. Forvaltningsmyndigheten fjerner hvert år døde greiner og trevirke som er lagt ut i tjernet til dette formålet. Dersom problemet vedvarer, bør forvaltningsmyndigheten vurdere informasjonsskilt på stedet. Ferdsele bidrar til økt erosjon og skade på øyene. Problemet er størst i perioder med lavt vann, som oftest sammenfaller med perioden hvor Jomfruland og nasjonalparken opplever størst besøksstrykk.

Vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8-12

§ 8.(kunnskapsgrunnlaget)

Det er utarbeidet en egen skjøtselsplan for området tårnskogen/tårntjernet fra 2018.

Tårnskogen domineres av bartrær og det har de siste årene blitt tatt ut fremmede treslag.

Det pågår lusing og nedkapping av oppslag av bl.a. edelgran, sitkagran og lerk i området.

Området er offentlig friluftsområde og det er gjennomført en rekke tiltak forut for opprettelsen av nasjonalparken som gir området større preg av park/tilrettelagt område enn øvrige arealer

i verneområdet. Skjøtselsplanen legger til grunn at tårnskogen er mindre sårbart enn andre områder i nasjonalparken og tåler en viss bruk. Området har i dag en viss tilrettelegging i form av infotavle om Kittelsen og bord/benkesett rundt tjernet. Tårnskogen og tårntjernet er en naturlig forlengelse av besøkssenterets aktivitet som sentral innfallsport til nasjonalparken på Jomfruland.

Området har flere registreringer i artskart og det er påvist stasjonære rødlistearter som: Ask (*Fraxinus excelsior*), barlind (*Taxus baccata*), blåstarr (*Carex flacca*) og dvergstanksopp (*Mutinus caninus*). Det er i tillegg påvist en rekke fremmedarter. Forvaltningen jobber med fjerning av disse. Området er basiskartlagt etter NIN-metoden i 2018 og området er klassifisert som svak bærlyng-lågurtskog. Skogsbildet er i dag preget av gressdekket, stedvis bar bunn. Skogen er gradvis åpnet for økt lysinnslag ifbm. uttak av fremmede treslag som lerk, sitkagran og vrifuru.

Basert på kunnskap og vurderinger i skjøtselsplanen og forvaltningsmål i forvaltningsplanen for nasjonalparken, anses kunnskapsgrunnlaget for godt.

§ 9.(føre-var-prinsippet)

Kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt, jf. § 8, og føre-var-prinsippet kommer ikke til anvendelse.

§ 10.(økosystemtilnærming og samlet belastning)

Etter verneforskriften § fjerde ledd f.) kan forvaltningsmyndigheten etter søknad tillate oppføring av konstruksjoner og installasjoner for å legge til rette for friluftsliv. Etter samme paragraf bokstav i.) kan det også tillates oppsetting av skilt og merking av stier.

Tårnskogen består i dag av barblandings- og sumpskog og det har de siste årene blitt fjernet en rekke fremmede treslag. Målet på sikt er at området skal få utvikle seg mer eller mindre fritt. Skogen har i dag mye bruk og det er ikke påvist sårbare eller truede arter i området. Det finnes i dag to stier inn fra Hovedveien og en sti som går rundt tjernet. Stiene har variert underlag med røtter, grus og organisk materiale. Stien øst og nord for tårntjernet er fra før verneområdet ble opprettet, tilrerettet med forsterket underlag. Etablering av inntil sju til åtte påler til natursti, jf. designmanualen langs stien vurderes ikke å ha vesentlig negativ betydning for økosystemet eller naturopplevelsen i skogen. Tiltakets visuelle og terrengmessige inngrep er begrenset og har ingen påvirkning på øvrig økosystem i Jomfruland nasjonalpark, som knytter seg til kulturmark på land og marine verdier i havet.

Av hensyn til røtter og vegetasjon rundt tårntjernet, skal det benyttes jordanker til fundamenteringen. Nøyaktig plassering av pålene gjøres i samråd med forvalter før tiltaket igangsettes.

§ 11.(kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)

Tiltaket vil bidra til økt kanalisering og på den måten bidra til å skjerme naturen mot skade. Tiltaket er reversibelt, har liten til ingen påvirkning utover jordankeret som kreves for å fundamenterer pålen. Ev. kostander for fjerning bæres av besøkssenteret.

§ 12.(miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

Det skal ikke tilføres masser ifbm. tiltaket som bidrar til spredning av fremmedarter. Fundamentering skal følge anbefalinger i designmanualen og nasjonalparkstyret legger til grunn at det benyttes jordanker, slik at man unngår graving. Grunnforholdene i tårnskogen er egnet for bruk av jordanker og teknikken vurderes som best egnet ut fra omkringliggende miljø og samlet miljøpåvirkning.

Basert på en samlet vurdering formålet med vernet, gjeldende skjøtselsplan og naturmangfoldloven §§ 8-12, anses ikke etablering av omsøkt natursti å komme i vesentlig konflikt med verneverdiene i området eller nasjonalparken som helhet. Tiltaket har en begrenset landskapspåvirkning ut fra dagens grad av tilrettelegging og stolpene vil i stor grad gli inn i landskapet som består av gran- og furustammer.

Vedlegg – søknad og kart

Fra: Ruth Ellegård[Ruth@jomfrulandbesokssenter.no]
Sendt: 06.05.2025 09:45:10
Til: Dobbedal, Eirik Johansen[Eirik.Dobbedal@statsforvalteren.no]
Tittel: Søknad om tillatelse til oppsetting av natursti rundt Tårntjernet

Hei Eirik!

Her oversendes en søknad og et enkelt kart over området der det ønskes natursti, og forslåtte steder for stolpene (X).

Om Nasjonalparkstyret godkjenner dette, vil jeg gjerne ha en kommunikasjon/befaring på hvor det er mest hensiktsmessig å sette disse 8 stolpene i naturstien.

Trenger du mer info, eller ønsker du søknaden mer utfyllende, eller på en annen måte?

Med vennlig hilsen

Ruth Ellegård
Daglig leder
Besøkssenteret Jomfruland Nasjonalpark
Mobil: +47 48138294

Besøkssenter
Jomfruland nasjonalpark

Besøksenter
Jomfruland nasjonalpark

Til styret i Jomfruland nasjonalpark
v/ Nasjonalparkforvalter Eirik Dobbedal

Jomfruland 06.05.25

Søknad om tillatelse til oppsetting av natursti rundt Tårntjernet

Jomfruland Nasjonalparksenter AS ønsker med dette å søke om tillatelse til å etablere en enkel natursti med åtte informasjonsstolper rundt Tårntjernet i Jomfruland nasjonalpark. Stolpene vil følge designmanualen for Norges nasjonalparker, og innholdet på plansjene utformes av Inspiria science center. Stolpene vil bli brukt med en kombinasjon av informasjon, spørsmål og quiz, tilpasset både barnefamilier og skoleklasser.

Naturstien er et lavterskeltilbud som skal stimulere til læring, nysgjerrighet og fysisk aktivitet i naturen – særlig viktig i Friluftslivets år 2025. Tiltaket er i tråd med nasjonalparkens formål om å legge til rette for opplevelse og formidling, uten å gå på bekostning av verneverdiene. Naturstien vil også være et nyttig verktøy i senterets undervisningstilbud for skoler.

Kart over planlagt trase følger vedlagt. Det vises også til utformingen på stolpene i link til designmanualen.

Kryssene som er satt i kartet vedlagt er kun et forslag om plassering av stolpene, det ønskes en videre kommunikasjon rundt endelig plassering.

Vi håper på positiv behandling av søknaden, og stiller gjerne til befarings eller gir ytterligere informasjon ved behov.

Med vennlig hilsen

Ruth Ellegård

Daglig leder

Jomfruland Nasjonalparksenter AS

Vedlegg

Kart over planlagt trase

Link til utformingen av stolpene/opplegget

<https://designmanual.norgesnasjonalparker.no/maler/skiltsystem/natursti>

X = forslag til hvor stolpene kan stå

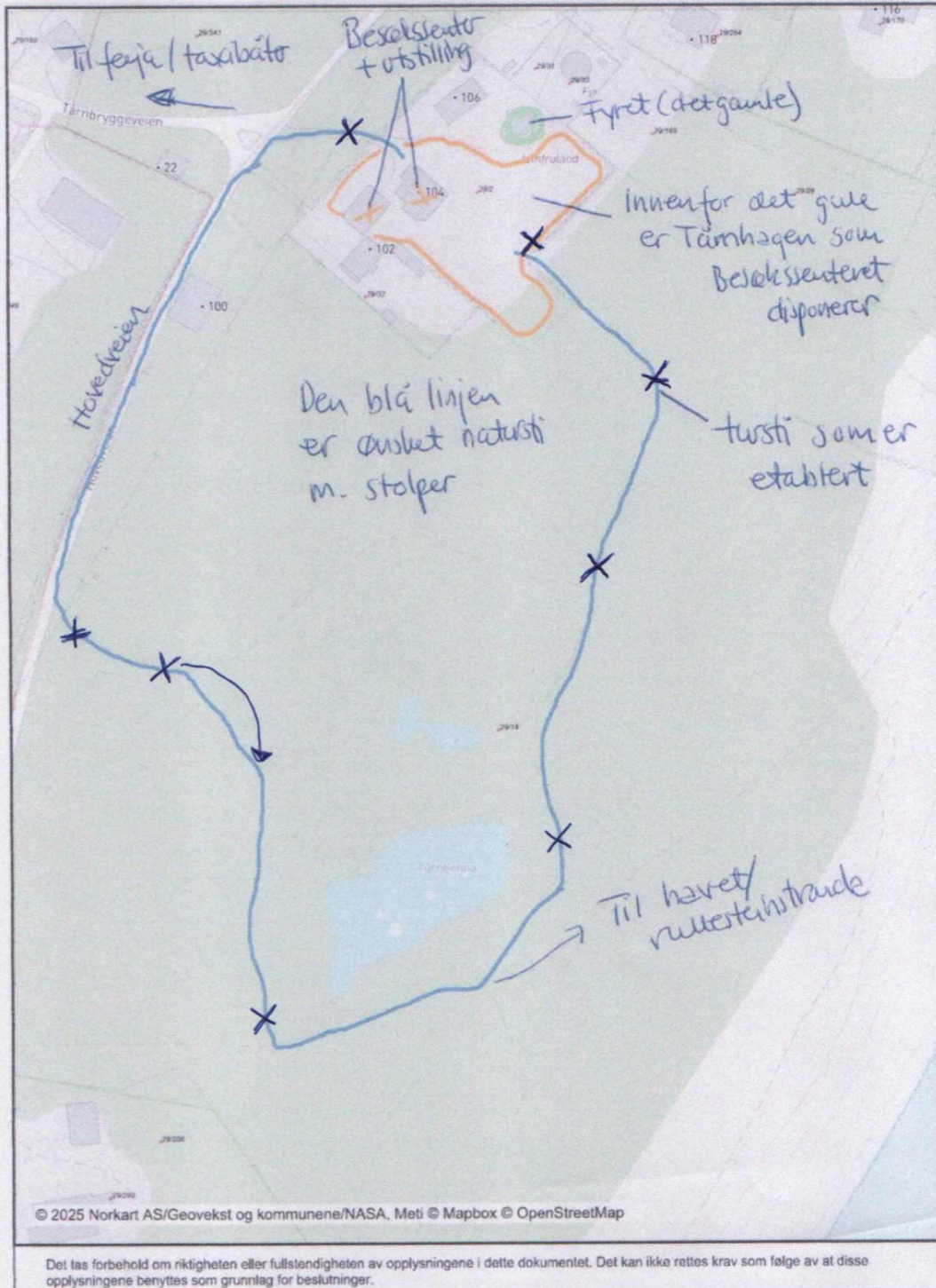

Tårnområdet Jomfruland Natursti

Dato: 31.03.2025

Målestokk: 1:1500

Koordinatsystem: UTM 32N

Natursti

Skiltingen for naturstier er tilpasset for litt informasjon om mange ulike temaer langs en sluttet runde. Selve skiltene med informasjon er «skjult» inne i stolper, og vippes ut av leseren. Det er plass til et språk på hver side av skiltet. På denne måten blir informasjonen svært lite dominerende i terrenget. En natursti kan passe for eksempel ved et besøkssenter eller en innfallsport.

Nedenfor finner du en beskrivelse av samtlige elementer ved oppsett av skilting for natursti under merkevaren.

Stolpe

Det er lagt opp til to alternative stolper, med tilpasset skiltmal til hvert alternativ. Det kan enten brukes to stykker av malmfuru 145x45 mm eller to stykker av termofuru (varmebehandlet furu) 140x42 mm. De to partene limes sammen. Stolpenes høyde bør være 1 600 mm.

Før de to halvpartene limes sammen, sages eller freses en 10 mm dyp og 510 mm lang «slisse» i den ene halvparten. Dette er for å gjøre plass til skiltet (se bilde).

[Se her for en enkel skisse av stolpen](#)

Hullet til bolten som fester skiltet bores (se skisse). Ved hullet, på innsiden av begge halvpartene, limes det skiver, f.eks. M10. Dette er viktig for å holde vippeskiltet i midten av slissen.

Deretter limes de to halvpartene sammen med utendørs trelim. Toppen av stolpen skråsages i 35 grader.

RS 21/2025 Orienteringer

«MOTTAKERNAVN»

«ADRESSE»

«POSTNR» «POSTSTED»

Saksbehandler Eirik Johansen Dobbedal

Vår ref. 2025/6026-1

Deres ref. «REF»

Dato 20.05.2025

Pressemelding: Informasjon til førere av fritidsbåter og padlere om ferdselsforbudet i og rundt sjøfuglreservatene i Jomfruland nasjonalpark

Med sol, sommer og økt aktivitet på sjøen rett rundt hjørnet, ønsker Jomfruland nasjonalparkstyre å rette oppmerksomheten på ferdselsforbudet i og rundt sjøfuglreservatene i nasjonalparken. Hvert år bryter fritidsbåter og padlere ferdsels- og ilandstigningsforbudet, noe som kan ha negative konsekvenser for det sårbare fuglelivet. Dette brevet sendes ut for å informere om gjeldende lovverk og opplyse om straffereaksjon ved brudd på verneforskriften.

Ferdselsforbudet og relevant lovverk

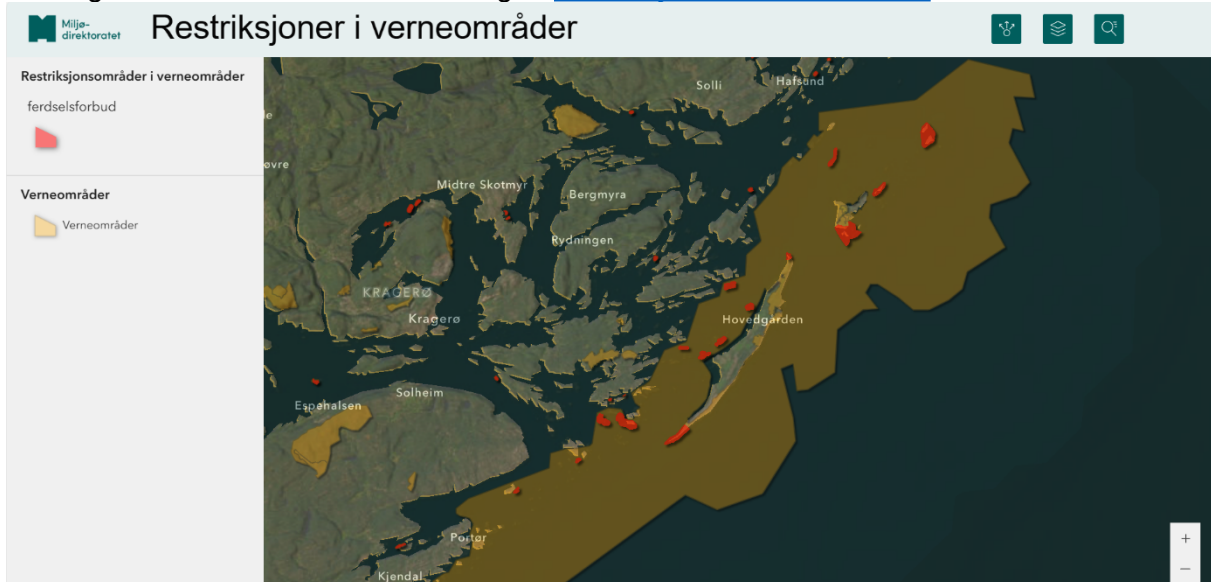
Jomfruland nasjonalpark er vernet etter [Forskrift om vern av Jomfruland nasjonalpark, Kragerø kommune, Telemark - Lovdata](#), fastsatt med hjemmel i *naturmangfoldloven* (§§ 34–35). I henhold til § 7 annet ledd i forskriften er ferdsel på land og på sjø nærmere enn 50 meter fra land i sone B i tiden fra 15. april til 15. juli er ikke tillatt.

Det er i alt 15 områder etablert som sjøfuglreservat (sone B) i nasjonalparken:

- Lille Fengselsholmen
- Store Makholmen
- Skadden
- Østre Rauane
- Tviskjær
- Hattholmen
- Stangskjæra
- Gjesskjæra
- Beverskjæra
- Stutsholmskjæra
- Kråka
- Sørstrand
- Rauholmane
- Danmark og Dynga
- Stråholmstein

Samtlige områder kan ses i kartløsningen [Restriksjoner i verneområder](#).

Skjermddump fra kartløsningen *Restriksjoner i verneområder* med oversikt over Jomfruland nasjonalpark.

Vi ønsker i denne meldingen å rette særlig fokus på ferdsel i og rundt Stutsholmskjæra, Gjesskjæra, Stangskjæra og et område sør på Stråholmen. Begunnelsen for dette er informasjon om gjentatt ferdsel gjennom reservatet på Stutsholmane og det samlede belastningen rundt reservatene Gjesskjæra og Stangskjæra vest for Aasvik på Jomfruland. Padlere ligger ofte tett på land og kommer ofte i situasjoner som kan stresser fugl. 50 meter er lengre enn man tror!

Stutsholmskjæra

Stutsholmskjæra er sin helhet sjøfuglreservat med omfattet av forbudet mot ferdsel og ilandstigning mellom 15. april til 15. juli. Det er derfor ikke tillatt å føre båt mellom holmene i reservatet. Kartutsnittet under er ment som en illustrasjon med påbudt omkjøring markert med grønn stek for båter mellom i perioden med ferdselsforbud inn og ut av Stutsholmsundet. Der er også pålagt å holde tilsterkkelig avstand ved ferdsel øst for skjæra.

Stangskjæra og Gjesskjæra

Stangskjæra og Gjesskjæra består av flere holmer som alle er sjøfuglreservat. Ferdsel mellom disse holmene er omfattet av forbudet mot ferdsel og ilandstigning mellom 15. april til 15. juli. Kartutsnittet under er en illustrasjon for vise at det er pålagt å omgå holmene i sin helhet og ikke anbefalinger mht. seilingsrute.

Sørstrand – Gåsholmen – Mostein, Stråholmen

Området Sørstrand, Gåsholmen og Mostein danner et sammenhengende sjøfuglreservat. Hvert år observeres padlere som tar en «snarvei» gjennom reservatet for å padle i skjermet farvann. Vi minner om at all ferdsel gjennom dette området er forbudt i perioden 15. april til 15. mai. All ferdsel må legges sør for reservatet, som indikert med grønn strek i kartet.

Krav til avsand på minst 50 meter gjelder alle sjøfuglreservat i nasjonalparken.

Vi ber alle førere av fritidsbåter og padlere å studere kartet nøye før de ferdes i skjærgården, slik at de unngår unødig forstyrrelse av hekkende sjøfugl, samt vise hensyn dersom de møter på hekkende fugl utenfor reservatene. For ytterligere detaljer om regelverket og kart over berørte områder, henviser vi til den offisielle nasjonalparkforskriften og informasjon om ferdselsforbudet:

[Forskrift om vern av Jomfruland nasjonalpark, Kragerø kommune, Telemark - Lovdata](#)

[Ferdselforbud: Kart og tips for å ta hensyn i hekketiden - miljodirektoratet.no](#)

Vi minner ellers om at det er båndtvang hele året i hele nasjonalparken. Ved bruk av bånd skal man ha kontroll på hunden, slik at den ikke kan skade eller forstyrre dyrelivet.

Viktigheten av etterlevelse og reaksjon ved brudd på bestemmelsene

Bevaring av Jomfruland nasjonalpark er et felles ansvar. Enhver overtredelse av ferdselforbudet kan skade det biologiske mangfoldet og føre til uheldige konsekvenser for sjøfuglbestandene.

Brudd på verneforskriften omfattes av naturmangfoldloven (nmfl.) §§ 74 - 75 og kan straffes med overtredelsesgebyr (jf. nmfl. § 74) eller bøter og fengsel (jf. nmfl § 75). Statens naturoppsyn og nasjonalparkstyret har ansvaret for tilsyn og oppfølging av brudd på verneforskriften. Statens naturoppsyn gjennomfører kontroller i og rundt reservatene i ferdselforbudsperioden.

Vedlegg foto:

Ferdselforbud Skadden, foto: Jomfruland nasjonalparkstyre

Tjeld i landing, foto: Jomfruland nasjonalparkstyre

Med hilsen

Eirik Johansen Dobbedal
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Saksbehandler Eirik Johansen Dobbedal

Vår ref. 2025/5895-1

Deres ref. «REF»

Dato 16.05.2025

Informasjon til førere av skyssbåt om ferdselsforbudet i og rundt sjøfuglreservatene i Jomfruland nasjonalpark

Jomfruland nasjonalparkstyre ønsker å rette oppmerksomheten på ferdslesforbudet i og rundt sjøfuglreservatene i verneområdet. Vi har kjennskap til tilfeller hvor fritidsbåter (herunder padlere) og skyssbåter har brutt ferdselsforbudet, noe som kan ha negative konsekvenser for det sårbare fuglelivet. Dette brevet sendes til deg som næringsaktør for å informere om gjeldende lovverk og opplyse om straffereaksjon ved brudd på verneforskriften.

Vi understreker at vi i dette brevet forholder oss til gjeldende datoer for ferdselsforbudet (p.t. 15. april til 15. juli), men gjør oppmerksom på at det arbeides med endringer i tidsrommet.

Ferdselsforbudet og relevant lovverk

Jomfruland nasjonalpark er vernet etter [Forskrift om vern av Jomfruland nasjonalpark, Kragerø kommune, Telemark - Lovdata](#), fastsatt med hjemmel i *naturmangfoldloven* (§§ 34–35). I henhold til § 7 annet ledd i forskriften er ferdsel på land og på sjø nærmere enn 50 meter fra land i sone B i tiden fra 15. april til 15. juli er ikke tillatt.

Det er i alt 15 områder etablert som sjøfuglreservat (sone B) i nasjonalparken:

- Lille Fengselsholmen
- Store Makholmen
- Skadden
- Østre Rauane
- Tviskjær
- Hattholmen
- Stangskjæra
- Gjesskjæra
- Beverskjæra
- Stutsholmskjæra
- Kråka
- Sørstrand
- Rauholmane
- Danmark og Dynga
- Stråholmstein

Samtlige områder kan ses i kartløsningen [Restriksjoner i verneområder](#).

Vi ønsker i dette brevet å rette særlig fokus på ferdsel i og rundt Stutsholmskjæra, Gjesskjæra og Stangskjæra. Begunnelsen for dette er informasjon om gjentatt ferdsel gjennom reservatet på Stutsholmane og det samlede belastningen rundt reservatene Gjesskjæra og Stangskjæra vest for Aasvik på Jomfruland.

Stutsholmskjæra

Stutsholmskjæra er sin helhet sjøfuglreservat med omfattet av forbudet mot ferdsel og ilandstigning mellom 15. april til 15. juli. Det er derfor ikke tillatt å føre båt mellom holmene i reservatet. Kartutsnittet under er ment som en illustrasjon med påbudt omkjøring markert med grønn stek for båter mellom i perioden med ferdselsforbud inn og ut av Stutsholmsundet. Der er også pålagt å holde tilsterkkelig avstand ved ferdsel øst for skjæra.

Stangskjæra og Gjesskjæra

Stangskjæra og Gjesskjæra består av flere holmer som alle er sjøfuglreservat. Ferdsel mellom disse holmene er omfattet av forbudet mot ferdsel og ilandstigning mellom 15. april til 15. juli. Kartutsnittet under er en illustrasjon for vise at det er pålagt å omgå holmene i sin helhet og ikke anbefalinger mht. seilingsrute.

Tilsvarende «omkjøring» og krav til avsand på minst 50 meter gjelder for øvrige reservat i nasjonalparken.

Vi ber alle skyssbåttakere om å respektere disse bestemmelsene og sørge for at ev. ansatte er kjent med reglene. For ytterligere detaljer om regelverket og kart over berørte områder, henviser vi til den offisielle nasjonalparkforskriften og informasjon om ferdselsforbudet:

[Forskrift om vern av Jomfruland nasjonalpark, Kragerø kommune, Telemark - Lovdata](#)

[Ferdselsforbud: Kart og tips for å ta hensyn i hekketiden - miljodirektoratet.no](#)

Viktigheten av etterlevelse og reaksjon ved brudd på bestemmelsene

Bevaring av Jomfruland nasjonalpark er et felles ansvar. Enhver overtredelse av ferdselsforbudet kan skade det biologiske mangfoldet og føre til uheldige konsekvenser for sjøfuglbestandene.

Brudd på verneforskriften omfattes av naturmangfoldloven (nmfl.) §§ 74 - 75 og kan straffes med overtredelsesgebyr (jf. nmfl. § 74) eller bøter og fengsel (jf. nmfl § 75). Statens naturoppsyn og nasjonalparkstyret har ansvaret for tilsyn og oppfølging av brudd på verneforskriften. Statens naturoppsyn gjennomfører kontroller i og rundt reservatene i ferdselsforbudsperioden.

Ved spørsmål eller behov for ytterligere avklaringer, ta gjerne kontakt med Jomfruland nasjonalparkstyre v/ nasjonalparkforvalter.

Med hilsen

Eirik Johansen Dobbedal
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Statenes naturoppsyn i Telemark v/ Espen Marker
Statens naturoppsyn i Telemark v/Reidar Strand

Statsforvalterne
Nasjonalpark- og verneområdestyrer

Trondheim, 10.03.2025

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/8483

Saksbehandler:
Tone Lise Alstad Eid

Delegering av myndighet etter naturmangfoldloven til statsforvalterne og nasjonalpark- og verneområdestyrer

På grunn av endringer i naturmangfoldloven som trådte i kraft fra 1. januar 2025 er det ved kongelig resolusjon 28. februar 2025 fastsatt oppdatert delegering av myndighet etter nærmere angitte bestemmelser i naturmangfoldloven til Klima- og miljødepartementet. I delegeringsvedtak samme dag har Klima- og miljødepartementet fastsatt oppdatert delegering av myndighet til Miljødirektoratet.

Delegeringene trer i kraft 15. mars 2025 og erstatter tidligere delegeringer etter naturmangfoldloven.

Miljødirektoratet fastsetter på bakgrunn av dette ny delegering til av myndighet etter naturmangfoldloven til statsforvalterne og nasjonalpark- og verneområdestyrene. Ny delegering innebærer ingen endring i hvilken myndighet som legges til statsforvalterne og nasjonalpark- og verneområdestyrene.

Delegering av myndighet etter naturmangfoldloven fra Miljødirektoratet til statsforvalterne og nasjonalpark- og verneområdestyrer

Fastsatt av Miljødirektoratet 10. mars 2025 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), kgl.res. 28. februar 2025 nr. 320 om delegering av myndighet etter naturmangfoldloven til Klima- og miljødepartementet, og delegeringsvedtak 28. februar 2025 nr. 321 om delegering av myndighet etter naturmangfoldloven fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet.

1. Myndighet etter lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) delegeres til statsforvalterne for følgende bestemmelser:
 - § 20 annet ledd
 - § 21 annet ledd
 - § 69 første ledd
 - § 70 annet ledd

- § 71 første ledd
 - § 72 tredje ledd
 - § 73 første ledd
 - § 73 fjerde ledd
2. Myndighet etter lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) delegeres til nasjonalpark- og verneområdestyrer for følgende bestemmelser :
- § 69 første ledd
 - § 70 annet ledd
 - § 71 første ledd
 - § 73 første ledd
 - § 73 fjerde ledd
3. Delegeringene trer i kraft 15. mars 2025. Delegeringene er ikke til hinder for at departementet eller direktoratet kan utøve myndighet etter bestemmelsene.
4. Vedtak 14. januar 2021 nr. 97 om delegering av myndighet etter naturmangfoldloven til statsforvalterne og nasjonalpark- og verneområdestyrer oppheves.
5. Miljødirektoratets vedtak 29. april 2022 om delegering av myndighet etter naturmangfoldloven § 73 fjerde ledd til statsforvalteren og nasjonalpark- og verneområdestyrene oppheves.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Hilde Singsaas
direktørdirektør

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Fra: ikke-svar@epost.svar.regjeringen.no[ikke-svar@epost.svar.regjeringen.no]
Sendt: 18.03.2025 12:51:41
Til: Dobbedal, Eirik Johansen[Eirik.Dobbedal@statsforvalteren.no]
Tittel: Kvittering på innsendt svar på Jomfruland nasjonalparkstyre

Kvittering på innsendt svar på Høring - om fiskeritiltak i Oslofjorden

Saksnummer: 25/415

Sak: Høring - om fiskeritiltak i Oslofjorden

Levert: 18.03.2025 12:51

Svartype: Med merknader

Jeg svarte som: Annen offentlig etat

Avsender: Jomfruland nasjonalparkstyre

Kontaktperson: Eirik Dobbedal, nasjonalparkforvalter

Kontakt e-post: eirik.dobbedal@statsforvalteren.no

Jomfruland nasjonalparkstyre viser til høringen om forslag til fiskeritiltak i Oslofjorden og stiller seg bak samtlige av de 15 foreslåtte tiltakene. Nasjonalparkstyret peker spesielt på betydningen av etablering av nullfiskeområder i Færder nasjonalpark og Ytre Hvaler nasjonalpark, da tiltakene er avgjørende for å sikre en langsiktig bevaring og restaurering av økosystemene i Oslofjorden og Skagerrak, samt fremme formålet med de marine nasjonalparkene.

Jomfruland nasjonalpark

Jomfruland nasjonalpark ble etablert i 2016 og dekker et område på om lag 117 km², hvorav 98 % er marin natur.

Nasjonalparken har et rike biologiske mangfold, inkludert viktige marine habitater som tareskoger og ålegrassenger. Disse habitatene fungerer som oppvekstområder for en rekke fiskearter.

Formålet med Jomfruland nasjonalpark er å ta vare på et større naturområde med geologisk særpreg med israndavsetninger og biologisk mangfold i sjø og på land med særegne og representative økosystemer og landskap som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:

a.) Naturtyper på sjøbunnen som tareskog, ålegrasenger, bløtbunn og skjellsand, herunder gyte- og oppvekstområder for fisk og skalldyr, som har betydning for økosystemet og økosystemtjenester både i og utenfor nasjonalparken.

(...)

I sone B er det et spesielt formål å ta vare på sjøfugl og deres hekkeplasser jf. kart som følger av § 2.

(...).

For å sikre en bærekraftig forvaltning av Skagerraks økosystemer er det avgjørende med helhetlige tiltak som omfatter både fritidsfiskere og yrkesfiskere. Å kun innføre restriksjoner på næringsfiske vil være urimelig og potensielt ineffektivt, da fritidsfiske også har en betydelig innvirkning på fiskebestandene i Oslofjorden.

Viktigheten av intakte økosystemer i Oslofjorden og Skagerrak

Oslofjorden og de tilgrensende områdene i Skagerrak har over flere år vært preget av en betydelig forverring av økosystemenes tilstand. Overfiske, forurensning og klimaendringer har resultert i en markant forringelse av økosystemene, reduksjon av fiskebestander og tap av biodiversitet.

Nasjonalparkene Kosterhavet, Ytre Hvaler, Færder, Jomfruland og Raet danner en ramme rundt Oslofjorden og Skagerrak fra norsk og svensk side. Nasjonalparkene er opprettet for å sikre helhetlige, intakte økosystemer som levested for marine arter og sjøfugl med behov for beskyttelse.

Etablering av nullfiskeområder i nasjonalparkene Færder og Ytre Hvaler vil ikke bare beskytte sårbare arter og habitater, men også fungere som referanseområder for forskning og overvåking. Nullfiskeområdene vil videre bidra til å fremme formålet med nasjonalparkene og styrke verneverdiene.

Internasjonale studier viser at etablering av nullfiskeområder har tydelige positive effekter, inkludert:

- Økning i biomasse og gjennomsnittsstørrelse på fiskebestander.
- Restaurering av marine habitater, som sjøgressenger og tareskoger.
- Forbedring av rekreasjons- og økoturismeverdier.
- Positive ringvirkninger for tilgrensende fiskeriområder gjennom "spillover-effekt".

Robuste økosystem tåler i større grad ytre stress, svekkede ødelagte økosystem. Jf. den nyeste tilstandsrapporten for Oslofjorden, ser vi en forverring av tilstanden i ytre fjord og tiltak haster. For å sikre en motstandsdyktig Oslofjord må det gjennomføres omfattende og inngripende tiltak for hindre avrenning, gjenoppbygge fiskebestandene og styrke økosystemenes funksjon. Nullfiskeområder i Indre Oslofjord, Færder nasjonalpark og Ytre Hvaler nasjonalpark vil spille en nøkkelrolle i dette arbeidet.

Fritidsfiske og teinerestriksjoner

Reduksjon i antall teiner som kan benyttes av fritidsfiskere støttes særlig. En studie basert på tall fra Raet nasjonalpark anslår at det finnes om lag 10 000 tapte fiskeredskaper i Raet nasjonalpark og at 25 prosent av disse aktivt spøkelsesfisker. Den samme rapporten viser til at intervjuer med fritidsfiskere indikerer et tap av redskaper på mellom 5-10% per år. En reduksjon i antall redskaper vil derfor ha direkte effekt på antall tapte redskaper.

Selv om det er innført krav om rømningshull med nedbrytbar tråd i teiner, bidrar fortsatt tapte redskaper til forsøpling og spøkelsesfangst.

Nasjonalparkstyret mener også fiskerimyndighetene må jobbe videre med innføring av kvoter (bag limit) for fritidsfiskere med fangstrapportering.

Innføring av regler for fritidsfiske etter fisk med håndholdte redskaper i Oslofjorden vil ha positiv effekt gjennom redusert fangst og reduksjon i tap av redskap, samtidig som man opprettholder adgangen til å fiske på høstbare arter i Oslofjordområdet. Tiltaket vil ikke gjelde i områder som avsettes til nullfiske, hvor all fiskeriaktivitet blir forbudt.

Behov for kompensasjonsordninger for berørte fiskere

Jomfruland nasjonalparkstyre erkjenner at innføringen av nullfiskeområder vil kunne påvirke yrkesfiskere som har hatt tradisjonell adgang til disse områdene. Det er derfor avgjørende at det etableres gode kompensasjonsordninger for berørte fiskere.

Vi oppfordrer myndighetene til å sikre at slike tiltak blir gjennomført parallelt med innføringen av fiskerireguleringene, slik at endringene oppleves som rettferdige og gjennomførbare for de berørte partene.

Kompensasjonsordningers- og omstillingsstøtte vil være avgjørende for å sikre lokal støtte og en rettferdig overgang til et mer bærekraftig fiskeri.

Avsluttende bemerkninger

Jomfruland nasjonalparkstyre mener at innføringen av de foreslåtte fiskeritiltakene, inkludert nullfiskeområdene, er avgjørende for å sikre en framtidig levedyktig Oslofjord. Ved å beskytte marine økosystemer og skape bedre vilkår for fiskebestander, legger vi grunnlaget for en mer bærekraftig bruk av fjorden i kommende generasjoner.

Jomfruland nasjonalparkstyre, jf. styrevedtak d. 3.3.2025

Alle svar må gjennom en manuell godkjenning før de blir synlige på regjeringen.no.

Kvittering på innsendt svar på Høring - om fiskeritiltak i Oslofjorden

Saksnummer: 25/415

Sak: Høring - om fiskeritiltak i Oslofjorden

Levert: 18.03.2025 12:51

Svartype: Med merknader

Jeg svarte som: Annen offentlig etat

Avsender: Jomfruland nasjonalparkstyre

Kontaktperson: Eirik Dobbedal, nasjonalparkforvalter

Kontakt e-post: eirik.dobbedal@statsforvalteren.no

Jomfruland nasjonalparkstyre viser til høringen om forslag til fiskeritiltak i Oslofjorden og stiller seg bak samtlige av de 15 foreslåtte tiltakene. Nasjonalparkstyret peker spesielt på betydningen av etablering av nullfiskeområder i Færder nasjonalpark og Ytre Hvaler nasjonalpark, da tiltakene er avgjørende for å sikre en langsiktig bevaring og restaurering av økosystemene i Oslofjorden og Skagerrak, samt fremme formålet med de marine nasjonalparkene.

Jomfruland nasjonalpark

Jomfruland nasjonalpark ble etablert i 2016 og dekker et område på om lag 117 km², hvorav 98 % er marin natur.

Nasjonalparken har et rike biologiske mangfold, inkludert viktige marine habitater som tareskoger og ålegrassenger. Disse habitatene fungerer som oppvekstområder for en rekke fiskearter.

Formålet med Jomfruland nasjonalpark er å ta vare på et større naturområde med geologisk særpreg med israndavsetninger og biologisk mangfold i sjø og på land med særegne og representative økosystemer og landskap som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:

a.) Naturtyper på sjøbunnen som tareskog, ålegrasenger, bløtbunn og skjellsand, herunder gyte- og oppvekstområder for fisk og skalldyr, som har betydning for økosystemet og økosystemtjenester både i og utenfor nasjonalparken.

(...)

I sone B er det et spesielt formål å ta vare på sjøfugl og deres hekkeplasser jf. kart som følger av § 2.

(...).

For å sikre en bærekraftig forvaltning av Skagerraks økosystemer er det avgjørende med helhetlige tiltak som omfatter både fritidsfiskere og yrkesfiskere. Å kun innføre restriksjoner på næringsfiske vil være urimelig og potensielt ineffektivt, da fritidsfiske også har en betydelig innvirkning på fiskebestandene i Oslofjorden.

Viktigheten av intakte økosystemer i Oslofjorden og Skagerrak

Oslofjorden og de tilgrensende områdene i Skagerrak har over flere år vært preget

av en betydelig forverring av økosystemenes tilstand. Overfiske, forurensning og klimaendringer har resultert i en markant forringelse av økosystemene, reduksjon av fiskebestander og tap av biodiversitet. Nasjonalparkene Kosterhavet, Ytre Hvaler, Færder, Jomfruland og Raet danner en ramme rundt Oslofjorden og Skagerak fra norsk og svensk side. Nasjonalparkene er opprettet for å sikre helhetlige, intakte økosystemer som levested for marine arter og sjøfugl med behov for beskyttelse.

Etablering av nullfiskeområder i nasjonalparkene Færder og Ytre Hvaler vil ikke bare beskytte sårbare arter og habitater, men også fungere som referanseområder for forskning og overvåking. Nullfiskeområdene vil videre bidra til å fremme formålet med nasjonalparkene og styrke verneverdiene.

Internasjonale studier viser at etablering av nullfiskeområder har tydelige positive effekter, inkludert:

- Økning i biomasse og gjennomsnittsstørrelse på fiskebestander.
- Restaurering av marine habitater, som sjøgressenger og tareskoger.
- Forbedring av rekreasjons- og økoturismeverdier.
- Positive ringvirkninger for tilgrensende fiskeriområder gjennom "spillover-effekt".

Robuste økosystem tåler i større grad ytre stress, svekkede ødelagte økosystem. Jf. den nyeste tilstandsrapporten for Oslofjorden, ser vi en forverring av tilstanden i ytre fjord og tiltak haster. For å sikre en motstandsdyktig Oslofjord må det gjennomføres omfattende og inngripende tiltak for hindre avrenning, gjenoppbygge fiskebestandene og styrke økosystemenes funksjon. Nullfiskeområder i Indre Oslofjord, Færder nasjonalpark og Ytre Hvaler nasjonalpark vil spille en nøkkelrolle i dette arbeidet.

Fritidsfiske og teinerestriksjoner

Reduksjon i antall teiner som kan benyttes av fritidsfiskere støttes særlig. En studie basert på tall fra Raet nasjonalpark anslår at det finnes om lag 10 000 tapte fiskeredskaper i Raet nasjonalpark og at 25 prosent av disse aktivt spøkelsesfisker. Den samme rapporten viser til at intervjuer med fritidsfiskere indikerer et tap av redskaper på mellom 5-10% per år. En reduksjon i antall redskaper vil derfor ha direkte effekt på antall tapte redskaper.

Selv om det er innført krav om rømningshull med nedbrytbar tråd i teiner, bidrar fortsatt tapte redskaper til forsøpling og spøkelsesfangst.

Nasjonalparkstyret mener også fiskerimyndighetene må jobbe videre med innføring av kvoter (bag limit) for fritidsfiskere med fangstrapportering.

Innføring av regler for fritidsfiske etter fisk med håndholdte redskaper i Oslofjorden vil ha positiv effekt gjennom redusert fangst og reduksjon i tap av redskap, samtidig som man opprettholder adgangen til å fiske på høstbare arter i Oslofjordområdet. Tiltaket vil ikke gjelde i områder som avsettes til nullfiske, hvor all fiskeriaktivitet blir forbudt.

Behov for kompensasjonsordninger for berørte fiskere

Jomfruland nasjonalparkstyre erkjenner at innføringen av nullfiskeområder vil kunne påvirke yrkesfiskere som har hatt tradisjonell adgang til disse områdene. Det er derfor avgjørende at det etableres gode kompensasjonsordninger for berørte fiskere.

Vi oppfordrer myndighetene til å sikre at slike tiltak blir gjennomført parallelt med

innføringen av fiskerireguleringene, slik at endringene oppleves som rettferdige og gjennomførbare for de berørte partene. Kompensasjonsordningers- og omstillingsstøtte vil være avgjørende for å sikre lokal støtte og en rettferdig overgang til et mer bærekraftig fiskeri.

Avsluttende bemerkninger

Jomfruland nasjonalparkstyre mener at innføringen av de foreslåtte fiskeritiltakene, inkludert nullfiskeområdene, er avgjørende for å sikre en framtidig levedyktig Oslofjord. Ved å beskytte marine økosystemer og skape bedre vilkår for fiskebestander, legger vi grunnlaget for en mer bærekraftig bruk av fjorden i kommende generasjoner.

Jomfruland nasjonalparkstyre, jf. styrevedtak d. 3.3.2025

Alle svar må gjennom en manuell godkjenning før de blir synlige på regjeringen.no.

**Jomfruland
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2076
3103 TØNSBERG

Besøksadresse
Kragerø kommune
Ytre Strandvei 15
3770 Kragerø

Kontakt
Sentralbord: +47 33 37 10 00
Direkte: +47 33371114
sfvtpost@statsforvalteren.no
eijdo@statsforvalteren.no

Aase Jeanette Kvanneid

Saksbehandler Eirik Johansen Dobbedal

Vår ref. 2025/2500-0 432.3

Deres ref.

Dato 26.02.2025

LOI – MARVAL - Jomfruland nasjonalpark

To,

Research Council of Norway

We hereby confirm that (NAME MNP) will participate as a stakeholder in the project MARVAL led by Aase J. Kvanneid at NIVA as described in the application.

Jomfruland Marine National Park's participation in MARVAL is relevant because in the understanding of conservation and effects on human experience and use, better understanding of how the park can be managed, better the understanding and importance of marine conservation and management of a landscape dependent on human interaction through traditional agriculture without the use of mineral fertilizers.

About

Jomfruland national park is a marine national park is located in Kragerø kommune. The park covers an area of 116,7 square kilometres. 98% of the park is marine nature consisting of kelp forests, zostera beds, intertidal mudflats and under water glacier deposits. On land the national park covers valuable and biologically rich landscapes shaped by nature and humans through centuries. Read more about the national park in enclosed brochure <https://jomfrulandnasjonalpark.no/wpcontent/uploads/2020/06/English-edition.pdf>.

Jomfruland MNP will contribute to MARVAL by participating in dialogues, meetings, workshops and interviews to the best of our capacity to enhance knowledge on barriers and enablers for equitable, sustainable, and efficient management and governance of Marine national parks, and facilitate MARVAL's effort towards enhancing ocean literacy and ocean stewardship in the region by sharing knowledge and output from the project in relevant networks, visitor centers etc.

Med hilsen

Eirik Johansen Dobbedal
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

**Jomfruland
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2076
3103 TØNSBERG

Besøksadresse
Kragerø kommune
Ytre Strandvei 15
3770 Kragerø

Kontakt
Sentralbord: +47 33 37 10 00
Direkte: +47 33371114
sfvtpost@statsforvalteren.no
eijdo@statsforvalteren.no

Kragerø kommune
Postboks 128
3791 KRAGERØ

Saksbehandler Eirik Johansen Dobbedal

Vår ref. 2025/2933-0

Deres ref.

Dato 10.03.2025

Tilgang til tilrettelagt toalett i servicebygget på Haganestranda

Jomfruland er i utgangspunktet godt egnet for besøkende med hindret bevegelse, blinde eller svaksynte, og det er antakelig potensiale i å legge bedre til rette for dem. Områder som har vært vurdert som aktuelle er Tårnskogen og Øytangen. I verneprosessen la Kragerø kommune spesiell vekt på disse gruppene.

Tårnbrygga ble oppgradert i 2014 med av- og påkjøring med rullestol og Tårnbryggaveien ble istandsatt med bedre dekke i 2017. Videre har Kragerø kommune etablert et universelt tilrettelagt toalett med stellerom i servicebygget på Hagane.

Jomfruland nasjonalpark jobber med å gjøre nasjonalparken på Jomfruland mer brukervennlig for alle besøkende. I den forbindelse har nasjonalparkstyret drøftet spørsmålet om tilgangen til toaletter på øya. Nasjonalparkstyret er blitt gjort kjent med at toalettet på Hagane i dag også fungerer som lagerrom for pant/tomflasker for Hagane cafe som også innebærer at rommet i lengre perioder har vært låst av og utilgjengelig. Sambruk som lager for tomgods, gjør det videre lite innbydende å benytte toalettet.

Som oppfølging av arbeidet med tilrettelegging anmoder nasjonalparkstyret Kragerø kommune om å se på dagens sambruk av servicebygget på Hagane, med sikte på å gjøre toalettet/stellerommet i servicebygget tilgjengelig for publikum med tilsvarende åpningstider som resten av toalettene.

Med hilsen

Eirik Johansen Dobbedal
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Jomfruland nasjonalparkstyre
Postboks 2076
3103 TØNSBERG

Trondheim, 27.02.2025

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/8413

Saksbehandler:
Hege Langeland

Skjøtsel og kjøring av ved

Enkelte verneområde- og nasjonalparkstyrer bruker tiltaksmidler for tilførsel av ved til åpne hytter og til bålplasser. Det er uttalt at dette bl.a. gjøres for å hindre hogst i verneområdet. Det har på bakgrunn av dette kommet opp spørsmål om motorferdsel for vedkjøringen er å anse som skjøtsel etter naturmangfoldloven § 47.

Formålet med denne veiledningen er å sikre at § 47 ikke brukes som hjemmel for tiltak som faller utenfor lovbestemmelsen.

Hva faller inn under skjøtselshjemmelen i naturmangfoldloven § 47?

Etter naturmangfoldloven § 47 er skjøtsel tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, herunder tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerning av vegetasjon eller fremmede treslag og restaurering etter naturinngrep.

Bestemmelsen gjelder tiltak som direkte opprettholder/bedrer den naturtilstanden som er angitt i verneformålet. Den konkrete utformingen av formålet i den enkelte verneforskrift har derfor stor betydning for hvilke tiltak som kan utføres. Fordi skjøtselsbestemmelsen er knyttet opp mot naturtilstanden, er bestemmelsen tolket til å ikke dekke tiltak som utføres for friluftslivsformål. Skjøtsel er videre bare tiltak som skjer i regi av forvaltningsmyndigheten.

Forarbeidene til naturmangfoldloven (Ot.prp. nr. 52 2008-2009) nevner bl.a. følgende eksempler på hva som ligger innenfor § 47:

- hogst og utrydding av fremmed vegetasjon
- opprydding etter tidligere naturinngrep med fjerning av forfalte anlegg
- enkel merking eller anlegg av stier, klopper mv. i verneområdet der det er nødvendig for å kanalisere ferdselen for å beskytte verneverdiene

Det følger videre av forarbeidene at forvaltningsmyndighetens rett til å utøve skjøtsel også dekker nødvendig motorferdsel i verneområdet i den forbindelse. Dersom det er nødvendig for å gjennomføre skjøtselstiltak etter naturmangfoldloven § 47, kan forvaltningsmyndigheten også benytte motorferdsel på eiendom utenfor verneområdet, se naturmangfoldloven § 72 tredje ledd.

Skjøtselstiltak skal videre varsles grunneier.

Tilførsel og utkjøring av ved

Tilførsel av ved til åpne hytter eller bålplasser anses ikke for å være skjøtsel som kan gjøres med hjemmel i naturmangfoldloven § 47. Utkjøring av ved for å forebygge at noen begår ulovlige handlinger gjennom ulovlig hogst, kan ikke regnes som skjøtselstiltak. Å utstyre hytter med ved, anser vi videre for å være en del av den virksomheten som eiere av hyttene har.

Det er verneforskriftens bestemmelser som er avgjørende mht. hva som er tillatt mht. uttak av trevirke for bålbrekking. Ulovlig uttak av trevirke/hogst bør forebygges med god informasjon. Eventuelle brudd på verneforskriften bør følges opp som en ulovlighetssak om mulig.

Når tilførsel av ved ikke anses som skjøtsel, vil motorferdselen for å kjøre ut ved ikke kunne gjøres etter naturmangfoldloven § 47. Dette betyr at Statskog, DNT og andre aktører må søke forvaltningsmyndigheten om tillatelse til motorferdsel etter verneforskriftene for å kunne kjøre ut ved til hytter.

Forvaltningsmyndigheten kan ha adgang til motorferdsel for forvaltningsoppgaver i verneforskriften. Dersom verneforskriften har en bestemmelse om dette, kan motorferdsel utføres med hjemmel i denne dersom vedkjøringen vurderes å være oppgaver for å fremme verneformålet, dvs. en forvaltningsoppgave. I tilfellet bør motorferdselen begrenses mest mulig og om mulig samordnes med annen transport i området. For andre tilfeller må motorferdselen omsøkes, og styret kan behandle en søknad om dette etter verneforskriften selv om det gjelder for egen virksomhet.

Selv om motorferdselen kan være hjemlet i en bestemmelse om adgang til motorferdsel i forbindelse med forvaltningsoppgaver, kreves grunneiers tillatelse og tillatelse etter motorferdselloven. Dette er annerledes for motorferdsel etter § 47, hvor det ikke kreves tillatelse fra grunneier. I praksis er det videre lagt til grunn at motorferdselloven ikke er til hinder for motorferdsel ved skjøtselstiltak etter § 47.

Kort om bruk av tiltaksmidler

Tiltaksmidler er øremerket tiltak som kan forbedre eller opprettholde verneverdiene. De kan også benyttes til tilretteleggingstiltak, men innenfor visse rammer. Det er ikke slik at tiltak det gis midler til automatisk er å anse som skjøtsel som faller inn under § 47. Forvaltningsmyndigheten må vurdere konkret om tiltak faller inn under skjøtselshjemmelen i § 47 eller om det kreves dispensasjon etter verneforskriften.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Hege Langeland
seniorrådgiver

Kopi til:

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statsforvaltaren i Vestland
Statsforvaltaren i Rogaland
Statsforvalteren i Agder
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Trøndelag
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og
Akershus

Postboks 2520	6404	MOLDE
Postboks 700	9815	VADSØ
Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Postboks 59	4001	STAVANGER
Postboks 504	4804	ARENDAL
Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Postboks 1405	8002	BODØ
Postboks 2600	7734	STEINKJER
Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Postboks 325	1502	MOSS

Jomfruland nasjonalparkstyre
Postboks 2076
3103 TØNSBERG

Trondheim, 24.04.2025

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/8909

Saksbehandler:
Ingrid Vaagland Stav

Forsterkede tiltak for beskyttelse av sjøfugl i Jomfruland nasjonalpark

Takk for innspill om forsterkede tiltak for beskyttelse av sjøfugl i Jomfruland nasjonalpark fra 10.3.2025.

Verneområdestyret foreslår i sitt innspill en rekke forskriftsendringer som ønskes utført i forbindelse med forslag om endring i ferdselsforbudsperioden i sjøfuglreservatene. Forslaget med å endre ferdselsforbudsperioden har allerede vært på høring, og vår tilrådning ligger nå på departementets bord, det vil si at det ikke kan tas inn ytterligere restriksjoner i forslaget nå. Innspillene går også ut over rammene til oppdraget som var begrenset til endring av datoer i ferdselsforbudsperioden.

Endringene som styret foreslår, er såpass omfattende at forskriften må endres av Kongen i Statsråd. Hvorvidt det skal foretas forskriftsendring for Jomfruland NP blir en politisk avgjørelse. En slik henvendelse må i så fall rettes til KLD.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Ingrid Vaagland Stav
seniorrådgiver

Miljødirektoratet

Deres ref

Vår ref

Dato

23/2148-

18. mars 2025

Oppdrag om utredning om verneområdeforvaltere

Bakgrunn:

Dagens modell for forvaltning av store verneområder ble opprettet i 2010. Bakgrunn for modellen, samt hvordan den er utformet, er nærmere beskrevet i Miljøverndepartementets budsjettproposisjon for 2010, Prop. 1 S (2009-2010), side 224. Det er etter 2010 opprettet 49 lokalt/regionalt baserte nasjonalpark- og verneområdestyrer.

Modellen er evaluert ved rapport NF 01/2021, og Miljødirektoratet har i brev 31. mai 2021 gitt Klima- og miljødepartementet råd om oppfølging av evalueringen. Klima- og miljødepartementet har i Prop. 1 S (2023-2024) uttalt at modellen skal videreføres, men at evalueringen gir nyttig kunnskap for å gjøre verneområdeforvaltningen så god som mulig fremover.

Et sentralt element ved opprettelsen av forvaltningsmodellen var at det enkelte verneområdestyre skulle ha et eget sekretariat. Sekretariatene – verneområdeforvaltere – er formelt ansatt hos de respektive statsforvalterne, men er underlagt styret i spørsmål som gjelder verneområdeforvaltningen.

Løsningen med å legge arbeidsgiveransvaret for verneområdeforvalterne til statsforvalterne, ble valgt for at forvalterne skulle ha tilknytning til et fagmiljø knyttet til natur- og verneområdeforvaltning. Løsningen ga også tilgang til arkiv- og IKT-tjenester, og et apparat for å håndtere ulike personalforvaltningsoppgaver som lønn og fravær mv.

Hoveddelen av stillingene som verneområdeforvaltere ble opprettet ifm. opprettelsen av det enkelte verneområdestyre. I årene etter dette er det tilsatt ytterligere forvaltere i enkelte områder, for å forsterke forvaltningen i områder med stort behov for dette. I tillegg er det tilsatt forvaltere der opprettet nye nasjonalparker og andre store verneområder med egne styrer. Det er stor variasjon i arbeidsmengde knyttet til det enkelte verneområde og verneområdestyre.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltningsavdelingen

Saksbehandler
Hege Feiring
22 24 58 91

Det er i dag 68 verneområdeforvaltere, fordelt på de 49 styrene.

Fylkesvis fordeling av forvalterstillingene:

Fylke	Antall
Agder	5
Innlandet	15
Møre og Romsdal	1
Nordland	9
Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus	6
Troms og Finnmark	12
Trøndelag	8
Vestfold og Telemark	3
Vestland	9
Rogaland	0
Sum:	68

Ved etablering av forvaltningsordningen ble det også lagt opp til at det skulle bygges opp forvaltningsknutepunkt lokalt hvor forvalterne skulle sitte i et kontorfellesskap med andre som jobbet med utmarksrelaterte oppgaver, f.eks. nasjonalparksentre, fjellstyrer og SNO. Dette er også omtalt i Prop. 1 S. (2009-2010) s. 224. Det er opprettet en del slike knutepunkter i årene som har gått etter at forvaltningsmodellen ble innført.

Riksrevisjonen gjorde i 2014 en undersøkelse av forvaltningen av nasjonalparker (Riksrevisjonens administrative rapport nr. 1 2014). Riksrevisjonen pekte der på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvalternes rolle og Statsforvalterens rolle. Rapporten ble fulgt opp av Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet med bl.a. tydeliggjøring av vedtekter for verneområdestyrene og reviderte stillingsinstrukser for forvalterne. Oppfølgingen er bl.a. omtalt i Prop. 1 S (2014-2015) s. 190, og i brev 8. september 2014 fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet.

Utfordringer med dagens forvaltning

I dag forvaltes om lag 80 % av det vernede arealet i Norge av nasjonalpark- og verneområdestyrer. Det betyr dermed mye for tilstanden i verneområdene at ordningen fungerer godt.

Forvaltningsmodellen med styrer ble evaluert i 2021 – igangsatt etter en virketid på ti år. Evalueringen konkluderte med at forvaltningsmodellen – totalt sett – ikke ser ut til å ha styrket ivaretagelsen av verneverdiene, men trolig heller ikke svekket dem. Evalueringen viste at ordningen i all hovedsak fungerer godt, og Klima- og miljødepartementet har som nevnt besluttet å videreføre ordningen.

Før ordningen med nasjonalpark- og verneområdestyrer ble innført, var det statsforvalterne som forvaltet alle verneområdene. Siden ordningen med lokalpolitisk sammensatte verneområdestyrer ble innført, har også mange kommuner fått delegert ansvar for å forvalte naturreservater. Dette har ført til en mer fragmentert verneområdeforvaltning og mer variert forvaltningspraksis (fra 18 fylkesmenn i 2008 til 113 ulike forvaltningsmyndigheter i dag). Evalueringen fra 2021 bekrefter delvis dette.

Statsforvalterne bruker mye tid på den personalmessige og administrative oppfølgingen av forvalterne. Rollefordelingen på personalforvaltning/daglig ledelse/styring mellom statsforvalter og styre/styreleder er krevende, og kan medføre en belastning for særlig statsforvalter, men også for forvalterne og styrene.

Verneområdene er svært forskjellige i oppgaver, utstrekning og i det generelle utfordringsbildet. Antall forvaltere pr. verneområdestyre er differensiert, men det er likevel en ujevn belastning mellom de enkelte forvalterstillinger. Statsforvalters begrensede styringsmuligheter gir liten fleksibilitet mellom forvalterne og få muligheter til å utjevne arbeidsbelastningen. Ved sykefravær, permisjoner og vakanser øker skjevfordelingen.

Det er i dag ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Slik samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og mer enhetlig forvaltningspraksis.

Oppdrag:

Klima- og miljødepartementet ber Miljødirektoratet gjennomgå verneområdeforvaltnernes organisasjonsmessig tilknytning og øvrige organisering, og vurdere om det bør gjøres endringer for å styrke forvaltningen av verneområdene. Dette inkluderer endringer som

- fører til en mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
- styrker det faglige nettverket mellom verneområdeforvaltere
- øker erfaringsdelingen mellom forvalterne
- bedrer forholdene for veiledning av forvalterne og styrker deres kompetanse
- gir bedre fungerende knutepunkter
- gir mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm sykdom, vakanser mv eller pga ulike ressursbehov mellom områder
- gir mer lik organisering av forvalterne og styrker den daglig ledelsen av dem bl.a. når det gjelder organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv
- fører til bedre rollehåndtering, herunder gjør rollene tydeligere for publikum
- styrker samarbeidet med Statens naturoppsyn
- styrker samarbeidet med besøkssentrene

En utredning av endret organisering skal omfatte flere alternativer i tillegg til dagens ordning (nullalternativet). Direktoratet bør bl.a. utrede følgende alternativer:

1. Beholde dagens ordning i all hovedsak, men se på bedringspunkter i denne
2. Samle arbeidsgiveransvaret hos et fåtall statsforvaltere
3. Samle arbeidsgiveransvaret hos Miljødirektoratet,
4. Opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet

Direktoratet kan også utrede andre alternativer.

Det er en forutsetning for utredningen at nasjonalpark- og verneområdeforvalterne fortsatt skal sitte desentralisert nær verneområder. Det er et mål å ha sterke lokale knutepunkter med solide fagmiljøer, og direktoratet kan også foreslå relokalisering av forvalterstillinger for å bygge opp under dette, jf. Meld. St. 35 (2023-2024) kapittel 6.3.3.

Det er også en forutsetning at utredningen ivaretar verneområdestyrets faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne, slik at det er vernestyret som avgjør overordnede spørsmål knyttet til forvaltning av det enkelte område, eksempelvis prioritering mellom større overordnede oppgaver m.v.

Relevante aktører som må ivaretas i utredningsprosessen er fjellstyrene, som en sentral og viktig samarbeidspartner for mange verneområdestyrer, og SNO. I tillegg skal aktørene under merkevaren Norges nasjonalparker orienteres om utredningsprosessen og gis anledning til å gi innspill.

Involvering og forankring hos verneområdestyrene

Miljødirektoratet skal invitere alle verneområdestyrene til et orienteringsmøte om oppdraget i oppstartet av arbeidet. Det bør opprettes en referansegruppe bestående av et fåtall styrer som involveres i utredningen underveis, på den måten direktoratet finner hensiktsmessig. Både styremedlemmer og forvaltere bør inngå i referansegruppa. Forslaget til ny organisering av arbeidsgiveransvar for forvalterne sendes på høring hos alle styrene før direktoratet oversender sin tilråding til departementet.

Klima- og miljødepartementet arrangerte 21. januar 2025 et møte der de fleste verneområdestyrene var representert, for å orientere om departementets vurderinger av behovet for en utredning av organiseringen av verneområdeforvalterne og for å høre styrenes syn på en slik utredning. Styrene ble også gitt anledning til å gi sin tilbakemelding til departementet skriftlig i etterkant av møtet. Oppdragsbrevet her er utformet i lys av disse tilbakemeldingene. De skriftlige tilbakemeldingene ligger ved i kopi, og vi ber om at de tas med som en del av grunnlaget for utredningen.

Frist for direktoratets tilråding til departementet settes til **1. mai 2026**.

Med hilsen

Øivind Dannevig (e.f.)
avdelingsdirektør

Hege Feiring
utredningsleder

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi:

Verneområdestyret for Lyngsalpan landskapsvernområde/ Ittugáissáid suodjemeahccestivra
Nordkvaløy - Rebbenesøy verneområdestyre
Nasjonalparkstyret for Reisa nasjonalpark og Ráisduottarháldi landskapsvernområde
Rohkunborri nasjonalparkstyre
Seiland/Sievju nasjonalparkstyre
Stabbursdalen nasjonalparkstyre/ Rávttosvuomi álbmotmeahccestivra/ Rautusvuoman
kanalistarhaan johtokunta
Varangerhalvøya nasjonalparkstyre / Várnjárgga álbmotmeahccestivra / Varenkinniemen
kansalistarhaan styyri

Verneområdestyret for Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder
 Anárjoga álbmotmeahccestivra / Anárjohka nasjonalparkstyre
 Nasjonalparkstyret for Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen landskapsvernområde
 Øvre Pasvik nasjonalparkstyre/ Báhčaveaji álbmotmeahccestivra
 Ånderdalen nasjonalparkstyre
 Verneområdestyret for LoppHAVet
 Lofotodden nasjonalparkstyre
 Midtre Nordland nasjonalparkstyre
 Njaarken vaarjelimiedajveraerie/ Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre
 Møysalen nasjonalparkstyre
 Vega verneområdestyre
 Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/ Låarte-Skæhkeren-Lijre
 nasjonalpaarhkeståvro
 Byrkije nasjonalpaarhkeståvro/ Børgefjell nasjonalparkstyre
 Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia
 Nasjonalparkstyret for Forollhogna
 Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen
 Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan
 Verneområdestyret for Trollheimen
 Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalparkstyre
 Nasjonalparkstyret for Fulufjellet
 Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen
 Langsua nasjonalparkstyre
 Reinheimen nasjonalparkstyre
 Rondane-Dovre nasjonalparkstyre
 Sølén verneområdestyre
 Breheimen nasjonalparkstyre
 Verneområdestyret for Geiranger-Herdalen landskapsvernområde
 Hallingskarvet nasjonalparkstyre
 Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat
 Ytre Hvaler nasjonalparkstyre
 Folgefonna nasjonalparkstyre
 Jostedalsbreen nasjonalparkstyre
 Naustdal-Gjengedal verneområdestyre
 Nærøyfjorden verneområdestyre
 Stølsheimen verneområdestyre
 Ålfotbreen verneområdestyre
 Raet nasjonalparkstyre
 Verneområdestyret for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane
 landskapsvernområde
 Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder
 Færder nasjonalparkstyre
 Jomfruland nasjonalparkstyre
 Verneområdestyret for Brattefjell-Vindeggen landskapsvernområde

Fra: Postmottak KLD[postmottak@kld.dep.no]
Sendt: 18.03.2025 12:27:00
Til: Postmottak SFVT[sfvtpost@statsforvalteren.no]
Tittel: Oppdrag til Miljødirektoratet

Vennligst se vedlagte dokument(er).
Med hilsen
Klima- og miljødepartementet

Ver venleg å sjå vedlagte dokument.
Med helsing
Klima- og miljødepartementet

Please see attached document(s).
Kind regards
Ministry of Climate and Environment

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Eirik Johansen Dobbedal

Vår ref. 2024/13673-0 432.3

Deres ref.

Dato 17.02.2025

Jomfruland nasjonalparkstyre - Innspill i forbindelse med utredning av organisering av verneområdeforvaltere.

Styret i Jomfruland nasjonalpark stiller seg positive til at det gjennomføres en utredning av organisering av verneområdeforvaltere. Jomfruland nasjonalparkstyre har som utgangspunkt at dagens organisering på mange områder fungerer godt, og ønsker ikke en omfattende omorganisering som svekker lokal forankring. Nasjonalparkstyret legger merke til og støtter det grunnleggende prinsippet for utredningen at det fortsatt skal være lokal forankring og lokalisering tett på verneområdene.

Styret i Jomfruland nasjonalpark har tro på en bred forankring av en eventuell utredning, hvor bredden av nasjonalparkene må være representert. Nasjonalparkstyret synes informasjonsmøtet med KLD som oppklarende og opplever at et flertall av styrene støtter videreføring av dagens organisering.

Hvert verneområde er unikt. Organisering av forvaltere må bidra til å ivareta og styrke den fleksibiliteten og variasjonen som trengs fra verneområde til verneområde, samtidig som den bidrar til å fremme samarbeid i spørsmål og problemstillinger som deles med andre.

Organisering.

Dagens organisering med lokalt forankret nasjonalparkforvalter bidrar til en effektiv bruk av forvalters ressurser på oppdrag ute i nasjonalparken og administrative oppgaver.

Nasjonalparkstyret er kritiske til en organisering som gir økt avstand til oppdragsgiver/beslutningstaker/arbeidsgiver. Forvalter er i dag tilknyttet Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Forvalter er lokalisert i Kragerø. Dette gir tilgang til et bredt fagmiljø, samtidig som forvalter har kort vei til verneområdet. Endret organisering vil trolig vil kreve mer bruk av forvalters tid til å opprettholde kontakt med en arbeidsgiver/ oppdragsgiver, som enten er samlet for et større geografisk område, lagt til Miljødirektoratet, eller en egen avdeling.

Lokal forankring gir økte muligheter for samarbeid med Besøkssenter Jomfruland nasjonalpark AS, som fikk autorisasjon i 2024. Målet er å styrke samarbeidet.

Fagmiljø.

For å styrke fagmiljøet, vil vi foreslå at det opprettes et formelt samarbeidsforum for forvaltere av marine nasjonalparker i Oslofjorden/Skagerak. Forvalterne i Færder, Ytre Hvaler, Jomfruland og Raet har i dag et uformelt samarbeid om problemstillinger og erfaringsutveksling. Formalisering av samarbeidet må også følges opp med økonomisk støtte, som gjør det mulig å gjennomføre felles møter og reising mellom verneområdene.

Nasjonalparkene har mange overlappende problemstillinger knyttet til forvaltning av de arealer på land og i havet.

Personalansvar.

Styret ønsker ikke at personalansvaret skal overføres til nasjonalparkstyret, men at det opprettholdes hos statsforvalter. Styret registrerer et godt samarbeid med Statsforvalteren i Vestfold og Telemark v/miljødirektøren, og at det blir gitt god veiledning ved behov.

En svakhet i dagens organisering er at styret ikke har en formell rolle i arbeidet med evaluering av nasjonalparkforvalter. Dette kan løses ved en møteplass for nasjonalparkens styreleder og personalansvarlige hos statsforvalter.

Besøkssenter.

Besøkssenter og nasjonalparken har i dag egne styrever, som har ansvar for å utarbeide strategi- og handlingsplaner, uten at det er et formelt samarbeide om felles tiltak.

I dag fungerer informasjonsutveksling mellom styrene ved at forvalter i Jomfruland nasjonalpark er gitt observatørstatus i styremøtene til besøkssenteret. Besøkssenter Jomfruland nasjonalpark er med i nasjonalparkstyrets rådgivende utvalg, med møte og talerett.

Med hilsen

Henriette Fluer Vikre
styreleder, Jomfruland nasjonalpark

Eirik Johansen Dobbedal
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

**Nasjonalparkstyret
for Jotunheimen
og Utladalen**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk fjellsenter
Brubakken 2, 2686 Lom
Luster kommune,
Kommunehuset, 6868 Gaupne

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 948 80 564
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/jotunheimen>

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Kari Sveen

Vår ref. 2024/13635-0 432.0

Dykkar ref. 23/2148

Dato 14.02.2025

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen - Innspel til utredning av organisering av verneområdeforvaltarane

Vi viser til brev av 05.12.24 og til vårt foreløpige svar ved e-post av 10.02.25.

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen diskuterte saka i møte 10.02.25, og gjorde slik vedtak:

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen sluttar seg til innhaldet i notatet som kommenterer dei enkelte punkta i brev av 05.02.2024 frå Klima- og miljødepartementet.

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen og forvaltarane stiller seg til disposisjon som moglege representantar i ei referansegruppe for gjennomgang av organiseringa.

Dersom det blir foreslått vesentlege endringar i organiseringa av verneområdeforvaltninga, føreset nasjonalparkstyret at saka blir sendt ut på høyring.

Vi viser til vedlagt innspelnotat der merknedene etter diskusjonen i styret er innarbeidd, og utskrift av møteboka sak 7/2025.

Med helsing

Kari Sveen
nasjonalparkforvaltar

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift

Kopi til:
Eldrid Nedrelo
Leif Solemsli

Oppsummerande notat etter møte med KLD 21. januar - Organisering av verneområdeforvaltarane m.m.

Bakgrunn

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen vart oppretta i 2011, og ordninga med eige sekretariat vart etablert i mai 2012. Det er tilsett to nasjonalparkforvaltarar med kontorplass Norsk Fjellsenter, Lom, på austsida og Rådhuset i Gaupne, Luster kommune på vestsida. Det er høvesvis Statsforvalteren i Innlandet og Statsforvalteren i Vestland som har arbeidsgjevaransvar for forvaltarane, medan økonomiforvaltning og arkiv er plassert hos SF-Innlandet. I tillegg blir det gjeve fagleg bistand til offentlege innkjøp m.v. frå Statsforvalternes fellestjenester, STAF.

Erfaring:

Vi har to velfungerande forvaltningsknutepunkt, og organiseringa med Statsforvaltar som formell arbeidsgjevar fungerer i det store og heile svært bra. Den regionale modellen gjev også forvaltarane eit fagleg nettverk som statsforvaltarembeta i Innlandet og Vestland følgjer opp på ein grei måte. Nasjonalparkforvaltarane har i eigen regi etablert fagnettverk med ein digital møteplass via Teams som gjev rom for erfaringsutveksling og kollegastøtte forvaltarane imellom. Også den omfattande evalueringa i regi av Nordlandsforskning i 2021 konkluderte med at ordninga med lokal forvaltning av nasjonalparkar og større verneområde har fungert bra. Det kan likevel vera rom for forbetringar.

Utfyllande merknader som svar på brev av 05.12.2024 frå KLD:

Det er i utgangspunktet positivt å få ein samla gjennomgang for å finne moglege forbetringar i forvaltningsordninga. KLD har definert ulike mål med den planlagte gjennomgangen, og vi meiner at ein kan nå alle desse delmåla ved å bygge vidare på dagens forvaltningsmodell og gjera nødvendige endringar der ein ser forbettringspotensiale.

Kommentert med [blå skrift](#) under dei enkelte strekpunkta:

«Departementet ønsker derfor, gjennom et oppdrag til Miljødirektoratet, å gjennomgå den organisasjonsmessig tilknytningen og øvrig organiseringen (av) verneområdeforvalterne, og utrede ev. endret organisering, med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene. Blant annet er det ønskelig å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør

Den desentraliserte modellen krev ressursar til oppfølging, og ein må i stor grad ta i bruk digitale tenester for god samhandling. Forvaltarane i Innlandet og i Vestland har jamlege kollegamøter gjennom året i dei to fylka og årlege samlingar i felt for å vareta fagmiljøet og kollega-samarbeidet. Nasjonale samlingar for alle forvaltarane i landet i regi av Miljødirektoratet var vanleg for nokre år tilbake. Det er planlagt ei slik samling i 2025, og desse samlingane ser vi som nødvendige for å styrke fagmiljøet, også med tanke på samhandling og sosialt.

- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne

Det er viktig å ha nok ressursar til oppfølging. Statsforvaltarane opplever i dag utfordringar med nedbemanning og budsjettkutt, og uansett val av organisasjonsmodell må det setjast av ressursar for utvikling av gode fagmiljø.

- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne

Vi i Innlandet og Vestland har etablert gode kolleganettverk, og erfaringane frå her kan med fordel delast med område der det er registrert mangelfull organisering av erfaringsutveksling.

- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga ulike ressursbehov mellom områder

Det er viktig at organiseringa har eit opplegg som sikrar oppfølging i periodar med vakanse som følge av sjukdom eller skifte av forvaltar. Fleksibilitet mellom sekretariata kan vera nødvendig førstehjelp for kortare periodar, men det er også viktig å gje klare føringar ved tildeling av ressursar til forvaltarstillingane. Dagens økonomimodell med lønnsmidlar til forvaltarstillingane integrert i budsjettet til statsforvaltaren har ikkje noko incitament for å unngå vakanse i forvaltarstillingane; snarare tvert imot. Det å setja stillingar i vakanse for ein kortare eller lengre periode er ofte brukt som innsparingsmetode der størsteparten av budsjettet er lønnsmidlar, og dersom Statsforvaltaren brukar lang tid med utlysing og tilsetjing av vikar eller ny verneområdeforvaltar vil dei kunne bruke innsparte lønnsmidlar frå den vakante forvaltarstillinga til egne behov. Jotunheimen opplevde i 2019/20 å miste over eit årsverk i sitt sekretariat fordi arbeidet med rekruttering av vikar ikkje var prioritert. Med få personar i det enkelte sekretariat er det uansett val av modell viktig med tett oppfølging på personalsida, slik at tilsetjing i vakante stillingar blir prioritert for å unngå manglande kontinuitet og reduserte ressursar til verneområdeforvaltninga. Det å stille ei av to forvaltarstillingar i vakanse betyr 50 % reduksjon i stillingsressurs, og er dermed langt meir dramatisk enn å operere med ei vakant stilling i ei avdeling med 15-20 tilsette. Denne problemstillinga må ha fokus i gjennomgangen av organiseringsmodellen.

- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.

Det er viktig at alle forvaltarane blir knytte opp mot ein samla og landsomfattande struktur med tilgang til felles system for arkiv/økonomi/personal/innkjøp/fagsystem. Dagens modell med Statsforvaltar som formell arbeidsgjevar sikrar slik tilgang, ved at alle statsforvaltar-embeta har same arkiv-, økonomi- og personalsystem. Det ligg derfor godt til rette for å oppnå dette gjennom målretta arbeid og forbetring av praksis der det ikkje fungerer godt nok i dag. Statsforvalternes fellestjenester (STAF) gjev i tillegg god fagleg støtte for innkjøp i tråd med reglar for offentlege innkjøp m.m.

Nokre statsforvaltarembete har fått på plass ein velfungerande modell, medan det andre plasser synest å vera behov for forbetringar. Det kan vera nyttig å bygge vidare på dei gode erfaringane ein har opparbeidd gjennom fleire år og sjå på forbetringspotensialet, framfor å starte på nytt med ein helt ny organisasjonsmodell.

- bedre håndtering av rollefordeling

Rollene er tydeleg definert gjennom styrevedtektene. Pkt. 4 i vedtektene handlar om sekretariatet, og her er det tydeleg slått fast at «Nasjonalpark-/verneområdestyret disponerer forvalterens arbeidstid.» Det skal ivaretakast samtidig som at «Statsforvalteren har personal- og administrativt ansvar for nasjonalpark- /verneområdeforvalteren.» Pkt. 4 i vedtektene gjev vidare føringar for at tilsetjing av nye forvaltarar skal skje «i dialog med styret» og at ved vakanse i stilling «skal Statsforvalteren i dialog med styret komme til enighet om hvordan forvalters arbeidsoppgaver skal løses inntil forvalter er tilbake, eller ny forvalter er ansatt.»

**Nasjonalparkstyret
for Jotunheimen
og Utladalen**

Ved gjennomgang av organiseringa vil det vera viktig å få fram tydelegare retningslinjer for korleis Statsforvaltarane skal følgje opp desse føringane i praksis. Sidan det er nasjonalparkstyra som disponerer arbeidstida til forvaltarane, vil det vera dei som har best innsikt i kva som fungerer og ikkje i arbeidskvardagen, og det er viktig med god involvering på dette området; t.d. ved å kunne delta i medarbeidersamtaler ved behov, og også ha ein kanal mot formell arbeidsgjevar for å kunne ta opp forhold som eventuelt ikkje fungerer.

Det er også eit praktisk problem som av og til skaper grunnlag for misforståingar ute hos publikum: Ved at vi er organisert under organisasjonsnummeret til Statsforvaltaren, blir digitale brev og e-postar ofte oppfatta som at avsender er Statsforvaltaren, og ikkje nasjonalparkstyret. Gjennomgangen bør sjå på korleis vi kan få rydda opp i dette.

- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder

Dersom ein har registrert stort spenn mellom ulike område, må det utviklast felles retningslinjer som motverkar dette. Kontinuitet i stillingane og sterkare fagmiljø på tvers av verneområda vil også kunne bidra til meir heilskapleg forvaltning mellom verneområde.

- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn

Vi har i dag eit nært og tillitsfullt samarbeid med SNO, med respekt og forståing for kvarandre sine roller. Det same gjeld tenestekjøpsordninga med dei lokale fjellstyra der SNO kjøper tenester. Det er viktig å ta vare på etablerte tenestekjøpsordningar, og å vurdere kjøp av tenester der det er fjellstyre med god fagkompetanse, for å behalde og styrke den lokale forankringa som dette representerer.

- tettere samarbeid med besøkssentrene

Det er i dag fleire større nasjonalparker med store besøkstal som ikkje har eige informasjonssenter, medan andre verneområde kan ha fleire senter. Det må utarbeidast ein overordna strategi for lokalisering og etablering av nye senter, utvikling av innhald, oppgåvefordeling og samarbeid med verneområdeforvaltninga. Det må utviklast gode modellar og setjast av ressursar slik at verneområdeforvaltninga kan møte utfordringane med kommunikasjon og formidling via digitale kanalar. Her er det viktig med god involvering av fagmiljøa, med etablering av ei referansegruppe med brei representasjon frå verneområdestyre, forvaltarar og informasjonssenter.

- bedre fungerende knutepunkter

Det er viktig å bygge på dei erfaringane ein har frå knutepunkta som fungerer godt. Det er ein stor fordel å samle fleire forvaltarar i felles knutepunkt, og unngå at nokon blir sitjande åleine utan kollegaer og godt fagleg nettverk på den faste kontorstaden.

Departementet meiner at utgreiing av organiseringa må omfatte fleire alternativ i tillegg til dagens ordning, og vi har desse kommentarane til dei opplista alternativa i brevet frå KLD:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere

Det er mogleg at dette kan vera ei løysing for enkelte embete med få forvaltarar. Som det gjekk fram av tilbakemeldingane i det digitale møtet 21. januar så var det gjennomgåande bra tilfredsheit med SF-Innlandet og SF-Vestland som arbeidsgjevarar.

- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,

Organisering under Miljødirektoratet vil også gje ein felles landsomfattande struktur. Modellen kan kanskje motverke regionale forskjellar – i den grad dette er eit registrert problem. Det som er skissert med å plassere forvaltarane inn under SNO i direktoratet meiner vi er svært uheldig med tanke på blanding av roller. Vi må ha eit tydeleg skilje mellom forvaltning og oppsyn. Dersom forvaltarane skal organiserast inn under Miljødirektoratet må det i så fall knytast til avdelinga som har ansvar for nasjonalparker og større verneområde, og ikkje SNO.

- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet

Ein heilt ny organisasjon kan nok også skape felles overbygging, men det vil nok bli relativt ressurskrevjande, og blir vurdert som lite realistisk.

- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.

Kvart styre som arbeidsgjevar synest lite aktuelt. Det er vanskeleg å sjå for seg korleis ein skal få kontinuitet og sterk fagleg oppfølging i ein slik modell. Det er forvaltarane som danner sekretariat for styra, men det vil ikkje vera logisk at dei også skal ha sekretæransvar for å bistå styra i utøving av arbeidsgjevarrolla. Med nye politikarar inn i styra kvart fjerde år er det vanskeleg å sjå for seg at ein vil få til ein velfungerande modell med denne løysinga. I den grad det er problem i rolleavklaring mellom Statsforvaltar og verneområdestyre må dette heller løysast med tydelegare tildelingsbrev og retningslinjer frå Miljødirektoratet og KLD.

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen stiller seg saman med forvaltarane gjerne til disposisjon for å delta i ei referansegruppe for gjennomgang av organiseringa.

Vi har styremedlemer som har vore med i fleire periodar, og begge forvaltarane har arbeidserfaring frå ulike nivå av offentleg forvaltning. Vi har gjennom mange års arbeid etablert gode relasjonar med kommunane og brukarane av verneområda våre. Vi meiner derfor at vi har opparbeidd kompetanse som kan vera nyttig i ein samla gjennomgang av organiseringa.

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2024/13635-0

Saksbehandlar: Kari Sveen

Dato: 04.02.2025

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen	7/2025	10.02.2025

Innspel til Klima- og miljødepartementet ang. organisering av verneområdeforvaltninga - Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen

Innstilling frå forvaltar

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen sluttar seg til innhaldet i notatet som kommenterer dei enkelte punkta i brev av 05.02.2024 frå Klima- og miljødepartementet.

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen og forvaltarane stiller seg til disposisjon som moglege representantar i ei referansegruppe for gjennomgang av organiseringa.

Dersom det blir foreslått vesentlege endringar i organiseringa av verneområdeforvaltninga, føreset nasjonalparkstyret at saka blir sendt ut på høyring.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen - 10.02.2025

Behandling

Nasjonalparkforvaltar reviderer utkastet til notat og legg til litt om rolleforståing og betre involvering av styret i saker som vedkjem forvaltarane.

Vedtak

Nasjonalparkstyret sluttar seg til innstillinga, med tilføyning av utfyllande tekst under punkt om rolleforståing.

Oppdatert notat sendast ut for godkjenning, og endeleg innspel blir sendt KLD seinast fredag 14.02.

Dokument i saka (vedlegg)

- Brev av 05.02.2025 frå Klima- og miljødepartementet til verneområdestyra
- Notat - Utkast til innspel frå Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen

Saksopplysningar

Klima- og miljødepartementet inviterte alle verneområdestyra til eit digitalt møte 21. januar, for innspel til eit planlagt oppdrag til Miljødirektoratet om å gå gjennom organiseringa av verneområdeforvaltarane. Styreleiar Leif Solemsli representerte nasjonalparkstyret i møtet, og la i sitt innspel vekt på å bygge vidare på gode erfaringar med dagens ordning og ta tak i forhold som ikkje fungerer heilt bra, framfor å bruke store ressursar på å utgreie fullstendige omorganiseringar. Han la særleg vekt på ei aktiv personalforvaltning for å unngå langvarige vakansar i sekretariat som består av 1-2 forvaltarar, og framheva behovet for ressursar til informasjonsarbeid for å vera meir på banen i sosiale media m.m.

Departementet opna for at verneområdestyra kunne ettersende utfyllande innspel til dei korte munnlege innspela som styrerepresentantane kunne framføre innan 2 minutts taletid i møtet.

Forvaltarane deltok som observatørar på møtet.

Det er i samarbeid med styreleiar utarbeidd eit utfyllande notat med merknader i dei ulike punkta i brevet frå KLD. Notatet følgjer som vedlegg.

Heimelsgrunnlag

Delegering

Nasjonalparkstyret har delegert forvaltningsmyndighet for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde i medhald av styrevedtekter, sist revidert 19.01.2024.

Vurdering

For å sikre ei heilskapleg forvaltning med rom for dialog og erfaringsutveksling mellom verneområda er det heilt nødvendig at alle forvaltarane blir knytte opp mot ein samla og landsomfattande struktur med tilgang til felles system for arkiv/saksbehandling, økonomi, personal, innkjøp og andre fagsystem. Vedlagt notat kommenterer kvart element i brevet frå KLD direkte. Det vil styrke innspelet om styret stiller seg bak.

I samband med den varsla gjennomgangen er det viktig at det blir oppretta breitt samansette referansegrupper som kan gje gode innspel på kva som fungerer og kva som bør forbeholdast for å nå dei oppsette måla for arbeidet. Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen og forvaltarane kan gjerne stille seg til disposisjon som moglege representantar i ei referansegruppe for gjennomgang av organiseringa.

Nasjonalparkstyret har styremedlemer som har vore med i fleire periodar, og begge forvaltarane har arbeidserfaring frå ulike nivå innan offentleg miljøforvaltning. Vi har gjennom mange års arbeid etablert gode relasjonar med kommunane og brukarane av verneområda våre. Vi meiner derfor at vi har opparbeidd kompetanse som kan vera nyttig i ein samla gjennomgang av organiseringa.

**Stabbursdalen
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse
Vestre Porsangerveien 1335
9710 Indre Billefjord

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 78 95 03 77
sftfpost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/stabbursdalen

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Karoline Salmila

Vår ref. 2024/11915-0 432.3

Deres ref.

Dato 13.02.2025

Uttalelse fra Stabbursdalen nasjonalparkstyre til utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Vedlagt ligger uttalelse fra Stabbursdalen nasjonalparkstyre.

Nasjonalparkstyret deltok under teams-møtet den 21. januar 2025 med egen taletid, og ønsker videre å bidra i utredningen med denne uttalelse.

Med hilsen

Karoline Salmila
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Uttalelse fra Stabbursdalen nasjonalparkstyre til KLD sin uttending av organisering av verneområdeforvaltere

Stabbursdalen nasjonalparkstyre vil takke for muligheten til å komme med innspill til denne viktige prosessen. Vi mener det er behov for å gjennomgå dagens forvaltningsstruktur, og vi stiller oss positive til en utredning som kan bidra til å styrke og forbedre systemet. Dette høringssvar peker på flere ankepunkter knyttet til dagens ordning, samt forslag til hvordan disse kan forbedres.

Forvalters oppgaver og styring

Nasjonalparkstyret understreker viktigheten av å sikre at forvalterne ikke utnyttes som ressurser for andre oppgaver uten godkjenning fra styret. Forvalters arbeidstid og oppgaver må fastsettes i dialog med nasjonalparkstyret og forvalteren selv, slik at arbeidsbelastningen holdes innenfor rimelige grenser. Mange forvaltere opplever allerede en høy arbeidsmengde, og det er avgjørende å unngå at de pålegges ytterligere oppgaver uten hensyn til kapasiteten deres.

- **Klare retningslinjer for forvalters oppgaver** slik at store og/eller tidkrevende ekstra arbeidsoppgaver ikke pålegges nasjonalparkforvalteren uten godkjenning fra styret.
- **Årlige arbeidsplaner i samråd med forvalter og styret** for å sikre forutsigbarhet og kontroll over arbeidsmengden.
- **Tilrettelegging for støttepersonell eller administrative ressurser** for å avlaste forvalterne i perioder med høy arbeidsbelastning.

Sårbarhet i dagens system

Vi ser at dagens system er sårbart, spesielt på grunn av at det kun er én forvalter tilgjengelig i mange områder. Ved sykdom, permisjoner eller vakanser oppstår det utfordringer som kan hemme kontinuiteten i forvaltningsarbeidet. Dette understreker behovet for faste vikarordninger og fleksible løsninger som kan trå i kraft ved lengre fravær. En styrket fleksibilitet vil redusere sårbarheten og sikre bedre kontinuitet i oppgavene knyttet til verneområdene. Styret kan vise til et konkret eksempel: Vår forvalter var uten vikar da hun var i fødselspermisjon i 7 mnd. I den perioden gikk det ut over en ansatt på miljøavdelingen, som måtte håndtere de mest prekre søknadene som kom inn til Stabbursdalen nasjonalparkstyret, samtidig som han fortsatt hadde sin egen stilling. Vedkommende hadde altså svært stor arbeidsbelastning denne perioden. Mange andre oppgaver ble ikke jobbet med eller utført i denne perioden, det ble avholdt færre møter ovenfor styret og flere arbeidsoppgaver ble altså forskjøvet 7 mnd. grunnet ressursutfordringer. Et konkret eksempel var at det lovpålagte årlige møtet for Rådgivende utvalg ble ikke avholdt dette året. Dette er ikke kritikk til den ene ansatte på miljøavdelingen, men til systemet som ikke sikrer en vikar ved fødselspermisjon (uavhengig av hvor lenge en velger å være ute i permisjon). Ansettelsesprosessene er også kritikkverdig seint hos Statsforvalteren, noe som er med på å skape slike situasjoner.

Uavhengig juridisk og faglig veiledning

Det er essensielt å sikre at forvalterne får tilgang til uavhengig juridisk og faglig veiledning, spesielt i saker som kan bli gjenstand for klagebehandling. Uavhengigheten må være garantert for å unngå habilitetsutfordringer og sikre korrekt saksbehandling.

Delingskultur og felles kunnskapsbase

Vi foreslår å styrke samarbeidet og delingskulturen mellom forvaltere ved å etablere en felles digital database for lagring og deling av relevante rapporter, dokumenter og annen kunnskap på landsbasis. Dette vil kunne effektivisere arbeidet og sikre at forvalterne har enkel tilgang til informasjon og tidligere erfaringer.

Kompetanseheving og nettverksbygging

For å sikre at forvalterne er rustet til å håndtere stadig mer komplekse oppgaver, er det viktig å legge til rette for kompetanseheving gjennom kurs, studier og samlinger. Samtidig bør det etableres flere arenaer der forvalterne kan møtes for å utveksle erfaringer og bygge nettverk. Dette vil ikke bare styrke kompetansen, men også samholdet mellom forvalterne. Det bør også sikres at forvaltere som er alene gis mulighet til samarbeid og økt kunnskapsdeling med andre forvaltere.

Tydelige rollefordelinger og styrket samarbeid

En tydelig rollefordeling mellom nasjonalparkstyret, forvalterne og andre aktører er nødvendig for å sikre en effektiv forvaltning. Samarbeidet med aktører som Statens naturoppsyn (SNO) og besøkssentrene bør styrkes for å sikre bedre oversikt, bedre ressursutnyttelse og helhetlig oppfølging av oppgaver.

Styringsdialogen mellom Miljødirektoratet, statsforvalteren, nasjonalparkstyret og nasjonalparkforvalteren skjer gjennom en kombinasjon av overordnede retningslinjer, rapportering og løpende dialog for å sikre en effektiv og balansert forvaltning av verneområdene.

Miljødirektoratet har det overordnede ansvaret for nasjonalparkforvaltningen og gir nasjonale retningslinjer og føringer basert på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet. Direktoratet delegerer forvaltningsmyndighet til nasjonalparkstyrene og har en veiledende rolle overfor både styrene og statsforvalteren. De kan også gi innspill i prinsipielle saker og kvalitetssikre forvaltningen gjennom oppfølging og evaluering.

Statsforvalteren fungerer som bindeledd mellom Miljødirektoratet og nasjonalparkstyret. Statsforvalteren har arbeidsgiveransvaret for nasjonalparkforvalteren og sikrer at nasjonalparkstyrene følger nasjonale føringer. De bistår med juridisk og administrativ veiledning, personaloppfølging og sikrer at forvaltningen skjer i tråd med regelverket.

Nasjonalparkstyret har fått delegert myndighet fra Miljødirektoratet og styrer den daglige forvaltningen av nasjonalparken. Styret fatter vedtak om forvaltningsplaner,

dispensasjonssøknader og skjøtselstiltak. For å sikre en faglig godt forankret forvaltning, har styret tett dialog med nasjonalparkforvalteren, som fungerer som styrets saksforbereder og daglige operative leder.

Nasjonalparkforvalteren rapporterer både til styret (faglig) og til statsforvalteren (administrativt). Forvalteren utfører styrets vedtak, behandler saker, samarbeider med andre aktører som Statens naturoppsyn (SNO) og besøkssentre, og sikrer lokal oppfølging av nasjonalparkens verneverdier.

For å sikre samordning i styringsdialogen holdes det jevnlig møter på flere nivåer:

- **Mellom Miljødirektoratet og statsforvalteren** for å sikre nasjonale føringer og avklare eventuelle prinsipielle spørsmål.
- **Mellom statsforvalteren og nasjonalparkstyret** for å sikre at styret opererer innenfor rammene av nasjonal forvaltning og får nødvendig administrativ støtte.
- **Mellom nasjonalparkstyret og forvalteren** for å fastsette prioriteringer og sikre en effektiv gjennomføring av oppgavene.
- **Mellom forvalteren og statsforvalteren** for å ivareta arbeidsgiveransvar, juridiske spørsmål og administrative oppgaver.

God kommunikasjon og tydelig rollefordeling mellom disse aktørene er avgjørende for å sikre en forvaltning som er både effektiv og lokalt forankret, samtidig som den følger nasjonale retningslinjer.

Lokalt forankret forvaltning, lokalbefolkningens interesser og respekt for samisk kultur

Vi understreker betydningen av at enhver endring i forvaltningen bør støtte opp om lokal forvaltning og styrke kapasiteten i distriktene. Det er avgjørende å ivareta både lokalbefolkningens interesser og samisk kultur og rettigheter i alle aspekter av forvaltningsarbeidet.

Oppsummering

Stabbursdalen nasjonalparkstyre mener det er nødvendig med en mer robust, fleksibel og lokalt forankret forvaltningsstruktur. Vi anbefaler særlig:

1. Klare retningslinjer for forvalters arbeidsoppgaver og belastning.
2. Innføring av vikar- og samarbeidsordninger for å redusere sårbarhet.
3. Etablering av en uavhengig juridisk rådgivningstjeneste.
4. Opprettelse av en digital kunnskapsplattform og møteplasser for erfaringsutveksling.
5. Økt satsing på kompetanseutvikling for forvaltere.
6. Styrket samarbeid og rollefordeling mellom forvaltere, styrene og andre aktører.
7. Sikring av lokal forvaltning og hensyn til samisk kultur.

Vi ser frem til videre dialog om hvordan nasjonalparkforvaltningen kan styrkes og forbedres.

Med vennlig hilsen,
Stabbursdalen nasjonalparkstyre

Nina Kulsland Eriksson
Styreleder

Anna Ravna Gaup
Nestleder

Jan-Arvid Arnesen
Styremedlem

Arne Reidar Myrseth
Styremedlem

Fra: Svendsgard, Bernhard <bernhard.svendsgard@statsforvalteren.no>
Sendt: 13. februar 2025 12:56
Til: Postmottak KLD
Kopi: Feiring Hege
Emne: Brev fra Dovrefjell nasjonalparkstyre - deres ref. 23/2148
Vedlegg: Saksprotokoll Utredning av organisering av verneområdeforvaltere -
Dovrefjell nasjonalparkstyres uttalelse til KLD.pdf

Med vennlig hilsen

Bernhard Svendsgard
nasjonalparkforvalter

Dovrefjell
nasjonalparkstyre

Epostmottak: sfinpost@statsforvalteren.no

Tlf. 900 49 359

[Dovrefjell nasjonalparkstyre](#) og [Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark](#)

Arkivsaksnummer: 2024/13631-0

Saksbehandler: Bernhard Svendsgard

Dato: 04.02.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	3/2025	12.02.2025

Utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Dovrefjell nasjonalparkstyres uttalelse til KLD

Innstilling fra forvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyre sitt innspill til prosessen om organisering av verneområdeforvalterne er som følger:

I Innlandet og for Dovrefjell nasjonalparkstyres del fungerer dagens ordning på en god måte. Forvaltningsmodellen ligger fast, det er Dovrefjell nasjonalparkstyre fornøyd med.

Oppsynstjenestene er en viktig premissleverandør for en aktiv og god forvaltning av verneområdene. SNO må være samlokalisert med verneforvaltningen og verneområdestyrene må ha en dedikert oppsynsressurs.

Dersom det skal gjøres endringer i organiseringen, så er det viktig at den lokale tilknytningen beholdes. En løsning der verneområdestyrene blir en del av Miljødirektoratet/SNO vil gjøre dette utfordrende. Det må med en slik ordning også endres på saksbehandlingen i klagesaker.

En løsning med eget arbeidsgiveransvar for det enkelte styre bli svært vanskelig å drifte, der små miljøer vil måtte håndtere mye av organisasjonsmessig og merkantilt arbeid på egenhånd.

Verneområdestyrenes selvstendige rolle og lokale tilhørighet kan tydeliggjøres gjennom enkel tilrettelegging av egne epostadresser og egen utsending av dokumenter og vedtak.

Forvaltningsknutepunktene kan styrkes. Flere oppgaver kan legges til disse og de kan videreutvikles for å gi støtte videre i verneforvaltningen. Slike oppgaver kan være innenfor områdene informasjon/kommunikasjon, samordning og andre støttefunksjoner. Større forvaltningsknutepunkt kan utføre oppgaver for flere verneområdestyrer.

For å komme frem til et godt resultat bidrar Dovrefjell nasjonalparkstyre gjerne i den videre prosessen gjennom deltakelse i den foreslåtte referansegruppa, eller på annen måte.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyre - 12.02.2025

Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunndalsfjella
Naturresevatner	Flåman, Bjørndalen, Søndre Snøfjelltjønn, Mardalen
Landskapsvernområder	Hjerkinn med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinn, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Jora, Fokstugu
Biotopvernområder	Torbudalen, Sandgovbotn-Mardalsbotn

Marit Bjerkås

Foreslår at det tas inn "organisasjonsnummer" i setningen i innstillinga avsnitt 6, slik at den lyder:

Verneområdestyrenes selvstendige rolle og lokale tilhørighet kan tydeliggjøres gjennom enkel tilrettelegging av egne epostadresser, **organisasjonsnummer** og egen utsending av dokumenter og vedtak.

Behandling

Forslag til justering i avsnitt 6 der ordet "organisasjonsnummer" tas med ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Dovrefjell nasjonalparkstyre sitt innspill til prosessen om organisering av verneområdeforvalterne er som følger:

I Innlandet og for Dovrefjell nasjonalparkstyres del fungerer dagens ordning på en god måte. Forvaltningsmodellen ligger fast, det er Dovrefjell nasjonalparkstyre fornøyd med.

Oppsynstjenestene er en viktig premissleverandør for en aktiv og god forvaltning av verneområdene. SNO må være samlokalisert med verneforvaltningen og verneområdestyrene må ha en dedikert oppsynsressurs.

Dersom det skal gjøres endringer i organiseringen, så er det viktig at den lokale tilknytningen beholdes. En løsning der verneområdestyrene blir en del av Miljødirektoratet/SNO vil gjøre dette utfordrende. Det må med en slik ordning også endres på saksbehandlingen i klagesaker.

En løsning med eget arbeidsgiveransvar for det enkelte styre bli svært vanskelig å drifte, der små miljøer vil måtte håndtere mye av organisasjonsmessig og merkantilt arbeid på egenhånd.

Verneområdestyrenes selvstendige rolle og lokale tilhørighet kan tydeliggjøres gjennom enkel tilrettelegging av egne epostadresser, organisasjonsnummer og egen utsending av dokumenter og vedtak.

Forvaltningsknutepunktene kan styrkes. Flere oppgaver kan legges til disse og de kan videreutvikles for å gi støtte videre i verneforvaltningen. Slike oppgaver kan være innenfor områdene informasjon/kommunikasjon, samordning og andre støttefunksjoner. Større forvaltningsknutepunkt kan utføre oppgaver for flere verneområdestyrer.

For å komme frem til et godt resultat bidrar Dovrefjell nasjonalparkstyre gjerne i den videre prosessen gjennom deltakelse i den foreslåtte referansegruppa, eller på annen måte.

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Invitasjon til møte - 210125 - utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Dovrefjell nasjonalparkstyre - oppdatert med adresseliste

Saksopplysninger

Klima- og miljødepartementet (KLD) har i brev av den 5/12-24 varslet en gjennomgang av organiseringen av verneområdeforvalterne i Norge med denne bakgrunnen:

«Det er viktig for tilstanden i verneområdene at forvaltningen av dem fungerer godt. Verneområdeforvalterne er sentrale i forvaltningen av verneområdene gjennom rollen som sekretariater for verneområdestyrene. Det er i dag 68 verneområdeforvaltere fordelt på 49 styrer. Arbeidsgiveransvaret for forvalterne ligger hos statsforvalterne, mens de er underlagt styrene i spørsmål som gjelder verneområdeforvaltningen.

Klima- og miljødepartementet mener at det er behov for å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet tar sikte på å gi Miljødirektoratet et oppdrag om å gjennomføre en slik utredning.

Verneområdestyrene sitter på viktig og sentral kompetanse når det gjelder funksjonaliteten i dagens organisering av verneområdeforvalterne. Før departementet utformer et oppdrag til direktoratet, ønsker vi styrenes synspunkt på vurderingene av behovet for å gjennomgå organiseringen av verneområdeforvalterne og målene for en eventuell endret organisering (se nærmere redegjørelse nedenfor).»

Det går fram av vedlagte invitasjon fra KLD at selve forvaltningsmodellen med lokal forvaltning og styre skal videreføres, men at enkelttiltak for forbedring kan iverksettes. Her nevner KLD flere mål med en omorganisering.

KLD nevner også fire forskjellige måter å organisere forvalterne på, i tillegg til en videreføring av dagens ordning. Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene involveres tett gjennom hele prosessen.

Vurdering

Som en del av denne prosessen inviterte KLD til et teamsmøte der verneområdestyrene kunne legge fram sitt syn på saken. Hvert styre fikk tildelt to minutter til sitt innlegg og fikk mulighet til å sende over skriftlig innspill i etterkant. Fra KLD deltok både statssekretær og administrasjonen.

Styreleder var forhindret fra å møte og ba forvalterne forberede et kort innlegg og å legge fram en sak for første berammete styremøte. Innlegget ble framført i teamsmøtet på vegne av styreleder. Følgende ble framført:

«Styreleder kunne dessverre ikke stille, og i overenstemmelse med ham så formidler vi i sekretariatet dette underveisinnspillet. Dovrefjell nasjonalparkstyre vil ettersende skriftlig innspill.

Forvaltningsmodellen ligger fast, det er vi fornøyd med. Dovrefjell NP fungerer godt.

Vi har nært og godt samarbeid med lokalt SNO og fjellstyrene. Det er en styrke at SNO er samlokalisert med oss i forvaltningsknutepunktet på Hjerkin. Oppsynstjenestene er en viktig premissleverandør for en aktiv og god forvaltning av verneområdene.

I Innlandet og for Dovrefjell nasjonalparkstyres del fungerer dagens ordning på en god måte.

Dersom det skal gjøres endringer i organiseringen, så er det viktig at den lokale tilknyttingen beholdes. En løsning der verneområdestyrene blir en del av Miljødirektoratet/SNO vil gjøre dette vanskelig.

Likeledes vil en løsning med eget arbeidsgiveransvar for det enkelte styre bli svært vanskelig å drifte, der små miljøer vil måtte håndtere mye av organisasjonsmessig og merkantilt arbeid på egenhånd.

Vi mener mye kan forbedres gjennom å styrke forvaltningsknutepunktene. Flere oppgaver kan legges til disse og de kan videreutvikles for å gi støtte videre i verneforvaltningen. Slike oppgaver kan være innenfor områdene informasjon/kommunikasjon, samordning og andre støttefunksjoner.»

I hovedsak var det store flertallet av de styrene som holdt innlegg enige om at dagens ordning fungerer godt, men at forbedringspunkter kan finnes. Det var også stor enighet om at verneområdeforvaltningen ikke bør bli en del av Miljødirektoratet eller overta arbeidsgiver- og økonomiansvar som selvstendige enheter.

Forvalterne vil presisere:

1. Dagens ordning fungerer godt i Innlandet. Forvalterne har god faglig støtte fra statsforvalterembetet og støttefunksjonene (merkantilt, arkiv, økonomi, lønn, personal, etc) fungerer godt.
2. Statsforvalteren i Innlandet utøver sin rolle som arbeidsgiver på en ryddig måte og det legges ikke føringer på forvalternes skjønn i saksbehandlingen.
3. Forvalternes lokale tilknytning gjennom organiseringen er viktig for å kunne utøve forvalterrollen på en best mulig måte og for å sikre forståelsen for vernet i og rundt nasjonalparkene. En organisatorisk tilknytning til et direktorat eller en avdeling i et direktorat vil svekke dette.
4. Forvaltningen av verneområdene rundt Dovrefjell har gjennom utprøvingen av lokal forvaltning i Dovrefjellrådet erfaring med at styret er en egen organisatorisk enhet, der alle funksjoner skal ivaretas av styret selv. Dette er vanskelig å få til, da kravene til arkivføring, økonomisystemer og personalhåndtering er store. En slik organisering er også lite effektiv.
5. Forvalterne ser at ordningen kan oppfattes ulikt ettersom hvilket verneområde og statsforvalter en tilhører og hvor i landet en befinner seg. Selv om det fungerer godt med Statsforvalteren i Innlandet, så finnes det forbedringspunkter. En kan blant annet tilrettelegge med at verneområdestyrene får egne epostadresser og egen utsending av dokumenter/vedtak, slik at det synliggjøres at styrene har en selvstendig rolle og ikke forveksles med statsforvalterne.

Særlig mener vi en kan forbedre følgende:

- oppgaver innenfor informasjon/kommunikasjon, samordning og andre støttefunksjoner kan ivaretas gjennom styrking og økte oppgaver til forvaltningsknutepunkter
- alle verneområdestyrene må ha dedikerte og økte oppsynsressurser

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Sunniva Olsen

Vår ref. 2025/1760-0 432.3

Dykkar ref.

Dato 10.02.2025

Uttalelse til utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Viser til brev fra Klima- og miljødepartementet (KLD) 5. desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvalterne, samt Teams-møte om samme sak 21. januar 2025. Dagens organisering fungerer ikke helt optimalt, og det er helt klart rom for utbedringer. Enten man velger å bli hos Statsforvalteren eller velger en ny løsning. Rohkunborri nasjonalparkstyre ønsker en utredning av organisering av verneområdeforvaltere velkommen.

Behov for utredning av dagens ordning

Etter møtet med KLD 21. januar, kan det virke som det tilsynelatende er stort spenn i hvordan dagens ordning med Statsforvalteren som arbeidsgiver oppleves nasjonalt. En utredning av organisering burde avdekke hva som er bra og hva som er utfordrende med dagens ordning. Det kan i tillegg være en ide å se om det er regionale forskjeller mellom de ulike statsforvalterne, og eventuelt forskjeller som ikke kan forklares med arbeidsoppgaver eller regelverk, men med praksis eller andre forhold. Det er viktig at både verneområdestyrene og verneområdeforvalterne involveres i denne utredningsprosessen.

Dagens organisering

Rohkunborri nasjonalpark har en forvalter som sitter samlokalisert med Statens naturoppsyn (SNO), i Bardu kommune. Denne løsningen har fungert så som så, på grunn av at det tidligere SNO-mannskapet stort sett har sittet på hjemmekontor. Den siste tiden har det vært interne overflytninger og nyansettelser i SNO. Det har av den grunn kommet nyansatt SNO-mannskap til Bardu kommune. Det nyansatte SNO-mannskapet består av to personer som i stor grad jobber ut fra kontorsted. Dette har vært svært positivt, og hjelper med å styrke lokal og helhetlig forvaltning i tillegg faglig og sosialt arbeidsmiljø. Arbeidsgiveransvaret for forvalter ligger hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark som er lokalisert i både Vadsø og Tromsø. Nasjonalparkforvalteren har jevnlig kontakt med sine kollegaer i Troms og Finnmark gjennom Teams-møter hver 3. uke og et årlig treff. Kontakten med Statsforvalteren er sjeldnere, men oppleves stort sett som tilstrekkelig.

Fordeler og ulemper med dagens organisering

Fordeler med å være tilknyttet Statsforvalteren. - Faglig kontakt med miljøavdelingen som forvalter de små verneområdene i fylket og jobber med relaterte saker. - Statsforvalteren er tydelig på at de ikke disponerer verneområdeforvalterens arbeidstid, men at det er verneområdestyret selv som disponerer arbeidstiden til verneområdeforvalterne. De kan spørre styret dersom de trenger bistand fra forvalterne i enkeltsaker, og styret kan da vurdere om forvalter har kapasitet.

Ulemper med å være tilknyttet Statsforvalteren. - Statsforvalteren har en dobbeltrolle i forhold til forvalter og verneområdestyret som er problematisk ut fra intensjonene om lokal forvaltning. - Det er vanskelig for publikum å se forskjell på verneområdestyret og Statsforvalteren, på grunn av at Statsforvalteren står som avsender i både e-poster og vedtak. I tillegg til at Statsforvalteren står som avsender på vedtak, er de også klagepart. Dette er med på å skape stor forvirring blant publikum. – Statsforvalteren som politisk premissleverandør for forvaltningen og sakenes innstilling, umuliggjør gode vedtak basert både på naturvitenskapelig kunnskap og tradisjonskunnskap. Premisser som ble lagt inn både fra Statsforvalterens, Miljøverndepartementet og Miljødirektoratet, blir ikke hensyntatt i forvaltningen. - Verneområdeforvalterne bruker en del tid på obligatoriske møter og prosesser hos Statsforvalteren som ikke er relevant for deres arbeidshverdag. - Statsforvalteren er svært underbemannet. Hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark er det i dag én stilling som har arbeidsgiveransvar for 13 verneområdeforvaltere samt 4 ansatte hos Statsforvalteren, i tillegg til at vedkommende er seksjonsleder og har faglig ansvar for verneområdeforvaltningen hos Statsforvalteren. Denne arbeidsmengden tilsier langt mer enn full stilling. Ved tidkrevende saker som arbeidsmiljøsaker, sykemeldinger, ansettelsesprosesser osv vil mange andre oppgaver nødvendigvis bli nedprioritert.

Innspill organisering av verneområdestyret

I brevet fra Klima og miljødepartementet ble det listet opp 4 punkter med forslag for mulige alternativer til omorganisering.

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn (osv) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene

Rohkunborri nasjonalparkstyre mener at det å samle arbeidsgiveransvaret hos miljødirektoratet kan være en god løsning. Dersom det er gitt at det ikke går på bekostning av styrenes disponering av forvalterens arbeidstid. En samlet organisasjon vil kunne gi bedre informasjonsflyt og kunnskapsdeling mellom forvalterne i hele landet, og trolig også en mer helhetlig forvaltning. I dag har våre forvaltere liten kontakt med forvalterne utenfor Troms og

Finnmark. Nasjonalparkstyret tenker som nevnt at det kunne vært en god løsning om Miljødirektoratet får arbeidsgiveransvaret for verneområdeforvaltere, men vil understreke at det ikke er ønskelig å bli en underavdeling av SNO, da dette vil kunne skape forvirring rundt rollefordeling.

Rohkunborri nasjonalparkstyre er også åpen for å se på en løsning hvor verneområdestyrene selv har arbeidsgiveransvaret for hver enkelt forvalter.

Styret ønsker fortsatt disponere forvalternes arbeidstid.

Nasjonalparkstyret ønsker ikke at det skal bli noen endring for disponering av forvalters arbeidstid. Det er verneområdestyret som kjenner de lokale forholdene og vet hva som er viktig å prioritere. Av den grunn er det vesentlig at det er det gitte nasjonalparkstyret som disponere den enkelte forvalters arbeidstid. Forvalterens arbeidsmengde kan ikke måles ut fra å telle antall enkeltsaker, slik det ble gjort i evalueringen fra Nordlandsforskning i 2020. Forvalterens arbeidsmengde bestemmes også ut fra om man har andre å støtte seg på, som nasjonalparksenter og SNO, og om hvor mye tid man må bruke på kontakt med andre myndigheter og brukere av området for å sikre en god forvaltning. For Rohkunborri nasjonalpark sin del har vi ikke nasjonalparksenter, og det medfører at forvalter har eneansvar for formidling (brosjyrer, hjemmeside osv) og kontakt med besøkende. Slike forhold fanges ikke opp når man teller enkeltsaker. Vi må fortsette dagens ordning der styret kan forespørres om å «låne ut» sin forvalter dersom det er behov i andre områder, men der det er styret som gjør denne vurderingen og har det siste ordet.

Bruk vår erfaring til å utvikle god forvaltningspraksis.

Til slutt vil nasjonalparkstyret oppfordre KLD og Miljødirektoratet til å se på forvalterne og styrene som en ressurs. Mange forvaltere og styrer sitter på lokal kunnskap og har opparbeidet seg relevant erfaring og god forvaltningspraksis som kan være nyttig både for andre forvaltere og for direktoratet. Det er i tillegg mye å hente på å bedre informasjonsflyten oppover, fra forvalterne til direktoratet. Statsforvalterne har i dag en mulighet til å komme med årlige tilbakemeldinger oppover i systemet til direktorat og departement, men verneområdestyrene har ikke noe liknende organisert system for forvalterne. Det er få kanaler inn i direktoratet, og kommunikasjonen går i all hovedsak fra direktoratet til verneområdestyrene. Manglende input fra verneområdestyrene er med på å begrense en god utvikling av verneområdeforvaltningen nasjonalt.

på vegne av Rohkunborri nasjonalparkstyre

Sunniva Olsen
Nasjonalparkforvalter

Fra: Sveen, Kari <kari.sveen@statsforvalteren.no>
Sendt: 10. februar 2025 16:08
Til: Postmottak KLD
Kopi: Nedrelo, Eldrid; Leif Solemsli (leif@solemsli.no) (leif@solemsli.no)
Emne: Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen - Foreløpig tilbakemelding etter Teams-møte med KLD 21. januar 2025

Til Klima- og Miljødepartementet
v/ saksbehandlar Hege Feiring

Vi viser til teams-møte 21. januar 2025 kl. 12-14, der verneområdestyra var inviterte til å koma med innspel til spørsmålet om organisering av verneområdeforvaltninga. Det vart også opna for ettersending av utfyllande synspunkt. Frist var sett til 10.02.25, men med moglegheit for å be om litt ekstra tid ved behov. Saka vart diskutert i møte i Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen i dag, og styret vil sende utfyllande kommentarar. Vi treng eit par dagar ekstra frist for endeleg formulering av innspelet.

Endeleg uttale frå Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen vil koma i løpet av denne veka, og seinast fredag 14.02.25.

For nasjonalparkstyret

Kari Sveen
nasjonalparkforvaltar

Jotunheimen
nasjonalpark

Telefon: 61 26 62 03
Mobil: 948 80 564
E-post: kari.sveen@statsforvalteren.no
Web: www.nasjonalparkstyre.no/Jotunheimen/

Fra: Kollstrøm, Rolf <rolf.kollstrom@statsforvalteren.no>
Sendt: 10. februar 2025 16:45
Til: Postmottak KLD
Kopi: Kurt Wikan
Emne: SV: Utredning av organisering av verneområdeforvaltere
Vedlegg: Organisering forvaltere-Innspill KLD-Øvre Pasvik nasjonalparkstyre.pdf

Deres ref: 23/2148-

Viser til e-post/brev datert 5. desember 2024 og Teams-møtet den 21.01.25.
Verneområdestyrene ble gitt en frist til 10.02 med et skriftlig innspill til departementet.

Øvre Pasvik nasjonalparkstyre vedtok i dag vedlagte uttalelse.

Med vennlig hilsen / Dearvuodáiguin

Rolf E Sch Kollstrøm
Álbmotmeahccehálddašeaddji/ nasjonalparkforvalter Øvre Pasvik

Telefon: 480 59 308

Kontorsted: NIBIO Svanhovd, Svanvik

Postadresse:

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Statens Hus

Damsveien 1

9815 Vadsø

E-post: fmfiresk@statsforvalteren.no

Hjemmeside:

<https://eur02.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.nasjonalparkstyre.no%2FOvrePasvik%2F&data=05%7C02%7Cpostmottak%40kld.dep.no%7Cd6a8065f2e084ff12ce408dd49e9ecf4%7Cf696e1861c3b44cdbf765ace0e7007bd%7C0%7C0%7C638747991367001267%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJFbXB0eU1hcGkiOnRydWUsIlYiOiIwLjAuMDAwMCIsIlAiOiJXaW4zMilslkFoljoiTWfFpbCisldUljoyfQ%3D%3D%7C0%7C%7C%7C&sdata=mv%2FcQOt0d6mr2QObqpGvagquUXhg30hpJm3J77BQxzw%3D&reserved=0>

<https://eur02.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.facebook.com%2FOvrePasvik&data=05%7C02%7Cpostmottak%40kld.dep.no%7Cd6a8065f2e084ff12ce408dd49e9ecf4%7Cf696e1861c3b44cdbf765ace0e7007bd%7C0%7C0%7C638747991367020912%7CUnknown%7CTWFpbGZsb3d8eyJFbXB0eU1hcGkiOnRydWUsIlYiOiIwLjAuMDAwMCIsIlAiOiJXaW4zMilslkFoljoiTWfFpbCisldUljoyfQ%3D%3D%7C0%7C%7C%7C&sdata=mh%2FILXPwBzu8g648ZelPh9RV3ktGomvb0DNpeiy7gvs%3D&reserved=0>

-----Opprinnelig melding-----

Fra: Postmottak KLD <postmottak@kld.dep.no>

Sendt: torsdag 5. desember 2024 13:21
Til: Kollstrøm, Rolf <rolf.kollstrom@statsforvalteren.no>
Emne: Utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Vennligst se vedlagte dokument(er).
Med hilsen
Klima- og miljødepartementet

Ver venleg å sjå vedlagte dokument.
Med helsing
Klima- og miljødepartementet

Please see attached document(s).
Kind regards
Ministry of Climate and Environment

Innspill til Utredning av organisering av verneområdeforvaltere -Ref 23/2148 Øvre Pasvik nasjonalparkstyret 10.02.2025

Flott at departementet tar tidlig kontakt med styrene!

Det er styret som kjenner forvalters arbeidshverdag. Lokal forvaltning krever tilstedeværelse i verneområdet og stadig nettverksarbeid, - og måles ikke i antall dispensasjoner eller styresaker. Må være varsom med måling av arbeidsmengde i forhold til tanker om utjevning av arbeidsbelastning.

For vår del i Øvre Pasvik er det for eksempel viktig med stadig kontakt og opplæring av militært personell som har operative oppdrag langs russegrensa midt i naturvernområdene.

Nasjonalparkstyret er arbeidsgiver men har ikke arbeidsgiveransvar, pkt 4 i vedtektene for styret: "Nasjonalpark-/verneområdestyret disponerer forvalterens arbeidstid."

Statsforvalterne har arbeidsgiveransvaret. Statsforvalter forventer at verneområdeforvalterne stiller opp på møter og samlinger som er lite relevante. Dette er tidstyveri – statsforvalter stjeler forvalters arbeidstid fra styrene. Det er en ulempe at forvalterne ikke har kollegial kontakt og kunnskapsoverføring med øvrige forvaltere utover eget statsforvalterembete. Også uheldig at styrene heller ikke har kontakt med andre styrer over embetsgrensene.

Når nasjonalparkstyret skal ha et ettermiddagsmøte med sitt Rådgivende utvalg eller ha et publikumsarrangement en helg, må forvalter søke statsforvalteren om lov til å delta/ få betalt overtid. Embetet har ingen dialog med styret.

Statsforvalter forhandler lønn med forvalter uten å ha kontakt med nasjonalparkstyret ved leder. Merkelig siden styret kjenner forvalters arbeidsinnsats og jobbutførelse best.

Verneområdene er en del av statsforvalteres økonomiforvaltning. Hvorfor må andre enn forvalter attestere styrets disponering av egne midler? Hvorfor er forvalters reisebudsjett en del av totalbudsjettet til statsforvalters miljøavdeling? Her tilflyter ingen informasjon til styrene.

Det er ofte styrene som heier på forvalterne og som gir positive tilbakemeldinger og motivasjon til videre innsats. Styrets rolle som arbeidsgiver må gis et helt annet prioritet enn i dag, satt i system med et organ med arbeidsgiveransvar for gjerne alle landets verneområdeforvaltere.

Øvre Pasvik nasjonalparkstyre har ett utrolig godt samarbeid med Statens naturoppsyn (SNO) og vi er avhengig av den jobben de gjør for oss.

«Nærhet til statsforvalter sier mange», - vi har 100 mil til Statsforvalteren for Troms og Finnmark i Tromsø, så om vi er under Miljødirektoratet tror vi ikke det blir noen problem. Kanskje det er like lett å ha kontakt.

- Ber om at styrene holdes orientert og gjerne konsulteres videre i prosessen.
 - Styreleder Kurt Pasvikbamsen Wikan kan gjerne delta i en eventuell referansegruppe.
-

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Lars Slettom

Vår ref. 2025/10-0 432.3

Deres ref.

Dato 10.02.2025

Innspill - Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan viser til brev datert 05.12.2024, om utredning av organisering av verneområdeforvaltere, med frist 10.02.2025 for innspill til Klima- og miljødepartementet.

Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan avgir følgende høringsuttalelse vedrørende fremtidig organisering av verneområdeforvaltere:

- *Det er avgjørende med lokal forankring og lokal tilstedeværelse, samt stedlig lokalisering av forvalterne i tilknytning til det aktuelle verneområdet. Dette gir en helt annen lokal forståelse for vern og verneformål, i tillegg til at det også bidrar til bedre kunnskap om lokale forhold for forvalterne.*
- *Behovet for en helhetlig organisering kan være til stede, men da på overordnet nivå. Områdestyrene som avgir denne uttalelsen er klare på at det enkelte styret ikke ønsker å overta arbeidsgiveransvar, men støtter heller en dedikert ressurs på et overordnet nivå som kan ta på seg denne oppgaven. Statsforvalteren kan i våre øyne være et riktig nivå, men mulig flere områdestyrer kan samles under en felles paraply under dette embetet. Det er imidlertid viktig å fortsatt ha en tett og god dialog med både forvaltere og områdestyrene, dette selv om det geografisk blir større avstand til det overordnede nivået.*
- *Områdestyrene vil sterkt fraråde at verneområdeforvalterne organiseres som en del av Statens Naturoppsyn, og det er heller ikke ønskelig med en organisering under Miljødirektoratet, som i dag fungerer som klagemyndighet for saker behandlet av de ulike verneområdestyrene.*
- *Det er viktig at det etableres et godt fagmiljø, et fagmiljø der også de ulike forvalterne og styrene kan hente kompetanse av hverandre, samt at det etableres arenaer for dette.*
- *Det er viktig at både forvaltere, verneområdestyrer, Sametinget og berørte kommuner involveres i det videre arbeidet med fremtidig organisering av verneområdeforvaltere.*

Med hilsen

Lars Slettom
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

**Verneområdestyret
for Skardsfjella og
Hyllingsdalen**

Postadresse
Statsforvalteren i Trøndelag
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse
705 Senteret
Kløftvegen 1
Ås i Tydal

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47
Epost: marit.berger@statsforvalteren.no
<https://nasjonalparkstyre.no>

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Torgarden
7485 TRONDHEIM

Saksbehandler Marit Sophie Berger

Vår ref. 2025/12-0 432.3

Deres ref. 23/2148

Dato 10.02.2025

Innspill - Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen viser til brev datert 05.12.2024, om utredning av organisering av verneområdeforvaltere, med frist 10.02.2025 for skriftlige innspill til Klima- og miljødepartementet.

Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen har vedtatt følgende innspill vedrørende fremtidig organisering av verneområdeforvaltere:

- *Det er avgjørende med lokal forankring og lokal tilstedeværelse, samt stedlig lokalisering av forvalterne i tilknytning til det aktuelle verneområdet. Dette gir en helt annen lokal forståelse for vern og verneformål, i tillegg til at det også bidrar til bedre kunnskap om lokale forhold for forvalterne.*
- *Behovet for en helhetlig organisering kan være til stede, men da på overordnet nivå. Verneområdestyret som avgir denne uttalelsen er klare på at det enkelte styret ikke ønsker å overta arbeidsgiveransvar, men støtter heller en dedikert ressurs på et overordnet nivå som kan ta på seg denne oppgaven. Statsforvalteren kan i våre øyne være et riktig nivå, men mulig flere områdestyrer kan samles under en felles paraply under dette embetet. Det er imidlertid viktig å fortsatt ha en tett og god dialog med både forvaltere og områdestyrene, dette selv om det geografisk blir større avstand til det overordnede nivået.*
- *Verneområdestyret vil sterkt fraråde at verneområdeforvalterne organiseres som en del av Statens Naturoppsyn, og det er heller ikke ønskelig med en organisering under Miljødirektoratet, som i dag fungerer som klagemyndighet for saker behandlet av de ulike verneområdestyrene.*
- *Det er viktig at det etableres et godt fagmiljø, et fagmiljø der også de ulike forvalterne og styrene kan hente kompetanse av hverandre, samt at det etableres arenaer for dette.*
- *Det er viktig at både forvaltere, verneområdestyrer og berørte kommuner involveres i det videre arbeidet med fremtidig organisering av verneområdeforvaltere.*

Med hilsen

Marit Sophie Berger
Nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Øivind Løken

Vår ref. 2024/13639 432.0

Deres ref. 23/2148

Dato 10.02.2025

Innspill til utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Viser til deres brev av 5. desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvaltere, samt teams-møte om samme tema 21. januar 2025.

Nasjonalparkstyret for Fulufjellet ved nasjonalparkforvalter deltok i møtet og ga et to minutters innspill med våre synspunkt slik det var invitert til. Vi ønsker i tillegg å komme med et skriftlig innspill for å utfylle den korte presentasjonen det var mulighet for i møtet.

For å sortere de ulike argumentene som kan tale både for og mot endringer har nasjonalparkstyret utformet et notat. Dette notatet ønsker vi å gjengi som vårt utvidede innspill til departementet.

Bakgrunn

- Riksrevisjonen sin rapport i 2014 – undersøkelse av forvaltningen av nasjonalparker. Riksrevisjonen pekte på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvalternes rolle og statsforvalterens rolle.
- Styret sine vedtekter
- Stillingsinstruks forvaltere
- Evaluering av forvaltningsmodellen 2021 – Konklusjon: *forvaltningsmodellen ser ikke ut til å ha styrket ivaretagelsen av verneverdiene, men trolig heller ikke svekket dem.*
- KLD Prop. 1 (2023-2024) har uttalt at modellen skal videreføres, men at det er aktuelt å se på visse tiltak for å forbedre forvaltningen.

Utfordringer:

1. «...Departementet oppfatter at rollefordeling mellom statsforvalter og styre når det gjelder personalforvaltning/daglig ledelse/styring fremdeles kan være krevende for enkelte områder?...»

KOMMENTAR: vår oppfatning er at dette ikke gjelder alle statsforvalterne. I Innlandet har rollefordelinga fungert svært godt. Fra vårt styre sitt ståsted har dialog og kontakt med Statsforvalteren vært meget ryddig og roller er klargjort i stillingsinstruks og styrevedtekter. Dette synet deles også av Statsforvalteren. SF i Innlandet sier også at selv om det er arbeid med å drifte forvalterne er det også fordeler. SF opplever at det for embetet er en verdifull ressurs med lokale ressurspersoner med lokalkunnskap om både natur og andre forhold.

Riksrevisjonens rapport som ble lagt fram i februar 2014 skulle evaluere en forvaltningsmodell som kun hadde vært oppe å gå siden 2010 eller også seinere for flere verneområder, dvs. i kort tid. Evalueringen som ble gjort i 2021 gir stort sett gode skussmål til dagens organisering med lokale styrever, statsforvalter som personalansvarlig etc.

Riksrevisjonsrapporten fra 2014 er derfor basert på svært begrenset erfaring fra ny organisasjonsmodell. I tillegg er rapporten i dag mer enn 10 år med store muligheter for at både funn, observasjoner og vurderinger er utdatert.

Vi er godt fornøyd med dagens lokale forvaltningsmodell for de store verneområdene. Det er også verdt å vise til at dette er en ordning som Utmarkskommunens sammenslutning har vært pådriver for og tilhenger av.

2. «...Det er i dag ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og mer enhetlig forvaltning...»

KOMMENTAR: I Innlandet er det høy grad av kunnskapsdeling mellom forvalterne på tvers av verneområdene (og mellom de andre på enheten NV2 som jobber med naturmangfold og verneområder. Forvalterne i Innlandet har etablert fast «kaffeprat» hver uke på Teams der eksterne forvaltere i Trøndelag, Møre og Romsdal og Vestland har mulighet til å delta. Møteformen er uformell med lav terskel for å ta ordet, stille spørsmål og foreslå tema. Møteledelsen er styrt og går på omgang mellom alle forvalterne. I disse møtene deler vi felles problemstillinger, saker, felles uttalelser mm. Det er også møter der vi inviterer eksterne til å presentere ulike fagtema, som for eksempel jurist fra miljødirektoratet og andre.

Departementet ønsker:

...å gi Miljødirektoratet i oppdrag:

- å gå gjennom organiseringa av verneområde- og nasjonalparkforvalterne,
- å utrede eventuell endret organisering
- med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene

... for å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør

- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne
- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga. ulike ressursbehov mellom områder
- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
- bedre håndtering av rollefordeling
- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn
- tettere samarbeid med besøkssentrene
- bedre fungerende knutepunkter

KOMMENTAR: for verneområde- og nasjonalparkforvalterne som er ansatt hos statsforvaltaren i Innlandet fungerer organiseringa særdeles godt i dag, men den kan sikkert styrkes ytterligere. For å videreutvikle organiseringen for en bedre samhandling på tvers av fylkene kan Innlandet for eksempel bli styrket gjennom og tildeles ei tydeligere ledende rolle for fagmiljøet av verneområde- nasjonalparkforvaltere.

Samarbeidet med STAF fungerer bra. Hvordan man skal løse utfordringen med hjelp med store innkjøp om nasjonalparkforvalterne ikke skal ligge under Statsforvalteren kan sikkert bli et spørsmål. Hos Miljødirektoratet må en anta at slik kompetanse finnes, men det er trolig mer utfordrende dersom hvert enkelt styre skal ha arbeidsgiveransvar.

... alternativer til dagens ordning:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.

KOMMENTAR: faglig nettverk og god lokal forankring i et relevant arbeids- og fagmiljø er en forutsetning for verneområde- og nasjonalparkforvalterne sin rolle. Av alternativene over er det etter vårt syn kun det første alternativet som er relevant å vurdere for videreutvikling.

Å samle arbeidsgiveransvaret hos miljødirektoratet vil svekke den lokale/regionale forankringen, og er lite hensiktsmessig. Underavdeling i SNO vil kunne føre til en uheldig rolleblending og er ikke aktuelt. En overføring til hvert enkelt styre er heller ikke aktuelt.

Best mulig utnyttelse og fordeling av ressursene er alle tjent med. Derfor burde man kanskje vurdere å se på organiseringen litt bredere enn bare nasjonalparkforvalterne.

Det henger også sammen med mye av den øvrige statsforvaltningen: samarbeidet med SNO, Miljødirektoratet og øvrige kolleger hos Statsforvalteren. Det er viktig at dette arbeidet ikke bare ender opp i en diskusjon om å spare penger og vi må i alle fall ikke ende opp med en løsning som er dårligere enn dagens.

Proessen:

Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene blir involvert tett gjennom hele prosessen, og at det bør etableres en referansegruppe.

KOMMENTAR: *det er bra at styrene blir involvert i prosessen som skissert. I en referansegruppe er det naturlig at også verneområde- og nasjonalparkforvalterne er representert fra utvalgte verneområder. Etter over 20 år med lokal forvaltning, er det nå mulig å få med forvaltere som har vært med helt siden starten da forvaltningsordninga ble etablert. Det er også viktig at referansegruppa blir representert ved både nye og erfarne forvaltere.*

I tillegg bør referansegruppa også ha med representanter fra de mest ledende og sentrale forvaltningsknutepunktene, som for eksempel Norsk fjellsenter, andre besøkssenter, Villreinsenteret, kommuner mv. der flere forvaltere er lokalisert.

Med hilsen

Turid Backe-Viken
Styreleder

Øivind Løken
nasjonalparkforvalter

Godkjent elektronisk uten underskrift.

Kopi til:

Statsforvalteren i Innlandet Hovedkontor

Postboks 987

2604

LILLEHAMMER

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Jørgen Eira Solbakke

Vår ref. 2024/11913-0 432.3

Dykkar ref. 23/2148

Dato 10.02.2025

Tilsvar til organisering av verneområdeforvaltningen

Vi viser til brev fra KLD 5. desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvalterne, samt Teams-møte om samme sak 21. januar 2025.

Anárjohka nasjonalparkstyre ser behovet for en utredning, da en opplever at organiseringen har færre ressurser tilgjengelig for å dekke behovene til forvaltningsmodellen nå enn hva som var tilfellet før.

Informasjon om våre forhold

Anárjohka nasjonalpark ligger innernfor kommunene Kautokeino og Karasjok i Finnmark fylke, og grenser til Lemminjok nasjonalpark i Finland. Nasjonalparkstyret er representert med 5 medlemmer (to fra sametinget og en fra hver av kommunene og Finnmark fylkeskommune). Nasjonalparken forvaltes av en nasjonalparkforvalter samlokalisert med Statsforvalterens reindriftsavdeling i Kautokeino.

Anárjohka nasjonalpark er en av de nasjonalparkene der forvaltningen senest har blitt overført fra en statlig forvaltning til et lokalt styre (2018). Da nasjonalparken ble opprettet (1975) hadde man ikke dagens krav til utredning av verneverdier og ferdig utkast til forvaltningsplan, slik som i dag da disse planoppgavene allerede ferdigstilt før området blir vedtatt vernet. For Anárjohka nasjonalpark ble disse planarbeidene heller ikke gjennomført i løpet av de 43 årene nasjonalparken ble forvaltet av Fylkesmannen i Finnmark. Det er verdt å merke seg at verneforskriften for Anárjohka nasjonalpark fortsatt er fra 1975, som gir noen ekstra utfordringer for vernemyndigheten i forvaltningen av verneområdet. Andre, eldre verneområder har fått rullert sine forskrifter, tilpasset dagens bruk og utfordringer.

Anárjohka nasjonalparkstyre har dermed et etterslep av oppgaver en må få gjennomført som nyere verneområder allerede har på plass. Mye av disse

oppgavene er omfattende og involverer både offentlig myndighet, forskningsmiljø og lokale brukere. Når disse store planarbeidene er slutført, kan vernemyndigheten påstarte arbeidet med målrettede tiltak, skjøtsel, kunnskapsformidling mv. til fordel for verneområdet.

Hvert verneområde har samme oppgaver mtp planarbeid og fattning av vedtak i henhold til verneforskrift og vedtekter, men verneområdene står ikke på samme sted i tidslinjen. Det er ikke kun antall fattede vedtak som måler arbeidsmengden, det er heldigvis mange andre viktigere oppgaver en kan prioritere til oppfølging og bevaring av verneområdene.

Erfaringsutvekslingen mellom verneområdeforvalterne innenfor samme region er god i dag, dette har forvalterne selv sørget for ved at en har opprettet fast dialog internt under samme Statsforvalter. Om Statsforvalterembetene selv har en felles kanal seg i mellom, der en kan utveksle erfaringer i deres rolle som arbeidsgiver, kjenner ikke vi til. Det kan virke som det er ulike opplevelser mellom vernestyrene og Statsforvalterembetene, i hvor stor grad de har ressurser i form av økonomi og personell til å følge opp sitt ansvar som arbeidsgiver. Trolig vil en utredning kunne belyse ressursfordelingen mellom Statsforvalterembetene, slik at en kan prioritere å utjevne dette.

En stor del av verneområdemyndighetens oppgave er informasjonsarbeid ut til befolkningen. På 2000-tallet under skiftet fra statlig til lokal forvaltning, var det et mål om at alle større verneområder skulle ha et eget senter der kunnskapsformidling om regionens natur og verneområder skulle nå ut til publikum. Mange sentre fikk statlig autorsasjon og dermed sikret drift økonomisk. Der det finnes slike nasjonalpark-, rovdyr-, villrein- og andre -sentre, er ofte forvalterne for verneområde også lokalisert.

Oppgaven med kunnskapsformidling ble tidligere fordelt på flere statlige organer, deriblant SNO, da de hadde naturveiledning som en deloppgave. Dette er i dag ikke lenger noe SNO skal gjøre, dermed faller ansvaret på naturveiledning på andre myndigheter eller institusjoner. I de områdene en ikke har besøkssenter eller nasjonalparksenter, står verneområdeforvalter ganske alene igjen med oppgaven.

Vår mening er at en ikke kommet i mål med de ambisjonene man hadde for dagens verneforvaltningsmodell, da det fortsatt er flere større verneområder, særlig i nord-Norge, som ikke har et knutepunkt i form av autorisert besøkssenter. I Troms og Finnmark finnes det kun tre besøkssentre ut av 12 verneområder med lokal forvaltning. Jo færre slike knutepunkt som finnes innenfor hver Statsforvalter, jo mer press blir det på Statsforvalter og forvalter. Samarbeid generere synergier og gir verneforvaltningen flere strenger å spille på. Når midlene og ressursene blir presset, er det de som står alene som merker knappheten mest.

Anárjohka nasjonalpark har ingen besøkssenter eller annen knutepunkt som samarbeidspartner i de oppgavene en kunne samarbeidet om. Forvalter sitter samlokalisert med Statsforvalterens reindriftsavdeling, som ikke har samme arbeidsfelt som det verneområdeforvaltningen har. Det finnes et lokalt SNO kontor med to ansatte et steinkast unna, som en hadde hatt større utbytte av å samlokaliseres med. Om en er bevisst i å se mulighetene for å smalokalisere ulike offentlige eller kommunale stillinger med sammenfattende arbeidsoppgaver, vil en kunne hente ut synergier i større omfang enn i dag dersom en prioriterer det. Dette er mulig under dagens forvaltningsmodell, dersom viljen, ressursene og midlene styrkes der en enda ikke har kommet i mål. For å prioritere dette må man ha kjennskap til dagens situasjon for å finne løsninger som styrker forvaltningen av verneområdene i fremtiden. En evaluering vil kunne belyse forskjellene mellom landsdeler og regioner, som grunnlag for hvor en behøver styrke ressursbruken.

Konkret tilbakemelding

Anárjohka nasjonalparkstyre ønsker en styrking av dagens forvaltningsmodell, der fordelingen av ressurs og prioritering jevnes ut, slik at forutsetningene for lokal forvaltning av verneområdene blir lik over hele landet. En kan ikke straffe de med få ressurser, de uten besøkssentre eller de som sitter alene på enmannskontor, når målsetningen var at alle skulle få samme utgangspunkt med tanke på ressurs, fasiliteter og prioritering. En opplever i dag det er en gjennomgående trend at det blir mindre og mindre ressurser i forhold til de oppgavene som skal gjennomføres, noe regionene, verneområdene og Statsforvalterembetene som er mest utspredd taper på.

1. Anárjohka nasjonalparkstyre forutsetter at en ikke endrer forvaltningsmodellen med lokal forvaltning og lokalt plassert forvalter.
 - Styret ønsker fortsatt råderett over forvalternes oppgaver og arbeidsinnhold.
 - Styret ønsker ikke ta over arbeidsgiveransvaret.
 - Oppfølging av forvalter bør spisses der arbeidsgiver har tilstrekkelig med tid og ressurser til å følge opp arbeidsgiveransvaret.
2. Ting kan bli bedre, men det er trolig et behov for å evaluere dagens ordning, før man bestemmer seg for fremtidig organisering. En har jo enda ikke kommet i mål med dagens forvaltningsordning når en ser på ressursfordelingen. Ikke alle

verneområder har nasjonalparksenter eller besøkssenter. Ikke alle sitter samlokalisert med andre relevante stillinger, mange sitter på enmannskontorer uten fysisk tilknytning til relevante stillinger (SNO eller andre miljøfaglige, offentlige stillinger). Hjelper ikke å endre organisering uten kunnskap om hva som bør og kan forbedres i dagens organisasjon. Evalueringen bør:

- involvere alle parter, bør ha en bred sammensatt gruppe der alle landsdeler er representert (Miljødirektoratet, Statsforvaltere, verneområdestyrer, forvaltere).

3. Det virker som det er store forskjeller på hvordan de ulike Statsforvalterembetene i landet har av ressurser og hvordan de kan prioriterer sin oppfølging av verneområdeforvaltere. I Finnmark oppleves et klart tidsskille før og etter at Statsforvalterembetet i Finnmark ble slått sammen med Troms (2021). En opplevde en mer tydelig rollefordeling, tettere oppfølging og prioritering fra arbeidsgiver før embetene ble slått sammen. Kan dette være fordi Statsforvalteren i Troms og Finnmark ikke har like mye ressurser samlet sett, som det hver av Troms og Finnmark hadde før sammenslåingen? Om en ønsker å belyse om det faktisk er uønskede forskjeller mellom verneområdene i landet, bør en se på totalressursen for verneområdene fordelt mellom landsdelene. Har Statsforvalterembetene samme ressurstilgang og kapasitet (midler, stillinger osv) i oppfølgingen av verneområdeforvalterne?

- Belyse hver Statsforvalters ressursbruk, ressurstilgang, oppfølging og kostnader til administrasjon, oppfølging og forståelsen av forvalternes arbeidsforhold og hverdag (alt ifra systemstøtte, arkiv, økonomi, involvering, administrasjon, kontorleie, permisjoner, stillingsutlysninger, lønn mm).
- Se dette i lys av hvilke andre medressurser, utenom Statsforvalter, verneområdene har i arbeidsverdagen (sitter forvalter alene, finnes det et besøkssenter for verneområdet, er det samlokalisering av forvaltere, samlokalisert med SNO eller andre relevante fagmiljø) og om det er mulig å samhandle eller samlokalisere med andre relevante stillinger som allerede befinner seg på samme sted.

4. Forvaltningsmodellen har mangler i systemene fra arbeidsgiver siden i dag, alt er satt inn i eksisterende systemer tilpasset Statsforvalterne. Nasjonalparkstyrene er et eget juridisk organ, som ikke like lett kan innlemmes under Statsforvalternes systemer og retningslinjer. Dette fører til en rolleblanding både internt og eksternt. Evalueringen bør kartlegge:

- evt rolleblanding internt og eksternt (arkivsystem, oppfølging av saker som kommer inn til post/arkiv, avsender på vedtak fra arkiv og e-post, interne retningslinjer, økonomi).
- mulighetene for å bearbeide eksisterende administrasjonssystemer tilpasset forvaltningsformen (en har forsøkt å belyse behovet om eget arkiv og domene mtp avsender på vedtak og e-post, der en får tilsvaret om at dette ikke lar seg gjennomføre).
- behov for å utvikle en egen administrasjon med egne systemer tilpasset verneområdene (arkiv, e-post, økonomi administrasjon).

En evaluering vil kunne svare ut en del utfordring en har hatt, hvilke forskjeller som faktisk er mellom de ulike verneområdene og regionene, med tanke på tilgjengelig totalressurs. Resultatene vil belyse om man har nådd målene en satt for forvaltningsmodellen og eventuelle prioriteringer en må gjøre for å styrke forvaltningen av verneområdene med de ressursene som er tilgjengelig.

Med hilsen

Johan Anders Somby
Styreleder

Dokumentet er elektronisk godkjent

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Deres ref. 23/2148-

Dato 10. februar 2025

Innspill til Utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Vi viser til departementets forespørsel om innspill til en mulig utredning av organiseringen av verneområdeforvalterne. Vi anerkjenner viktigheten av en velfungerende forvaltning for å sikre god tilstand i verneområdene og ønsker å bidra med våre synspunkter.

For at arbeidsgiver skal kunne oppfylle sine forpliktelser, må det tilføres nødvendige ressurser slik at oppdraget kan løses på en tilfredsstillende måte. Forvalteren spiller en avgjørende rolle i dette samspillet, der dialog, samarbeid og samhandling er viktig.

Det må være tilstrekkelig kapasitet til å ivareta arbeidsgiverrollen, inkludert:

- Faglig støtte, herunder gjennomføring av felles samlinger.
- Tilstrekkelig tid til å være en ressurs for forvalterne og ivareta deres interesser.
- En rolle som fungerer som "olje i maskineriet" for å sikre god samhandling.
- Håndtering av organisatoriske oppgaver.

Dagens situasjon er sårbar, særlig når det gjelder kapasitet til felles samlinger, nettverksbygging og faglig utvikling. Arbeidsgivers faglige fellesskap er viktig, men dette fellesskapet kan i praksis kun ivaretas hos Statsforvalteren og Miljødirektoratet, ikke i en kommune eller i et nasjonalparkstyre.

Vi mener at arbeidsgiveransvaret ikke bør gis til et fåtall statsforvaltere, og at nasjonalparkstyrene som arbeidsgivere er en uaktuell løsning. Det er viktig at en eventuell endring fører til bedring og ikke skaper usikkerhet.

I Meld. St. 35 - Bærekraftig bruk og bevaring av natur (s. 104) gir departementet uttrykk for å styrke forvaltningsknutepunktene gjennom relokalisering av forvaltere og at nye stillinger som forvaltere plasseres lokalt i knutepunkter nær verneområdene. I denne sammenhengen er det nødvendig å klargjøre planene for forvaltningsknutepunktene. Hvor mange skal etableres? Hvor skal de plasseres? Hvilke aktører skal inngå? Hvordan skal de fungere i praksis? Her er kommunene og besøkssentrene viktige partnere for å lykkes best mulig med helhetlig forvaltning og bred verdiskaping. Deres roller må tas på alvor.

Vi ser behov for at en eventuell utredning av organiseringen av verneområdeforvalterne inneholder:

- En vurdering av hvordan arbeidsgiverrollen best kan organiseres for å sikre forutsigbarhet og stabilitet i forvalterrollen.
- En klar definisjon av arbeidsgivers mandat og rolle.
- En analyse av hvordan ulike aktører under merkevaren "Norges nasjonalparker" kan samhandle mer effektivt.
- En vurdering av behovet for ressurser og støtte for å sikre at forvaltningen av verneområdene blir mest mulig kunnskapsbasert og effektiv.

Forvalternes arbeidshverdag er i dag ikke optimalt organisert. Faglig oppfølging av nasjonalparkforvalterne er tatt ut av oppdraget til Statsforvalteren fra 2024, noe som er uheldig for en helhetlig arbeidsgiverrolle. Om ikke dette endres til det bedre vil det ha liten betydning hvem som har arbeidsgiveransvaret.

NPKL gjør seg nytte av forvalternes kunnskap og kjennskap aktivt i sin virksomhet og anerkjenner deres faglige kompetanse. Vi mener det er viktig at denne kompetansen blir en større del av forvaltningen og den brede verdiskapingen fremover.

Vi ser frem til en videre dialog og ber om at våre innspill blir tatt med i vurderingen.

Med vennlig hilsen

Ellen Schjølberg
styreleder

Vedlegg:

Brevet «Utredning av organisering av verneområdeforvaltere» fra Norges
nasjonalparkkommuner sendt KLD 17. desember 2024

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Ingve Birkeland

Vår ref. 2024/11921 - 432.3

Dato 10.02.2025

Innspill til utredning av organisering av verneområdeforvalterne

Vi viser til brev fra KLD 5. desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvalterne, samt Teams-møte om samme sak 21. januar 2025. Ånderdalen nasjonalparkstyre ønsker en utredning velkommen. Dagens organisering er en hybridløsning som ikke fungerer optimalt. Enten man velger å bli hos Statsforvalteren eller velger en ny løsning, vil det være opplagte rom for forbedringer.

Ånderdalen nasjonalpark har én nasjonalparkforvalter som siden 2013 har vært lokalisert i et forvaltningsknutepunkt i Sázzá - Senja Naturhus i Øverbotn på Senja. Midt-Troms museum har også hatt ansatte lokalisert i Naturhuset.

Arbeidsgiveransvaret for nasjonalparkforvalteren ligger hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark, som er lokalisert i Vadsø og Tromsø.

Nasjonalparkforvalteren har jevnlig kontakt med sine kollegaer i Troms og Finnmark gjennom Teams-møter hver 3. uke og et årlig treff. Kontakten med Statsforvalteren er sjeldnere, men oppleves stort sett som tilstrekkelig.

Slik vi leser KLDs redegjørelse for hvorfor de ønsker å gjøre denne gjennomgangen er det tydelig at det her er Statsforvalterne som har signalisert at de bruker mye ressurser på å administrere denne forvaltningsmodellen. Fra opprettelsen av de lokalpolitiske verneområdestyrene i 2011 har det vært tydelig at dette er en hybrid løsning som ikke var noe Fylkesmennene var forkjempere av og heller ikke ønsket. Det var i oppstarten satt av relativt romslige budsjetter for å innføre forvaltningsmodellen og det gjorde det «enklere» for Fylkesmennene å administrere dette. I 2015 innførte regjeringen avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen. Målsettingen og kravene var at alle statlige virksomheter skulle gjennomføre tiltak for å bli mer effektive. Krav om mindre byråkrati og mer igjen for pengene skulle gjelde det meste av statlig forvaltning.

Sittende regjering har videreført målsettingen og kravene i reformen. Det er viktig å ha dette med seg, når vi nå ser at Statsforvalterne i større grad har begynt å problematisere deres rolle som arbeidsgiver for forvalterne og belastningen de har med administrativ oppfølging av verneområdestyrene. Miljøvernavdelingene hos Statsforvalterne har fått reduserte driftsmidler som har ført til redusert bemanning, uten at ansvarsområdet har blitt redusert.

Ånderdalen nasjonalparkstyre mener at for å forstå de organisatoriske utfordringene som ligger i den valgte hybride forvaltningsmodellen, må man se på verktøyene både Statsforvalterne og verneområdestyrene har tilgjengelig. Vi kan ikke gå i detalj på alle disse forholdene, men uavklarte forhold/mangelfull rolleforståelser, begrenset dialog og kommunikasjon mellom forvaltning og operativt feltorgan (både lokalt og på sentralt nivå). Det er generelt for lite ressurser både menneskelig og økonomisk til å sikre en god forvaltning. Over tid vil dette slite på organisasjonen og man vil få folk som slutter i stillinger og på den måten taper man opparbeidet kompetanse som kunne vært delt med andre forvaltere.

Da de første lokale verneområdeforvalterne ble ansatt i perioden 2011-2012 var det et større fokus på faglig utvikling og opplæring, enn det vi opplever nå i 2025. Det var både nasjonale vernefagsamlinger og forvaltersamlinger. I tillegg var det egne fagdager på verneseksjonen hos Fylkesmannen i Troms. Etter sammenslåingen av Fylkesmannsembetene i Troms og Finnmark, har disse fagdage for verneseksjonen falt bort. Forvalterne i Troms og Finnmark arrangerer en faglig samling en gang i året. I tillegg så arrangerer Miljødir stort sett en årlig samling for verneområdeforvalterne.

Iht vedtektene for nasjonalpark-/verneområdestyrer er styret en juridisk person med myndighet til å inngå avtaler og påta seg forpliktelser innenfor de økonomiske rammene styret disponerer.

Nasjonalpark-/verneområdestyret tildeles etter søknad til Miljødirektoratet årlig midler til drift, skjøtsel og forvaltning til prioriterte tiltak i henhold til vedtatte forvaltnings- og skjøtelsesplaner. Tildelingene skjer ut ifra de budsjettmessige rammer det enkelte året. Nasjonalpark-/verneområdestyret prioriterer bruken av de tildelte midlene. Alle tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings- og tiltaksplan for verneområdene og andre relevante styringsdokumenter. Midlene overføres formelt til Statsforvalterne men benyttes av styrene. Forvalter har formell disponeringsmyndighet på vegne av styrene. Men kan ikke disponere uten at styrene har vedtatt disponering. Vi ønsker å peke på at utfordringen med økonomistyringen som er valgt, er at verneområdeforvalterne kun kan attestere innkomne fakturaer og tilsvarende sitter det en seksjonsleder og godkjenner alle innkomne fakturaer og reiseregninger fra styremedlemmer før en Controller/saksbehandler på økonomi behandler og effektuerer utbetalingene.

Dette er eksempel på strukturelle og organisatoriske forhold man må ta tak i utredningen og her kan man redusere belastningen på Statsforvalteren betydelig. En løsning kan være at det for forvalterne i Troms og Finnmark etableres en egen seksjon med egen seksjonsleder.

KLD har lagt forutsetning for utredningen at verneområdeforvalterne fortsatt skal sitte desentralisert nær verneområdene og med en målsetting om å ha sterke lokale knutepunkter med solide fagmiljøer.

Ånderdalen nasjonalparkstyre ønsker å stille spørsmål til både Miljødir og KLD om hvilke virkemidler de har benyttet for å få utvikle et sterkt lokalt knutepunkt på Senja?

Det er veldig mange verneområder i Senja kommune med Ånderdalen nasjonalpark og de 25 andre verneområder i kommunen. Det burde være muligheter for å utvikle et robust og faglig knutepunkt med både forvaltere og operativt naturoppsyn (SNO). Senja kommune har tidligere fått tilbud om å overta forvalteransvaret for de mindre verneområdene i kommunen. Det følger ikke med noen ressurser til å ta på seg denne forvalteroppgaven. Her mener vi at KLD burde stimulere kommunene til å ta over forvalteransvaret ved å tilføre kommunene ressurser til å ta på seg en slik forvalteroppgave. Lokale forvaltere for de andre verneområdene på Senja ville vært med å utvikle forvaltningsknutepunktet.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark (SFTF) har definert Forvaltningsknutepunktet i Øverbotn (Sázza – Senja naturhus) som et viktig informasjonspunkt og et «nav» i besøksforvaltningen for de mindre verneområdene på Senja. SFTF har foruten nasjonalparkforvalteren ingen ansatte som er lokalisert ved forvaltningsknutepunktet. Ånderdalen nasjonalparkstyre har gitt innspill i høringsprosessen til Andfjorden marine verneområde at ved opprettelsen av et verneområdestyre for Andfjorden og lokalisering av forvalter, burde gjøres i en samlokalisering på Senja. Dette vil kunne gi to forvaltere samlokalisert i ett knutepunkt, som deler arbeid for to styrer og fordeler oppgaver ut fra kapasitet og kompetanse. Samlokalisert sammen med besøkssenter nasjonalpark og SNO. Også flere andre regionale og lokale institusjoner (museum, kulturenhet kommune, turistinformasjon mv). Vi mener dette vil kunne danne et velfungerende knutepunkt som kan oppfylle målene som settes for prosessen med omorganisering. Dette er en modell som bla. er etablert og fungerer veldig bra i Nordreisa i Halti bygget.

Siden begynnelsen av 2000-tallet har Tranøy kommune og Senja kommune flere ganger søkt om å få etablert et statlig autorisert besøkssenter på Senja. Tilbakemeldingene fra Miljødir har vært at søknad og innhold har vært veldig bra, men at man ikke har nådd helt opp i konkurransen. Vi har erfart gjentatte ganger ved opprettelsen av nye besøkssentre at det har blitt realisert som et resultat av politisk lobbyering av statssekretærer og/eller andre sentrale politikere, med lokal tilknytning til de nye sentrene.

Besøkssenter nasjonalpark skal formidle informasjon om nasjonalparker og andre vernede områder nasjonalt og internasjonalt og stimulerer til bruk av naturen og nasjonalparkene. Det er et viktig verktøy for verneforvaltningen, men som bare et fåtall av vernemyndighetene har fått til rådighet. Vi har for eksempel på Senja ikke opplevd at noen av de autoriserte besøkssentrene i regionen har kommet med tilbud eller forespørsel om samarbeid. Ånderdalen nasjonalparkstyre støtter KLDs målsetting om å få et tettere samarbeid med besøkssentrene og bedre fungerende knutepunkt, men da må det settes av rammer til dette, slik at det ikke bare blir et verktøy for noen få og privilegerte.

Statens naturoppsyn (SNO) er miljøforvaltningens operative feltorgan. SNO er en avdeling av Miljødirektoratet. Ledelsen holder til i Trondheim, mens det heltidsansatte lokale naturoppsynet har arbeidssted tilknytning sitt geografiske oppsynsområde. For Ånderdalen nasjonalpark er nærmeste lokal SNO lokalisert på Setermoen i Bardu eller i Tromsø. *Fagansvarlig store verneområder* i SNO er lokalisert på Storslett i Nordreisa kommune, ca. 30 mil fra Ånderdalen nasjonalpark og forvaltningsknutepunktet på Senja. Dialogen mellom nasjonalparkstyret og SNO foregår derfor i stor grad gjennom portalen Naturoppdrag og to planmøtene i året ifbm bestilling og planlegging av naturoppsyn. Ånderdalen nasjonalparkstyre er av den oppfatning at det ikke er tilstrekkelig naturoppsyn i nasjonalparken og ser at selv om det er en betydelig økning av besøkende de siste 5-10 årene, så har faktisk tilstedeværelsen av naturoppsynet blitt mindre de siste årene. SNO definerer seg selv som miljøforvaltningens operative feltorgan, men på Senja og i Ånderdalen nasjonalpark er dette et feltorgan som ikke fungerer tilstrekkelig som et viktig forvaltningsverktøy. Hvert år kommer det nasjonale føringer som SNO må prioritere. Dette fører til at tilgjengelig tid til naturoppsyn i verneområdene blir svært liten.

Ånderdalen nasjonalparkstyre opplever også at det er forskjell innad i SNO på hvilke oppdrag som kan defineres inn under naturoppsyn etter lov om statlig naturoppsyn. Et eksempel på dette er hvordan skjøtselbegrepet brukes veldig forskjellig. Kloppegging i Ånderdalen blir av SNO definert som tilrettelegging og nasjonalparkstyret må derfor kjøpe denne tjenesten fra andre enn SNO. I andre verneområder, er kloppegging definert av SNO som skjøtsel og er en viktig oppgave for lokal SNO. Ånderdalen nasjonalparkstyre anmoder om at det kommer tydelig nasjonale føringer på dette fra Miljødir/SNO.

Ånderdalen nasjonalpark ligger i hovedsak på Statskog SF grunn. Fjelltjenesten gjennomfører grunneieroppsyn, men SNO gjør også tjenestekjøp av Fjelltjenesten ifbm naturoppsyn i nasjonalparken. Fjelltjenesten er samlokalisert med øvrige Statskog ansatte på Moen i Målselv kommune.

Ånderdalen nasjonalparkstyre mener at naturforvaltningen som Statsforvalterne og de lokale verneområdestyrene har ansvaret for, ikke er rigget hverken organisatorisk eller økonomisk for å møte de utfordringene man står i og som man vet i fremtiden vil øke i omfang. Ånderdalen nasjonalparkstyre mener at dagens forvaltningsmodell er å foretrekke, men det må tilføres mer ressurser og det må gjennomføres en del organisatoriske grep for å forenkle og gjøre forvaltningen bedre og mer robust for fremtiden.

KLD ønsker å invitere styrene til å bidra i arbeidet. Det bør etableres en arbeidsgruppe med repr fra forvaltere i hver «region» som kan bidra inn i arbeidet. Forvaltere som fagmiljø. Det pekes på et behov for bedre mulighet for veiledning av forvaltere. Uten at det presiseres hva dette betyr i praksis. Mange av forvaltere som er ansatt har lang fartstid i systemet og sitter på en fagkompetanse som kan anvendes inn i arbeidet med utredningen Miljødir skal gjennomføre. Forvalterne må ses på som en ressurs som kan bidra til å utvikle

forvaltningssystemet faglig og organisasjonsmessig og som ikke bare trenger veiledning, men som også kan bidra til utvikling.

Tilsvarende er det viktig at seksjonsledere hos Statsforvalterne som i dag har størst kontaktflate med verneområdeforvalterne trekkes inn i arbeidet. Statsforvalterens fellestjenester (STAF) leverer administrative tjenester til alle Statsforvalterne og verneområdestyrene. Dette gjelder bla IKT, økonomistyring og arkivsystemer. Dette er viktige verktøy som ikke alle er tilpasset driften av de lokale verneområdestyrene. Det må gjøres en gjennomgang og behovsprøving av alle verktøyene STAF administrerer.

Dersom KLD mener at det er viktig å ha robuste forvaltningsknutepunkt bør man tydelig definere hva man mener med et forvaltningsknutepunkt skal inneha av funksjoner og fagpersonell. KLD eller Miljødir/SNO har for eksempel på Senja ikke bidratt til å få samle flere fagpersoner til forvaltningsknutepunktet.

Etablering av et besøkssenter nasjonalpark vil være en katalysator for at man kan få etablert et større fagmiljø til forvaltningsknutepunktet. Senja kommune jobber nå strategisk på mange plan, bla er de den første kommunen i Norge som har opprettet en egen stilling som besøksforvalter. Senjaregionen opplever en voldsom vekst i reiselivet med en omsetning på 560 mill i reiselivet i 2023. Senja kommune jobber nå med å utrede en egen driftsorganisasjon som skal drifte all av friluftslivets infrastruktur i kommunen. Senja parkvesen eller Senja naturtjenester er arbeidstittel for denne driftsorganisasjonen. Det ligger i planene at denne driftsorganisasjonen skal være lokalisert i Øverbotn og i tilknytning til forvaltningsknutepunktet. Senja kommune har vedtatt at de skal satse på å utvikle Øverbotn som et besøkssenter for kultur og natur og som et forvaltningsknutepunkt. Ånderdalen nasjonalparkstyre er veldig positive til dette og ser at dette vil styrke samarbeidet mellom kommunen og nasjonalparkstyret.

Ånderdalen nasjonalparkstyre mener at med en nasjonalpark og 25 andre verneområder i Senja kommune, igangsatt verneprosess med å få etablert Andfjorden marine verneområde, økende bruk og ferdsel, er det behov for mer tilstedeværelse av naturoppsynet og av den grunn bør SNO etablere kontor i tilknytning til Forvaltningsknutepunktet på Senja. Dette vil kunne føre til reell tilstedeværelse av naturoppsyn i Senja regionen.

Ånderdalen nasjonalparkstyre anbefaler at det ved opprettelsen av Andfjorden marine verneområde med eget verneområdestyre og verneområdeforvalter, fattes vedtak om at det skal samlokaliseres i forvaltningsknutepunktet på Senja. Dette nettopp for å styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvalterne utgjør, det vil danne grunnlag for å øke erfaringsdelingen mellom forvalterne og bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne. I tillegg vil man kunne få mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. Sykdom, vakanser mv. eller pga ulike ressursbehov mellom områder. Tilsvarende bør KLD også stille med ressurser til Senja kommune slik at de kan ta over forvaltningsansvaret over de mindre

verneområdene på Senja. Dette kunne ført til en egen forvalter knyttet til et forvaltningsknutepunkt på Senja.

Avslutningsvis vil Ånderdalen nasjonalparkstyre fremholde at vi har god tro på at man kan få til en god forvaltning av de lokale verneområdene i Senja kommune. Forutsetningen er at man må forsøke å se helhetlig på dette og ha fokus på å bygge opp sterke forvaltningsknutepunkt med tilhørende besøkssenter. Det fordrer samarbeid og villighet til å tenke nytt innenfor alle forvaltningsnivåene.

På vegne av Ånderdalen nasjonalparkstyre

Line Miriam Haugan
Styreleder

Kopi til:

Statsforvalteren i Troms og Finnmark	Postboks 700	9815	VADSØ
Senja kommune	Postboks 602	9306	FINNSNES
Statskog SF	Postboks 63	7801	NAMSOS
	Sentrum		
Troms fylkeskommune	Postboks 6600	9276	TROMSØ
Sametinget - Sámediggi	Ávjovárgeaidnu 50	9730	KARASJOK
Miljødirektoratet	Postboks 5672	7485	TRONDHEIM
	Sluppen		

**Verneområdestyret
for Kvænangsbotn
og Navitdalen
landskapsvernområder**

Postadresse
Statsforvalteren i Troms og
Finnmark,
Statens hus, 9815 Vadsø

Besøksadresse
Hovedveien 2
9151 Storslett eller
Arres Næringsbygg,
Sørstraumen.

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 90660709
rune.benonisen@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/Kvanangsbotn-og-Navitdalen-LVO/

Klima og Miljødepartementet
Postboks 8013 DEP
0030 Oslo

Saksbehandler Rune Benonisen

Vår ref. 24/11922

Deres ref. 23/2148

Dato 10.02.2025

Innspill – prosess med utredning til organisering av verneområdeforvaltere sin organisatoriske tilknytning

Dette er et samlet innspill fra hhv Reisa nasjonalparkstyre og Verneområdestyret for Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder. Styrene har hver seg gitt godkjenning av innspillet.

Begge styrene støtter Departementet at det er behov for å evaluere og utvikle organisatorisk tilknytning til forvaltere. Det vil uansett kunne gi nyttig informasjon, uavhengig av om flertallet mener dagens ordning fungerer bra eller ikke.

Klargjøre målsetting for en omorganisering – er det behov for styring av ressurser som er hovedsaken?

I brevet fra departementet nevnes 5 punkter for hva en vil oppnå med prosessen. Det synes som at departementet ønsker mulighet til å styre og fordele forvalternes arbeidskapasitet i større grad enn i dag, mellom styrer. Dette er i tråd med Meld. St. 35 - Bærekraftig bruk og bevaring av natur (s. 104).

Hvis dette er bakgrunn for behov om omorganisering, mener vi klargjøring av arbeidsgivers rolle og funksjon ovenfor forvaltere, er minst like viktig som *hvem* som er arbeidsgiver.

Hvis en ny organisering for eksempel medfører at flere forvaltere enten samlokaliseres eller får med-ansvar for flere styrer sine ansvarsområder bør utredningen ta stilling til;

- Er det behov for en sterkere og mer avklart ledelse som har mandat og kompetanse til å fordele ressurser.
- Praktisk mulighet for samlokalisering av to eller flere forvaltere i fagmiljø gjerne sammen med oppsyn og besøkssenter og med tett kobling til kommuner med np-kommunestatus.
- Størrelse på "samarbeidsregioner" - hvor mange styrer inngår?
- Behov for endring av styrenes vedtekter og forvaltere sin arbeidsinstruks

Behov for utredning av dagens status

Det synes å være forskjell hvordan dagens ordning med arbeidsgiver hos Statsforvaltere oppleves og hvordan det fungerer. Det bør da søkes avdekket hva som oppleves som bra og hva som er utfordrende. En bør også se om det er regionale forskjeller som ikke kan forklares med arbeidsoppgaver eller regelverk, men med praksis eller andre forhold. Vi mener det er viktig at både styrene og forvalterne involveres i dette arbeidet.

Innspill til framtidig ordning – se til andre land?

Begge styrene er samstemt om at løsning hvor styrene er arbeidsgiver ikke er ønskelig. Det vil være for ustabilt og vil ikke føre til mer lik forvaltning og med flere negative konsekvenser for ledelse og styring.

Ut over dette er det vanskelig å ha klare meninger om framtidig organisering skal knyttes til Statsforvalter eller annen ordning knytta til Miljødirektoratet. Vi ser det hensiktsmessig at to alternativer utredes og beskriver fordeler og ulemper med begge.

I møte 9.januar var det mange som trakk fram et ønske om at Statsforvaltere også framover er arbeidsgiver - "fordi det fungerer". Sett ut fra kjennskap til organisasjonene kan det synes fordeler også med en ordning knytta til Miljødirektoratet. Kanskje særlig på det rent faglig. Miljødirektoratet og lokale forvaltere er på alle vis tettere koblet sammen faglig enn med Statsforvaltere.

Det kan da være at en sterkere organisatorisk kobling mellom forvaltere og Mdir vil gi mulighet til fagutvikling og styrket kompetanse for eksempel ved at kompetansen mellom de organisatorisk ledd, og informasjonsflyt, bedres. Likeså vil dette kunne etableres sterkere fagenheter som virker over hele landet. Dette vil en neppe kunne oppnås ved å ha Statsforvalteren som arbeidsgiver. En vil da kun ha "fagnettverk" som er en løsere og mer uforpliktende form for samarbeid og erfaringsutveksling. En organisering under Miljødirektoratet kan bety at forvaltere kan organiseres mer på måten en er organisert knytta til forvaltning av verneområdene i Finland (Metsähallitus).

I Finland er det inn til nylig vært en organisering av verneområdeforvaltningen hvor ansatte tilhører en fagenhet (eks planlegging eller skjøtsel av naturmangfold) med en fagleder på nasjonalt nivå. Videre tilhører hver enkelt en regional enhet hvor de ansatte er organisatorisk tilknyttet. Oppgaver blir da løst med hjelp av ressurser innenfor en geografisk region (nasjonalparkområde) men med sterk forankring til sin fagenhet. Det hører med til historien at en i løpet av siste år er denne organiseringen gjort om på, og det regionale tilknytningen er tatt bort og ansatte er forankret i sitt fag-team og løser oppgaver i hele landet. Dette er ikke gjort fordi tidligere organisering av dårlig eller ikke fungerte. Men siste to års store økonomiske kutt har gjort det nødvendig å endre antall ansatte.

I Sverige likner de mer på den norske modell. Det kan i alle tilfeller være hensiktsmessig å se på hvordan en er organisert andre land.

Erfaringer fra Reisa og Kvænangsbotn og Navitdalen

Reisa NP styre og Verneområdestyret for Kvænangsbotn og Navitdalen hadde ved oppstart i 2012 en felles forvalter som virket alene ca 4 år. I 2016 kom det inn en forvalter nr 2. Begge styrene bestemte at begge forvalterne kunne arbeide ut fra et felles hovedkontor på Haltibygget på Storslett og ha faste kontordager på kontor i Kvæningen (6 mil unna). Forvalterne fordeler oppgaver mellom seg ut fra kompetanse, erfaring og kapasitet, mer eller mindre sømløst mellom styrene. En av forvalteren har det administrative ansvar og er "hovedkontakt" for hvert sitt styre. Men det er stor grad av samhandling mellom forvalterne. Dette anses som en god løsning for faglig arbeidet og ved at styrene opplever noe mindre sårbarhet ved fravær og bytte av ansatte. Det kan tenkes at fordeling av ressurser kan være et tema hvis det ene styret "forfordeles" ved at det er flere prosjekter, flere saker og mer tilstedeværelse i det ene området foran det andre. Dette har ikke vært et viktig tema i vårt område, men kan tenkes å være en problemstilling.

Det kan også nevnes at vi er del av et velfungerende forvaltningsknutepunkt. Hvor det er besøkssenter, kontor for oppsyn (Statskog/Fjelltjenesten) i tillegg til en hel rekke av andre institusjoner som både virker i Kvæningen og Nordreisa som vi samarbeider med om formidling, tiltak og prosesser. Det er nok ikke mulig å etablere slike store forvaltningsknutepunkt over alt, men en kan og bør dra nytte av erfaringer som er gjort i de forvaltningsknutepunktene som er organisert slik som dette.

Med hilsen

For
Kvænangsbotn og Navitdalen verneområdestyre
Reisa nasjonalaprkstyre

Rune Benonisen (forvalter)

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

**Vega
verneområdestyre**

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Ærfuglveien 1
8984 Vega

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 +4775547802
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/vega

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Anja Hennie Halmøy Fredriksen

Vår ref. 2024/8852

Deres ref. 23/2148

Dato 07.02.2025

Innspill til utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Vega verneområdestyre

Innspill fra Vega verneområdestyre

Vega verneområdestyre viser til brev datert 5. desember 2024 og takker for muligheten til å komme med skriftlig innspill i etterkant av møte 21. januar 2025.

Verneområdestyret ble etablert i 2011 og har hatt samme verneområdeforvalter siden oppstarten, med unntak av en permisjonsperiode på 2,5 år da forvalteren arbeidet som naturforvalter hos Sysselmesteren på Svalbard. Styret har dermed betydelig erfaring med lokalpolitiske, sammensatte verneområdestyrene og en lokalt forankret verneområdeforvalter. Generelt er vi svært fornøyd med denne forvaltningsmodellen, som sikrer nærhet til kommunens administrasjon og brukerne av verneområdene.

Siden oppstart har vi hatt et godt samarbeid med Statsforvalteren i Nordland, både i forbindelse med ansettelseshåndtering og som del av deres arkiv- og økonomisystem. Vi har også hatt et konstruktivt samarbeid med andre nasjonalparkstyrene, særlig når det har vært behov for støtte fra andre verneområdeforvaltere i regionen. I tillegg har vår verneområdeforvalter mottatt god faglig støtte fra miljøvernavdelingen hos Statsforvalteren i Nordland.

Til tross for dette ser vi rom for forbedring, spesielt når det gjelder faglig utvikling og støtte til verneområdeforvalteren. Behovene til verneområdeforvaltere er ulik i forhold til behovene til ansatte i miljøvernavdelingen. Vi mener det trengs et sterkere regionalt og nasjonalt knutepunkt med dedikerte ressurser for verneområdeforvalterne. Dette knutepunktet bør blant annet ivareta:

- Administrasjon og organisering av faglige behov.
- Planlegging av treffpunkt, grupperinger, samlinger og veiledning.
- Tilrettelegging for erfaringsdeling på tvers av fylkesgrenser.

En slik ordning vil gi verneområdestyrene større trygghet for at forvalternes faglige behov blir ivaretatt.

Vega verneområdestyre samt forvalter deltar gjerne videre i prosessen for å styrke forvaltningen av verneområdene.

Naturreservat

Lånan-Skjærvær, Eidemslie, Holandsosen og Kjellerhaugvatnet

Landskapsvernområde

Hysvær/Søla

Biotopvern

Lånan, Flovær, Skjærvær og Muddvær

Med hilsen

Anja Hennie Halmøy Fredriksen
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

**Verneområdestyret
Nordkvaløya-
Rebberesøya
landskapsvernområde**

Besøksadresse
Strandveien 17
9060 Lyngseidet

Postadresse
Postboks 700
9815 Vadsø

Kontakt
Sentralbord +47 78 95 03 00
Direkte 78 95 03 70 +47 94 88 10 97
fmfisenh@statsforvalteren.no

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Stine Emilie Alfonsdatter Nøding

Vår ref. 2024/11924 - 432.2

Dato 10.02.2025

Angående brev og møte om utredning om organisering av verneområdeforvaltere

På møtet 21. januar 2025 og i brevet av 5. desember 2024 ble det uttrykt ønske om utdypende tilbakemelding på organisering av verneområdeforvaltere fra styrene.

Det var mange ulike meninger om arbeidsgiveransvar for verneområdeforvaltere fremdeles skal ligge hos Statsforvalterne, eller om det skal organiseres på en annen måte. Nordkvaløya-Rebberesøya verneområdestyre er skeptisk til å fortsatt ligge under Statsforvalteren. Hovedgrunnen til dette er at det er stor rolleforvirring blant folk. Når verneområdestyret sender brev elektronisk adresseres det i Digipost som «brev fra Statsforvalteren». Forvalters e-post har domene «@statsforvalteren.no», og postmottak og sentralbord for verneområdestyrene er hos sin respektive Statsforvalter. Vi opplever at dette gjør Verneområdestyret lite synlig og undergraver den lokale forvaltningen da Styret og forvalter ansees som del av Statsforvalteren.

I møtet 21. januar 2025 virket det også som at flere anser Statsforvalterne som lokal forankring og lokalt forvaltningsledd. Dette mener vi er helt feil. Statsforvalteren er regional og nasjonal etat, ikke lokal. Det er Styret som er den lokale forankringen for de store verneområdene. Dette må komme bedre frem.

Nordkvaløya-Rebberesøya Verneområdestyre mener også at det er uheldig at Norges 68 forvaltere med samme stilling skal være fordelt på flere ulike arbeidsgivere i hele Norge, med ulike arbeidsvilkår og ulike lønnsvilkår. Siden Statsforvalteren har personalansvar for forvalter setter de føring på hva som er tillatt og ikke, når og hvordan man kan jobbe, hvordan timer føres, hva som gjøres og hvem som får avgjøre hva som kan/skal gjøres varierer fra embete til embete. Det er situasjoner hvor Miljødirektør hos Statsforvalteren må skrive under på avtaler Verneområdestyret gjør for arbeid i sine verneområder. Det

legges også begrensinger på hva Verneområdestyret kan kjøpe basert på hvilke føringer hvert enkelt Statsforvalterembete har.

De forvalterne som har hatt disse jobbene en stund og de styremedlemmene som har vært i styrer over flere perioder har vært hatt flere ulike direktører på Miljøavdelingen hos Statsforvalteren (og tidligere Fylkesmannen). Den generelle erfaringen er at man bestandig har blitt sett på som en klamp om foten som ikke kommer med nok midler til å være verdt bryet. Det blir også stadig mindre kontakt fra miljødirektør til styreleder om forhold som arbeidsvilkår, lønns og medarbeidersamtaler.

Nordkvaløya-Rebberesøya verneområdestyre mener at en samling av alle forvaltere i én organisasjon vil styrke samarbeidet mellom forvalterne, fremme kunnskapsutveksling og sikre en mer helhetlig og lik forvaltningspraksis i hele landet, med lokale tilpasninger. En slik løsning vil også gi alle forvaltere like arbeids- og lønnsvilkår.

Dette vil også gjøre at Statsforvalterne, som er presset på midler, ansatte og kapasitet, får frigjort en god del tid og arbeidskraft. I tillegg vil forvalterne slippe å måtte delta på tidstyver som avdelingsmøter og virksomhetsplanlegging som ikke er relevant for forvalterne og styrets arbeid.

De færreste forvaltere sitter hos eller veldig nær «sin» Statsforvalter. Mens noen er samlet på nasjonalparksentre og besøkssentre, sitter de fleste desentralisert på lokale kontorer i distriktene, ofte alene. Dette gjør arbeidshverdagen digital uansett hvem man svarer til. Det vil også for eksempel gå like mange dager til en avdelingssamling hos Statsforvalteren i fylkessentrum som til en eventuell samling for alle forvalterne i Trondheim eller en annen plass i Norge.

Uansett hvilken løsning man ender opp med så er det en del ting vi mener må forbedres:

- Minimum må det bli en felles ordning for arbeidsforhold (føring av arbeidstid, nødvendige kurs for feltarbeid, føringer for jobb i felt osv.) og like lønnsvilkår for alle forvaltere i hele Norge uavhengig av embetstilhørighet.
- Det må opprettes et eget/egne domene(r) for verneområdene i Norge til bruk i e-poster, som avsender av brev og henvendelser og mottaksadresse for arkivet for verneområdestyrene. Så Verneområdestyrene etableres som en egen enhet og ikke en del av noen andre (i dette tilfelle Statsforvalteren).
- Styreleder må involveres i personalsaker som lønn, medarbeiderundersøkelser o.l.

- Det må etableres en felles møteplass for alle verneområdeforvalterne i Norge, månedlig felles møte eller lignende, som sørger for felles kunnskapsløft og kunnskapsutveksling.
- Lederstruktur må organiseres så forvalterne ikke tar for mye tid fra annen jobb hos organisasjonen med arbeidsgiveransvaret eller at forvalterne nedprioriteres fordi nærmeste leder ikke har tid nok til alt og alle.

Mona Benjaminsen
styreleder

Anders Tørresen
nestleder

Marit Pettersen
styremedlem

Frank Dalan
styremedlem

Klima - og miljødepartementet

Saksbehandler Hilde Nystuen

Vår ref. 2024/13640 432.0

Deres ref.

Dato 06.02.2025

Innspill fra Sølen verneområdestyre - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Det vises til brev fra Klima- og miljødepartementet 5. desember 2024 vedrørende utredning av organisering av verneområdeforvaltere og med invitasjon til møte 21. januar 2025.

Sølen verneområdestyre ved verneområdeforvalter deltok i møtet den 21. januar. Sølen verneområdestyre drøftet saken i møte 3. februar og har følgende innspill til utredning av organisering av verneområdeforvaltere:

Bakgrunn

Det er viktig for tilstanden i verneområdene at forvaltningen fungerer godt.

Verneområdeforvalterne er sentrale i forvaltningen av verneområdene gjennom rollen som sekretariat for verneområdestyrene. I dag er det 68 forvaltere fordelt på 49 styrer og hvor arbeidsgiveransvaret ligger hos statsforvalterne, mens de er underlagt styrene i spørsmål som gjelder verneområdeforvaltningen. KLD mener det er behov for å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet vil gi Miljødirektoratet et oppdrag på å gjennomføre en slik utredning.

Oppsummering bakgrunn

- 2010 – lokal forvaltningsmodell opprettet. Forvaltere ble ansatt hos Statsforvalterne for at de skal ha et fagmiljø knyttet til naturforvaltning og verneområdeforvaltning, arkiv og IKT tjenester, personaloppgaver og håndtering av vakanser/fravær o.l.
- Riksrevisjonen sin rapport i 2014 – undersøkelse av forvaltningen av nasjonalparker. Riksrevisjonen pekte på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvaltners rolle og statsforvalterens rolle.
- Styret sine vedtekter ble tydeliggjort
- Stillingsinstruks for forvalterne ble revidert

- Evaluering av forvaltningsmodellen 2021 – Konklusjon: *«forvaltningsmodellen ser ikke ut til å ha styrket ivaretagelsen av verneverdiene, men trolig heller ikke svekket dem.»*. Lokalpolitiske verneområdestyrer fungerer i all hovedsak godt.
- KLD Prop. 1 (2023-2024) har uttalt at modellen skal videreføres, men at det er aktuelt å se på visse tiltak for å forbedre forvaltningen.

Utfordringer:

Det er i dag et ulikt antall forvaltere i de ulike Statsforvalterembetene, ujevn belastning og arbeidsmengde på forvalterne og det er ulik grad av samordning på tvers mellom forvalterne i de ulike verneområdene. **Samhandling mellom forvaltere er viktig for kunnskapsdeling og enhetlig forvaltningspraksis.**

Det er ønskelig derfor å gjennomgå den organisasjonsmessige tilknytningen og øvrig organisering av verneområdeforvaltningen med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene:

1. *«...Departementet oppfatter at rollefordeling mellom statsforvalter og styre når det gjelder personalforvaltning/daglig ledelse/styring fremdeles kan være krevende for enkelte områder?...»*

KOMMENTAR:

Vår oppfatning er at dette ikke gjelder alle statsforvalterne. I Innlandet har rollefordelinga fungert svært godt. Dialog og kontakt med Statsforvalteren har vært meget ryddig og roller er klargjort i stillingsinstruks og styrevedtekter. Dette synet deles også av Statsforvalteren. SF i Innlandet sier også at selv om det er arbeid med å drifte forvalterne er det også fordeler. SF opplever at det for embetet er en verdifull ressurs med lokale ressurspersoner med lokalkunnskap om både natur og andre forhold.

Riksrevisjonens rapport som ble lagt fram i februar 2014 skulle evaluere en forvaltningsmodell som kun hadde vært oppe å gå siden 2010 eller også senere for flere verneområder, dvs. i kort tid. Evalueringen som ble gjort i 2021 gir stort sett gode skussmål til dagens organisering med lokale styrer, statsforvalter som personalansvarlig etc. Riksrevisjonsrapporten fra 2014 er derfor basert på svært begrenset erfaring fra ny organisasjonsmodell. I tillegg er rapporten i dag mer enn 10 år med store muligheter for at både funn, observasjoner og vurderinger er utdatert.

2. *«...Det er i dag ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og mer enhetlig forvaltning...»*

KOMMENTAR:

I Innlandet er det høy grad av kunnskapsdeling mellom forvalterne på tvers av verneområdene og mellom de andre på enheten NV2 som jobber med naturmangfold og verneområder. Forvalterne i Innlandet (14 stykker) har etablert fast «kaffeprat» hver uke på Teams der eksterne forvaltere i Trøndelag, Møre og Romsdal og Vestland har mulighet til å delta. Møteformen er uformell med lav terskel for å ta ordet, stille spørsmål og foreslå tema. Møteledelsen er styrt og går på omgang mellom alle forvalterne. I disse møtene deler vi felles problemstillinger, saker, felles uttalelser mm. Det er også møter der vi inviterer eksterne til å presentere ulike fagtema, som for eksempel jurist fra Miljødirektoratet og andre. Dette er et viktig fagfelleskap i disse stillingene. I tillegg er det viktig å ha kontakt på tvers av fagfelt på et regionalt nivå og nasjonalt.

Departementet ønsker:

...å gi Miljødirektoratet i oppdrag:

- å gå gjennom organiseringen av verneområde- og nasjonalparkforvalterne,
- å utrede eventuell endret organisering - med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene

..... for å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør
- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne
- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga. ulike ressursbehov mellom områder
- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
- bedre håndtering av rollefordeling
- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn
- tettere samarbeid med besøkssentrene
- bedre fungerende knutepunkter

KOMMENTAR:

For verneområde- og nasjonalparkforvalterne som er ansatt hos Statsforvaltaren i Innlandet fungerer organiseringa særdeles godt i dag, men den kan sikkert styrkes ytterligere. For å videreutvikle organiseringen for en bedre samhandling på tvers av fylkene kan Innlandet for eksempel bli styrket gjennom og tildeles en tydeligere ledende rolle for fagmiljøet av verneområde- nasjonalparkforvalterne.

Samarbeidet med STAF (arkiv, IKT, rammeavtaler mm) fungerer bra. Hvordan man skal løse utfordringen med hjelp med store innkjøp om forvalterne ikke skal ligge under Statsforvalteren kan sikkert bli et spørsmål. Hos Miljødirektoratet må en anta at slik kompetanse finnes, men det er trolig mer utfordrende dersom hvert enkelt styre skal ha arbeidsgiveransvar.

... alternativer til dagens ordning:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 49 styrene.

KOMMENTAR:

Faglig nettverk og god lokal forankring i et relevant arbeids- og fagmiljø er en forutsetning for verneområde- og nasjonalparkforvalterne sin rolle. Av alternativene over er det etter vårt syn kun det første alternativet som er relevant å vurdere for videreutvikling. Og her kan Statsforvalteren i Innlandet vise til meget gode erfaringer.

Å samle arbeidsgiveransvaret hos Miljødirektoratet vil svekke den lokale/regionale forankringen, og er lite hensiktsmessig. Underavdeling i SNO vil kunne føre til en uheldig rolleblanding og er ikke aktuelt. En overføring til hvert enkelt styre er heller ikke aktuelt, da det vil svekke et viktig fagmiljøet og fellesskap blant forvalterne og annen relevant kompetanse på et regionalt nivå.

Best mulig utnyttelse og fordeling av ressursene er alle tjent med. Derfor burde man kanskje vurdere å se på organiseringen litt bredere enn bare nasjonalparkforvalterne. Det henger også sammen med mye av den øvrige statsforvaltningen: samarbeidet med SNO, Miljødirektoratet og øvrige kolleger hos Statsforvalteren. Det er viktig at dette arbeidet ikke bare ender opp i en diskusjon om å spare penger og vi må i alle fall ikke ende opp med en løsning som er dårligere enn dagens.

Proessen:

Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene blir involvert tett gjennom hele prosessen, og at det bør etableres en referansegruppe.

KOMMENTAR:

Det er bra at styrene blir involvert i prosessen som skissert. I en referansegruppe er det naturlig at også verneområde- og nasjonalparkforvalterne er representert fra utvalgte

verneområder. Etter over 20 år med lokal forvaltning, er det nå mulig å få med forvaltere som har vært med helt siden starten da forvaltningsordningen ble etablert. Det er også viktig at referansegruppa blir representert ved både nye og erfarne forvaltere.

I tillegg bør referansegruppa også ha med representanter fra de mest ledende og sentrale forvaltningsknutepunktene, som for eksempel Norsk fjellsenter, andre besøksenter, Villreinsenteret, kommuner mv. der flere forvaltere er lokalisert.

Oppsummering fra møtet 21. januar

I møtet 21. januar deltok de aller fleste styrene med taletid. Flertallet var veldig godt fornøyd med dagens modell. Spesielt godt fornøyd var de i Innlandet fylke, Vestland fylke og nasjonalparkene langs kysten i Sør-Norge. Styrene opplever meget godt samarbeid og god dialog med Statsforvalteren, at de fungerer som gode, moderne arbeidsgivere og har velfungerende og effektive systemer rundt IKT, saksbehandling, økonomi mm. Det er ikke ønskelig for styrene å ha arbeidsgiveransvaret for forvalterne. Det er heller ikke stemning for at forvalterne skal være organisert under Miljødirektoratet. Derimot var det bred enighet om at dagens modell, 0-alternativet, må vurderes/evalueres/utbedres.

Det er viktig å se på det som i dag faktisk fungerer bra og heller ha fokus på å styrke dagens modell. Det er ikke ønskelig med en omfattende omorganiseringsprosess.

Det ble understreket at styrene er avhengig av kompetente forvaltere og at forvalterne må ha gode fagmiljøer – både mellom forvaltere og med fagmiljøene hos Statsforvalteren. Årlige fagsamlinger i regi Miljødirektoratet og møtepunkter er viktig. Det er også viktig med god opplæring av styrene.

Det var også fokus på at forvaltningsknutepunktene bør styrkes med mer ressurser/gode økonomisk rammer og et godt samarbeid med SNO og besøksentrene. Det er blant annet for lite SNO ressurser på vern i Innlandet. Statsforvalteren er også avhengig av å ha nok ressurser til å følge opp forvalterne på en god måte. Forvalterne sitter spredt og alene og gode kompetansemiljøer er viktig. Det må lages en robust, god organisasjon sjøl om forvalterne sitter lokalt – og derfor er det viktig at de er en del av et regionalt og nasjonalt kompetent fagmiljø.

Med hilsen

Hilde Nystuen
verneområdeforvalter

Godkjent elektronisk uten underskrift.

Kopi til:

Statsforvalteren i Innlandet

Postboks 987

2604

LILLEHAMMER

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET

Postboks 8013 DEP

0030 OSLO

Innspill utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell Naturreservat viser til innspillsmøte arrangert av Klima- og Miljødepartementet 21. januar om utredning av organisering av verneområdeforvaltere.

På vegne av Tore Kravik, leder av forvaltningsstyret, sendes det inn et skriftlig innspill i forbindelse med departementets arbeid.

Innspillet ligger vedlagt.

Forvaltningsstyret takker for muligheten til å komme med innspill i denne prosessen.

Med hilsen

Vebjørn Aasand Seljord

Ordfører

Dokumentet er signert elektronisk

Vedlegg

1 2025-02-04 Innspill gjennomgang forvalterordningen KLD

Eksterne kopimottakere:

TORE KRAVIK

Søre Kravik, NOREVEGEN 3629 NORE
1929

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell
naturreservat

Postboks 325

1502 MOSS

Innspill «utredning framtidig organisering verneområdeforvaltere»

Til: Klima – og Miljødepartementet

Fra: Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell Naturreservat

Dato: 04.02.2025

Sak: Innspill til utredning om framtidig organisering av verneområdeforvaltere

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell Naturreservat takker for muligheten til å komme med innspill til arbeidet med framtidig organisering av verneområdeforvaltere. Vi ser det som positivt at departementet ønsker en grundig prosess hvor relevante aktører får anledning til å bidra med sine erfaringer og synspunkter.

Vi ønsker i denne sammenheng å dele våre erfaringer med dagens ordning, våre vurderinger av styrker og svakheter ved eksisterende modell, samt våre tanker om hva som bør vektlegges ved en eventuell ny organisering.

Gode erfaringer med dagens ordning

Vi har gode erfaringer med dagens ordning, der forvalteren har en tydelig tilknytning til både området og de lokale aktørene. En slik nærhet er avgjørende for en god forvaltning som både ivaretar verneverdiene og opprettholder en høy grad av lokal forankring.

I vår erfaring er det lokale engasjementet en viktig styrke for verneområdeforvaltningen. Når forvaltningen oppleves som nært knyttet til de berørte lokalsamfunnene, bidrar det til større legitimitet, bedre forståelse av forvaltningens betydning og bedre samarbeid med brukerne av området. En desentralisert modell har derfor store fordeler som vi mener må videreføres.

Videre har vi gode erfaringer med samarbeidet mellom forvalter, verneområdestyret og andre aktører som Statens naturoppsyn (SNO). En tett dialog mellom disse partene gir gode forvaltningsprosesser og sørger for at beslutninger er kunnskapsbaserte, praktisk gjennomførbare og lokalt forankret.

Behov for sterke fagmiljøer og nettverk

Forvalterne utgjør en relativt liten gruppe, og det er viktig at de har tilgang til et sterkt faglig fellesskap hvor de kan dele erfaringer, diskutere utfordringer og utveksle beste praksis. Vi mener derfor at det er viktig å videreutvikle ordninger for faglige nettverk og kompetanseutvikling.

Regelmessige samlinger for forvalterne er et viktig virkemiddel for å styrke nettverket og sikre kontinuerlig faglig oppdatering. Vi mener det bør legges til rette for at slike samlinger videreføres og gjerne styrkes.

Arbeidsgiveransvar og administrativ støtte

Vi mener det er avgjørende at arbeidsgiveransvaret for forvalterne forblir som i dag, særlig i områder med store statsforvalterområder. En for sterk sentralisering av arbeidsgiveransvaret kan skape avstand mellom forvalterne og de områdene de faktisk skal forvalte.

Samtidig ser vi at en mer samlet tilnærming til administrative støttefunksjoner kan være en fordel. Oppgaver som personaladministrasjon, arkivtjenester og IKT-støtte bør organiseres gjennom en eller flere overordnede enheter fremfor å ligge hos de enkelte styrene. Dette vil kunne effektivisere arbeidet, redusere belastningen på forvalterne og bidra til en mer profesjonell administrativ håndtering av forvaltningen.

Viktigheten av lokalt samarbeid

En av de største styrkene i dagens ordning er det gode samarbeidet mellom forvalterne, verneområdestyrene og andre aktører, som Statens naturoppsyn (SNO). Dette samarbeidet må videreføres og forsterkes i en eventuell ny organisering.

SNO har en viktig rolle i oppsyn og praktisk gjennomføring av tiltak i verneområdene, og forvalterne er avhengige av en tett dialog med SNO for å sikre en effektiv og koordinert forvaltning. Vi vil derfor understreke at en ny organisering ikke må svekke dette samarbeidet, men tvert imot legge til rette for enda bedre samspill mellom forvalterne og SNO lokalt.

Involvering i ansettelsesprosesser

Forvalterne spiller en avgjørende rolle i styrets arbeid, og vi mener det er viktig at styret har tillit til og en god dialog med dem som ansettes i disse stillingene. Vi har gode erfaringer med å bli involvert i ansettelsesprosesser for nye forvaltere og mener dette bør videreføres. En slik involvering sikrer at de som ansettes har de nødvendige kvalifikasjonene og forstår betydningen av lokal forankring i forvaltningsarbeidet.

Oppnevning av forvaltningsstyret

Vi har svært god erfaring med vår modell når det gjelder oppnevningen av selve forvaltningsstyret. Her vil de berørte kommunestyrene velge ut sine representanter, og dermed sammensetningen i styret. Kommunene har i alle år lagt vekt på engasjement, kontinuitet og kvalifikasjoner når disse blir valgt ut. Dette sikrer i seg selv god forvaltning i tråd med verneforskriften. Vi håper kommunene fortsatt kan beholde denne friheten til oppnevning av personer til forvaltningsstyret.

Deltakelse i referansegruppe

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell Naturreservat stiller seg positive til å delta i en referansegruppe i det videre arbeidet med organiseringen av verneområdeforvaltningen. Vi mener det er viktig at de som har praktisk erfaring med forvaltningen, får en stemme i utformingen av en ny modell.

Oppsummering og anbefalinger

Basert på våre erfaringer og vurderinger, vil vi særlig understreke følgende punkter:

- Det gode samarbeidet mellom lokal SNO, forvalter og styre må videreføres og styrkes.
- Forvaltersamlinger bør opprettholdes og videreutvikles for å styrke nettverket og kompetansen.
- Rollefordelingen mellom styre, forvalter og andre aktører må være tydelig for å sikre effektiv forvaltning.
- Den desentraliserte plasseringen av forvalterne er avgjørende for en god forvaltning og må videreføres.
- Styret bør fortsatt involveres i ansettelsesprosesser for forvaltere.
- Felles administrativ støtte vil kunne styrke forvalternes arbeid og sikre effektiv ressursbruk.
- Vi stiller oss positive til å delta i en referansegruppe for videre arbeid med organiseringen.

Vi ser fram til den videre prosessen og håper våre innspill vil være til nytte i arbeidet med å sikre en best mulig organisering av verneområdeforvaltningen.

På vegne av forvaltningsstyret
Tore Kravik
Leder

**Byrkije nasjonalparkstyre/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Besøksadresse
Stadionveien 6
7898 Limingen

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte
sftlpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyre.no/borgefjell>

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Tore Tødås

Vår ref. 2023/14127-0 432.3

Deres ref. 23/2148

Dato 07.02.2025

Børgefjell nasjonalparkstyre - innspill til utforming av Klima- og miljødepartementets oppdrag til Miljødirektoratet om utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Byrkije nasjonalparkstyre/Børgefjell nasjonalparkstyre har i møte 07.02.2025 behandlet sak 1/2025 med følgende resultat:

Vedtak

Byrkije nasjonalparkstyre/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar følgende innspill til utforming av oppdrag til Miljødirektoratet om utredning av organisering av verneområdeforvaltere:

- Nasjonalparkstyret stiller seg positive til at det gjennomføres en utredning med mål om å sikre en best mulig arbeidssituasjon for verneområdeforvalterne, styrke kompetansen, skape stabilitet i stillingene og for å sikre en best mulig forvaltning av verneområdene.
- For å sikre en helhetlig og kompetent forvaltning er nasjonalparkstyret positive til at utredningen har som mål å avdekke alternative organisatoriske løsninger med mål om å styrke fagmiljøet. Det vil gi muligheter for sterkere sekretariater og mindre sårbarhet ved endringer av forvaltere og nye styrever. Et styrket fagmiljø vil øke utviklingskraften, øke muligheten for å realisere verdiene i merkevaren Norges nasjonalparker, skape attraktive arbeidsplasser, øke stabiliteten og redusere sårbarheten. For å oppnå dette er det viktig at det avsettes tilstrekkelige ressurser for å bygge opp forvaltningsknutepunktene. Da med deltagelse fra vernemyndighetene, kommunene, SNO, fjellstyrever og andre naturlige samarbeidspartnere i et forvaltningsknutepunkt. Nasjonalparkstyret mener dette må inkluderes i utredningen.
- Nasjonalparkstyret mener dagens administrative organisering gjennom Statsforvalteren har fungert tilfredsstillende, men det er behov for forbedringer hvis modellen skal videreføres. Dette gjelder særlig tydeliggjøring av nasjonalparkstyret som forvaltningsmyndighet overfor sender/mottaker av henvendelser, og å tydeliggjøre grensesnittet mellom lokal forvaltning og Statsforvalter. Det er derfor viktig at rollefordeling internt, og rolleforståelse eksternt er tema som tas med i oppdraget for utredningen. Nasjonalparkstyret vil bemerke at Statsforvalters faglige oppfølgingsansvar av verneområdestyrene ble tatt ut av hovedinstruks for Miljødirektoratet f.o.m. 2024, noe som kan føre til dårligere faglig oppfølging av verneområdeforvalterne på sikt. Dette vil da være i strid med stillingsbeskrivelse for verneområdeforvaltere hvor det tydelig er beskrevet at forvalter skal være en del av Statsforvalters kompetansemiljø. Utredningen må ut fra dette hensynta endringene i hovedinstruks ved evaluering av dagens modell.

- Sekundært kan opprettelse av en egen organisasjon med egen ledelse der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet være et alternativ. En utredning må belyse fordeler og ulemper med de to alternativene. Nasjonalparkstyret mener de andre alternativene for administrativ organisering er mindre aktuelle og kan vektlegges mindre i utredningen.
- Utredningen må omfatte evaluering av dagens forvaltningsknutepunkt for å se om disse har fungert etter intensjonene, og ift. premissene som forelå ved valg av kontorsted. I utredningen må det videre foreslås tiltak for å oppnå ønsket tilstand.
- Utredningen må ha en bred involvering med kunnskapsinnhenting og høringer hos alle involverte parter som inngår i forvaltningsmodellen. Dette inkludert kommuner, fylkeskommuner, Sametinget, foreningen Norges nasjonalparkkommuner mfl.
- Børgefjell nasjonalparkstyre ved nasjonalparkforvalter deltar gjerne i referansegruppe til utredningen.

Enstemmig vedtatt

Med hilsen

Ellen Schjølberg
styreleder

Tore Tødås
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg:
Samlet saksframstilling

Samlet saksframstilling

Arkivsaksnr: 2023/14127-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 30.01.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	1/2025	07.02.2025

Innspill til utforming av Klima- og miljødepartementets oppdrag til Miljødirektoratet om utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Vedtak

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar følgende innspill til utforming av oppdrag til Miljødirektoratet om utredning av organisering av verneområdeforvaltere:

- Nasjonalparkstyret stiller seg positive til at det gjennomføres en utredning med mål om å sikre en best mulig arbeidssituasjon for verneområdeforvalterne, styrke kompetansen, skape stabilitet i stillingene og for å sikre en best mulig forvaltning av verneområdene.
- For å sikre en helhetlig og kompetent forvaltning er nasjonalparkstyret positive til at utredningen har som mål å avdekke alternative organisatoriske løsninger med mål om å styrke fagmiljøet. Det vil gi muligheter for sterkere sekretariater og mindre sårbarhet ved endringer av forvaltere og nye styrever. Et styrket fagmiljø vil øke utviklingskraften, øke muligheten for å realisere verdiene i merkevaren Norges nasjonalparker, skape attraktive arbeidsplasser, øke stabiliteten og redusere sårbarheten. For å oppnå dette er det viktig at det avsettes tilstrekkelige ressurser for å bygge opp forvaltningsknutepunktene. Da med deltagelse fra vernemyndighetene, kommunene, SNO, fjellstyrever og andre naturlige samarbeidspartnere i et forvaltningsknutepunkt. Nasjonalparkstyret mener dette må inkluderes i utredningen.
- Nasjonalparkstyret mener dagens administrative organisering gjennom Statsforvalteren har fungert tilfredsstillende, men det er behov for forbedringer hvis modellen skal videreføres. Dette gjelder særlig tydeliggjøring av nasjonalparkstyret som forvaltningsmyndighet overfor sender/mottaker av henvendelser, og å tydeliggjøre grensesnittet mellom lokal forvaltning og Statsforvalter. Det er derfor viktig at rollefordeling internt, og rolleforståelse eksternt er tema som tas med i oppdraget for utredningen. Nasjonalparkstyret vil bemerke at Statsforvalters faglige oppfølgingsansvar av verneområdestyrene ble tatt ut av hovedinstruks for Miljødirektoratet f.o.m. 2024, noe som kan føre til dårligere faglig oppfølging av verneområdeforvalterne på sikt. Dette vil da være i strid med stillingsbeskrivelse for verneområdeforvaltere hvor det tydelig er beskrevet at forvalter skal være en del av Statsforvalters kompetansemiljø. Utredningen må ut fra dette hensynta endringene i hovedinstruks ved evaluering av dagens modell.
- Sekundært kan opprettelse av en egen organisasjon med egen ledelse der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet være et alternativ. En utredning må belyse fordeler og ulemper med de to alternativene. Nasjonalparkstyret mener de andre

alternativene for administrativ organisering er mindre aktuelle og kan vektlegges mindre i utredningen.

- Utredningen må omfatte evaluering av dagens forvaltningsknutepunkt for å se om disse har fungert etter intensjonene, og ift. premissene som forelå ved valg av kontorsted. I utredningen må det videre foreslås tiltak for å oppnå ønsket tilstand.
- Utredningen må ha en bred involvering med kunnskapsinnhenting og høringer hos alle involverte parter som inngår i forvaltningsmodellen. Dette inkludert kommuner, fylkeskommuner, Sametinget, foreningen Norges nasjonalparkkommuner mfl.
- Børgefjell nasjonalparkstyre ved nasjonalparkforvalter deltar gjerne i referansegruppe til utredningen.

Enstemmig vedtatt

Saksfremlegg

Forvalters tilråding:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar følgende innspill til utforming av oppdrag til Miljødirektoratet om utredning av organisering av verneområdeforvaltere:

- Nasjonalparkstyret stiller seg positive til at det gjennomføres en utredning med mål om å sikre en best mulig arbeidssituasjon for verneområdeforvalterne, styrke kompetansen, skape stabilitet i stillingene og for å sikre en best mulig forvaltning av verneområdene.
- For å sikre en helhetlig og kompetent forvaltning er nasjonalparkstyret positive til at utredningen har som mål å avdekke alternative organisatoriske løsninger med mål om å styrke fagmiljøet. Det vil gi muligheter for sterkere sekretariater og mindre sårbarhet ved endringer av forvaltere og nye styre. Et styrket fagmiljø vil øke utviklingskraften, øke muligheten for å realisere verdiene i merkevaren Norges nasjonalparker, skape attraktive arbeidsplasser, øke stabiliteten og redusere sårbarheten. For å oppnå dette er det viktig at det avsettes tilstrekkelige ressurser for å bygge opp forvaltningsknutepunktene. Da med deltagelse fra vernemyndighetene, kommunene, SNO, fjellstyre og andre naturlige samarbeidspartnere i et forvaltningsknutepunkt. Nasjonalparkstyret mener dette må inkluderes i utredningen.
- Nasjonalparkstyret mener dagens administrative organisering gjennom Statsforvalteren har fungert tilfredsstillende, men det er behov for forbedringer hvis modellen skal videreføres. Dette gjelder særlig tydeliggjøring av nasjonalparkstyret som forvaltningsmyndighet overfor sender/mottaker av henvendelser, og å tydeliggjøre grensesnittet mellom lokal forvaltning og Statsforvalter. Det er derfor viktig at rollefordeling internt, og rolleforståelse ekstern er tema som tas med i oppdraget for utredningen. Nasjonalparkstyret vil bemerke at Statsforvalters faglige oppfølgingsansvar av verneområdestyrene ble tatt ut av hovedinstruks for Miljødirektoratet f.o.m. 2024, noe som kan føre til dårligere faglig oppfølging av verneområdeforvalterne på sikt. Dette vil da være i strid med stillingsbeskrivelse for verneområdeforvaltere hvor det tydelig er beskrevet at forvalter skal være en del av Statsforvalters kompetansemiljø. Utredningen må ut fra dette hensynta endringene i hovedinstruks ved evaluering av dagens modell.
- Sekundært kan opprettelse av en egen organisasjon med egen ledelse der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet være et alternativ. En utredning må belyse fordeler og ulemper med de to alternativene. Nasjonalparkstyret mener de andre alternativene for administrativ organisering er mindre aktuelle og kan vektlegges mindre i utredningen.

- Utredningen må omfatte evaluering av dagens forvaltningsknutepunkt for å se om disse har fungert etter intensjonene, og ift. premissene som forelå ved valg av kontorsted. I utredningen må det videre foreslås tiltak for å oppnå ønsket tilstand.
- Utredningen må ha en bred involvering med kunnskapsinnhenting og høringer hos alle involverte parter som inngår i forvaltningsmodellen. Dette inkludert kommuner, fylkeskommuner, Sametinget, foreningen Norges nasjonalparkkommuner mfl.
- Børgefjell nasjonalparkstyre ved nasjonalparkforvalter deltar gjerne i referansegruppe til utredningen.

Saksopplysninger

Klima- og miljødepartementet har i brev av 05.12.2024 orientert om at det er ønskelig å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert. Dette for å sikre en best mulig arbeidssituasjon for verneområdeforvalterne, styrke kompetansen, skape stabilitet i stillingene og for å sikre en best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet skal gi Miljødirektoratet et oppdrag om å gjennomføre en slik utredning. Før departementet utformer endelig oppdrag ønsker departementet å få innspill fra styrene til innhold i en slik utredning. Miljødirektoratets utredningsarbeid vil involvere styrene med referansegruppe og høringer til styrene, Statsforvaltere og andre aktuelle parter. I denne omgangen er det innspill og ønsker til innhold i oppdraget som kan gis, dvs. mandatet for oppdraget.

Departementet inviterte til teams-møte den 21. januar hvor alle styrene ble gitt muligheten til å gi tilbakemelding på et eventuelt oppdrag til en slik utredning, det ble satt av to minutter til hvert styre for innlegg. På møtet ble det holdt innlegg fra 38 verneområde- og nasjonalparkstyrer. Før invitasjonen til departementet sitt teams-møte ble kjent, hadde forvalteren i Trøndelag alt invitert styrelederne og nestlederne i verneområde- og nasjonalparkstyrene til fysisk styreledersamling på Stjørdal samme dag. Programmet for samlingen ble derfor tilpasset dette teams-møtet, og det ble satt av tid til drøftinger i grupper før teams-møtet. Oppsummeringen av gruppediskusjonene er vedlagt saken.

Styreleder hadde innlegg som fremgår av vedlagte notat. Siden to minutter er kort tid for å gi tilbakemelding til departementet var det mange styrer som uttrykte at de også ville gi sitt innspill i skriftlig form. Det ble derfor besluttet at skriftlige innspill kunne gis innen 10. februar. Styreleder og nasjonalparkforvalter konkluderte med at Børgefjell nasjonalparkstyre burde benytte seg av anledning med å gi skriftlig innspill. Derfor gjennomføres eget styremøte på Teams for å vedta innspill før frist.

Historisk oppsummering om innføring av ordningen

I 2010 inviterte miljøvernminister Erik Solheim kommuner med nasjonalparkareal til å delta i en ny modell for forvaltning av verneområder hvor det skulle etableres egne styrer som fikk delegert myndighet til verneforskriftene. I invitasjonen var det beskrevet hvordan styrene skulle sammensettes og hvordan prosess skulle gjennomføres. Dette var en frivillig ordning, og det var opp til kommunene å vedta om de ville delta i ordningen.

I invitasjonen ble det orientert om at utlysning og ansettelse av nasjonalparkforvaltere skulle skje så snart styrene var etablert. Forvalteren skulle ha kontorsted på et forvaltningsknutepunkt i nærheten av verneområdene vedkommende skulle forvalte. Det var en forutsetning at forvalteren skulle inngå i et fagmiljø. Her skulle det bygges opp lokale/regionale faglige fellesskap knyttet til nasjonalparksentre eller andre typer naturinformasjonssentre hvor forvalteren ble samlokalisert med andre fagpersoner knyttet til verneområdet. Forvalters ansettelsesforhold skulle være hos Fylkesmannen ift. lønn, økonomi, arkiv, IKT-systemer mm. men det var styrene som hadde styringsrett over forvalters arbeidstid. For etablering av lokaler til forvalter var det avsatt midler i egen tilskuddordning som knutepunktkommunen kunne søke på.

Miljøverndepartementet skulle ta den endelige beslutningen om hvilke eksisterende sentre som skulle utvikles til knutepunkt, og hvor det eventuelt skulle etableres nye sentre som vil få en knutepunktfunksjon. Departementets beslutning om lokalisering av knutepunktene skulle skje på bakgrunn av innspill fra styrene.

Alle kommunene med areal i nasjonalparken takket ja til invitasjonen. I brev av 30.01.2013 ble kommunene, fylkeskommunene og Sametinget bedt om å foreslå medlemmer til nasjonalparkstyret. Konstituerende møte ble avholdt 08.05.2013 på Limingen gjestegård i Røyrvik. Sak 07/13 på dette møtet var valg av forvaltningsknutepunkt. Ut fra protokoll fra møtet fremgår at valget stod mellom Grane kommune og Røyrvik kommune hvor respektive kommuner, ved ordfører ble gitt ti minutter for å argumentere for sine kandidaturer. Det var her utarbeidet prospekter på hvordan kandidatene skulle oppfylle kriteriene til Miljøverndepartementet for forvaltningsknutepunkt. Vedtaket til nasjonalparkstyret ble forslag om at Røyrvik skulle velges som knutepunkt, noe som ble vedtatt med 6 mot 3 stemmer for Grane som knutepunkt. Det kan tillegges at nasjonalparkstyret hadde eget møte med Miljøverndepartementet juli 2013 ettersom det var disens i styret ang. forslag til valg av forvaltningsknutepunkt. I brev av 07.08.2013 orienterte departementet om at det var besluttet at Røyrvik ble valgt som forvaltningsknutepunkt under de forutsetningene som forelå i konseptet til Røyrvik kommune.

Stillingen som nasjonalparkforvalter ble utlyst i september 2013 med Røyrvik som kontorsted. Tilsetting ble foretatt i desember 2013, og forvalter tiltrådte stilling 3. mars 2014.

I 2013, det vil si tre år etter etablering av de første verneområdestyrene gjennomførte [Riksrevisjonen en undersøkning av forvaltningen av nasjonalparkene](#). Formålet med undersøkelsen var å få svar på om den nye forvaltningsmodellen for nasjonalparker fungerer i samsvar med Stortingets vedtak, og om det var etablert formålstjenlige systemer for statlig rettleiding, dokumentasjon og kontroll.

Undersøkelsen viste bla. at fylkesmennene hadde ulik tilnærming til oppfølging av nasjonalparkstyrene og nasjonalparkforvaltningen, og at det var en del ulike oppfatninger av hva ansvar og oppgaver Fylkesmannen hadde i samband med nasjonalparkforvaltninga. Det fremkom behov for at Klima- og miljødepartementet tydeliggjorde hvilken rolle Fylkesmannen skulle ha i forvaltninga, slik at det ble mindre variasjon mellom fylkesmennene i hvilken grad de involverer seg i forvaltninga til nasjonalparkstyrene. I tillegg viste undersøkinga at det var behov for å klargjøre instruksjonsmyndigheta og styringsretten som nasjonalparkstyret hadde overfor nasjonalparkforvalterne.

Undersøkingene til Riksrevisjonen medførte nye vedtekter for styrene hvor styrenes styringsrett ble tydeliggjort. Det vil si at det kun er nasjonalparkstyret som kan disponere forvalters arbeidstid og gi oppgaver til forvalter jfr. stillingsinstruks. Fylkesmannens rolle ift. lønn, økonomi, IKT-systemer og faglig utvikling ble også tydeliggjort.

I 2020 ble Nordlandsforskning mfl. engasjert for å gjennomføre en evaluering av forvaltningsordning for nasjonalparker og andre store verneområder. Dette var en større evaluering av hele forvaltningsordningen ti år etter innføring. [Resultatene fra evaluering fremgår av en rapport på 281 sider](#). Evalueringen ble bla. gjennomført ved spørreundersøkelser hvor styremedlemmer, medlemmer i rådgivende utvalg og forvaltere deltok. Det ble også gjennomført dybdestudier av utvalgte verneområdestyrene. Et av mange funn i evalueringen var at det kunne tyde på at forvaltningsknutepunktene og forvalters kontorsted i mindre grad fungerer som sterke fagmiljøer, slik målsettingen var da forvaltningsmodellen ble innført.

Som en oppfølging av tidligere evalueringer har KLD konkludert med å gjennomføre en utredning av organiseringen av forvalterne for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Da ved å gi

oppdrag til Miljødirektoratet om å gjennomgå den organisasjonsmessige tilknytningen og øvrig organiseringen verneområdeforvalterne, og utrede evt. endret organisering. Blant annet er det ønskelig å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør for best mulig kompetanse.
- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne og sikre overføring av kunnskap fra erfarne forvaltere til nytilsatte.
- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga. ulike ressursbehov mellom områder. Sikre stabilitet ved i tjenesten og forebygge sårbarhet ved at kun en forvalter har kompetanse om forvaltningen av området.
- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
- bedre håndtering av rollefordelingen. Tydeliggjøre at verneområdeforvalterne representerer verneområdestyrene og ikke Statsforvalter.
- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn for å sikre god toveis informasjonsflyt mellom forvaltning og feltapparatet.
- tettere samarbeid med besøkssentrene for å sikre god toveis informasjonsflyt mellom forvaltning og de som håndterer publikum.
- bedre fungerende knutepunkter for å skape attraktive arbeidsplasser som forhåpentligvis kan sikre kompetansebygging og stabilitet i tjenesten. Det har i enkelt områder vært utfordringer med stor utskifting av forvaltere med tilhørende ekstra ressursbruk hos Statsforvalter med ansettelsesprosesser.

For å oppnå målene foreslås at følgende alternativer utredes, i tillegg til dagens ordning:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, der fellestjenester (arkiv, lønn osv.) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.

For oppdraget ligger følgende forutsetninger:

- nasjonalpark- og verneområdeforvalterne skal fortsatt sitte desentralisert nær verneområdene. Det er et mål å ha sterke lokale knutepunkter med solide fagmiljøer, og departementet ønsker å presisere i oppdraget at direktoratet også kan foreslå relokalisering av forvalterstillinger for å bygge opp under dette.
- utredningen skal ivareta verneområdestyrets faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne, slik at det er vernestyret som avgjør overordnede spørsmål knyttet til forvaltning av det enkelte område.

Møte med KLD 21. januar 2025

På møtet med KLD deltok 38 styrer med to minutters innlegg. Hovedinntrykket fra disse tilbakemeldingen er følgende:

- Mange var fornøyde med dagens organisering med verneområdeforvaltere administrativt tilknyttet Statsforvalter. Dette ble etter hvert benevnt som «0-alternativet» som måtte være med i den videre utredningen. Utfordringen til dette alternativet var begrensede ressurser

hos Statsforvalter til oppfølging. Overføring av arbeidsgiveransvar til hvert enkelt styre var ikke ønskelig av noen, tilsvarende var heller ikke overføring av arbeidsgiveransvar til SNO. Å samle arbeidsgiveransvaret hos et fåtall statsforvaltere fikk ingen stor oppslutning. Opprettelse av egen organisasjon med egen ledelse ble av flertallet fremhevet som det mest realistiske alternativet til dagens ordning (hvor fellestjenester som arkiv, lønn osv. håndteres av direktoratet)

- I flere områder var det godt samarbeid med besøkssenter og SNO hvor disse var samlokalisert. Her var det fagmiljøer som styrene ikke ville ha endringer på.
- Fra mange styre kom det innspill om at det var utfordringer med at tilsettingsprosesser tok for lang tid. Enkelte områder opplevde stor turnover og ustabilitet i administrasjonen, noe som ble forverret med at tilsettingsprosessene tok for lang tid.
- Viktig å få klarere rolleforståelse, mange opplever at publikum og søkere har problem med å forstå forvaltningsordningen når verneområdeforvalterne kommuniserer som statsforvalter på epost, post, faktura mm.
- Flere fremholdt at det var viktig å avsette mere ressurser til verneområdeforvaltningen, da både flere verneområdeforvaltere, mer SNO og flere besøkssenter. Spesielt i områder med høyt besøkstrykk var dette tema.
- Det var en generell skepsis til om utredningen ville føre til sentralisering som gikk på bekostning av lokale forvaltningsknutepunkt nært verneområdene.
- Å sikre stabilitet og tilrettelegge for kompetansebygging ble nevnt som tema for utredningen, herunder evaluere om forvaltningsknutepunktet kunne utvikles for å oppnå opprinnelige målsetninger.

Så snart KLD har fått tilbakemeldinger fra styrene innen 10.02.25 vil de starte utforming av mandatet for utredningen. Miljødirektoratet vil så iverksette utredningen med frist 20.12.2025 [jf. tildelingsbrev 2025](#), side 12 pkt. 30.

Vedlegg:

- Brev av 05.12.2024 fra KLD - Utredning av organisering av verneområdeforvaltere.
- Brev fra Miljøverndepartementet - Etablering av ny modell for forvaltning av verneområder – invitasjon til å delta i nasjonalpark-/verneområdestyrer.
- Notat – styreleders muntlige innlegg på møte med KLD 21.01.25
- Notat – oppsummering av gruppediskusjoner på styreledersamling 21. januar 25
- Organisasjonskart - lokal forvaltning av store verneområder.

Fra: Aarstrand, Bjørnar <bjornar.aarstrand@statsforvalteren.no>
Sendt: 5. februar 2025 14:13
Til: Postmottak KLD
Emne: Innspill til prosess fra Lomsdal-Visten nasjonalpark, ref 23/2148

Det vises til deres brev med referanse 23/2148, og møte med verneområdestyrer i Norge den 21. januar 2025. Styret for Lomsdal-Visten nasjonalpark delte sine synspunkt muntlig i møtet. Under er punktene oppsummert.

- Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre har positiv erfaring med organiseringen slik den er i dag under Statsforvalteren. Dette skaper mulighet for både nettverk og faglig utvikling hos forvalter, og overlapping ved sykdom og vakanser i stillinger hos de ulike styrene i et fylket.
- Det er ikke et ønske fra Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre å ta rollen som arbeidsgiver.
- Samarbeidet med lokalt naturoppsyn (SNO) oppleves som godt. Oppsyn er invitert til møter med nasjonalparkstyret og prioriterer å møte.
- Samarbeid med besøkssenter kan bli bedre.
- Med bakgrunn i dette bør det heller være et hovedfokus på å ta tak i de områdene/styrene hvor det i dag er utfordringer enn å gjøre om på ordningen, som fungerer godt for mange.
- Det etterlyses også nasjonalparkkonferanse som arena for erfaringsutveksling mellom styrene.
- Styret for Lomsdal-Visten nasjonalpark stiller gjerne med ressurs for å sitte i en eventuell referansegruppe for det videre arbeidet.

Med vennlig hilsen/ heelsegh luvhtie

Bjørnar Aarstrand

Nasjonalparkfovalter

Lomsdal-Visten nasjonalpark/Njaarken vaarjelimmedajve

**Lomsdal-Visten
nasjonalparkstyre**

Telefon: 75 54 78 19

Mobil: 94 85 08 08

E-post: bjornar.aarstrand@statsforvalteren.no

Web: <https://lomsdalvisten.no/>

**Færder
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2076
3103 TØNSBERG

Besøksadresse
Grev Wedels gate 1
3111 Tønsberg

Kontakt
Sentralbord: +47 33 37 10 00
Direkte: +47 33371177
sftvpost@statsforvalteren.no
<https://nasjonalparkstyre.no/ferder>

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Anne Sjømæling

Vår ref. 2024/13671-0 432.3

Dykkar ref.

Dato 06.02.2025

Innspill til Utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Færder nasjonalparkstyre

Færder nasjonalparkstyre viser til brev fra KLD av 5. desember og til digitalt innspillsmøte avholdt 21. januar 2025.

I møtet ble styrene oppfordret til å sende inn sine kommentarer skriftlig. Vedlagt ligger en oppsummering fra Færder nasjonalparkstyre.

Med hilsen

Anne Sjømæling
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Høringsuttalelse/innspill fra Færder nasjonalparkstyre.

Utredning av organisering av verneområdeforvaltere.

Færder nasjonalparkstyre vil få komme med følgende innspill til Utredning av organisering av verneområdeforvaltere.

Styret i Færder nasjonalpark er ikke imot at det gjennomføres en utredning av organisering av verneområdeforvaltere, men vil samtidig få gi uttrykk for at dagens organisering på mange områder fungerer godt, og ønsker ikke en organisering som svekker lokal forankring.

Organisering.

Dagens organisering med lokalt forankret nasjonalparkforvalter bidrar til en effektiv bruk av forvalters ressurser på oppdrag ute i nasjonalparken og administrative oppgaver. Vi vil fraråde en organisering som gir økt avstand til arbeidsgiver/beslutningstaker, som trolig vil kreve mer bruk av forvalters tid til å opprettholde kontakt med en arbeidsgiver som enten er samlet for et større geografisk område, lagt til Miljødirektoratet, eller en egen avdeling.

En styrke ved dagens organisering er et svært godt fungerende lokalt knutepunkt for Færder nasjonalpark, for Statens naturoppsyn (både i forhold til oppdrag og tilsyn), Nasjonalparksenter, Skjærgårdstjenesten, kommunen og andre aktuelle samarbeidspartnere. Nettverket har jevnlig møter, hvor forvalter innkaller.

Fagmiljø.

For å styrke fagmiljøet, vil vi foreslå at det opprettes et formelt samarbeidsforum for forvaltere av marine nasjonalparker. Forvalterne i Færder, Ytre Hvaler, Jomfruland og Raet har i dag et uformelt samarbeid om problemstillinger og erfaringsutveksling.

Det er forvaltere som i stor grad arbeider med de samme problemstillinger.

Personalansvar.

Styret ønsker ikke at personalansvaret skal overføres til nasjonalparkstyret, men at det opprettholdes hos statsforvalter. Styret registrerer et godt samarbeid med Statsforvalteren i Vestfold og Telemark v/miljødirektøren, og at det blir gitt god veiledning ved behov.

En svakhet i dagens organisering er at styret ikke har en formell rolle i arbeidet med evaluering av nasjonalparkforvalter. Dette kan løses ved en møteplass for nasjonalparkens styreleder og personalansvarlige hos statsforvalter.

Besøkssenter.

Besøkssenter og nasjonalparken har i dag egne styrer, som har ansvar for å utarbeide strategi- og handlingsplaner, uten at det er et formelt samarbeide om felles tiltak.

I dag fungerer informasjonsutveksling mellom styrene ved at forvalter i Færder nasjonalpark, og daglig leder av Besøkssenter Færder nasjonalpark, er gitt observatørstatus i styremøtene.

Vi vil foreslå som tiltak, at det legges opp til gjensidig representasjon av et styremedlem i de to styrene for å sikre arbeide mot felles mål.

Styret i Færder nasjonalpark har tro på en bred forankring av en eventuell utredning, og stiller gjerne med ressurser i en eventuell referansegruppe.

Færder 06.02.2025

Færder nasjonalparkstyre

Tom Mello

styreleder

**Seiland/Sievju
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Statsforvalteren i Troms og
Finnmark
9815 Vadsø

Besøksadresse
Havneveien 24
9515 Alta

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 41 43 44 01
sftfpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/seiland>

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Ingunn Ims Vistnes

Vår ref. 2024/11916-0 432.3

Deres ref. 23/2148

Dato 06.02.2025

Organisering av verneområdeforvalterne - innspill fra Seiland/Sievju nasjonalparkstyre

Vi viser til brev fra KLD 5. desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvalterne, samt Teams-møte om samme sak 21. januar 2025. Seiland nasjonalparkstyre ønsker en utredning velkommen. Dagens organisering er en hybridløsning som ikke fungerer optimalt. Enten man velger å bli hos Statsforvalteren eller velger en ny løsning, vil det være opplagte rom for forbedringer.

Seiland nasjonalpark har én nasjonalparkforvalter som siden 2021 har vært samlokalisert med SNO i Alta. Samlokaliseringen fungerer svært godt. Arbeidsgiveransvaret ligger hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark, som er lokalisert i Vadsø og Tromsø. Nasjonalparkforvalteren har jevnlig kontakt med sine kollegaer i Troms og Finnmark gjennom Teams-møter hver 3. uke og et årlig treff. Kontakten med statsforvalteren er sjeldnere, men oppleves stort sett som tilstrekkelig.

Fordeler med å være tilknyttet statsforvalteren:

- Faglig kontakt med miljøavdelingen som forvalter de små verneområdene i fylket og jobber med relaterte saker.
- Statsforvalteren er tydelig på at de ikke disponerer forvalterens arbeidstid. De kan spørre styret dersom de trenger bistand fra forvalterne i enkeltsaker, og styret kan da vurdere om forvalter har kapasitet. Dette fungerer etter vårt syn greit.

Ulemper med å være tilknyttet statsforvalteren:

- Det er vanskelig for publikum å se forskjell på styret og statsforvalteren, all den tid vi har mailadresse og avsenderadresse hos statsforvalteren.
- Forvalterne bruker en del tid på obligatoriske møter og prosesser hos Statsforvalteren som ikke er relevant for deres arbeidshverdag
- Statsforvalteren er svært underbemannet. Hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark er det i dag én stilling som har arbeidsgiveransvar for 13 verneområdeforvaltere samt 4 ansatte hos statsforvalteren, i tillegg til at vedkommende er seksjonsleder og har faglig ansvar for verneområdeforvaltningen hos statsforvalteren. Denne

arbeidsmengden tilsier langt mer enn full stilling. Ved tidkrevende saker som arbeidsmiljøsaker, sykemeldinger og ansettelsesprosesser vil mange andre oppgaver nødvendigvis bli nedprioritert.

Styrene må fortsatt disponere forvalternes arbeidstid. Vi vil presisere at vi ikke vil godta en endring i retning av at andre enn styret disponerer forvalterens arbeidstid. Det er styret som kjenner de lokale forholdene og vet hva som er viktig å prioritere. Forvalterens arbeidsmengde kan ikke måles ut fra å telle antall enkeltsaker, slik det ble gjort i evalueringen fra Nordlandsforskning i 2020. Forvalterens arbeidsmengde bestemmes også ut fra om man har andre å støtte seg på, som nasjonalparksenter og SNO, og om hvor mye tid man må bruke på kontakt med andre myndigheter og brukere av området for å sikre en god forvaltning. For Seiland sin del har vi ikke nasjonalparksenter, og det medfører at forvalter har eneansvar for formidling (brosjyrer, hjemmeside osv) og kontakt med besøkende. Slike forhold fanges ikke opp når man teller enkeltsaker. Vi må fortsette dagens ordning der styret kan forespørres om å «låne ut» sin forvalter dersom det er behov i andre områder, men der det er styret som gjør denne vurderingen og har det siste ordet.

Forvaltere med i referansegruppa. Vi mener at forvalterne også bør være representert i en referansegruppe, da det er deres arbeidshverdag som blir berørt. Det er videre viktig at alle landsdeler er representert i referansegruppa. Seiland nasjonalpark bidrar gjerne med forvalter og/eller styreleder i en referansegruppe.

Beholde nåværende ordning med økte ressurser til statsforvalteren. Av forslagene som KLD kommer med, mener vi at det enkleste og minst ressurskrevende vil være å fortsette med statsforvalterne som arbeidsgivere, gitt at de får økte ressurser til å følge opp forvalterne. Vi vil da kunne støtte oss på et faglig miljø som kjenner landsdelen.

Gjeninnføre årlige forvaltersamlinger. I tillegg bør det settes av midler til å samle forvalterne årlig. Da lokal forvaltning ble innført i 2011, arrangerte Miljødirektoratet i flere år en rekke samlinger for forvalterne. Dette skapte gode nettverk mellom forvalterne, som igjen førte til en mer helhetlig nasjonal forvaltning. De siste 7-8 årene har årlige forvaltersamlinger blitt erstattet av regionale samlinger, samt noen årlige samlinger der også styrene deltar og tar mye av oppmerksomheten. For å få best mulig forvaltning trenger vi å gjeninnføre årlige samlinger som er kun for forvalterne.

Mulig samling under Miljødirektoratet. Dersom man ønsker en sentralisering, er vi åpen for en løsning med et samlet arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet. Dette gitt at det ikke går på bekostning av styrenes disponering av forvalterens arbeidstid. En samlet organisasjon vil kunne gi bedre informasjonsflyt og kunnskapsdeling mellom forvalterne i hele landet, og trolig også en mer helhetlig forvaltning. I dag har våre forvaltere liten kontakt med forvalterne utenfor Troms og Finnmark.

Vi mener det vil bli uheldige rolleblandinger dersom forvalterne skal være en avdeling under SNO.

Vi fraråder sterkt at styrene får arbeidsgiveransvar.

Bruk vår erfaring til å utvikle god forvaltningspraksis. Vi vil til slutt oppfordre Miljødirektoratet og KLD til å se på forvalterne og styrene som en ressurs, og ikke bare noen som skal styres og veiledes. Mange forvaltere og styrer har opparbeidet seg mye relevant erfaring og god forvaltningspraksis som kan være nyttig både for andre forvalter og for direktoratet. Vi mener det er mye å hente på å bedre informasjonsflyten *oppover*, fra forvalterne til direktoratet. Statsforvalterne har i dag en mulighet til å komme med årlige tilbakemeldinger oppover i systemet til direktorat og departement, men vi har ikke noe liknende organisert system for forvalterne. Vi har få kanaler inn i direktoratet, og kommunikasjonen går i all hovedsak fra dem til oss. Manglende input fra verneområdestyrene er en opplagt begrensning for en god utvikling av verneområdeforvaltningen på landsbasis.

På vegne av Seiland/Sievju nasjonalparkstyre,

Pål Blix-Johansen
Fungerende styreleder

**Nasjonalparkstyret
for Reinheimen**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk Fjellsenter,
Brubakken 2, 2686 Lom
Norsk Tindesenter
Havnegata 2, 6300 Åndalsnes

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 61 26 62 04
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyret.no/reinheimen>

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Kristine Sørleie

Vår ref. 2024/13634-0 432.0

Dykkar ref. 23/2148

Dato 06.02.2025

Innspill - utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Nasjonalparkstyret for Reinheimen

Nasjonalparkstyret for Reinheimen viser til brev frå KLD 05.12.24, og innspelsmøte 21.januar der Statssekretær Kjersti Bjørnstad orienterte om bakgrunn for utgreiinga i tillegg til stutte innlegg frå dei ulike verneområdestyra. Både forvaltarar og styreleiar for Reinheimen deltok på møtet 21.januar, der styreleiar hadde eit stutt innlegg.

Nasjonalparkstyret for Reinheimen ser det som positivt at det blir lagt opp til både munnlege og skriftlege innspel frå dei ulike styra før miljødirektoratet får oppdraget. Teams møte 21.januar syner at dei ulike styra har eit stort engasjement for ei best mogleg organisering av arbeidsforholda til forvaltarane.

Nasjonalparkstyret for Reinheimen merker seg at det skal liggje til grunn ein føresetnad for utgreiinga at:

- nasjonalpark- og verneområdeforvalterne framleis skal sitte desentralisert nær verneområdet, i sterke lokale knutepunkt med solide fagmiljø.
- verneområdestyret sin faglege instruksjonsmyndigheit ovanfor forvaltarane blir ivareteke
- verneområdestyra blir involvert tett gjennom heile prosessen, og at styra blir invitert til oppstartsmøte
- det blir vurdert å etablere referansegruppe med representantar frå nokre utvalde styre som involverast i det fortløpande arbeidet, og at styra skal få høve til å gje sine synspunkt på eit eventuelt forslag til ny organisering før direktoratet sender si tilråding til departementet.

Sjølv om det er lagt opp til stor grad av involvering i oppstarten og undervegs i arbeidet, ønskjer Nasjonalparkstyret for Reinheimen likevel å gje eit skriftleg innspel til arbeidet.

Reinheimen er den tredje største nasjonalparken i Noreg, der leveområde for villrein i eit villmarksprega høgfjellsområde er hovudformålet med vernet. I tillegg er 6 store landskapsvernområde og 5 naturreservat knytt til Reinheimen området, som dekker 6 kommunar og fylka Innlandet og Møre og Romsdal. Det er to forvaltarar som utgjer sekretariatet i dag. Forvaltarane er tilsett hjå statsforvaltaren i Innlandet, men er lokalisert i kvart sitt lokale knutepunkt på kvar si side av det store verneområde. Lokalisering av forvaltarane har vore ei stor politisk sak i Reinheimen, som resulterte i at det vart tilsett berre ein forvaltar for Reinheimen i 2014, med kontorstad på Norsk fjellsenter i Lom. Det var stort arbeidspress med berre ein forvaltar i Reinheimen, med mange enkeltsaker og oppfølging av tiltak, prosjekt og lokale brukarinteresser knytt til områda. Nasjonalparkstyret gjorde derfor

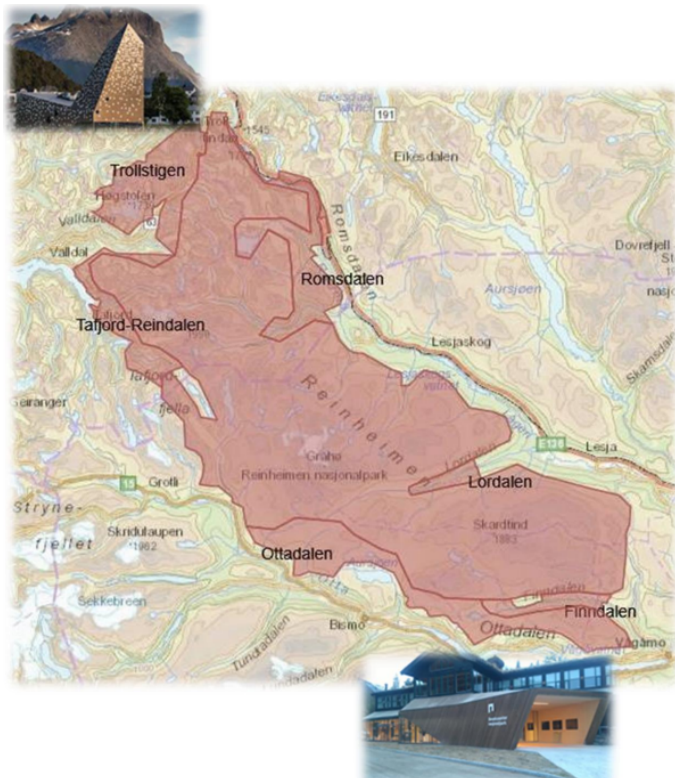
Nasjonalpark	Reinheimen
Naturreservat	Brettingsmoen
Landskapsvernområde	Tafjorden-Reindalen, Trollstigen, Romsdalen, Lordalen, Finndalen, Ottadalen

vedtak 12.09.14 om å søke klima- og miljødepartementet (KLD) om at det vert sett av tilstrekkelege midlar til å styrke den administrative ressursen for Reinheimen nasjonalpark. Saka vart sendt KLD og miljødirektoratet, og styreleiar hadde i tillegg hadde i tillegg samtale med dåverande Klima- og miljøminister Tine Sundtoft om behovet. I 2016 vart det sett av midlar på statsbudsjettet til nye forvaltarstillingar der ein av dei vart tildelt Reinheimen. Frå mars 2017 vart sekretariatet i Reinheimen utvida med ein stilling til, og ekstra forvaltar i Reinheimen vart tilsett hjå fylkesmannen i Møre og Romsdal med kontor på Norsk tindesenter i Åndalsnes.

Tilsetting av nasjonalparkforvaltarane i kvart sitt fylke fungerte ikkje så godt i Reinheimen, og i 2020 slutta forvaltar tilsett hjå fylkesmannen i Møre og Romsdal, og styrevedtektene vart endra slik at fylkesmannen i Innlandet tok over arbeidsgjevaransvaret for begge forvaltarane i Reinheimen. I 2020 ble ein ny forvaltar tilsett hjå statsforvalteren i Innlandet men med kontorstad på Norsk tindesenter i Åndalsnes.

Statsforvalteren i Innlandet som arbeidsgjevar for dei to forvaltarane i Reinheimen fungerer no godt, og kontorplasseringa i kvart sitt lokale knutepunkt på kvar side av verneområda er også ei god løysning for Reinheimen området. Norsk fjellsenter og Norsk tindesenter er begge autoriserte besøkssenter med relevante fagmiljø, lokalisert tett på dei store verneområda og ligg i kvar sine tettstader med god infrastruktur og aktive nærings- og reiselivsverksemdar.

Reinheimen – området med geografisk plassering av forvaltningsknutepunkta; Norsk fjellsenter i Lom og Norsk Tindesenter på Åndalsnes.

Rollefordeling mellom statsforvaltar og styre når det gjeld personalforvaltning/dagleg leiing/styring

Departementet oppfatar at rollefordeling mellom statsforvaltar og styre når det gjeld personalforvaltning/dagleg leiing/styring framleis kan vera krevjande for enkelt område. Dette gjeld ikkje alle statsforvaltarane. Hjå statsforvaltaren i Innlandet har rollefordelinga fungert svert godt, og styreleiar har også fått høve til å delta på t.d. medarbeidersamtalar, og er teke med på råd dersom det er aktuelt å nytte forvaltar til oppgåver i andre verneområde eller andre oppgåver hjå statsforvaltaren. Roller er også klargjort i stillingsinstruks for nasjonalparkforvaltarane og i styret sine vedtekter. For å tydeleggjera at forvaltarane representerer ulike verneområdestyre, kan ei enkel endring av e-post adressene til forvaltarane vera eit enkelt bidrag. Ei endring av e-post adressa frå fornamn.etternamn@statsforvalteren.no til fornamn.etternamn@verneområdenamn.no, kan ein gjera avsendaren tydlegare og unngå unødige rolleblending med statsforvaltaren.

Samhandling på tvers mellom forvaltarane for dei ulike verneområda.

Samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og meir einskapleg forvaltning, og departementet meiner at det i dag er ulik grad av samhandling på tvers mellom forvaltarane for dei ulike verneområda.

I Innlandet er det høg grad av kunnskapsdeling mellom forvaltarane på tvers av verneområda og mellom dei andre på enheten NV2, som jobbar med *naturmangfald og verneområde*. Forvaltarane i Innlandet har etablert fast «kaffeprat» kvar veke på Teams der eksterne forvaltarar i Trøndelag, Møre og Romsdal og Vestland har moglegheit til å delta. Møteforma er uformelle med låg terskel for å ta ordet, stille spørsmål og foreslå tema. Møteleiinga er organisert slik at den går på omgang mellom alle forvaltarane i gruppa, som no er på over 20 deltakarar. I møta deler vi felles problemstillingar, saker, felles uttaler mm. Det er og møte der vi inviterer eksterne til å presentere ulike fagtema, som t.d jurist hjå miljødirektoratet og andre. «Kaffepraten» i Innlandet bidreg til å styrke samhandlinga på tvers mellom verneområda, og ikkje minst stimulerer det til innsats, motivasjon og trivsel for den einskilde forvaltar.

Departementet ønskjer å gje Miljødirektoratet i oppdrag å gå igjennom organiseringa av verneområde- og nasjonalparkforvaltarane, og utgreie ev. endra organisering med mål om å styrke forvaltninga av verneområde

Nasjonalparkstyret for Reinheimen vil presisere at for verneområde- og nasjonalparkforvaltarane tilsett hjå statsforvaltaren i Innlandet fungerer organiseringa serdeles godt i dag, men den kan sjølvstendig vidareutviklast og styrkast.

For å vidareutvikle organiseringa for ein betre samhandling på tvers av fylka kan t.d. Statsforvalteren i Innlandet bli styrka gjennom å tildelast ei tydlegare leiande rolle for fagmiljøet av verneområde- nasjonalparkforvaltarane. Rolla som nasjonalparkforvaltar stiller store krav til sjølvstendigheit og evne til å kommunisere med politikarar, publikum og offentlege aktørar. Men det kan vera tenleg å vurdere ein eigen teamleiar som fagdirektør for nasjonalparkforvaltarane hjå statsforvaltarane, der forvaltarane er ei stor gruppe og det er behov for koordinering. Ein koordinerande fagdirektør vil kunne styrke forvaltninga av verneområde, for ei betre koordinering, styrke dagleg leiing, organisering av arbeidsoppgåver, handtering av roller og gje meir heilskapleg forvaltning mellom verneområde.

Alternativer til dagens ordning

Fagleg nettverk og god lokal forankring i eit relevant arbeids- og fagmiljø er ei føresetnad for verneområde og nasjonalparkforvaltarane si rolle. Av dei alternativa som departementet har skissert, meiner Nasjonalparkstyret at å «*samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere*» er mest relevant å byggje vidare på.

Å samle arbeidsgjevaransvaret hjå miljødirektoratet vil kunne svekke den lokale/regionale forankringa, og er lite hensiktsmessig. Ei underavdeling i SNO vil kunne føre til ei uheldig rolleblanding og synest ikkje å vera aktuell. Ei overføring til kvart enkelt styre vil gjere drifta unødig komplisert og ustabil da styra er valde for 4 år av gongen, og er heller ikkje aktuelt.

Proessen:

Det er svært bra at departementet legg opp til å involvere verneområdestyra tett gjennom heile prosessen, og at det bør etablerast ei referansegruppe.

I ei referansegruppe er det naturleg at også verneområde- og nasjonalparkforvaltarane er representert frå utvalde verneområde. I over 20 år med lokal forvaltning, er det mogleg å få med styremedlemmer og forvaltarar som har vore med i starten da forvaltningsordninga vart etablert. Det er også viktig at referansegruppe også blir representert med både erfarne og nye forvaltarar.

I tillegg bør referansegruppa også ha med representantar frå dei mest leiande og sentrale forvaltningsknutepunkta, som t.d. Norsk fjellsenter, andre besøkssenter, Villreinsenteret, kommunar mv. der fleire forvaltarar er lokalisert.

Avslutningsvis vil Nasjonalparkstyret for Reinheimen presisere at utfordringsbilete ikkje gjeld for alle verneområda. I Innlandet er rollane klargjort gjennom lang erfaring med forvaltning av store verneområda, og arbeidsgjevaransvar for mange forvaltarstillingar. Det er også gjennom praksis utvikla og etablert ein høy grad av kunnskapsdeling på tvers av verneområda der forvaltarar i andre fylke vert invitert inn til å delta. Dette er viktig å byggje vidare på som kan overførast til andre områder. I Reinheimen fungerer organiseringa av forvaltarane så godt at det ikkje vil vera behov for store endringar. I Teams møtet 21.januar formulerte styreleiaren for Jostedalsbreen NP behovet for ei utgreiing på ein treffande måte:

- gjennom ei utgreiing kan ein snu på nokre steinar, men ein treng ikkje grave opp hele steingjerdet -

Med helsing

Kristine Sørli
nasjonalparkforvaltar

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift

Kopi til:
Miljødirektoratet
Statsforvalteren i Innlandet Hovedkontor

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Eli Grete Nisja

Vår ref. 2024/14550-4 432.3

Deres ref. 23/2148

Dato 06.02.2025

Innspill - Nasjonalparkstyret for Forollhogna - Utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Vi viser til departementets brev av 5.desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvaltere, samt Teamsmøte 21. januar 2025 hvor det ble gitt muntlige innspill fra verneområde-/nasjonalparkstyrene. Det ble i avslutningen av dette Teamsmøtet gitt en mulighet til å gi skriftlige innspill i saken innen 10. februar.

Nasjonalparkstyret for Forollhogna behandlet denne saken som styresak 2/2025 i møte 4. februar 2025 og gjorde et enstemmig **vedtak om følgende innspill til utredningen**:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ønsker å fortsette med dagens organisering gjennom Statsforvalteren, men det er helt nødvendig med noen forbedringer i strukturen. Dette gjelder særlig for å tydeliggjøre Nasjonalparkstyret overfor sender/mottaker av henvendelser og tydeliggjøre roller.

Tydelig avsender/mottak:

Det er et tydelig behov for et eget organisasjonsnummer for det enkelte styre. Slik det er i dag kommer all post inn og all utgående post fra Statsforvalteren i Trøndelag, noe som skaper forvirring og kan gi konsekvenser som at høringsdokumenter ikke kommer til Nasjonalparkstyret o.l. Med eget organisasjonsnummer mener vi det vil tydeliggjøre vårt arbeid og vår dialog ut med kommuner og brukere. Det er viktig for oss at meldinger og informasjon fra nasjonalparkstyret kommer tydelig frem og ikke kan misoppfattes, som i dag, med at alt kommer fra Statsforvalteren.

Tydeliggjøring av roller:

Styret ser et klart behov for å tydeliggjøre Statsforvalterens rolle opp imot styreleder og styret. Styret har sitt oppdrag fra Miljødirektoratet og her mener vi direktoratet må ta et

en større og tydeligere rolle angående veiledning, kompetanseheving og kursing overfor både styret og forvaltere. Det har over tid vært få møtepunkter og kompetansehevende tiltak, samtidig som vi over tid har hatt store utskiftninger blant forvaltere og styremedlemmer. Dette sammen med nye og skjerpede krav krever at direktoratet tar en tydelig rolle og har klare planer for kompetansetiltak.

Klagesaker:

Nasjonalparkstyret ser det nødvendig at i direktoratet bør har raskere klagebehandling enn dagens praksis. Med en god lokal forvaltning har vi tett oppfølging av saker, men det er utfordrende med den lange klagesaksbehandling.

Styrking av fagmiljø:

For å sikre en mer lik og helhetlig forvaltning av verneområdene er vi positive til forslaget om å styrke fagmiljøene ved å samle organiseringen på færre statsforvaltere. Det vil kunne gi muligheter for sterkere sekretariat og mindre sårbarhet ved endringer forvaltere og nye styrer. Dette kan også gi nye muligheter med tanke på fellesfunksjoner, eksempelvis informasjonsarbeid.

Vi ser det som uheldig å legge organiseringen under Miljødirektoratet – da det også er en klageinstans – og det er viktig med en lokal forvaltning – og da blir direktoratet for langt unna det lokale perspektivet.

Likeså er det problematisk å gå for en organisering av arbeidsgiveransvaret til styrene/styreleder. Ofte er det ordførere i disse rollene, som kan skiftes ut hvert fjerde år. Erfaringsmessig har ordførere liten ekstra tid til et ekstra arbeidsgiveransvar - som innebærer personalansvar med de pliktene det medfører.

Konklusjon: *se på ordning med færre statsforvaltere – men at organiseringen bør ligge der – med forbedringspunkter. Og at forvalterne selv må få en tydelig stemme inn i utredningen. Styrene åpenbart.*

Med hilsen

Eli Grete Nisja
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

**Rondane-Dovre
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk Villreinsenter Nord
Hjerkinnhusvegen 33
2661 Hjerkin

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 911 61 458
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/rondane-dovre>

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Trond Stensby

Vår ref. 2024/13629-0 432.0

Deres ref.

Dato 06.02.2025

Vedtak Sak - uttalelse - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i møte 06.02.25 fattet vedtak i styresak 1/25, og avgitt slik uttalelse:

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre uttaler seg slik til brev frå Klima- og miljødepartementet, datert 05.12.24:

For å sikre brei folkeleg forståing for verneområdeforvaltning må ein ha dyktige og motiverte forvaltere, styremedlemmer med solid lokalkunnskap – alt basert på en oppdatert forvaltningsplan.

Saksforberedelsene er omfattende, og saksmengda er stor.

Det krev gode og effektive system forvaltarane kan vere ein del av (fagsystem, økonomi, arkiv – og ikkje minst likviditet), og det krev ein profesjonell arbeidsgjevar (rekruttering, lønn/personal, kompetanse, samlinger, oppfølging, m.m.)

Det at forvaltarane er tilsette hos Statsforvaltaren kan gi utfordringer, men det kan også alle andre opplista alternativ.

Dei siste åra har er ingen av våre styrevedtak påklaga av Statsforvaltaren, og i klager som går til direktoratet har styret fått medhald. Derfor tør vi påstå at vi er godt kalibrerte om ein modell som fungerer godt.

Rolleforståing er sjølvstekt sentralt, og bør nok prioriterast enda høgare framover, men vår konklusjon er at det er langt fleire fordelar enn ulemper ved modellen vi har i dag.

Utskrift av saksframlegget følger vedlagt.

Med hilsen

Trond Stensby
nasjonalparkforvalter

Nasjonalpark	Dovre, Rondane
Naturreservat	Flakktjøna, Grimsdalsmyrene, Hemmeldalen, Hovdsjømyrene, Kattuglehøi, Mesætermyre, Myldingi, Veslehjerkinnjønnin
Landskapsvernområde	Dørålen, Frydalen, Grimsdalen, Vesle Hjerkin

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Vedlegg:

1 Saksframlegg med vedtak

Kopi til:

Statsforvalteren i Innlandet Hovedkontor
Ingvild Skarsaune

Postboks 987 2604 LILLEHAMMER

Arkivsaksnummer: 2024/13629-7

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 22.01.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	1/2025	06.02.2025

Sak - uttalelse - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Innstilling fra forvalter

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre uttaler seg slik til brev frå Klima- og miljødepartementet, datert 05.12.24:

For å sikre brei folkeleg forståing for verneområdeforvaltning må ein ha dyktige og motiverte forvaltere, styremedlemmer med solid lokalkunnskap – alt basert på en oppdatert forvaltningsplan.

Saksforberedelsene er omfattende, og saksmengda er stor.

Det krev gode og effektive system forvaltarane kan vere ein del av (fagsystem, økonomi, arkiv – og ikkje minst likviditet), og det krev ein profesjonell arbeidsgjevar (rekruttering, lønn/personal, kompetanse, samlinger, oppfølging, m.m.)

Det at forvaltarane er tilsette hos Statsforvaltaren kan gi utfordringer, men det kan også alle andre opplista alternativ.

Dei siste åra har er ingen av våre styrevedtak påklaga av Statsforvaltaren, og i klager som går til direktoratet har styret fått medhald. Derfor tør vi påstå at vi er godt kalibrerte om ein modell som fungerer godt.

Rolleforståing er sjølv sagt sentralt, og bør nok prioriterast enda høgare framover, men vår konklusjon er at det er langt fleire fordelar enn ulemper ved modellen vi har i dag.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - 06.02.2025

Behandling

Enstemmig vedtatt som innstillingen fra nasjonalparkforvalteren, ved votering pr e-post:

Even Moen	23.01.25
Kristin Langtjernet	28.01.25

Eldri Siem	29.01.25
Thomas Hisdal Eriksen	29.01.25
Magne Vorkinn	29.01.25
Kristian Ulen	29.01.25
Kristin Teigen	29.01.25
Anne-Marie Olstad	03.02.25
Ole Tvette Muriteigen	06.02.25

Ikke mottatt e-post fra:

Ole Gustav Narud
Johannes Wahl Gran

Vedtak

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre uttaler seg slik til brev frå Klima- og miljødepartementet, datert 05.12.24:

For å sikre brei folkeleg forståing for verneområdeforvaltning må ein ha dyktige og motiverte forvaltere, styremedlemmer med solid lokalkunnskap – alt basert på en oppdatert forvaltningsplan.

Saksforberedelsene er omfattende, og saksmengda er stor.

Det krev gode og effektive system forvaltarane kan vere ein del av (fagsystem, økonomi, arkiv – og ikkje minst likviditet), og det krev ein profesjonell arbeidsgjevar (rekruttering, lønn/personal, kompetanse, samlinger, oppfølging, m.m.)

Det at forvaltarane er tilsette hos Statsforvaltaren kan gi utfordringer, men det kan også alle andre opplista alternativ.

Dei siste åra har er ingen av våre styrevedtak påklaga av Statsforvaltaren, og i klager som går til direktoratet har styret fått medhald. Derfor tør vi påstå at vi er godt kalibrerte om ein modell som fungerer godt.

Rolleforståing er sjølvsagt sentralt, og bør nok prioriterast enda høgare framover, men vår konklusjon er at det er langt fleire fordelar enn ulemper ved modellen vi har i dag.

Dokumenter i saken

Brev fra Klima- og miljødepartementet, datert 5. desember 2024.

Saksopplysninger

Vi har mottatt følgende **brev fra Klima- og miljødepartementet**, datert 05.12.24:

«Det er viktig for tilstanden i verneområdene at forvaltningen av dem fungerer godt. Verneområdeforvalterne er sentrale i forvaltningen av verneområdene gjennom rollen som sekretariater for verneområdestyrene. Det er i dag 68 verneområdeforvaltere fordelt på 49 styrever. Arbeidsgiveransvaret for forvalterne ligger hos statsforvalterne, mens de er underlagt styrene i spørsmål som gjelder verneområdeforvaltningen.

Klima- og miljødepartementet mener at det er behov for å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet tar sikte på å gi Miljødirektoratet et oppdrag om å gjennomføre en slik utredning.

Verneområdestyrene sitter på viktig og sentral kompetanse når det gjelder funksjonaliteten i dagens organisering av verneområdeforvalterne. Før departementet utformer et oppdrag til direktoratet, ønsker vi styrenes synspunkt på vurderingene av behovet for å gjennomgå organiseringen av verneområdeforvalterne og målene for en eventuell endret organisering (se nærmere redegjørelse nedenfor).

*Vi inviterer derfor til teams-møte **21. januar 2025 kl. 12-14**, der styrene er velkomne til å uttrykke sine syn, inkludert hva et oppdrag om en slik utredning bør inneholde. Møtet vil bli ledet av statssekretær Kjersti Bjørnstad. Av tidsmessige hensyn blir taletid i utgangspunktet satt til 2 minutter per styre. Eventuelle utdypende synspunkt kan ettersendes.*

*Vi ber om **påmelding innen 15. januar** i [dette påmeldingsskjemaet](#) slik at vi kan sende teams-lenke til de som ønsker å delta.*

Bakgrunn for oppdrag om gjennomgang av organisasjonsmessig tilknytning og øvrig organisering av verneområdeforvalterne

Da ordningen med lokalpolitisk sammensatte verneområdestyrever ble opprettet i 2010, ble det valgt en løsning der forvalterne ble ansatt hos den respektive statsforvalter for at forvalterne skulle ha tilknytning til et fagmiljø knyttet til naturforvaltning og verneområdeforvaltning.

Løsningen gir også tilgang til arkiv- og IKT-tjenester, og løser ulike personalforvaltningsoppgaver som lønn mv og håndtering av forvalters oppgaver ifbm. ulike typer fravær eller ved vakanser.

Riksrevisjonen gjorde i 2014 en undersøkelse av forvaltningen av nasjonalparker (Riksrevisjonens administrative rapport nr. 1 2014). Riksrevisjonen pekte der på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvalternes rolle og statsforvalterens rolle. Rapporten ble fulgt opp av KLD og Miljødirektoratet med bl.a. tydeliggjøring av vedtekter for verneområdestyrene og reviderte stillingsinstrukser for forvalterne.

Oppfølgingen er bl.a. omtalt i Prop. 1 S (2014-2015) s. 190, og i brev 8. september 2014 fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet. Departementet oppfatter likevel at rollefordelingen mellom statsforvalter og styre/styreleder når det gjelder personalforvaltning/daglig ledelse/styring fortsatt kan være krevende.

Forvaltningsmodellen med styrer ble evaluert i 2021. Evalueringen konkluderte med at forvaltningsmodellen – totalt sett – ikke ser ut til å ha styrket ivaretagelsen av verneverdiene, men trolig heller ikke svekket dem. Evalueringen viser at ordningen med lokalpolitisk sammensatte verneområdestyrer i all hovedsak fungerer godt. Klima- og miljødepartementet har i Prop. 1 S (2023-2024) uttalt at modellen skal videreføres, men at det er aktuelt å se på visse tiltak for å forbedre forvaltningen.

Statsforvalterne oppgir at de bruker mye tid på personalmessig og administrativ oppfølging av forvalterne. Det er stor variasjon i arbeidsmengde knyttet til det enkelte verneområde og verneområdestyre. Antall forvaltere pr. styre er differensiert, men det er likevel ujevn belastning mellom de enkelte forvalterstillingene. Statsforvalters begrensede styringsmuligheter gir liten fleksibilitet mellom forvalterne og få muligheter til å utjevne arbeidsbelastningen. Ved sykefravær, permisjoner og vakanser øker skjevfordelingen.

Det er i dag, etter det departementet er kjent med, ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Slik samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og mer enhetlig forvaltningspraksis.

Departementet ønsker derfor, gjennom et oppdrag til Miljødirektoratet, å gjennomgå den organisasjonsmessig tilknytningen og øvrig organiseringen verneområdeforvalterne, og utrede ev. endret organisering, med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene. Blant annet er det ønskelig å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør
- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne
- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga ulike ressursbehov mellom områder
- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
- bedre håndtering av rollefordeling
- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn
- tettere samarbeid med besøkssentrene
- bedre fungerende knutepunkter

Departementet mener at en utredning av endret organisering må omfatte flere alternativer i tillegg til dagens ordning, blant annet:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv,

lønn osv) håndteres av direktoratet

- *overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.*

Det skal være en forutsetning for utredningen at nasjonalpark- og verneområdeforvalterne fortsatt skal sitte desentralisert nær verneområder. Det er et mål å ha sterke lokale knutepunkter med solide fagmiljøer, og departementet ønsker å presisere i oppdraget at direktoratet også kan foreslå relokalisering av forvalterstillinger for å bygge opp under dette, jf. Meld. St. 35 (2023-2024) kapittel 6.3.3.

Det er også en forutsetning at utredningen ivaretar verneområdestyrets faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne, slik at det er vernestyret som avgjør overordnede spørsmål knyttet til forvaltning av det enkelte område, eksempelvis prioritering mellom større overordnede oppgaver m.v.

Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene involveres tett gjennom hele prosessen. Departementet tar derfor sikte på å presisere i oppdragsbrevet at styrene skal inviteres til et oppstartsmøte, at det bør etableres en referansegruppe med representanter fra noen utvalgte styrer som involveres i det fortløpende arbeidet, og at styrene skal få anledning til å avgi sine synspunkt på et eventuelt forslag til ny organisering før direktoratet sender sin tilråding til departementet.»

Styreleder Ole Tvette Muriteigen deltok på møte med KLD 21.01.25. Han har etter møtet kommet med et innspill til sekretariatet:

Viser til møte i regi av KLD i dag.

Det ble satt frist for eventuelle skriftlige innspill til 10. februar.

Innspillet bør forankres i AU eller styret (best). Kan sikkert skje via e-post.

Hva tror dere?

Kopierer inn innlegget mitt nedenfor.

Mvh OleTM

Utgreiing av organisering av verneområdeforvaltere 21. januar 2025

For å sikre brei folkeleg forståing for verneområdeforvaltning må ein ha dyktige og motiverte forvaltere, styremedlemmer med solid lokalkunnskap – alt basert på oppdatert forvaltningsplan.

Saksforberedelsene er omfattende, og saksmengda er stor.

Det krev gode og effektive system forvaltarane kan vere ein del av (fagsystem, økonomi, arkiv – og ikkje minst likviditet), og det krev ein profesjonell arbeidsgjevar (rekruttering, lønn/personal, kompetanse, samlinger, oppfølging, m.m.)

(...fekk m.a. delta i den siste rekrutteringsprosessen vi hadde. Svært nyttig...).

Det at forvaltarane er tilsette hos Statsforvaltaren kan gi utfordringer, men det kan også alle andre opplista alternativ.

Dei siste åra har er ingen av våre styrevedtak påklaga av Statsforvaltar, og i klager som går til direktoratet har styret fått medhald. Derfor tør vi påstå at vi er godt kalibrerte om ein modell som fungerer godt.

Rolleforståing er sjølvsagt sentralt, og bør nok prioriterast enda høgare framover, men min konklusjoner at det er langt fleire fordelar enn ulemper ved modellen vi har i dag.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

I brev av 6. juni 2013 fra Miljøverndepartementet ble forvaltningsmyndigheten for Hemmeldalen naturreservat også delegert til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Vedtekter for nasjonalparkstyret

4. Nasjonalpark-/verneområdestyrets sekretariat

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal ha et sekretariat som består av en eller flere nasjonalpark-/verneområdeforvaltere.

Nasjonalpark-/verneområdeforvalter(e) ansettes av Statsforvalteren.

Ansettelsen skjer etter egen instruks for ansettelse av nasjonalpark /verneområdeforvalter utarbeidet av Klima- og miljødepartementet, og i dialog med styret.

Nasjonalpark-/verneområdeforvalteren er underlagt styret i forvaltningen av verneområdet.

Statsforvalteren har personal- og administrativt ansvar for nasjonalpark-/verneområdeforvalteren. Ved permisjon, langtidsfravær, eller der forvalter varsler om fratredelse fra sin stilling, skal Statsforvalteren i dialog med styret komme til enighet om hvordan forvalters arbeidsoppgaver skal løses inntil forvalter er tilbake, eller ny forvalter er ansatt.

Nasjonalpark-/verneområdestyret disponerer forvalterens arbeidstid.

Vurdering

Sekretariatet for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre er meget godt tilfreds med hvordan stillingene som nasjonalparkforvaltere er organisert, med Statsforvalteren i Innlandet som arbeidsgiver og at vi ellers *«er underlagt styret i forvaltningen av verneområdet»*. Videre at det er nasjonalparkstyret som disponerer forvalterens arbeidstid.

Som ansatte hos Statsforvalteren i Innlandet har vi tilgang til fagsystemer som er helt avgjørende for at vi skal kunne drive en kunnskapsbasert og effektiv forvaltning:

- Arkiv, journalføring, møtemodul, GIS og andre fagsystem
- Økonomi- og lønnssystemet.

Andre ansatte knyttet til disse systemene yter en stor og god innsats når det gjelder oppfølging og veiledning av våre oppgaver.

Tilknytningen til statsforvalteren sikrer likviditet gjennom hele året for anskaffelse av varer og tjenester.

Arbeidsgiverrollen er godt og profesjonelt ivaretatt.

Sekretariatet slutter seg derfor til innspillet fra styreleder, og innstiller på at den blir gitt som nasjonalparkstyrets uttalelse i saken.

Innspill til organisering for verneområder

Vi representerer verneområdet Blåfjella, Skjækerfjella og Lierne nasjonalpark. Disse områdene har blitt ivaretatt gjennom lokal forvaltning lenge før nasjonalparkene ble opprettet, og formalisert gjennom et naturforvaltningsråd i 1988. Store deler av våre verneområder er statsallmenning, og her har fjellstyrene en svært viktig rolle. Den rollen må fremheves og understøttes på lik linje med SNO i videre prosess.

Våre verneområder er organisert med utgangspunkt i Lierne nasjonalparksenter som forvaltningsknutepunkt, hvor forvaltere, Fjellstyrene i Lierne, SNO og besøkssenter/informasjonsenter sitter samlokalisert. Dette er i tråd med den skisserte modellen fra departementet. Slike fagmiljø har stor verdi for både ansatte, verneområdene og for oss beslutningstakere. Viktig at dette ikke bare opprettholdes, men styrkes og videreutvikles. En slik organisering bør etterstrebes for alle i videre arbeid med organisering.

Så er modellen med lokal forvaltning et suksesskriterium - ikke minst for forankring, eierskap og lokal aksept. En evt omorganisering må ikke føre til at forvaltere eller beslutningsmyndigheten sentraliseres.

Våre forvaltere kjenner seg godt igjen i noen av de utfordringene som skisseres i dagens organisering. Deres rolle kan ofte misoppfattes eller oppleves noe uklar. At de formelt er ansatt hos SFTL, men får arbeidsinstruks og -føringer fra nasjonalparkstyret, kan være uklart for allmenheten. Leddet med daglig ledelse og oppfølging som man er vant til fra andre jobber forsvinner, men det ligger jo også i stillingens natur. Den krever imidlertid stor grad av selvstendighet.

Våre forvaltere har som nevnt et stort fagmiljø rundt seg, men det er ved flere anledninger spilt inn behov for seksjonsledere for den enkelte statsforvalter. Dette og ville helt klart vært en stor støtte til forvalterne, i form av større faglig oppfølging, juridisk veiledning og styrket samhandling/dialog mellom verneområdene. Man kunne også fått effektiviseringsgevinster ved at «fellesoppgaver» som gjelder alle verneområder håndteres av en seksjonsleder, kontra at alle forvaltere selv må håndtere det hver for seg.

Så er vi skeptiske til en løsning der man samler arbeidsgiveransvaret til bare et utvalg statsforvaltere - Da risikerer man at statsforvalter legger for mange premisser uten tilstrekkelig lokalkunnskap.

Som oppsummering er vi positive til en gjennomgang av ordningen. Vi mener det er listet opp gode målsetninger, og vi er positive til å se på effektivisering av arbeidet gjennom økt fleksibilitet rundt arbeidsoppgaver og oppgavefordeling.

For oss er det avgjørende å opprettholde størst mulig lokalkunnskap i alle forvaltning- og beslutningsledd. Så ønsker vi innspill og tett involvering i prosessen.

Med vennlig hilsen

Nasjonalparkstyret for Blåfjella-Skjækerfjella og Lierne nasjonalparker

**Verneområdestyret
for Lyngsalpan
landskapsvernområde**

Besøksadresse
Strandveien 17
9060 Lyngseidet

Postadresse
Postboks 700
9815 Vadsø

Kontakt
Sentralbord +47 78 95 03 00
Direkte 77642218+47 90 93 08 02
fmrtrds@fylkesmannen.no

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Oddrun Merete Skjemstad

Vår ref. 2024/11923 - 432.2

Dato 04.02.2025

Tilbakemelding angående utredning av organisering av verneområdeforvaltere – Lyngsalpan verneområdestyre

Viser til brev av 5. desember 2024 (ref 23/2148-), samt møte 21. januar 2025. Lyngsalpan verneområdestyre kommer her med sine synspunkt i saken.

Lyngsalpan verneområdestyre forvalter i tillegg til Lyngsalpan landskapsvernområde, et landskapsvernområde med dyrelivsfredning og fire naturreservat. Det er to forvaltere knyttet til verneområdestyret. Forvalterne deler vi med Nordkvaløya-Rebbernesøya verneområdestyre, som forvalter et landskapsvernområde, et marint verneområde og fem naturreservat. Dette gjør at våre forvaltere har til sammen ansvar for 13 verneområder.

Lyngsalpan verneområdestyre forstår problemstillingen, og ønsker en vurdering av dagens ordning velkommen for å kunne se om en organisering av verneområdeforvalterne kan gjøres på en bedre måte.

Vi ser at enkelte statsforvaltere har større arbeidsbelastning enn andre. Statsforvalteren i Troms og Finnmark har 13 nasjonalpark- og verneområdestyrer, og snart også 13 forvaltere. Dette medfører arbeidsgiveransvaret for 13 forvaltere, og alt det innebærer i forhold til personal, arkiv, økonomi og øvrig oppfølging. Statsforvalteren opplever stadige nedskjæringer og nedbemanning, noe som fører til at de er overbelastet. Arbeidsgiveransvaret for forvalterne kommer på toppen av alt annet. Det er heller ikke lett å ha arbeidsgiveransvar samtidig som at de ikke har noen styringsrett over forvalterne sin arbeidstid. Dette ligger helt og holdent til styrene.

Forvalterne har en annerledes arbeidshverdag enn øvrige ansatte hos Statsforvalteren. Forvalterne sitter lokalt ute, nært områdene de forvalter. De skal kunne delta på møter og arrangementer i lokalmiljøet. De fleste møter og arrangementer foregår imidlertid på ettermiddags- og kveldstid, eller i helgene. Det er viktig at forvalterne har en mulighet for å kunne delta på dette for å forankre vernet lokalt, og for å holde en positiv relasjon med lokalbefolkningen. Dette er ikke så lett å få til med dagens ordning da alt arbeid etter kl. 15:30 skal skrives som overtid, og må godkjennes av personalleder. Dersom det ikke er budsjett for overtid, kan ikke forvalter delta. Arbeid i helger må også godkjennes, og søndager har ikke forvalter lov til å jobbe. Dette er en

innstramming som har kommet det siste året for oss i Troms og Finnmark (vet ikke hvordan dette praktiseres andre steder i landet). Tidligere kunne forvalter registrere arbeidstiden, og senere avspasere time for time uten å måtte be om lov først. Dette er noe en bør kunne se på uansett om det blir en omorganisering, eller ikke. Forvalterne må ha mulighet til å være til stede på det som skjer i lokalmiljøet ute å måtte få innhente tillatelse til arbeid utenfor ordinær arbeidstid. Forvalterne må også kunne ha mulighet å bruke flere dager ute i felt uten godkjenning fra Statsforvalteren dersom styret har gjort vedtak på dette. Kanskje kan man få en type ordning der forvalterne er unntatt arbeidstidsbestemmelsene slik at man får en mer fleksibel løsning.

Vi opplever at det er vanskelig for publikum å forstå skillet mellom verneområdestyrene og statsforvalteren. Mange tror at forvalterne representerer statsforvalteren. Dette forsterkes ved at forvalterne har e-postadresse@statsforvalteren.no. I tillegg er det slik at på alle vedtak som sendes ut fra saksbehandlingssystemet står det «melding fra Statsforvalteren». Det vil også kunne oppfattes som merkelig dersom statsforvalteren i neste omgang klager på vedtaket. Da ser det ut som at statsforvalteren klager på et vedtak de selv har sendt ut. Dette bør det være mulig å gjøre noe med slik at man unngår denne sammenblandingen. De store verneområdene som forvaltes av styrer bør kunne få eget domene og skilles klart ut fra statsforvalteren.

Lyngsalpan verneområdestyre ønsker ikke at arbeidsansvaret overføres til styrene. Dette vil bli en uforutsigbar arbeidshverdag for verneområdeforvalterne da det hvert andre år kan være utskiftninger i styret (i styrer der man har medlemmer valgt av Sametinget)

En underavdeling av SNO mener vi at heller ikke er optimalt da det også da vil være store muligheter for rolleblanding. Forvaltning og oppsyn bør være skilt.

Dersom det skal bli en annen organisering enn dagens, mener vi at en organisasjon med egen ledelse der fellestjenestene håndteres av miljødirektoratet er det beste. Ved en slik organisering vil alle forvalterne på landsbasis få like arbeidsvilkår, bedre samarbeidsmuligheter, og et sterkere faglig fellesskap med en felles ledelse. Her bør man i tilfelle også ha eget domene slik at det ikke blir en sammenblanding med Miljødirektoratet. Det må også være en forutsetning at forvalterne fortsatt skal sitte lokalt, og nært områdene de skal ha ansvar for. Det må også legges opp til flere samlinger slik at man blir kjent med kollegaene rundt om i landet, og får møte lederne sine fysisk. Det bør også i tilfelle være regionale avdelinger, med egne ledere, slik at det blir bedre oppfølging av den enkelte ansatte.

I tilfelle dagens ordning skal fortsette, må det utarbeides bedre retningslinjer slik at dette blir lettere både for statsforvalterne, forvalterne og styrene, og at det blir like arbeidsvilkår uansett hvor man er i landet. Statsforvalterne må få økte ressurser slik at forvalterne får god oppfølging, og kanskje bør verneområdeforvalterne ha egen leder. Det bør være minst

en årlig samling for forvalterne på landsbasis. Dette for å skape gode nettverk og en helhetlig nasjonal forvaltning. De nasjonale nasjonalparksamlingene for styrene og forvalterne bør også tas opp igjen. Det er viktig at også styrene får økt sin kompetanse, stolthet og forståelse oversitt oppdrag i egne områder, samt nettverk med politikere fra hele landet.

Lyngsalpan verneområdestyre mener at også representanter fra verneområdeforvalterne må delta i en referansegruppe for dette arbeidet. Lyngsalpan verneområdestyre deltar gjerne med styreleder og/eller forvalter.

Med vennlig hilsen

På vegne av Lyngsalpan verneområdestyre

Nils Einar Samuelsen
Styreleder

**Nærøyfjorden
verneområdestyre**

Postadresse
Nærøyfjorden verneområdestyre
Njøsavegen 2
6863 Leikanger

Besøksadresse
Fjordsenteret
5745 Aurland

Kontakt
Sentralbord: +47 57 64 30 00
Direkte: +47 5764 3129
sfvlpost@statsforvalteren.no
sfvlpost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/naroyfjorden

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Sakshandsamar Anbjørg Nornes

Vår ref. 2024/18199-0 432.0

Dykkar ref.

Dato 23.01.2025

Innspel frå Nærøyfjorden verneområdestyre og Stølsheimen verneområdestyre - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Nærøyfjorden verneområdestyre og Stølsheimen verneområdestyre hadde felles innspel under teams-møtet med KLD 21. januar, og sender dette felles innspelet i etterkant. Desse to styra har samsnakka og har felles oppfatning av organiseringa av verneområdeforvaltarar.

Vi er godt nøgde med organiseringa slik den er i dag, og meiner den fungerer bra. Etter vår vurdering bør difor dagens organisering (nullalternativet) veljast vidare. Samtidig vil vi koma med fylgjande innspel på punkt som vi meiner er problematiske og bør forberast innanfor dagens organisering.

Meir robuste forvaltningsknutepunkt.

Ved vakansar, permisjonar og sjukemeldingar bør det vera betre moglegheit for samarbeid på tvers av forvaltningsknutepunkt og mellom verneområdestyre. Dei fleste forvaltningsknutepunkta har 1-2 forvaltarar, og er svært sårbare når nokon er borte frå jobb, eller arbeidsoppgåvene aukar.

Det bør vurderast felles administrasjon for fleire verneområdestyre for å gjera forvaltningsknutepunkta meir robuste.

Betre handtering av rolleforståing

Felles postmottak for verneområdestyra og Statsforvaltaren har ført til mistydingar om rolla til verneområdestyra. Det er også fleire døme på at post som skulle hatt adresse verneområdestyret vert adressert til Statsforvaltaren. Dette er vanskeleg for arkivtenesta å fange opp og legge på rett arkiv. Resultatet vert då at verneområdestyret ikkje får alle breva og søknadane dei skulle fått.

Rolleforståinga vert også vanskeleg når verneområdeforvaltarane har e-postadresse som sluttar med @statsforvalteren.no. Med denne e-postadressa er det vanskeleg for innbyggjarar i kommunane og andre brukarar å forstå at dei kommuniserer med verneområdestyret. Det fører til at lokal forvaltning vert mindre synleg. Uklar rolleforståing er også uheldig med tanke på at statsforvaltaren er klageinstans for vedtak fatta i verneområdestyret.

**Nærøyfjorden
verneområdestyre**

Med helsing

Kjell Bøe Bjørgum
leiar Nærøyfjorden verneområdestyre

Marta Sofie Vange
leiar Stølsheimen verneområdestyre

Anbjørg Nornes
verneområdeforvaltar / sekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent

**Breheimen
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Skjåk utmarkssenter (v/Skjåk
Almenning), 2690 Skjåk og
Luster kommune,
Kommunehuset, 6868 Gaupne

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 61 26 62 10
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/breheimen>

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Stein Magne Grevrusten

Vår ref. 2024/13637-0 432.0

Dykkar ref. 23/2148

Dato 08.01.2025

Utredning av organisering av verneområdeforvaltare – uttale frå Breheimen nasjonalparkstyre

I brev datert 5. desember 2024 skriv Klima- og miljødepartementet (KLD) at det er behov for å sjå nærare på korleis verneområdeforvaltarane bør vere organiserte for å sikre best mogleg forvaltning av verneområda. KLD tek sikte på å gje Miljødirektoratet eit oppdrag om å gjennomføre ei slik utgreiing. KLD har i denne samanhengen invitert nasjonalparkstyra til møte på teams den 21. januar, der nasjonalparkstyra er velkomne til å uttrykke sitt syn på organiseringa av verneområdeforvaltarar.

Bakgrunn

KLD skriv at da ordninga med lokalpolitisk samansette verneområdestyrer vart oppretta i 2010, vart det vald ei løysing der forvaltarane vart tilsette hjå den respektive Statsforvaltaren for at forvaltarane skulle ha tilknytning til eit fagmiljø knytt til naturforvaltning og verneområdeforvaltning. Løysinga gjev òg tilgang til arkiv- og IKT-tenester og løysar ulike personalforvaltingsoppgåver som løn osv. og handtering av forvaltar sine oppgåver i samband med ulike typar fråvær eller ved vakanse.

KLD skriv at Riksrevisjonen undersøkte nasjonalparkforvaltinga i 2014 og peika på uklarheiter i rollefordelinga mellom forvaltarar og statsforvaltarar. Klima- og miljødepartementet (KLD) og Miljødirektoratet følgde opp med tydelegare vedtekter og reviderte stillingsinstruksar. Likevel vert rollefordelinga oppfatta som krevjande, særleg knytt til personalforvaltning og dagleg styring.

Ei evaluering av forvaltningsmodellen i 2021 viste at modellen verken har styrkt eller svekt verneverdiane, men fungerer i hovudsak godt. KLD har vedteke å vidareføre modellen, men vil vurdere forbetringstiltak. Statsforvaltarane brukar mykje tid på administrativ oppfølging av forvaltarane, med stor variasjon i arbeidsmengde mellom verneområda og ujamn fordeling av oppgåver. Avgrensa styringsmoglegheit gjer det vanskeleg å jamne ut arbeidsbelastninga, noko som vert forverra ved fråvær og vakanse.

Nasjonalpark	Breheimen
Naturreservat	Høyrokampen
Landskapsvernområde	Strynefjellet, Mysubytta, Høydalen, Mørkridsdalen, Vigdalen

KLD ønskjer å styrkje forvaltinga av verneområda ved å gjennomgå og eventuelt endre organiseringa av verneområdeforvaltarane. Målet er bl.a. å oppnå betre fagleg samling, auka kompetanse og erfaringsdeling, meir fleksibilitet i oppgåvefordeling ved fråvær og ulike ressursbehov, lik organisering av forvaltarane, tydelegare rollefordeling, meir heilskapleg forvalting på tvers av verneområde, samt tettare samarbeid med Statens naturoppsyn og besøkssentera.

Breheimen nasjonalparkstyre sine vurderingar av momenta i brev frå KLD

I kulepunkta nedanfor er det drege ut dei viktigaste momenta frå KLD sitt brev med nasjonalparkstyret sin vurdering på kvart enkelt punkt.

- *Riksrevisjonen pekte der på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvalternes rolle og statsforvalterens rolle..... Departementet oppfatter likevel at rollefordelingen mellom statsforvalter og styre/styreleder når det gjelder personalforvaltning/daglig ledelse/styring fortsatt kan være krevende.*
 - Breheimen nasjonalparkstyre kan ikkje sjå at dette er noko utfordring i det heile teke. Breheimen nasjonalparkstyre har eit sekretariat som består av to nasjonalparkforvaltare som er knytt til kvar sin statsforvaltar i Innlandet og Vestland. Rollefordelinga mellom Statsforvalteren i Innlandet, Statsforvalteren i Vestland, nasjonalparkstyret og styreleiar i Breheimen har fungert på ein god måte. I samtale med nasjonalparkforvaltarane gjev dei også uttrykk den same oppfatninga. Som eit eksempel kan det nemnast at i vårt område (Vestland og Innlandet) blir bl.a. styreleiar invitert til å delta i tilsetjingsprosessar, årlege styreleiarssamlingar m.m. saman med Statsforvalteren. Statsforvalteren er også invitert til å delta på ulike styremøte av nasjonalparkstyret. Rollene er tydeleg avklart gjennom stillingsinstruks og styrevedtekter. I dei områda der aktørane ikkje har forstått sin rolle må overordna myndigheit gå inn og rettleie/instruere i større grad enn det som har vore gjort hittil.
- *Det er i dag, etter det departementet er kjent med, ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Slik samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og meir enhetlig forvaltningspraksis.*
 - I samtale med sekretariatet i Breheimen kjem det fram at det er høg grad av kunnskapsdeling mellom forvaltarane på tvers av verneområda både i Innlandet og Vestland. Forvaltarane har innført faste «kaffeprat»-møte som varar i ein time kvar veke på Teams, der også eksterne forvaltarar frå Vestland, Trøndelag, Møre og Romsdal deltek (totalt opp mot 20-25 forvaltarar). I tillegg deltek ofte direktør eller underdirektør frå avdeling naturmangfold og verneområder hos Statsforvalteren i Innlandet på desse møta. I desse møta diskuterer forvaltarane

ulike problemstillinger og saker, og deler ulike nyheter frå ulike møter, forskning og avgjersler i klagesaker. Ulike fråsegner blir også samkøyrte i desse møta der dette er naturleg. Det blir også arrangert «kaffeprat»-møter der eksterne ressurspersonar, eksempelvis juristar frå Miljødirektoratet eller ulike ressurspersonar frå Statsforvalterens fellestjenester, vert inviterte til å presentere ulike fagtema i desse møta.

Breheimen nasjonalparkstyre meiner derfor at dette med kunnskapsdeling og einskapleg forvaltningspraksis mellom verneområda i Innlandet og Vestland er godt ivareteke med dei grepa som forvaltarane sjølve har teke initiativ til. Ordninga kan sikkert vidareutviklast og adopterast av andre område der dette ikkje fungerer like godt.

- *Departementet ønsker derfor, gjennom et oppdrag til Miljødirektoratet, å gjennomgå den organisasjonsmessig tilknytningen og øvrig organiseringen verneområdeforvalterne, og utrede ev. endret organisering, med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene. Blant annet er det ønskelig å oppnå følgende:*
 - styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør
 - bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
 - øke erfaringsdelingen mellom forvalterne
 - mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga ulike ressursbehov mellom områder
 - lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
 - bedre håndtering av rollefordeling
 - mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
 - tettere samarbeid med Statens naturoppsyn
 - tettere samarbeid med besøkssentrene
 - bedre fungerende knutepunkter
- Som nemnt lenger opp i brevet meiner nasjonalparkstyret at dagens organisering av forvaltarane i Innlandet/Vestland varetek fleire av strekpunkta ovanfor på ein god måte. Men organiseringa vi har i dag kan også bli betre. Etableringa og utviklinga av denne forvaltningsmodellen har vore ein kontinuerleg prosess med prøving og feiling sidan oppstart av i 2010. Det vil derfor vera ulogisk å skrote dagens organisering fordi det ikkje fungerer bra nokre plassar. Utgangspunktet i denne saka bør vera at ein tek tak i utfordringane der det ikkje fungerer i dag og gjer tiltak for å rette på dette. Nasjonalparkstyret er kjent med at det i Innlandet og Vestland blir arbeid kontinuerleg med å forbetre momenta i strekpunkta ovanfor på en god måte.

- *Departementet mener at en utredning av endret organisering må omfatte flere alternativer i tillegg til dagens ordning, blant annet:*
 - *samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere*
 - *samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,*
 - *opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet*
 - *overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.*
- Breheimen nasjonalparkstyre stiller seg uforstående til kvifor ein skal gjere endringar på ei organisering av nasjonalparkforvaltarane som fungerer godt, eksempelvis i Innlandet og Vestland. Ein bør heller gripe tak i dei områda der det er utfordringar med dagens organisering, og bruke dei områda som fungerer godt som forbilde for korleis dette kan løysast. Det er også viktig at forvaltarane som tilsette blir sikra gode og trygge arbeidsvilkår, og at dei har ein robust arbeidsgjevar i ryggen. Breheimen nasjonalparkstyre meiner at dette får dei best ved vidareføring av dagens ordning ved at Statsforvaltaren står som arbeidsgjevar. Alternativt kan fyrste strekpunktet ovanfor (*samle arbeidsgjevaransvaret på eit fåtal statsforvaltarar*) vera eit alternativ som vil vere ei god løysing der ein kan spela vidare på dei områda som fungerer godt.

Breheimen nasjonalparkstyre meiner at dei andre alternativa som KLD skisserer som moglege løysingar ikkje vil bli betre enn dagens organisering. Spesielt ser nasjonalparkstyret på alternativa om *etablering av eigen organisasjon* og *overføring av arbeidsgivaransvaret til det enkelte styre* som urealistisk. Ein kan ikkje sjå at dette vil føre til større *kunnskapsdeling og meir enhetlig forvaltningspraksis* enn vi har med dagens organisering. I tillegg vil sannsynlegvis ei slik organisering bli betydeleg dyrare enn dagen ordning, og ein startar opp noko som ein ikkje veit vil fungere godt på sikt. Med dagens organisering har vi som nemnt fleire gode eksemplar på at organiseringa fungere godt. Ein bør heller hente erfaringar frå desse og gjere tiltak/endringar i dei områda der det ikkje fungerer tilfredsstillande.

Det er viktig at denne prosessen, og signalet frå KLD om mogleg relokalisering av forvaltarstillingar, ikkje blir ein ny lokaliseringsdebatt om kven som skal ha ansvaret og kor forvaltarane skal lokaliserast. Ivaretaking av dei store verneområda og tilliten til lokal forvaltning er ikkje tent med ein slik debatt på nytt.

Uansett kva slags løysing som kjem i framtida må overordna myndigheit sikre at forvaltarane har klare og gode økonomiske vilkår til å gjennomføre jobben sin med tanke på bl.a. dekking av reiseutgifter, arbeidstelefon, IT-utstyr og andre

fasilitetar som er nødvendige i det daglege. Nasjonalparkstyret er kjent med at dette blir praktisert noko ulikt i dagens ordning, og det er viktig at dette blir teke tak i og at det blir felles tydelege retningslinjer for kva som gjeld i denne samanhengen.

Vi er inne i ei tid der fleire statsforvaltarembeter må nedbemanne på grunn av økonomiske utfordringar. I denne samanhengen er det viktig at talet på forvaltarstillingar blir oppretthalde og sikra på ein god måte, jf. brev av desember 2009 frå miljøvernminister Erik Solheim: *Når ordningen er etablert, vil bevilgningene til verneområdeforvaltere bli overført til kap. 1510 Fylkesmennene som øremerkede midler.* Dette blir også stadfesta i brev frå Miljødirektoratet der dei skriv at: *Samtidig vil vi presisere at de øremerkede midlene skal brukes til å holde samme antallet forvalterstillinger hos de enkelte embetene og at det ikke kan reduseres i antall stillinger eller reduseres i stillingsprosjenter for å bruke midlene til å dekke andre utgifter hos embetene.*

Det er heilt avgjerande for ivaretaking av dei store verneområda i framtida at forvaltninga blir tilført auka resursar til både tiltak og bemanning. Mange av nasjonalparkstyra, og spesielt dei områda med villrein, har i dag alt for lite bemanning med tanke på behovet for forvaltning, informasjon og tilsyn. Nasjonalparkstyret ber derfor om at KLD følgjer opp dette punktet og prioriterer auka resursar til dette arbeidet, noko også KLD sjølv er inne på i Stortingsmelding nr. 18 om *Ein forbetra tilstand for villrein* (s. 102).

Proessen vidare

- *Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene involveres tett gjennom hele prosessen. Departementet tar derfor sikte på å presisere i oppdragsbrevet at styrene skal inviteres til et oppstartsmøte, at det bør etableres en referansegruppe med representanter fra noen utvalgte styrer som involveres i det fortløpende arbeidet, og at styrene skal få anledning til å avgi sine synspunkt på et eventuelt forslag til ny organisering før direktoratet sender sin tilråding til departementet.*
 - Det er bra at nasjonalparkstyra blir involvert i prosessen vidare, men det er også avgjerande at nasjonalparkforvaltarane blir involvert i prosessen framover. Det er dei som står i dette dagleg, og det er viktig at resultatet av framtidig organisering blir av en slik karakter at det fungerer godt for dei tilsette.

Styreleiar i Breheimen nasjonalparkstyre kan gjerne delta i ei eventuell referansegruppe. Det blir også lagt vekt på at det i referansegruppa bør delta ein representant frå forvaltarane i Innlandet/Vestland med bakgrunn i at dette er områder der dagens ordning fungerer godt. I desse områda er det tilgang til

forvaltarar som har vore med i ordninga frå oppstart i 2010 som kan dele erfaringar og synspunkt på ein god måte.

Konklusjon

Breheimen nasjonalparkstyre meiner at dagens organisering av nasjonalparkforvalterne må vidareførast, og styret ser på dette som den mest gunstige løysinga både praktisk og kostnadsmessig. Der det er utfordringar med dagens organisering bør overordna myndigheit gå inn og gjere tiltak. Alternativt kan styret gå med på ei organisering der arbeidsgjevaransvaret blir lagt på nokre få statsforvaltarar der dagens organisering fungerer godt i dag. Da vil ein kunne spela vidare på kunnskapen og erfaringar som er opparbeida gjennom denne organiseringa dei siste 15 åra.

Nasjonalparkstyret ser på alternativa om etablering av *eigen organisasjon* og *overføring av arbeidsgjivaransvaret til det enkelte styre* som urealistisk og lite truleg betre organisering enn dagens løysing.

Med helsing

Breheimen nasjonalparkstyre
v/ styreleiar Edel Kveen

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift

Kopi går til:
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Vestland

**Varangerhalvøya
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse
Damsveien 1
9800 Vadsø

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 78 95 03 59
sftfpost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/Varangerhalvøya

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Geir Østereng

Vår ref. 2024/11914-0 432.3

Deres ref.

Dato 22.01.2025

Organisering av verneområdeforvaltere - Svar fra Varangerhalvøya nasjonalparkstyre - KLD

Vi viser til brev fra KLD av 5.12.2024 deres ref. 23/2148, om utredning av organisering av verneområdeforvaltere.

Varangerhalvøya nasjonalparkstyre tok stilling til dette i arbeidsutvalgsmøte 14 januar 2025 i AU sak 1 -25, samt gav innspill i Teamsmøte med KLD 21.01.2025.

Skriftlig tilbakemelding er vedlagt, inkl. innspill i møtet.

Med hilsen

Varangerhalvøya nasjonalparkstyre/ Várnjárgga álbmotmeahccestivra/ Varenkinniemen kansalistarhaan styri

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Vedlegg:

- 1 Svar fra Varangerhalvøya nasjonalparkstyre om arbeid med organisering av verneområdeforvaltere - KLD
- 2 Talepunkt møte KLD - Varangerhalvøya nasjonalparkstyre (002)

Kopi til:

Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Miljødirektoratet

Postboks 700
Postboks 5672 Sluppen

9815 VADSØ
7485 TRONDHEIM

Nasjonalpark

Varangerhalvøya nasjonalpark / Várnjárgga álbmotmeahcci/ Varenkinniemen kansalistaras

Naturreservat

Syltefjorddalen naturreservat / Oarddu luondumeahcci, Ytre syltevik naturreservat, Sandfjordneset Naturreservat

Landskapsvernområde

Persfjorden-Syltefjorden landskapsvernområde / Biezavuona-Oardduvuona suodjemeahcci

Arkivsaksnr: 2024/11914-0

Saksbehandler: Geir Østereng

Dato: 22.01.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidutvalget for Varangerhalvøya nasjonalparkstyre	AU 1 - 25	14.1.25

Tilbakemelding til KLD om arbeid med organisering av verneområdeforvaltere

**Saksprotokoll i Varangerhalvøya nasjonalparkstyre/Várnjárgga álbmotmeahceceštivra -
14.01.2025**

Vedtak

Styreleder og forvalter lager en uttalelse basert på saksfremlegget som legges frem i møtet. Det fokuseres på den mest hensiktsmessige fremtidige praktiske organisering, med hensyn til arbeidsgiveransvar og behov for de nødvendige ressursforhold.

Enstemmig.

Forvalters innstilling

Innspill formidles muntlig i møte med KLD. Dette ettersendes skriftlig.
Innspill avgjøre i arbeidsutvalgsmøte.

Saksopplysninger

Nasjonalparkstyrene er invitert til å gi innspill til Klima og miljødepartementets initiativ for «*utredning av organisering av verneområdeforvaltere*» Ref. brev av 5.12.24.

Dette i Teamsmøte 21 januar kl. 12-14, hvor hvert verneområdestyre har 2 min taletid. Skriftlig innspill kan ettersendes.

Dette er en videre oppfølging av en riksrevisjonsrapport om forvaltningsordningen fra 2014. Miljødirektoratet har tidligere svart ut hvordan de skulle følge opp riksrevisjonsrapporten i vedlagt brev av 31.05.2021 (vedlagt).

Klima- og miljødepartementet mener at det er behov for å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet tar sikte på å gi Miljødirektoratet et oppdrag om å gjennomføre en slik utredning.

Styrene er velkomne til å uttrykke sine syn, inkludert hva et oppdrag om en slik utredning bør inneholde.

«Departementet ønsker derfor, gjennom et oppdrag til Miljødirektoratet, å gjennomgå den organisasjonsmessig tilknytningen og øvrig organisering av verneområdeforvalterne, og utrede ev. endret organisering, med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene.

«Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene involveres tett gjennom hele prosessen. Departementet tar derfor sikte på å presisere i oppdragsbrevet at styrene skal inviteres til et oppstartsmøte, at det bør etableres en referansegruppe med representanter fra noen utvalgte styrer som involveres i det fortløpende arbeidet, og at styrene skal få anledning til å avgi sine synspunkt på et eventuelt forslag til ny organisering før direktoratet sender sin tilråding til departementet.»

Vurdering

Nasjonalparkforvalterne som ressurs for styrene kjenner godt til hvor skoen trykker angående muligheter for å forbedre verneområdeforvaltningen. Nasjonalparkforvalterne har sammen med styrelederne god oversikt og kjenner historikken på fagfeltet. Nasjonalparkstyrene har således en viktig stemme ovenfor Klima og miljødepartementet for å finne en god organisering fremover.

- ✓ I tillegg til at verneområdestyrene involveres tett i prosessen for en utredning bør en referansegruppe for utredningen inneholde verneområdeforvaltere fra ulike type styrer i hele landet.

Departementet foreslår at utredningen omfatter alternativene:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.

- ✓ Vi ser *ikke hensikten* i å gjøre en såpass bred utredning uten at det er ambisjoner om å styrke forvaltningen av verneområder betydelig. Hvis ikke kan man heller i utgangspunktet heller vurdere hvordan man med enkle grep kunne ha forbedret dagens ordning. Mye fungerer i dag og kan justeres for en optimalisering med samme ressurstilgang. Om man planlegger en betydelig økt finansiering er man positiv til en breiere utredning mht. de tre første punktene i punktlisten over.
- ✓ Særlig å overføre arbeidsgiveransvaret til styrene selv vil bryte med dagens forvaltningsprinsipper og vil kunne gi utfordringer og ulikheter nasjonalt. Møte med styrelederne i Troms og Finnmark 9.1 tilsier at få er positive til at styret selv får arbeidsgiveransvar, og en slik ordning og alternativet bør utelates i en utredning.

Nasjonalparkforvalterne er i dag ansatt hos Statsforvalterne, men verneområdestyret bestemmer over arbeidstiden og prioritering.

Forvalter viser til at Statsforvalterens miljøavdeling i Troms og Finnmark mangler åpenbart ressurser til å ha nok ansatte til å følge opp forvalterne 100% optimalt. Det er svært få fagpersoner og mange oppgaver. Om hensikten er å styrke all verneområdeforvaltning litt, bør man styrke et fåtall statsforvaltere hvor Statsforvalteren i Troms og Finnmark åpenbart er en av disse. Dette vil også gi effekt for de små verneområdene som ikke forvaltes lokalt. I dag er det åpenbare forskjeller i ressursbruk mellom områder forvaltet lokalt og de som er forvaltet av Statsforvalteren.

- ✓ Varangerhalvøya nasjonalparkstyre støtter Klima og Miljødepartementets fokus på å sikre en best mulig forvaltning av verneområdene. Mange verneområder med verneverdier er tildelt alt for lite fokus, især områder som ikke forvaltes lokalt. Noen av disse kunne sikkert vært forvaltet av eksisterende verneområdestyrer. Få personer jobber med verneområdene helhetlig. Departementet bør se på om ressurser benyttes optimalt. Noen verneområdestyrer burde kunne ha kapasitet til å forvalte flere små verneområder innen sin region, især styrer som forvalter nasjonalparker som er «små» i areal, har få dispensasjonssøknader og disponerer en heltidsstilling. Det vil gi en noe bedre ressursutnyttelse. Det er få ansatte i regional naturforvaltning. Kommunene har vanligvis ingen.

Vi forvalter i dag 4 verneområder i tillegg til Norges sjette største nasjonalpark. Vi ser at flere naturreservater forvaltet av Statsforvalteren i randsonen av våre områder gis ufortjent lite oppmerksomhet grunnet ressursmangel, inkludert en rekke nasjonalt viktige fuglefjell hvor koloniene nå er i ferd med å forsvinne helt, uten at norsk naturforvaltning fanger det opp for å belyse årsaker, og gjøre tiltak (Makkaur naturreservat og Ekkerøy naturreservat). Med en forvalterstilling til kunne vi ha tatt ansvar for flere områder og gjennomført forvaltningsplanarbeid raskere.

Utredningen bør vurdere om flere styrer som forvalter store områder og flere områder bør få tildelt flere nasjonalparkforvalterstillinger. Dette vil også styrke fagmiljøene på knutepunktene.

- ✓ Styret vil peke på at Statsforvalterne, som forvalterne er ansatt hos har opplevd en reduksjon i antall stillinger ved avskaling av budsjetter ved avbyråkratiseringsreformen. Færre jobber med naturforvaltning og forvaltning av verneområder i dag enn før avbyråkratiseringsreformen trådte i kraft, og det betyr at administrativ oppfølging av forvalterne ved administrasjon gradvis kan ha blitt uforholdsmessig høy i Miljøavdelingene hos Statsforvalterne. Disse bør styrkes for å oppnå en bedre verneområdeforvaltning. Alternativet med å opprette en egen avdeling hos Statsforvalteren som følger opp nasjonalparkene og verneområdene er et aktuelt alternativ.

Hva bør et oppdrag inneholde?

- ✓ Er finansiering ved øremerkede midler til hver nasjonalparkforvalterstilling til Statsforvalterembedet tilstrekkelig siden ordningen trådte i kraft? Kostnadene er økt siden ordningen trådte i kraft i 2010/11. Stillinger som eksisterer fra starten er øremerket 1 million i årlig budsjett, mens nyopprettede forvalterstillinger i 2024 utgjør mer (eksempelvis for LoppHAVet marine verneområde). Dagens budsjett tilsier at 1 million i øremerkede midler til hver stilling kan bli for lite. Dette går utover budsjetter for reiseutgifter etc.

Departementet mener det er ønskelig å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør
- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne

I Troms og Finnmark er det månedlige møter med erfaringsdeling blant forvalterne. Forvalterne har årlige fysiske samlinger i tillegg til forvaltersamlinger hos Miljødirektoratet hvert annet år, samt Teamsmøter med ulike fagtemaer.

Geografisk spredning av verneområdene gjør at det vil sitte forvaltere spredt i landet uansett. Det viktigste er at de sitter i funksjonelle fagmiljøer sammen med Statens naturoppsyn, fjelltjeneste, fjellstyrer, utmarkslag eller forskningsmiljøer. Da hvor de enkelte aktørene faktisk er tilstede på knutepunktet. Dette forstår vi ikke gjelder i dag på flere knutepunkter. På vårt knutepunkt er alle etater tilstedeværende jevnlig slik at effekten av samlokalisering nyttes.

- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga. ulike ressursbehov mellom områder.

Dette kan løses med samarbeidsklynger eller fastsetting av rutiner. Slik at alle forvaltere med tilsvarende verneområdetyper har et samarbeid og kan støtte hverandre ved sykdom og vakanser.

- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.

Verneområdeforvalter er i dag daglig leder og gjennomfører på styrets oppdrag i samarbeid med styreleder. Vi kjenner ikke til at noen forvaltere ikke gjennomfører det de skal i dag. Om departementet mener ressurser prioriteres feil kan det gis klarere føringer til hva som skal prioriteres først.

- bedre håndtering av rollefordeling

Rollefordeling relatert til statsforvalter kunne vært tydeligere i saksbehandlingssystemet. I dag får mottaker av brev fra verneområdestyrene med tittel «melding fra statsforvalteren». Det er svært uheldig. Adresse for postmottak til nasjonalparkstyrene burde også vært annerledes enn statsforvalterens. Det er gitt lovnader om at dette kunne etableres tidligere.

- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder

Dette kan samordnes mer ved at verneområdeforvaltere med like type områder og tema knyttes tettere i nettverk for deling av erfaringer ved digitale møter. Sterkere føringer til Naturmangfoldlovens § 48. Områdene er svært ulike og styrene har alt slags typer av saker, noen har svært mange og noen har få.

- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn

Vi har i dag et tett og godt samarbeid med Statens naturoppsyn lokalt. Men vi ser at det gis føringer nasjonalt som synes å utvikle seg til å fokusere SNO ressursene til tema som nasjonalparkstyrene nødvendigvis ikke har behov for, og slik at SNO ikke forblir like relevant som feltapparat, som de var når de først ble opprettet. Med endret verneområdeforvaltning fra 2015 hvor folk i større grad inviteres til å besøke de store verneområdene, blir det større behov for et feltapparat som både kan ha begrenset politimyndighet og gjennomfører praktisk skjøtselsoppgaver som tilsyn med alle typer

verneskilt, enkelt vedlikehold av bålplasser og gapahuker, kloppegging, føring av ved til bålplasser, tømning av doer, vedlikehold på hengebruer og føring av ved til åpne hytter i verneområdene der det er behov. Statens naturoppsyn fokuserer nå mer på tilsyn med nasjonale miljøverdier og forebygging av miljøkriminalitet og avviser flere typer oppdrag enn før. SNO – stillingene med fokus på nasjonalparkene kan bli vannet ut med en rekke multifunksjonelle oppgaver. Rovviltarbeidet synes også å spise stadig mer av andre oppgaver knyttet til truede arter og vernet natur. Dette bør utredes. Oppgaver som føring av ved, vedlikehold, kloppegging prioriteres ikke. Dette gir en mer omstendelig verneområdeforvaltning hvor tjenestene må kjøpes eksternt og øker kostnadene.

Klima og miljødepartementet bør jamfør Naturoppsynslovens § 2 gi Statens naturoppsyn føringer som ivaretar at man også i større grad kan påta seg praktiske skjøtseloppgaver i verneområdene, i takt med verneområdestyrenes ønsker.

I dag fins ikke dialogforum mellom nasjonalparkstyrene nasjonalt og Statens naturoppsyn sentralt angående diskusjonsfora for forventninger og behov hos verneområdeforvaltningen VS prioritet på arbeidsoppgaver hos Statens naturoppsyn.

- tettere samarbeid med besøkssentrene

I Troms og Finnmark har kun de eldste nasjonalparkene egne besøkssentre. Vi kan ikke se at disse prioriteringene har medført en satsning på nasjonalparkene i nord ved at det etableres flere besøkssentre – det ville kunne gitt lokale ringvirkninger. Samtidig ser vi at man i Sør-Norge har opptil flere besøkssentre knyttet til en og samme nasjonalpark. Flere av nasjonalparkene i nord burde vært tildelt flere nasjonalparkstillinger for å kunne følge opp arbeidsomfanget enda bedre.

- bedre fungerende knutepunkter

I Varanger har man et fungerende knutepunkt med et sterkt fagmiljø, sentralt plassert i forhold til verneområdenes beliggenhet mht. kjøreavstander og tilgjengelighet. Dersom man har åpenbare kandidater som ikke har dette, bør man plukke ut disse og fokusere på hvordan man kan få det til også der.

- Man bør også utrede om dagens nasjonalparkstyrer kan påta seg sommerarbeidere for å inkludere ungdom i større grad, samt frivillige som tilbyr sin arbeidskraft som ressurs i verneområdeforvaltningen. Dette er vanlig forøvrig i Europa. Organisering via Statsforvalteren har gitt utfordringer da bemanningen er såpass lav.
- En utredning bør også se på om nasjonalparkforvalterne har de nødvendige ressurser, herunder tjenestebil og for de aller største nasjonalparkene i nord mangler også tilgang til snøskuter og ATV som er tilgjengelig til enhver tid. Det er store kjøreavstander med opptil 4 timer østover rundt verneområdet og 3 timer å kjøre bil østover. Både Varangerhalvøya nasjonalpark og Anarjohka nasjonalpark har etterspurt ordning for tjenestebil eller snøskuter. Bruk av private biler og leiebiler/ leiekjøretøy er ikke optimalt. Bilene er ikke merket og det gjør at man fremstår usynlig i lokalmiljøet i møte-, tiltaks- og skjøtselssammenheng. At en statlig aktør ikke har tjenestebiler når ansvarsområdet er såpass stort i areal og utadrettet virksomhet såpass stor er svært uvanlig. Forvalteren har mye utadrettet virksomhet i området, som hos oss er svært stort i areal fordelt på 4 kommuner.

Innspill til KLD fra Varangerhalvøya nasjonalparkstyre

- Vi ser ikke hensikten i en brei utredning; om ikke verneområdeforvaltningen skal styrkes med mer ressurser.
- Dagens ordning knyttet til Statsforvalteren kan godt utredes først.
- Nasjonalparkstyret er ikke interessert i å få arbeidsgiveransvaret. Dette alternativet bør utelates i utredningen.
- Nasjonalparkforvaltere fra ulike deler av Norge med ulike type styrer bør være representert i utvalget for utredning. De vet hvor skoen trykker.
- Det mangler ressurser hos styrer med ansvar for de størst og flest områder. Ingen nye nasjonalparkstillinger er tildelt i Troms og Finnmark. Ressurssituasjoner bør utredes.
- De største nasjonalparkene har behov for tjenestebil. Noen også snøskuter og ATV. At en statlig aktør ikke har tjenestebiler når ansvarsområdet er såpass stort i

areal med såpass utadrettet virksomhet, ofte på dårlige veier er svært uvanlig. 2000 km²
(OSLO – BERGEN = Vadsø – syltefjorddalen t/r)

- Vi kan gjerne ta over ansvar for flere naturreservater, vi har to fuglefjell i randsonen av nasjonalparken – som får lite oppmerksomhet og nå er i ferd med å dø ut. Om vi får flere stillinger.
- Er Nord Norge godt nok dekt med besøkssenter? Norges 6 største nasjonalpark underkommuniseres uten nasjonalparksenter. I sør har noen parker flere senter.
Bør utredes.
- Feltressursen i Statens naturoppsyn blir stadig mer multifunksjonell og tid til nasjonalparkene spises opp. Takker nå nei til skjøtselsoppgaver med tilrettelegging som besøksforvaltningen krever. Det bør utredes om feltressursene skal knyttes sterkere til styrene.

**Nasjonalparkstyret for
Øvre Dividal nasjonal-
park og Dividalen
landskapsvernområde**

Besøksadresse
Statskog
9321 Moen

Postadresse
Postboks 700
9815 Vadsø

Kontakt
Sentralbord +47 78 95 03 00
Direkte 77642224+47 95 21 05 35
fmtrmb@fylkesmannen.no

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Bjørn Morten Baardvik

Vår ref. 2024/11920 - 432.3

Dato 28.02.2025

Uttalelse - Øvre Dividal nasjonalparkstyre - organisering av verneområdeforvalterne

Styrets uttalelse om utredningen fra Klima- og miljødepartementet:

Vi støtter målene som ligger til grunn for utredningen, spesielt ønsket om å styrke fagmiljøene, øke samarbeid og fleksibilitet, og sikre en helhetlig og robust forvaltning av verneområdene.

Vi mener imidlertid at disse målene kan oppnås uten en omfattende omorganisering. Dagens modell fungerer i hovedsak godt, og vi ser større verdi i å videreutvikle den ved å:

- Forbedre ressursfordelingen og styrke støtten til forvalterne.
- Tydeliggjøre rollefordelingen mellom Statsforvalteren og styrene.
- Fremme tettere samarbeid og kunnskapsdeling mellom forvaltere og lokale aktører.
- Gi kommunene bedre opplæring i deres rolle i forvaltningen av verneområder for å sikre at de kan bidra mer effektivt.

Vi vil også vektlegge at det allerede eksisterer et godt faglig samarbeid mellom forvalterne i nord. Dette samarbeidet er en viktig styrke som bør videreutvikles og bygges videre på innenfor dagens modell.

En samlokalisering av forvalter av Øvre Dividal Nasjonalpark og Statskog, med sitt feltapparat Fjelltjenesten, har vært vist seg å fungere faglig veldig bra for forvaltningen.

En samlokalisering av flere forvaltere i midt Troms vil kunne styrke forvaltningen ytterligere, men burde sees i en større sammenheng.

Både Øvre Dividal nasjonalpark og Rohkunborri nasjonalpark har forvaltnings relaterte problemstillinger knyttet både til svensk reindrift i Norge, og til forsvarets øvingsvirksomhet, med de infrastruktur behov det medfører i indre Troms.

Samtidig har Statskog SF, som er grunneier i nasjonalparkene i Troms et av sine regionskontor på Moen i Målselv.

En samlokalisering av Nasjonalparkforvalterne, SNO, og Statsfovalterens reindriftsavdeling, ville bli et meget sterkt fagmiljø, som var rigget for å møte fremtidig utfordringer med økt militær tilstedeværelse i indre Troms, samt klimaendringer som vi allerede i dag ser påvirke reindriftas bruk av verneområdene.

Ved en samlokalisering kan man oppnå mange synergier effekter i utmarksforvaltningen, samt bedre servicenivået ovenfor brukerne av naturressursene.

Dersom det etter møtet er ønske om bidrag i en eventuell omstillingsprosess bidrar vi gjerne.

Med vennlig hilsen

Bjørn Morten Baardvik
nasjonalparkforvalter

Kopi til:

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Postboks 700

9815

VADSØ

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2024/11822-0 432.3

Deres ref. 23/2148

Dato 11.03.2025

Innspill fra Raet nasjonalpark - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Raet nasjonalparkstyre vil få komme med følgende innspill til Utredning av organisering av verneområdeforvaltere:

Styret i Raet nasjonalpark er ikke imot at det gjennomføres en utredning av organisering av verneområdeforvaltere, men vil samtidig få gi uttrykk for at dagens organisering på mange områder fungerer godt, og ønsker ikke en organisering som svekker lokal forankring.

Organisering.

Dagens organisering med lokalt forankret nasjonalparkforvalter bidrar til en effektiv bruk av forvalters ressurser på oppdrag ute i nasjonalparken og administrative oppgaver. Forvalter har kontorsted sentralt i verneområdet utstrekning.

Vi vil fraråde en organisering som gir økt avstand til arbeidsgiver/beslutningstaker, som trolig vil kreve mer bruk av forvalters tid til å opprettholde kontakt med en arbeidsgiver som enten er samlet for et større geografisk område, lagt til Miljødirektoratet, eller en egen avdeling.

En svakhet ved dagens organisering er mangelen på et godt fungerende lokalt knutepunkt for Raet nasjonalpark, for Statens naturoppsyn (både i forhold til oppdrag og tilsyn), Nasjonalparksenter, Skjærgårdstjenesten, kommunen og andre aktuelle samarbeidspartnere.

Forvalter har jevnlig møter med Administrativt kontaktutvalg med kommunene og Fylkeskommunen, der SNO har avstått fra å være fast medlem. SNO blir ivitert, og deltar sporadisk på Teams. SNO er ofte ute på oppdrag i andre regioner.

Det er jevnlig møter med Raet Besøkssenteret, men styret mener at samarbeidet med alle aktører vil dra stor nytte av økt samlokalisering i knutepunkt.

Fagmiljø.

For å styrke fagmiljøet, vil vi foreslå at det opprettes et formelt samarbeidsforum for forvaltere av marine nasjonalparker. Forvalterne i Færder, Ytre Hvaler, Jomfruland og Raet har i dag et uformelt samarbeid om problemstillinger og erfaringsutveksling. Til dels også med Oksøy Ryvingen og Farsund Landskapsvernområder.

Det er forvaltere som i stor grad arbeider med de samme problemstillingene.

Personalansvar.

Styret ønsker ikke at personalansvaret skal overføres til nasjonalparkstyret, men at det opprettholdes hos statsforvalter eller overføres til Arendal kommune som har Raet Besøkssenter. Styret mener det er et godt samarbeid med Statsforvalteren i Agder

v/miljødirektøren, og at det blir gitt god veiledning ved behov. Kapasiteten hos Statsforvalteren i Agder til å tilby et godt faglig og sosalt arbeidsmiljø har dessverre blitt sterkt begrenset de siste årene, og det samme har Statsforvalterens mulighet til å delta på styrets møter.

En svakhet i dagens organisering er at styret ikke har en formell rolle i arbeidet med evaluering av nasjonalparkforvalter. Dette kan løses ved en møteplass for nasjonalparkens styreleder og personalansvarlige hos statsforvalter.

Styret ber om at det avsettes mer ressurser til forvaltning av både våre og andre verneområder. Arbeidsmengden er betydelig mer enn ett årsverk, og er sårbar for sykefravær etc. Den faglige veiledningen fra Miljødirektoratet er lite tilgjengelig ettersom direktoratet unnlater å involvere seg i konkrete saker de kan bli klagemyndighet for, og fagsamlinger for forvalterne har blitt sterkt begrenset ila de siste årene. Løsningen er å ansette flere forvaltere/tilknyttede stillinger for å bygge opp et fagmiljø rundt verneområdeforvaltning tilsvarende det man har i Sverige og Danmark, eller å leie inn ekstern kompetanse. Til sammenligning er det ca 13 årsverk i Kosterhavet nasjonalpark og 11 i Skjoldungernes land National park i hhv Sverige og Danmark.

Besøkssenter.

Besøkssenteret og nasjonalparken har i dag egne styrer, som har ansvar for å utarbeide strategi- og handlingsplaner, uten at det er et formelt samarbeide om felles tiltak.

I dag fungerer informasjonsutveksling mellom styrene ved at forvalter i Raet nasjonalpark, og daglig leder av Besøkssenter Raet nasjonalpark, er gitt observatørstatus i styremøtene. Besøkssenteret sitter også i Rådgivnede utvalg.

Vi vil foreslå som tiltak, at det legges opp til gjensidig representasjon av et styremedlem i de to styrene for å sikre arbeide mot felles mål.

Styret i Raet nasjonalpark har tro på en bred forankring av en eventuell utredning, og stiller gjerne med ressurser i en eventuell referansegruppe.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Mottakere:

Klima- og miljødepartementet
Miljødirektoratet

Postboks 8013 Dep
Postboks 5672 Torgarden

0030 OSLO
7485 TRONDHEIM

Raet
nasjonalpark

Fra: Dobbedal, Eirik Johansen[]
Sendt: 24.02.2025 09:50:00
Til: Moland, Even[even.moland@hi.no]
Tittel: SV: Invitasjon til referansegruppe for prosjektet MARHAB - Marine Habitater

Hei og selv takk! Det er alltid spennende å delta på samlinger som holder oss oppdatert på nyeste kunnskap om havet, økosystemene og muligheten for å knytte kontakter!

Takk for invitasjonen og jeg deltar gjerne i referansegruppen.

Med vennlig hilsen

Eirik Johansen Dobbedal
nasjonalparkforvalter

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Telefon: 33 37 23 52
Mobil: 99 42 90 65
E-post: Eirik.Dobbedal@statsforvalteren.no
Web: www.statsforvalteren.no/vt

Fra: Moland, Even <even.moland@hi.no>
Sendt: fredag 21. februar 2025 12:57
Til: Dobbedal, Eirik Johansen <Eirik.Dobbedal@statsforvalteren.no>
Emne: Invitasjon til referansegruppe for prosjektet MARHAB - Marine Habitater

Hei Eirik,
og takk for sist! Det var hyggelig å treffes på sluttkonferansen for de to nordiske hav og klima-prosjektene i Gøteborg på slutten av året.

Nå vil vi gjerne invitere deg til referansegruppen ("stakeholder reference group") for MARHAB-prosjektet.

Havforskningsinstituttet leder Horizon Europe-prosjektet "MARHAB - Improving marine habitat status by considering ecosystem dynamics" (marhab.eu). Prosjektet samler forskere fra Norge, Sverige, Danmark, Portugal og Frankrike for å svare på spørsmål knyttet til denne utfordringen og hvordan vi kan kombinere mål i bevaring og fiskeriforvaltning. Europeiske marine habitater er under press og det er viktig å se på interaksjonene mellom habitatene og artene som lever der, samt artene seg i mellom, for å få en effektiv bevaring og fiskeriforvaltning. Prosjektet vil vare fra 2024-2027.

MARHAB har et sterkt fokus på formidling og rådgivning. Vi ønsker dermed å opprette en referansegruppe som skal representere forvaltning og brukere for å sikre god informasjonsflyt og samarbeid. Vi ønsker å aktivt oppdatere referansegruppen om ny forskning fra prosjektet, samt be gruppen om innspill for hvordan vi kan best kommunisere våre funn. Vi håper at du som representant for Jomfruland nasjonalpark kan tenke deg å være med i gruppen. For den som ønsker å delta kommer vi å invitere til ett digitalt oppstartsmøte denne våren. Det legges ellers opp til et fysisk møte i 2026, der det også vil være mulig å delta digitalt. Vi legger ellers opp til 1-2 digitale møter per år, der hovedformålet er å dele nye funn og å ta imot tilbakemeldinger, innspill og ønsker fra dere. Vi ønsker at referansegruppen skal være et kontaktpunkt mellom forskning, forvaltning og brukere.

Ta gjerne kontakt dersom du har noen spørsmål.

Mvh

Even Moland, Susanna Huneide Thorbjørnsen og Cecilie Linn Wathne,
Havforskningsinstituttet

Even Moland, PhD
Coordinator Horizon Europe [MARHAB](#)
Coordinator Nordic Council of Ministers [SAMSKAG](#)
[Even Moland | Institute of Marine Research \(hi.no\)](#)
[Even Moland \(researchgate.net\)](#)
[TEDx talk](#)
[NRK Skole](#)
[Ocean literacy book \(in Norwegian\)](#)

Institute of Marine Research
Flødevigen Marine Research Station
N-4817 His, Norway
Phone: (+47) 93050815

Fra: Ove Stokkeland[Ove.Stokkeland@gbr.no]

Sendt: 19.05.2025 10:52:33

Til: Ruth Ellegård;Dobbedal, Eirik

Johansen[Ruth@jomfrulandbesokssenter.no;Eirik.Dobbedal@statsforvalteren.no]

Kopi: jomfruland.vel[jomfruland.vel@gmail.com];Mari Bjørge[Mari.Bjorge@gbr.no];Stian

Frislie[Stian.Frislie@gbr.no];Morten Meen Gallefos[Morten.Meen.Gallefos@gbr.no];

Tittel: Befaring Jomfruland - oppsummering - anbefalinger - skogbrann

Hei

Ført av alt takk for en fin befaring og god orientering om det arbeidet som gjøres på Jomfruland i forhold til skogbrann. Som et hovedtrekk er ser det bra ut de fleste steder, men det er noen områder som kan ha mer fokus og forbedres. Det er viktig at dette skjer som et samarbeid mellom alle aktører.

Befaringen tok kun for seg forebyggende perspektivet, så brannstasjon/depo og rutiner knyttet til dette ble ikke vurdert på denne befaring.

Jeg har valgt å oppsumere i forhold til 3 soner (gul, blå og rød) samt noen generelle kommentarer og anbefalinger.

Rød sone

Dette er den sørlige delen av Jomfruland og har i hovedsak Furuskog (Skogbrannskog) med innblanding av forskjellige treslag. I hovedsak sammenhengende avbrud av rester etter tidligere beiteområder som nå er gord igjen. Hyttene i området har blandet sikkerhet med tanke på skogbrann. Noen hytter har fint opparbeidet område rundt hytta og lite vegetasjon, mens andre ligger svært utsatt til og krever rydding for å være mer sikker. Enkelte hus på innsiden av øya har også noe vegetasjon tett på bygninger. Det er også etablert en bål plass på utsiden av øya som har for kort avstand til vegetasjon. Spesielt med tanke på at det er utsatt for mye vind på utsiden av øya. Det er noen steder det enkelt kunne vært etablert begrensningssoner ved hjelp av rydding og/eller beiting. Uttak av noe vegetasjon med høy brannverdi som f. eks Sikta gran er en fordel.

Gul sone

Gul sone er skogsområdet midt på øya. Her ferstår skogen med velpleid og har ikke like mye lav vegetasjon.

Enkelt boliger og hytter har vegetasjon for nært bygninger. (For eksempel brannstasjon garasjen som må anses som kritisk infrastruktur.) I nordre del av området ligger det flere områder som egener seg godt som begrensende soner, om de ryddes eller beites ned.

Kontrolert avbrenning kan også brukes som virkemiddel.

Blå sone – nasjonalparken

Nasjonalparken fremstår rydding og det har vært gjennomført flere positive tiltak. Med normal vær situasjon vil parken være godt beskyttet. Likevel er det fornuftig med forebyggende tiltak i området mellom blå og gul sone. Her er det flere områder som kan beites ned, dyrkes eller brennes av på kontrolert måte. Det er også noe vegetasjon som med fordel kan ryddes nær hytter og i randsoner mot parken.

Ander merknader – anbefalinger.

Etter befaringen er jeg blitt kontaktet av Hyttevelforeningen som har bedt om ett foredrag på sitt møte i Juli. Dette vil jeg forsøke å stille på sammen med en representant fra beredskap i brannvesenet.

Det vil være viktig at alle samarbeider om forebyggende tiltak og at man identifiserer positive grunneier som er villig til at det etablerer begrensende korridorer enten med rydding, beiting, avbrenning eller en kombinasjon av disse.

Opplysningsmateriell og oppslag på øya bør være slitt og ikke oppdatert. Det bør lages nye oppslag og evt dele ut informasjon til alle hus/hytteiere om fornuftige tiltak på egen eiendom.

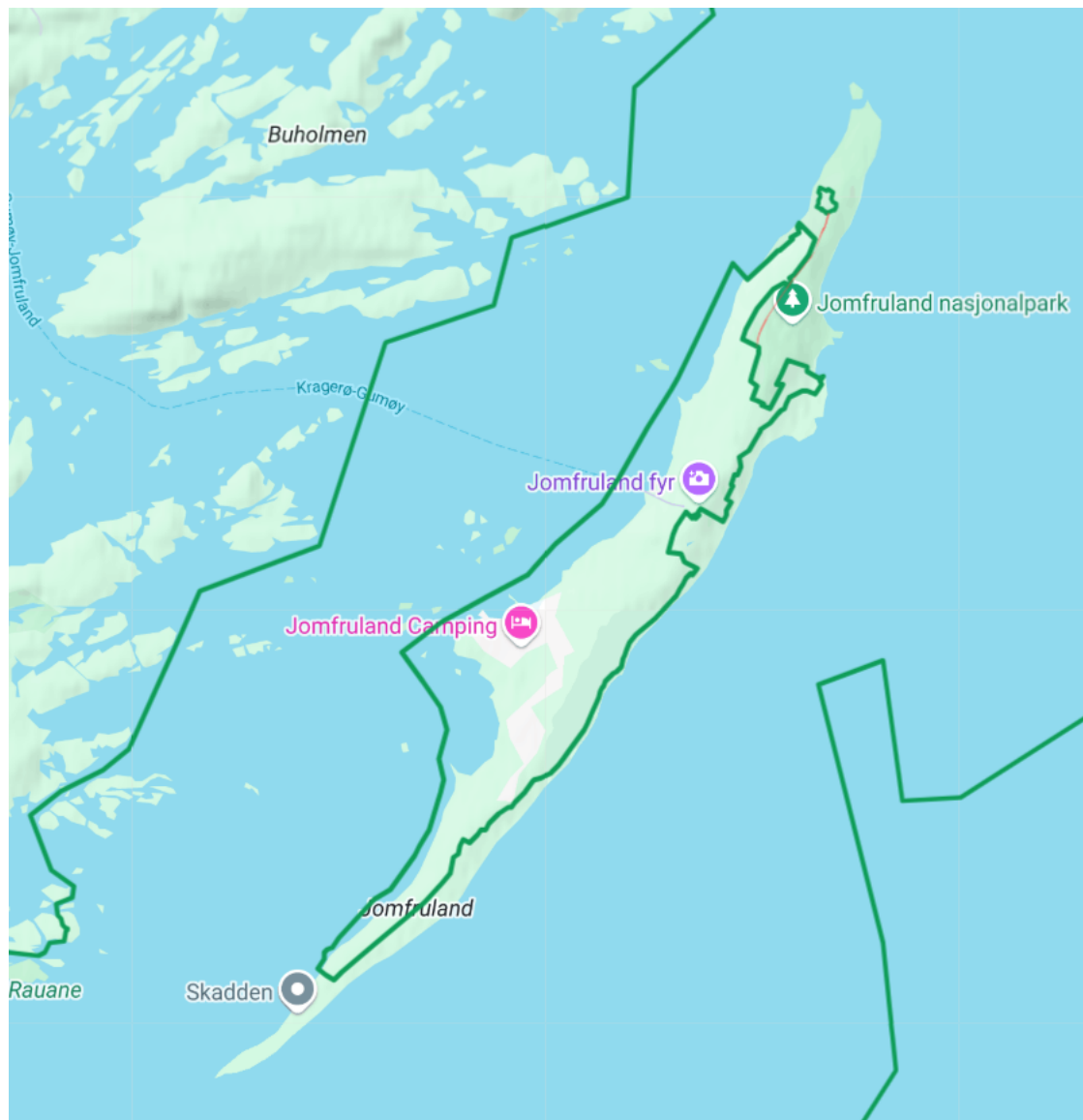

Med vennlig hilsen/Best regards

Ove Stokkeland
Skogbrannanalytiker/Forest fire analyst
Grenland brann og redning IKS
Tlf.: 930 54 319
E-post: ove.stokkeland@gbr.no
Hjemmeside: www.gbr.no

- På jobb for et tryggere nærmiljø

Fra: Dobbedal, Eirik Johansen[]
Sendt: 07.04.2025 10:03:00
Til: Egil Roll[egil.roll@miljodir.no]
Tittel: SV: Negative påvirkninger i marine verneområder og nasjonalparker - forespørsel om kortfattede vurderinger og opplysninger fra forvaltningsmyndighetene - frist 11.april

Takk.

Vedlagt skjema med vurderinger for Jomfruland NP.

Med vennlig hilsen

Eirik Johansen Dobbedal
nasjonalparkforvalter

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Telefon: 33 37 11 14
Mobil: 99 42 90 65
E-post: Eirik.Dobbedal@statsforvalteren.no
Web: www.statsforvalteren.no/vt

Fra: Egil Roll <egil.roll@miljodir.no>
Sendt: mandag 7. april 2025 09:38
Til: Dobbedal, Eirik Johansen <Eirik.Dobbedal@statsforvalteren.no>
Emne: SV: Negative påvirkninger i marine verneområder og nasjonalparker - forespørsel om kortfattede vurderinger og opplysninger fra forvaltningsmyndighetene - frist 11.april

Hei, du kan sende det direkte til meg.

Mvh Egil R.

Fra: Dobbedal, Eirik Johansen <Eirik.Dobbedal@statsforvalteren.no>
Sendt: mandag 7. april 2025 09:18
Til: Egil Roll <egil.roll@miljodir.no>
Emne: SV: Negative påvirkninger i marine verneområder og nasjonalparker - forespørsel om kortfattede vurderinger og opplysninger fra forvaltningsmyndighetene - frist 11.april

You don't often get email from eirik.dobbedal@statsforvalteren.no. [Learn why this is important](#)

Hei

Kan tilbakemelding sendes som e-post direkte til deg, eller ønsker dere dette inn via post?

Med vennlig hilsen

Eirik Johansen Dobbedal
nasjonalparkforvalter

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Telefon: 33 37 11 14
Mobil: 99 42 90 65
E-post: Eirik.Dobbedal@statsforvalteren.no
Web: www.statsforvalteren.no/vt

Fra: Egil Roll <egil.roll@miljodir.no>

Sendt: tirsdag 1. april 2025 06:59

Til: Smeland, Anne Fløgstad <anne.flogstad.smeland@statsforvalteren.no>; Ulsund, Carina <carina.ulsund@statsforvalteren.no>; Aune, Gry Tveten <gry.aune@statsforvalteren.no>; Godal, Bjørn <bjorn.godal@statsforvalteren.no>; Andersen, Åsmund <asmund.andersen@statsforvalteren.no>; Orheim, Eline <eline.orheim@statsforvalteren.no>; Knagenhjelm, Maria <maria.knagenhjelm@statsforvalteren.no>; Eltervåg, Cathrine Stabel <cathrine.eltervag@statsforvalteren.no>; Aarstrand, Bjørnar <bjornar.aarstrand@statsforvalteren.no>; Gabler, Heidi Marie <heidi.marie.gabler@statsforvalteren.no>; Berg, Inge <inge.berg@statsforvalteren.no>; Byrkjeland, Stein <stein.byrkjeland@statsforvalteren.no>; Butenschøn, Karsten <karsten.butenschon@statsforvalteren.no>; Holmgren, Anita <anita.holmgren@statsforvalteren.no>; Olsen, Monika <monika.olsen@statsforvalteren.no>; Sjømæling, Anne <anne.sjomaling@statsforvalteren.no>; Gulbrandsen, Jenny Marie <jenny.gulbrandsen@statsforvalteren.no>; Dobbedal, Eirik Johansen <Eirik.Dobbedal@statsforvalteren.no>

Kopi: Kjell Tore Hansen <kjell.tore.hansen@miljodir.no>; Ingrid Moe Dahl <ingrid.moe.dahl@miljodir.no>; Kim Daniel Hansen <kim.daniel.hansen@miljodir.no>; Line-Kristin Larsen <Line-Kristin.Larsen@miljodir.no>; Ingrid Vaagland Stav <Ingrid.Vaagland.Stav@miljodir.no>; Terje Qvam <Terje.Qvam@miljodir.no>

Emne: SV: Negative påvirkninger i marine verneområder og nasjonalparker - forespørsel om kortfattede vurderinger og opplysninger fra forvaltningsmyndighetene - frist 11.april

Hei,

Minner om denne, og presiserer samtidig at **utfyllingskolonnen om negativ påvirkning også handler om ev. andre aktiviteter/faktorer enn fiske**. Dette er også understreket i veiledningsteksten til skjemaet.

Mvh Egil R

Fra: Egil Roll

Sendt: torsdag 13. mars 2025 14:39

Til: Smeland, Anne Fløgstad <anne.flogstad.smeland@statsforvalteren.no>; Ulsund, Carina <carina.ulsund@statsforvalteren.no>; Aune, Gry Tveten <gry.aune@statsforvalteren.no>; Godal, Bjørn <bjorn.godal@statsforvalteren.no>; Andersen, Åsmund <asmund.andersen@statsforvalteren.no>; Orheim, Eline <eline.orheim@statsforvalteren.no>; Knagenhjelm, Maria <maria.knagenhjelm@statsforvalteren.no>; cathrine.eltervag@statsforvalteren.no;

bjaar@statsforvalteren.no; Gabler, Heidi Marie <heidi.marie.gabler@statsforvalteren.no>; Berg, Inge <inge.berg@statsforvalteren.no>; Byrkjeland, Stein <stein.byrkjeland@statsforvalteren.no>; karsten.butenschon@statsforvalteren.no; anita.holmgren@statsforvalteren.no; fmosmoo@statsforvalteren.no; ansjo@statsforvalteren.no; fmavjmg@statsforvalteren.no; eijdo@statsforvalteren.no

Kopi: Kjell Tore Hansen <kjell.tore.hansen@miljodir.no>; Ingrid Moe Dahl <ingrid.moe.dahl@miljodir.no>; Kim Daniel Hansen <Kim.Daniel.Hansen@miljodir.no>; Line-Kristin Larsen <Line-Kristin.Larsen@miljodir.no>; Ingrid Vaagland Stav <Ingrid.Vaagland.Stav@miljodir.no>; Terje Qvam <Terje.Qvam@miljodir.no>

Emne: SV: Negative påvirkninger i marine verneområder og nasjonalparker - forespørsel om kortfattede vurderinger og opplysninger fra forvaltningsmyndighetene - frist 11.april

Hei,

Når det gjelder opplysninger om bruk av bunnredskaper i områdene, er det ikke behov for at dere tar kontakt med fiskerimyndighetene, men dere kan fylle inn det dere kjenner til. Vi har kontakt med Fiskeridirektoratet for å få en oversikt over den faktiske bruken av bunnredskaper i områdene i dag.

Hilsen

Egil Roll

seniorrådgiver II, verneområdeseksjonen

mobil: 45 26 35 70

egil.roll@miljodir.no

www.miljodirektoratet.no | www.miljostatus.no

sentralbord: 73 58 05 00

Fra: Egil Roll

Sendt: torsdag 13. mars 2025 13:26

Til: Smeland, Anne Fløgstad <anne.flogstad.smeland@statsforvalteren.no>; Ulsund, Carina <carina.ulsund@statsforvalteren.no>; Aune, Gry Tveten <gry.aune@statsforvalteren.no>; Godal, Bjørn <bjorn.godal@statsforvalteren.no>; Andersen, Åsmund <asmund.andersen@statsforvalteren.no>; Orheim, Eline <eline.orheim@statsforvalteren.no>; Knagenhjelm, Maria <maria.knagenhjelm@statsforvalteren.no>; cathrine.eltervag@statsforvalteren.no; bjaar@statsforvalteren.no; Gabler, Heidi Marie <heidi.marie.gabler@statsforvalteren.no>; Berg, Inge <inge.berg@statsforvalteren.no>; Byrkjeland, Stein <stein.byrkjeland@statsforvalteren.no>;

karsten.butenschon@statsforvalteren.no; anita.holmgren@statsforvalteren.no;
fmosmoo@statsforvalteren.no; ansjo@statsforvalteren.no; fmavjmg@statsforvalteren.no;
eijdo@statsforvalteren.no

Kopi: Kjell Tore Hansen <kjell.tore.hansen@miljodir.no>; Ingrid Moe Dahl
<ingrid.moe.dahl@miljodir.no>; Kim Daniel Hansen <Kim.Daniel.Hansen@miljodir.no>; Line-Kristin
Larsen <Line-Kristin.Larsen@miljodir.no>; Ingrid Vaagland Stav <Ingrid.Vaagland.Stav@miljodir.no>;
Terje Qvam <Terje.Qvam@miljodir.no>

Emne: Negative påvirkninger i marine verneområder og nasjonalparker - forespørsel om kortfattede vurderinger og opplysninger fra forvaltningsmyndighetene - frist 11.april

Hei,

I årets tildelingsbrev har Miljødirektoratet følgende oppdrag fra Klima- og miljødepartementet:

Utarbeide en kortfattet prioritert oversikt over aktiviteter/faktorer som påvirker verneverdiene negativt, eller vanskeliggjør at verneformålet nås, i områder som er opprettet som marine verneområder etter naturmangfoldloven og marine arealer i nasjonalparkene Raet, Ytre Hvaler, Færder og Jomfruland. Som en del av denne oversikten, beskrive omfang og effekter av bruk av bunnredskaper innenfor fiskerinæringen.

Som ledd i arbeidet med oppdraget, ønsker vi at forvaltningsmyndighetene for disse områdene gir **kortfattede vurderinger** av aktiviteter/faktorer som påvirker negativt, samt opplysninger om bruk av bunnredskaper innenfor fiskerinæringen. Vedlagt følger et dokument der vurderingene og opplysningene kan legges inn i Tabell 1.

Vi ønsker tilbakemelding innen 11. april, dvs. før påske.

Hilsen

Egil Roll

seniorrådgiver II, verneområdeseksjonen

mobil: 45 26 35 70

egil.roll@miljodir.no

www.miljodirektoratet.no | www.miljostatus.no

sentralbord: 73 58 05 00

Skjema forvaltningsmyndighet O 22 – frist 11. april 2025

I tildelingsbrevet for 2025 har Miljødirektoratet følgende oppdrag fra KLD:

Utarbeide en kortfattet prioritert oversikt over aktiviteter/faktorer som påvirker verneverdiene negativt, eller vanskeliggjør at verneformålet nås, i områder som er opprettet som marine verneområder etter naturmangfoldloven og marine arealer i nasjonalparkene Raet, Ytre Hvaler, Færder og Jomfruland. Som en del av denne oversikten, beskrive omfang og effekter av bruk av bunnredskaper innenfor fiskerinæringen.

For å kunne løse oppdraget på en god måte, har vi behov for at forvaltningsmyndighetene gir **kortfattede** vurderinger og opplysninger i **Tabell 1**, basert på dagens kunnskap om områdene. Primært ønsker vi vurderinger og opplysninger om aktiviteter som juridisk sett kan reguleres gjennom en verneforskrift, og ikke utenforliggende forhold som klimaendringer, fremmede arter eller forurensning fra kilder utenfor verneområdene. Slike forhold kan nevnes stikkordsmessig. (Aktiviteter som juridisk sett kan reguleres gjennom en verneforskrift – utdyping: En verneforskrift gjelder kun innenfor verneområdets grenser. For marine verneområder, følger det av naturmangfoldloven § 39 at et verneområde i sjø kan vernes mot all virksomhet, forurensning, tiltak og bruk.)

Understreker at dette gjelder alle aktiviteter/faktorer som påvirker negativt, og ikke bare fiske og bruk av bunnredskaper.

Under Tabell 1 er det lagt inn en hjelpetabell: Tabell 2, med tekst om trusler hentet fra verneplanprosess/foredrag til kgl.res. Utgangspunktet for det som står i foredrag til kgl.res., er vurderinger i statsforvaltnernes og Miljødirektoratets tilrådinger om vern. For de nyeste verneområdene (Rauerfjorden, LoppHAVet og Stad), er teksten hentet fra Miljødirektoratets tilrådinger, pga. at foredrag til kgl.res. er blitt vesentlig nedkortet de siste årene.

Forvaltningsmyndighetenes vurderinger i **Tabell 1** kan gjerne ta utgangspunkt Tabell 2. *Hva vurderes som de viktigste aktivitetene/faktorene som påvirker negativt per i dag?* Her kan det også nevnes kort hva man gjør for å møte forvaltningsutfordringen(e). Når det gjelder opplysninger om bruk av bunnredskaper, kan det angis om bruk av slike redskaper foregår eller ikke. Hvis det foregår; angi type redskap og omfang.

Opplysninger om bruk av bunnredskaper finnes flere steder:

<https://a3.kystverket.no/kystinfo>

<https://open-data-fiskeridirektoratet-fiskeridir.hub.arcgis.com/>

[Fisheryactivity | Fisheryactivity - BarentsWatch](#)

En del av dette er historiske data, dvs. at det ikke er sikkert at aktivitetene foregår i dag. F.eks. er det kartfestet mange rekefelt på Vestlandskysten, men reka er borte og det fiskes ikke lenger: <https://www.hi.no/hi/nyheter/2021/desember/fant-nesten-ikke-reker-pa-vestlandet> Mye av det samme gjelder også Møre, Trøndelag og Nordland. På BarentsWatch kan man imidlertid se når og hvor det har vært aktivitet.

(Noen stikkord om rapporter m.m. er satt inn i parentes i Tabell 1.)

Tabell 1. Kortfattede vurderinger av negative påvirkninger og opplysninger om bruk av bunnredskaper

Område	Forvaltningsmyndighetenes kortfattede vurderinger av aktiviteter/faktorer som påvirker negativt i 2025 (i prioritert rekkefølge)	Opplysninger om bruk av bunnredskaper (f.eks. fisketrål, snurrevad, reketrål, krepsetrål) og ev. omfang
Framvaren (Statsforvalteren i Agder)		
Tauterryggen (Statsforvalteren i Trøndelag)	(NINA-rapport 2229: Kartlegging av kaldevannskoraller i tre marine verneområder i Trondheimsfjorden. Skarnsundet, Tauterryggen og Rødberget)	
Saltstraumen (Statsforvalteren i Nordland)	(Trusler: Sportsfiske fra land med avslitte snører og sluker + overbeskatning av steinbit. Tiltak: Forvaltningsplan ferdig, kommunen arbeider med besøksstrategi, forskrift om forbud mot fangst av steinbit vedtatt.)	
Jærkysten (Statsforvalteren i Rogaland)		
Gaulosen (Statsforvalteren i Trøndelag)		

Rødberget (Statsforvalteren i Trøndelag)	(NINA-rapport 2229: Kartlegging av kaldevannskoraller i tre marine verneområder i Trondheimsfjorden. Skarnsundet, Tauterryggen og Rødberget)	
Innervisten (Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre)		
Nordfjorden (Statsforvalteren i Nordland)		
Karlsøyfjorden (Statsforvalteren i Nordland)		
Kaldevågfjorden og Innhavet (Statsforvalteren i Nordland)		
Rossfjordstraumen (Statsforvalteren i Troms og Finnmark)		
Rystraumen (Statsforvalteren i Troms og Finnmark)		
Ytre Karlsøy		

(Nordkvaløya- Rebbernesøya Verneområdestyre)		
Skarnsundet (Statsforvalteren i Trøndelag)	(NINA-rapport 2229: Kartlegging av kaldtvannskoraller i tre marine verneområder i Trondheimsfjorden. Skarnsundet, Tauterryggen og Rødberget)	
Lurefjorden og Lindåsosane (Statsforvalteren i Vestland)		
Rauerfjorden (Statsforvalteren i Østfold, Buskerud Oslo og Akershus)		
Lopphavet (Statsforvalteren i Troms og Finnmark/Lopphavet verneområdestyre)		
Stad (Statsforvalteren i Vestland)		
Ytre Hvaler NP (Ytre Hvaler nasjonalparkstyre)	(Rapport fra havforskningen 2021-2: Krafttak for kysttorsken. Kunnskap for stedstilpasset gjenoppbygging av bestander, naturtyper og økosystem i Færder- og Ytre Hvaler Nasjonalparker)	(Kartlegging og undersøkelse fra HI gjennom Frisk Oslofjord og egen bevilgning fra Miljødirektoratet på effekter av bunntåling både i stengte og åpne områder av nasjonalparken (in. prep.)

Færder NP (Færder nasjonalparkstyre)	(Rapport fra havforskningen 2021-2: Krafttak for kysttorsken. Kunnskap for stedstilpasset gjenoppbygging av bestander, naturtyper og økosystem i Færder- og Ytre Hvaler Nasjonalparker)	
Raet NP (Raet nasjonalparkstyre)	(Rapport fra havforskningen 2024-38: Raet nasjonalpark – Kunnskap og råd for bevaring av marint naturmangfold)	
Jomfruland NP	- Menneskelig aktivitet, støy og forstyrrelser: Økt aktivitet på land og vann hele året. Økt fritidsbruk (med og uten motor) med tilhørende forstyrrelser av fauna (sjøfugl, særlig nevnt i formålet, men støy fra fritidsbåter under vann i er i perioder omfattende (juni-august)). Om sjøfugl: <i>Viser her til brev med tilrådning om endringer i verneforskriften for Jomfruland nasjonalparkstyre (Vår ref. 2024/12194-0). Innføring av forbud mot vannskutere, jf. vurderinger fra MD og KLD i kgl. resolusjon.</i> - Fritidsbåter: Ber MD/KLD om juridisk avklaring rundt bruk av anker fra fritidsbåter (disse slepes på bunnen og er teknisk sett i strid med verneforskriften). - Økt kommersiell interesse fra eksterne med tilhørende støy, slitasje. - Spøkelsesfiske: Tapte fiskeredskaper. - Fravær av kunnskap om marine naturtyper – Manglende kartlegging av omfang og tilstand på marin natur. Tiltak ikke prioritert av MD. - Bunnliggende avfall – herunder tapt fiskeredskap, mindre og løst avfall og gamle sjødeponier («gårdsfyllinger») i sjø. - Nye tekniske installasjoner (samfunnskritisk infrastruktur) i sjø.	Forbud mot redskap som kan komme i kontakt med havbunnen, men tillatelse til at båt kan ligge innenfor verneområdet, men trålpose på utsiden, innebærer en viss risiko for bunnslpende redskap i randsone. Ellers teinefiske i verneområdet (næring og fritid).

	- Tangvollenes økologiske funksjon versus tangrettigheter og rydding av badeplasser. <u>Utenforliggende påvirkninger:</u> - Menneskelig aktivitet - Eierløse vrakbåter - Klimaendringer - Forurensning og avrenning, inkl. akutt forurensning: Skipstrafikk, fritidsbåter, landbruk, avløp - Fremmede arter – flora og fauna – Spredning over større områder (bla. Ballastvann). Manglende kontroll og tiltaksplaner for håndtering (eks. havnespy). - Overfiske: fritids- og næringsfiske - Fragmentering av forvaltningsansvar: Marine nasjonalparker har ikke forvaltningsmyndighet over havområdene gjennom innføring av unntak etter havressurslov. Krevende å iverksette målrettede og effektive tiltak når forvaltningen ikke har myndighet. Verneområdestyrene må i større grad få myndighet over vannmassene i nasjonalparkene. - Mudring utenfor NP kan få konsekvenser inn i verneområdet. Har kommunene tilstrekkelig kompetanse til å håndtere nmfl. § 49 og husker kommunene på denne paragrafen? - Støy og vibrasjoner fra sprengninger/ vindmøller (utenfor) - Utslipp av kjølevann fra anlegg på land - Oppdrettsanlegg på land- omfattende utslippstillatelser og fare for rømming av dyr - Oppdrettsanlegg/tareanlegg generelt <u>Øvrige påvirkninger jf. vurderinger i vedlegg 2.</u>	

--	--	--

Tabell 2 Vurderinger av trusler fra verneplanprosess/foredrag til kgl.res.

Område	Vurderinger verneplanprosess/kgl.res.
Framvaren	For Framvaren er det spesielt viktig å bevare tersklene som styrer vannutskiftningen og dermed de fysiske rammebetingelsene. Det er ønskelig å unngå innstrømming av tungt sjøvann og sjøvann med unaturlig høyt innhold av næringssalter og unaturlig tilførsel av næringssalter fra lokale kilder på land og i sjø. Inngrep som for eksempel utfylling og sprengning kan skade tersklene og må derfor unngås. Brakkvannskvaliteten og oksygen-/hydrogensulfidforholdene i Helvikfjorden, som ikke foreslås vernet, kan være avgjørende for å unngå uheldig påvirkning av de spesielle kjemiske forholdene i Framvaren. Bl.a. vil unaturlig tilførsel av næringssalter kunne være en trussel mot verneverdiene. Havnivåstigning som følge av klimaendringer, kan bli en trussel i fremtiden.
Tauterryggen	Både Tauterryggen og Saltstraumen har sårbare organismer, som for eksempel svamper og koraller. Dette er saktevoksende organismer med lav toleranse overfor fysiske inngrep og fiske med aktive bunnredskaper. Verneforskriftene åpner for høsting av viltlevende marine ressurser i samsvar med havressursloven og annet gjeldende lovverk, med unntak for høsting av vegetasjon, herunder tang, tare og andre marine planter. Dersom fiske med aktive bunnredskaper skulle bli aktuelt i fremtiden (og overvåking avdekker uheldig påvirkning på naturmangfoldet), må dette tas opp til ny vurdering. Klimaendringer og forsuring av havene kan bli en økende trussel i tiden fremover.
Saltstraumen	Både Tauterryggen og Saltstraumen har sårbare organismer, som for eksempel svamper og koraller. Dette er saktevoksende organismer med lav toleranse overfor fysiske inngrep og fiske med aktive bunnredskaper. Verneforskriftene åpner for høsting av viltlevende marine ressurser i samsvar med havressursloven og annet gjeldende lovverk, med unntak for høsting av vegetasjon, herunder tang, tare og andre marine planter. Dersom fiske med aktive bunnredskaper skulle bli aktuelt i fremtiden (og overvåking avdekker uheldig påvirkning på naturmangfoldet), må dette tas opp til ny vurdering. Klimaendringer og forsuring av havene kan bli en økende trussel i tiden fremover.
Jærkysten	For Jærkysten er påvirkninger i sjøområdene først og fremst fra taretråling, fiske, ferdsel og Forsvarets bruk av deler av sjøområdene som øvingslokalitet. På grunn av den nordgående kyststrømmen fra Skagerak, er området forholdsvis høyt belastet med hensyn til både miljøgifter og næringssalter, men trenden er nedadgående. Det ser ut til at lokale tilførsler

	av næringssalter gjennom arealavrenning og tilførsler via elvene nå har en relativt større betydning. Ifølge Fylkesrisikovurdering for Rogaland (Fylkesmannen i Rogaland, 2013), er risikoen for miljøbelastning i sjøområdene ved Jærkysten først og fremst knyttet til havnivåstigning og ulykker som kan føre til forurensning, ikke minst fra omfattende kysttrafikk. Rogaland er den regionen i Norge som vil få størst havnivåøkning som følge av havnivåstigning, pga. liten landheving. Det er sannsynlig at havnivået i fylket vil stige mellom 60 og 110 cm fram mot år 2100. Det er også sannsynlig at det vil bli mer ekstremvær, og en stormflo i tillegg til havnivåstigningen vil kunne skape store problemer. Når det gjelder fare for forurensning er det beregnet at Jærkysten har nest høyeste risiko for akutte oljeutslipp (moderat hyppig).
Gaulosen	For Gaulosen vil tiltak som kan skade viktige bløtbunnsområder, endre kjemiske forhold eller endre strømforhold, representere trusler mot verneverdiene. Næringstilførsler fra landbruksarealer og kloakkanlegg kan være skadelig for verneverdiene, hvis tilførslene blir for store. Kronemaneten <i>Periphylla periphylla</i> ble registrert i 2014. Denne kan gjøre stor skade på fiskebestandene i området, og dette kan påvirke økosystemet. Klimaendringer er en faktor som kan påvirke hele økosystemet i Gaulosen. Temperaturmålinger i Trondheimsfjorden viser at temperaturen har økt de siste 20 årene. Hvis temperaturen stiger mer, vil dette påvirke økosystemet og nye arter kan komme inn i fjorden.
Rødberget	Korallrevet i området Rødberget inneholder sårbare og saktevoksende organismer med lav toleranse ovenfor fysiske inngrep og fiske med aktive bunnredskaper. Klimaendring og forsuring av havet kan bli en økende trussel fremover.
Innervisten	For Innervisten er det ingen kjente nye trusler. Fjorden utenfor det foreslåtte verneområdet er i bruk til akvakultur, både skjell dyrking og matfiskoppdrett. Innervisten er preget av lav gjennomstrømming og stagnerende bunnvann. Akvakultur er en mulig negativ påvirkningsfaktor i dette området. Store landområder rundt fjorden er vernet etter naturmangfoldloven og som varig verna vassdrag. Det betyr at avrenning, ferskvannstilstrømming og tilførsel av næringsstoffer til Innervisten i liten grad kan endres av for eksempel vannkraftutbygging eller liknende. Det er delvis store skogressurser i området og uttransport ved avvirkning vil måtte skje sjøveien. Dette kan medføre inngrep i strandsonen og fare for utslipp pga. økt ferdsel med store fartøy. Ferdsel med båt eller andre fartøyer inngår som generelt unntak fra vernebestemmelsene i foreslåtte verneforskrift.
Nordfjorden	For Nordfjorden er tiltak som dumping av masser fra veianlegg eller gruvedrift mulige fremtidige trusler, og foreslåtte verneforskrift setter forbud mot slike tiltak. Det er ikke etablert akvakultur i området per i dag. I kommuneplanens arealdel er det meste av kommunens sjøareal avsatt som flerbruksområder for fiske-, ferdsel-, friluftsliv-, natur-, og akvakulturformål, med bestemmelser om at ny akvakultur tillates dersom det dokumenteres at ingen av de andre formålene blir skadelidende. Foreslåtte verneforskrift inneholder ingen spesifisert dispensasjonshjemmel for akvakultur.
Karlsøyfjorden	For Karlsøyfjorden er tiltak som taretråling og uttak av skjellsand, sammen med dumping av masser fra for eksempel havne- eller veianlegg, mulige fremtidige trusler. Foreslåtte verneforskrift setter forbud mot slike tiltak. En annen trussel er skipsfarten og utslipp ved for eksempel forlis. Det går en mye trafikkert biled gjennom verneområdet. Foreslåtte vernebestemmelser vil ikke kunne hindre slike tilfeller, da ferdsel med båt eller andre fartøyer er direkte unntatt fra vernebestemmelsene, jf. forslaget til verneforskrift. Det er påvist korallforekomster i ytre del av verneområdet. Disse er

	sårbare for skade ved eventuelle inngrep i sjøbunnen og fiske med redskaper som kan berøre bunnen, og vern bidrar til å sikre forekomstene. Forslaget til verneforskrift inneholder en bestemmelse om at Miljødirektoratet av hensyn til korallforekomster ved forskrift kan regulere eller forby virksomhet i det marine verneområdet. Det er ikke etablert akvakultur i området per i dag og det er heller ikke avsatt områder for dette formålet i kommuneplanens arealdel. Området kan ut fra de naturgitte forholdene være egnet for fremtidig akvakulturvirkosmhet. Forslaget til verneforskrift inneholder en spesifisert dispensasjonshjemmel for akvakultur som ikke er i strid med verneformålet.
Kaldvåg fjorden og Innhavet	For Kaldvåg fjorden og Innhavet fremstår tiltak som påvirker vanngjennomstrømningen i strømmene inn og ut av pollene som mulige fremtidige trusler, for eksempel bygging av tidevannskraft, mudring/sprenging av farled og anleggelse av veifyllinger. Andre mulige fremtidige trusler er uttak av skjellsand og dumping/deponering av masser. Foreslåtte forskrift setter forbud mot slike tiltak. Det er ikke etablert akvakultur i Kaldvåg fjorden og Innhavet per i dag, men det er avsatt to akvakultursoroner i kommuneplanens arealdel. Det har tidligere vært skjelldyrkingsanlegg i Kaldvåg fjorden. Forslaget til verneforskrift inneholder en spesifisert dispensasjonshjemmel for akvakultur som ikke er i strid med verneformålet.
Rossfjordstraumen	Området Rossfjordstraumen er utsatt for tilførsler av næringssalter, organisk materiale og forurensning fra lokale kilder rundt pollsystemet. Det er viktig at dette holdes på et lavt nivå ellers kan det representere en trussel mot verneverdiene. Forhold som skyldes virksomhet utenfor et verneområde reguleres ikke av verneforskriften, men naturmangfoldloven § 49 kan være aktuell, jf. ovenstående. Avløpssystemet ble lagt om for noen år siden og innebærer at slamavskilt kloakk pumpes ut på dypt vann i Rossfjorden. Tidligere ble det pumpet ut på utgående strøm øverst i Rossfjordstraumen. Drift og vedlikehold av eksisterende anlegg og innretninger, herunder avløpsanlegg, er unntatt fra vernebestemmelsene i forslaget til verneforskrift. Det vil alltid være en viss mengde organisk materiale fra landområdene rundt som tilføres naturlig til pollen. Vannet som utveksles ved tidevannet bringer også med seg næringssalter og organisk materiale fra sjøområdene utenfor. Det er spesielt viktig å bevare terskelområdet som styrer vannutskiftningen og dermed de fysiske rammebetingelsene. Inngrep som for eksempel utfylling, sprengning og for stor mudring kan skade terskelsystemet og må derfor unngås. Forslaget til verneforskrift setter forbud mot slike tiltak.
Rystraumen	For Rystraumen er det særlig viktig å beskytte området mot tekniske og fysiske inngrep som kan endre de geologiske og fysiske forholdene som igjen er avgjørende for det rike dyrelivet her. Uttak eller deponering av masser, plassering av konstruksjoner eller partikkelbelastning fra inngrep i nærområdene er mulige trusler. Forslaget til verneforskrift setter forbud mot uttak og deponering av masser og plassering av konstruksjoner innenfor området. Partikkelbelastning fra aktiviteter i nærområdene reguleres ikke av verneforskriften, men naturmangfoldloven § 49 (utenforliggende virksomhet som kan medføre skade inn i et verneområde) kan være aktuell. Det er bløtkoraller og svamper i området. Dette er saktevoksende organismer med lav toleranse overfor fysiske inngrep og bl.a. fiske med aktive bunnredskaper og ankring. Et stort omfang av fritidsfiske kan medføre påvirkning i form av tap av redskaper (garn, sluk, søkke og snøre) og ødeleggelse av sensitive organismer som bløtkoraller og svamper. Dykking kan medføre påvirkning på habitater og arter (f.eks. koraller) gjennom høsting eller innsamling av forekomster og ankring. Høsting av viltlevende marine ressurser i

	samsvar med havressurslova og annet gjeldende lovverk, med unntak for skjellskraping og høsting av vegetasjon, herunder tang, tare og andre marine planter, vil være tillatt i henhold til forskriftsforslaget. I tillegg foreslås en bestemmelse om at Miljødirektoratet av hensyn til korall- og svampforekomster ved forskrift kan regulere eller forby virksomhet i det marine verneområdet.
Ytre Karlsøy	Området Ytre Karlsøy har relativt stor utstrekning og kan med det være ekstra utsatt ved ulykker som forårsaker forurensning. Marint vern vil ikke kunne hindre slike tilfeller, da ferdsel med båt eller andre fartøyer er direkte unntatt fra vernebestemmelsene, jf. forslaget til verneforskrift. Det foregår ikke fiske med snurrevad i området nå, men det foregikk tidligere. Fiske med snurrevad er en mulig trussel mot verneverdiene, særlig i Andamfjord-området med haneskjell og evt. andre sårbare forekomster. Skjellskraping foregikk tidligere i deler av området. Høsting av viltlevende marine ressurser i samsvar med havressurslova og annet gjeldende lovverk, med unntak for skjellskraping og høsting av vegetasjon, herunder tang, tare og andre marine planter, vil være tillatt i henhold til forskriftsforslaget. Det er ingen havbruksvirksomhet (fiskeoppdrett eller skjell dyrking/-oppdrett) i området i dag. For noen år siden var det en oppdrettslokalitet i Toftefjorden. Ifølge høringsuttalelser er området ut fra de naturgitte forholdene godt egnet for akvakultur. Forslaget til verneforskrift inneholder en spesifisert dispensasjonshjemmel for akvakultur som ikke er i strid med verneformålet.
Skarnsundet	De største truslene mot verneverdiene i Skarnsundet er alt som kan endre økosystemet og skade korallrevet, inngrep som i nevneverdig grad vil påvirke sjøbunn, vannutskifting og strømforhold. Dette kan være inngrep som utfylling, mudring, uttak og deponering av masse, sprengning, boring, plassering av konstruksjoner på sjøbunnen og tråling/ fiske med aktive bunnredskaper. Korallrevet inneholder sårbare og saktevoksende organismer med lav toleranse for fysiske inngrep. Klimaendring og forsuring av havet kan bli en økende trussel i fremtiden. Vern av området sikrer ikke naturmangfoldet mot klimaendringer, men kan ved at andre påvirkningsfaktorer reduseres/reguleres, gjøre at området står bedre rustet og vil være mer robuste mot uheldige effekter av klimaendringer. Klimaendring og forsuring av havet kan bli en økende trussel fremover for alle områder. Stigning i havtemperaturen vil påvirke økosystemene og nye arter kan komme inn i området. Vern sikrer heller ikke området mot tilførsler av næringssalter og miljøgifter utenfra. Dette er forhold som reguleres gjennom sektorregelverket, f.eks. forurensningsloven. Forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften), er et virkemiddel for å sikre helhetlig bruk av sektorenes virkemidler basert på et felles kunnskapsgrunnlag.
Lurefjorden og Lindåsosane	Det viktigaste trugsmålet mot verneverdiane i området er større, fysiske inngrep som påvirkar sjøbotnen, vassutskifting og straumtilhøve, til dømes tiltak som medfører utfylling, mudring, uttak og deponering av masse, sprenging, boring og plassering av konstruksjonar på havbotnen. Bruk av botntrål kan også vere eit trugsmål, særleg på eller nær område med hardbotn, men slik verksemd går føre seg i liten grad i dag. Lurefjorden og Lindåsosane har sinenaturlege utfordringar som resipient, der all vassutskifting skjer over fire svært grunne tersklar. Det gjer området dårleg eigna for matfiskproduksjon med dagens teknikk, men med andre tekniske

	løysingar i havbruket kan dette endre seg med tida. Når det gjeld akvakultur, medrekna fiskeoppdrett, er trugsmålet i hovudsak knytt til ureining av botnarealet rett under etablerte anlegg og område for ankerfeste. Vasskvaliteten vil også kunne bli forringa om omfattande akvakulturverksemd går føre seg over tid. I tillegg kan oppankring av akvakulturanlegg føre med seg fysiske inngrep i sjøbotnen. Lurefjorden er sterkt dominert av kronemaneten <i>Periphylla periphylla</i>, som har uvanleg sterk bestand i fjorden. Dette er eit naturleg fenomen som truleg har påverka mellom anna fiskebestandane i fjorden sterkt. Dette vert her rekna som ein kvalitet meir enn eit problem. Eit større interkommunalt avfallsanlegg drenerer mot Lurefjorden, og sjølv om vilkåra for anlegget er strenge og jamleg vert reviderte, er det vanskeleg å unngå noko avrenning til fjorden sjølv om vilkåra vert etterlevd. Naturmangfaldet i havet og langs kysten vert også påverka av klimaendringar, forsuring av havet, miljøgifter, framande arter og hausting av marine levande ressursar.
Rauerfjorden	<i>Fra Miljødirektoratets tilråding:</i> Blant de viktigste truslene mot verneverdiene er større fysiske inngrep som påvirker sjøbunn, vannutskiftning og strømforhold, for eksempel tiltak som innebærer utfylling, mudring, uttak og deponering av masse, sprengning, boring og plassering av konstruksjoner på sjøbunnen. Den foreslåtte verneforskriften setter forbud mot slike tiltak. For visse tiltak er det foreslått spesifiserte dispensasjonsbestemmelser, og eventuelle søknader må konkret vurderes opp mot verneformål og verneverdier. Per i dag er det blant annet mudring og deponering av masser, samt fiskeri i tilknytning til korallforekomster som kan føre til vesentlige og permanente påvirkninger i området Rauerfjorden. Det er imidlertid ikke gitt tillatelser til mudring eller dumping i dette området. Området er levested for flere arter som er sårbare og saktevoksende organismer med lav toleranse ovenfor fysiske inngrep og fiske med aktive bunnredskaper. Klimaendring og forsuring av havet kan bli en økende trussel fremover for området. For eksempel vil stigning i havtemperaturen påvirke økosystemene og nye arter kan komme inn i området. Introduksjoner av fremmede arter er en av de største truslene mot marine miljøer, og problemet er økende. Vern av området sikrer ikke naturmangfoldet mot klimaendringer, men kan ved at andre påvirkningsfaktorer reduseres eller reguleres, gjøre at området står bedre rustet og vil være mer robust mot uheldige effekter av klimaendringer. Vern sikrer heller ikke området mot tilførsler av næringssalter og miljøgifter utenfra. Dette er forhold som reguleres gjennom annet regelverk, for eksempel forurensningsloven. Forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) er et virkemiddel for å sikre god miljøtilstand i alle norske vannforekomster gjennom helhetlig bruk av sektorenes virkemidler basert på et felles kunnskapsgrunnlag.
Lopphavet	<i>Fra Miljødirektoratets tilråding:</i> Blant de viktigste truslene mot verneverdiene er større fysiske inngrep som påvirker sjøbunn, vannutskiftning og strømforhold, for eksempel tiltak som innebærer utfylling, mudring, uttak og deponering av masse, sprengning, boring og plassering av konstruksjoner på sjøbunnen. Den foreslåtte verneforskriften setter forbud

	mot slike tiltak. For visse tiltak er det foreslått spesifiserte dispensasjonsbestemmelser, og eventuelle søknader må konkret vurderes opp mot verneformål og verneverdier. Pr. i dag er det blant annet utslipp fra oppdrettsnæringen, ytterligere spredning av kongekrabbe vestover, mudring og deponering av masser, samt eventuelt fremtidig fiskeri i tilknytning til korallforekomster som kan føre til vesentlige og permanente påvirkninger i verneområdet. Klimaendring og forsuring av havet kan bli en økende trussel fremover for området. For eksempel vil stigning i havtemperaturen påvirke økosystemene og nye arter kan komme inn i området. Vern av området sikrer ikke naturmangfoldet mot klimaendringer, men kan ved at andre påvirkningsfaktorer reduseres eller reguleres, gjøre at området står bedre rustet og vil være mer robust mot uheldige effekter av klimaendringer. Introduksjoner av fremmede arter er en av de største truslene mot marine miljøer, og problemet er økende. Vern sikrer heller ikke området mot tilførsler av næringssalter og miljøgifter utenfra. Dette er forhold som reguleres gjennom annet regelverk, for eksempel forurensningsloven. Forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) er videre et virkemiddel for å sikre god miljøtilstand gjennom helhetlig bruk av sektorenes virkemidler basert på et felles kunnskapsgrunnlag.
Stad	<i>Fra Miljødirektoratets tilråding:</i> Stad er omtalt som landets største kyrkjegard grunna dei mange skipa som er gått ned i dette vêrharde kystavsnittet. Eit trugsmål mot det marine livet under overflata vil framleis kunne være skipsforlis, særleg dersom skip fraktar med seg til dømes råolje. På grunn av kyststraumane er området påverka av miljøgifter og næringssalt, men trenden er på retur. Påverknad frå anna langtransportert forureining, drivande søppel og mikroplast er vesentleg også her. Det same gjeld forsuring av storhavet, som over tid kan bli alvorleg for mellom anna korallreva i området. Inngrep som kan endre økosystemet, utgjer eit trugsmål mot verneverdiane. Døme på dette er utfylling, mudring, uttak og deponering av masse, sprenging, boring og plassering av konstruksjonar på sjøbotnen. Fiske med aktive reiskap som rører botn er også eit trugsmål, mellom anna i område med korallar. Opplysningar frå Statsforvaltaren tilseier at fiske med snurrevad (som framleis vil vere tillate etter forslaget til verneforskrift) går føre seg i eit avgrensa omfang og i andre delar av området enn der det er registrert korallar og anna sårbart natur-mangfald. Vidare er det ikkje kome opplysningar i verneplanprosessen som tilseier at det går føre seg reketråling i området i dag. Hausting av stortare i form av tråling påverkar taeskogen som økosystem. Effektane er først og fremst av lokal karakter, men avheng av kor stor del av taeskogen som blir tråla. Området blir nytta til hausting av stortare i dag, sjå nærmare vurderingar i kap. 6.5.1.

	Akvakultur/havbruk kan påverke verneverdiar gjennom blant anna forureining av sjøbotnen under etablerte anlegg, og oppankring av anlegg medfører fysiske inngrep i sjøbotnen. Det er ikkje akvakultur i området i dag, og det er heller ikkje meldt interesse for dette i prosessen med verneplanen. Med unntak av hausting av stortare, vurderer vi at området per i dag i liten grad er utsett for inngrep og aktivitetar som belastar økosystemet. Men det er fleire potensielle og aukande trugsmål mot verneverdiane framover. Klimaendring og forsuring av havet kan bli eit aukande trugsmål framover. Til dømes vil stigning i havtemperaturen påverke heile økosystemet i området og føre til forskyving av leveområde for eksisterande artar samt at nye artar kan komme inn. På oppdrag frå Miljødirektoratet har Norsk institutt for vannforskning (NIVA) vurdert korleis klimaendringane påverkar det fysisk-biologiske klimaet langs Norskekysten, samt kva endringane betyr for habitat og tilstand for fem artar som er viktige marine ressursar som er viktig for økosystemet, regional og nasjonal økonomi, historiske og kulturelle tradisjonar og matsikkerheit. Ein av desse artane er stortare. I den nyleg publiserte rapporten frå NIVA, peikast det på at dei faktorane som i størst grad påverkar habitatet til stortare, er temperaturen og overlapp med kråkebollar. Basert på temperaturpreferansen til stortare, venter ein at utbreiinga av stortare vil halde seg stabil i sørlege kystområde og auke noko i nordlege område dei kommande tiåra. Med ein sterkare auke i temperatur mot slutten av århundret, kan vi forvente høvesvis nedgang eller lokal utrydding i Sør-Norge i to av utslippsscenarioa. Ifølgje FNS klimapanel kan marine verneområde gi marine plantar og dyr ein betre moglegheit til å tilpasse seg klimaendringane utan å måtte ta omsyn til andre stressfaktorar. Introduksjonar av framande artar er eit av dei største trugsmåla mot marine miljø, og problemet er aukande. Den svartelista framandarta hamnespy (japansk sjøpung) er i spreiding i Rogaland og sørlege delar av Vestland. Hamnespy har tidlegare ikkje blitt funne nord for Sognefjorden. Ei nyleg undersøking viser funn av hamnespy-DNA i tre vassprøver frå Florø og to frå Måløy. Dette er ein sterk indikasjon på at arten no også er etablert i desse hamnene. Den legg seg som store teppe på sjøbotn og fortrenger alle andre artar. Havnespy vil kunne få store konsekvensar for økologi og naturmangfald dit den kjem.
Ytre Hvaler NP	Inngrep som kan fragmentere området vil være en trussel mot verneverdiene. Fiske med bunnredskaper, mudring og dumping, nye bygninger og anlegg er eksempler på aktiviteter og tiltak som kan være til skade i områder med høy biologisk verdi, særlig mht rødlistearter. Bruken av Ytre Hvaler til rekreasjon øker og bruken blir

	mer mangfoldig. Det er en fare for at fortsatt vekst uten klarere styring av fritidsinteressene kan få negative konsekvenser for verneverdier og at det kan redusere noen av arealenes kvaliteter i rekreasjonssammenheng.
Færder NP	1.3.1 Klimaendringer og forurensninger Det er antatt at dagens klimaendringer kan gi negative konsekvenser for flere av naturtypene i området, spesielt de marine. Høyere temperatur kombinert med betydelige tilførsler av næringssalter kan gi økt algevekst, redusert siktedyp og større mengder påvekststalger. Dette kan svekke blant annet tareskogene, ålegrasengene og andre viktige livsmiljøer på grunt vann. Dette kan i neste omgang svekke ressursgrunnlaget for fiskeriene, fordi gruntvannsområdene og vegetasjonen der har en avgjørende betydning for gyting og oppvekst for mange viktige fiskeslag. Tilførselen av næringssalter er i dag for høy og representerer i seg selv en trussel mot blant annet livet i gruntvannsområdene, slik det er beskrevet over. Det er behov for å redusere tilførselen av næringssalter fra landbruket og kommunal kloakk. Det har i løpet av kort til vært to betydelige oljeutslipp i regionen, som følge av skipsulykker. Risikoen for store skader som følge av olje og kjemikalieforurensning er derfor høyst reell i området, med den tette trafikken av ferger, olje- og kjemikalietransport og annen nyttetraffikk som passerer området. Vern av området sikrer ikke naturmangfoldet mot klimaendringer eller mot andre utenforliggende påvirkninger, men et vern vil gjøre at området vil være mer robuste mot uheldige effekter av klimaendringer og andre eventuelle påvirkningsfaktorer. 1.3.2 Fremmede arter Fremmede arter kan være en trussel mot naturverdier både på land og i sjøen. I sjøen er det registrert flere fremmede arter, blant annet stillehavssøsters og japansk drivtang. Enkelte fremmede arter kan bekjempes, men i de fleste tilfeller vil man være henvist til å holde situasjonen under oppsikt gjennom overvåking. 1.3.6 Nye tekniske installasjoner, utbygging og andre inngrep Etablering av eventuelle anlegg knyttet til energiforsyning, fiskeoppdrett, båthavner og andre installasjoner vil kunne utgjøre en trussel mot verneverdiene. Det samme gjelder for mudring og utlegging av bøyer og moringer. Flere steder er tilfeldig utlagte moringer og fortøyningsbøyer i ferd med å utvikle seg til «bøyehavner». Denne aktiviteten er nesten uten unntak knyttet til de mest produktive og sårbare gruntvannsområdene.
Raet NP	1.3.1 Klimaendringer Økt havtemperatur kan gi negative konsekvenser for flere marine naturtyper ved at sørlige arter kommer inn, samtidig som nordlige arter forsvinner. Larver og yngel av fisk som over tid er tilpasset i et næringsnett, kan passe dårligere sammen med nye arter av fisk, plankton og bunndyr. Klimaendringene fører videre til økt opptak av CO₂ i havet. Forsuringen av havet vil øke hvis de globale CO₂ - utslippene øker. Surere vann kan skape problemer for marine arter som bruker forskjellige former for kalk til å bygge skall.

	1.3.2 Forurensning Det har vært episoder med oppblomstring av giftige alger som har gitt store virkninger på økosystemene på den norske Skagerrakkysten. Avrenning av næringsstoffer fra jordbruket som grenser til den foreslåtte nasjonalparken kan føre til eutrofiering og tidvis algeoppblomstring i sjøen. Utslippene av næringsstoffer til nordlige Nordsjøen og Skagerrak er imidlertid redusert, og dermed også sannsynligheten for tilsvarende algeoppblomstring. Ekstrem nedbør med avrenning av næringsstoffer kan likevel gi perioder med mer næringsstoffer og partikler i sjøen med algeoppblomstring, økt begroing og nedslamming som resultat. Kysten og de grunne sjøområdene i den foreslåtte nasjonalparken er sårbare for oljeforurensning. Skipstrafikken langs norskekysten av Skagerrak er stor, noe som gjør faren for ulykker reell, jf. f.eks. grunnstøtingen til Full City ved Såstein nær Jomfruland i 2009, og ulykken med Godafoss i Østfold i 2011. Forsøpling kan utgjøre en betydelig trussel for fugler og dyr i den foreslåtte nasjonalparken i form av f.eks. forlatte garn eller plastpartikler. 1.3.3 Fremmede arter De største truslene utgjøres av rynkerose, platanlønn, sitkagran, parkslirekne, stillehavsøsters og mink. I 2015 ble det observert store mengder stillehavsøsters i nye områder, bl.a. på innsiden av Tromlingene og i Hovekilen. Stillehavsøstersen er en trussel mot friluftsområdene og mot det lokale biologiske mangfoldet. 1.3.4 Overfiske En økende befolkning medfører økt fritidsfiske, og utgjør den største beskatningen på de kystnære artene. Bestanden av kysttorsk er betydelig redusert, og i indre deler av Skagerrak er det svært lite torsk igjen. De økologiske effektene av reketrålingen i området er i liten grad undersøkt. Hummeren blir beskattet hardt og bestandene er langt under sitt potensiale. Regelverket for fiske etter hummer er innskjerpet, noe som kan gi forbedring. Det foregår imidlertid mye ulovlig fiske, særlig om sommeren. 1.3.8 Nye tekniske installasjoner, utbygging og andre inngrep Området er utsatt for et stort press knyttet til mudring og utlegging av moringer. Denne aktiviteten skjer i stor grad i de mest produktive og sårbare gruntvannsområdene. Vedlikeholdsmudring, f.eks. til båthavna ved Saulene, Nedenes, vil fra tid til annen måtte gjennomføres i den foreslåtte nasjonalparken.
Jomfruland NP	1.2.1 Klimaendringer Økt havtemperatur kan gi negative konsekvenser for flere marine naturtyper ved at sørlige arter kommer inn, samtidig som nordlige arter forsvinner. Larver og yngel av fisk som over tid er tilpasset et næringsnett, kan passe dårligere sammen med nye arter av fisk, plankton og bunndyr. Et varmere klima kan ha en positiv effekt for rødlistearter som har sin nordgrense i regionen og bestandene kan bli forsterket og de kan spre seg.

Videre kan nye varmekjære arter komme inn fra sør. Det gjelder også fremmede arter. Varmere klima fører også til at trekkfugler kommer tidligere om våren og drar sørover seinere på høsten, lengre vekstsesong for planter og raskere gjengroing.

1.2.2 Forurensninger

Ekstrem nedbør med avrenning av næringsstoffer kan gi perioder med mer næringsstoffer og partikler i sjøen med algeoppblomstring, økt begroing og nedslamming som resultat.

Forsuringen av havet vil øke hvis de globale CO₂ - utslippene øker. Surere vann kan skape problemer for marine arter som bruker forskjellige former for kalk til å bygge skall.

Deler av den foreslåtte nasjonalparken er sårbar for oljeforurensning. Det er mye skipstrafikk inn og ut av Grenland havn og Kragerø havn, og nye hendelser bør forebygges.

Marin forsøpling kan skade verneverdiene både visuelt, og ved direkte skade på planter og dyr.

1.2.3 Fremmede arter

Minken er en alvorlig trussel for fugl, både i sone B for sjøfugl og på Jomfruland og Stråholmen. Bakkehekkende fuglearter som storspove, vipe, ærfugl, makrellterne, teist og flere andre arter kan få hekkesesongen ødelagt.

1.2.4 Overfiske

Hummeren blir beskattet hardt og bestandene er langt under sitt potensiale.

1.2.9 Nye tekniske installasjoner, utbygging og andre inngrep

Det foreligger ikke planer om for eksempel kraftproduksjon, fiskeoppdrett eller båthavner som kan være trusler mot verneverdiene. Kystverket har planer om å utvide skipsleden på to korte strekninger ved Knubbhausen og over Jomfrulandsryggen. Utvidelsene vil berøre noe areal med tareskog ved Knubbhausen og israndavsetningen som utgjør Jomfrulandsryggen, og vil kreve tillatelse etter verneforskriften.

På rullesteinstranda på utsiden av Jomfruland er det bygget solgroper og varder av rullestein. Det er også et par steingjerder som ikke har funksjon for husdyr, og et sted er det tatt ut steinmasser. Den naturhistoriske

	verdien av rullesteinstranda og strandvollene er redusert i disse områdene.

ST 31/2025 Eventuelt